



پرشنگى رۆژى كوردەوارى له شەرحى بوخارى

دانهر

مهلا حسين شينجى سعدى

ناماده كوردنى بۇ چاپ

بشير حسين سعدى

جىگىرى داواكارى گشتى

له سالى ۱۹۵۲ داندراوه

به رگى هه شتەم

منتدى اقرأ الثقافى

www.iqra.ahlamontada.com

پرشنگی روژی کوردهواری له شهرچی بوخاری

دانه ر

مه! حسین شیخ سعدی

نأماده کردنی بو چاپ

بشیر حسین سعدی

جیگری داواکاری گشتی

له سالی ۱۹۵۲ داندراوه

به رگی هه شتەم



نـاوی کتـیـب : پرشنگی رۆژی کوردهواری له شهرحی بوخاری
ئاماده کردنی بۆ چاپ : بشیر حـیـن سـعدی .
بـهـرگـی : هـهـشـتـهـم
سـالـی چـاپ : ١٤٢٣ ک - ٢٠٠٢ ز
کـمـپـیـوتـهـر : نووسینگهی تهفسیر .
ئـهـرکـی چـاپ : نووسینگهی **التفاسیر** .
چـاپ کـردنـی : نۆفـیـتـی هـهـولـیـر .
ژمارهی سپاردن : ٢٣٨ له سالـی ٢٠٠١ .



وینہی دانہر
۵۸ لا حسین شیخ سہ عدی
۱۹۸۳-۱۸۸۳

میژووی ژبانی دانهر و داندراره‌کانی له‌چهند دیریکدا

۱۸۸۳-۱۹۸۳

ناوی تمواوی مه‌لا حسین شیخ سه‌عدی فه‌یزولایه نازناوی له‌ئهدب (فانی)یه وه له‌هه‌ندی هه‌لبه‌ستی نازناوی (کاکه‌)ی هه‌لبێاردوو. به‌ره‌جه‌له‌ک له‌عه‌شیره‌تی بلباسه له‌تیره‌ی (به‌رجه‌م) له‌سالی ۱۸۸۳ له‌شاری هه‌ولێر هاتوته دونه‌یوه له‌ته‌مه‌نی شه‌ش سالی‌دا له‌به‌ر خوێندن داندراره له‌مزگه‌وتی گه‌وره‌ی هه‌ولێر که ناسراوه به‌ مزگه‌وتی بازار پاشان له‌زۆر جێگا گه‌راوه بۆ خوێندن لای مه‌لا نادراره‌کانی نه‌رکاته وه‌کو مه‌لا عبداللهی جه‌لی زاده مه‌لا صادق له‌ مزگه‌وتی شیخ جامی له‌شاری کۆتێج و لای مه‌لا نه‌حه‌دی سکتان و اجازه‌ی مه‌لایه‌تیشی له‌هه‌ولێر لای مه‌لا ابو بکر عمر افندی وه‌رگرتوه که ناسراوه به‌ (مه‌لا فه‌ندی).

بۆ یه‌که‌م جار له‌گوندی قه‌پلان بوته مه‌لا پاشان چوه‌ گوندی سیاو و خورمه‌له‌و سورێژه و دووگرده‌کان له‌سالی ۱۹۴۷ له‌ دووگرده‌کانه‌وه هاته هه‌ولێر بوو به‌ مه‌لای مزگه‌وتی -دارتاشان-.

له‌ماوه‌ی ژبانیدا هه‌روه‌کو خۆی ده‌ی فه‌رموو (۳۰) سی سال هه‌ر خه‌ریکی خوێندن بووه و (۲۴) بیستو چوار سالی‌ش ده‌رسی به‌ فه‌قه‌ت‌یان گوتوه له‌و گوندانه‌ی باسی کراو وه هه‌ر خه‌ریکی دانانی په‌رتوکی نایینی و دانانی هه‌لبه‌ست بووه، نه‌وا له‌خواه‌وه‌ش داندراره‌کانتان بۆ باس ده‌کین.

۱- ژبانی نێسان ته‌فسیری قورئان که شه‌ش به‌رگه وه هه‌موو به‌رگه‌کانی بلاوکه‌راوه‌ته‌وه نه‌و په‌رتوکه‌ی له‌سالی ۱۹۳۰ داناوه به‌یه‌که‌م ته‌رجه‌مه‌و ته‌فسیری قورئانی پیروز داده‌ندرت له‌ کوردیدا. وه له‌لایه‌ن زۆریه‌ی مه‌لایانی کاتی خۆی په‌سندکراوه.

۲- پرشنگی پۆژی کورده‌واری له‌شه‌رحی بوخاری که نه‌وه‌شیان ده‌یه‌رگه نه‌ودی په‌رده‌ستان به‌رگی هه‌شته‌مه له‌م په‌رتوکه که شه‌رحی هه‌دیشه‌کانی بوخاریه به‌کوردی.

۳- دیوانی هه‌لبه‌ست به‌ناوی (دیوانی فانی) له‌سالی ۱۹۸۴ بلاوکه‌راوه‌ته‌وه.

۴- ته‌رجه‌مه‌ی قه‌صیده‌ی بوودییه به‌کوردی له‌سه‌ر هه‌مان کێش و سه‌روا له‌سالی ۱۹۸۵ بلاوکه‌رایه‌وه نه‌و په‌رتوکه‌کانه‌ی سه‌روه‌م هه‌موو به‌چاپ گه‌یانده‌وه نه‌و په‌رتوکه‌کانه‌ی که هێشتا به‌چاپ نه‌گه‌یتراون نه‌مانه‌ی خواه‌وه‌ن:

۱- حقائق الخيام: ته‌رجه‌مه‌ی شیعره‌کانی (خه‌یام) به‌زمانی عه‌ره‌بی.

۲- شه‌رحی جامع الصغیر به‌کوردی که سن به‌رگه.

۳- شه‌رحی ذات الشفا به‌کوردی.

۴- شه‌ریعه‌تی نیسلام له‌چوار مه‌زه‌ب.

۵- شه‌رحی له‌مه‌عات به‌عه‌ره‌بی.

۶- المنظوم فی العقود که بریتییه له‌ (۷۸۷) دیر هه‌لبه‌ست به‌ زمانی عه‌ره‌بی که باسی فقهی شافعی ده‌کا.

۷- رازه‌کانی قورئان (اسرار القرآن) به‌کوردی

وه له‌به‌رواری ۱۹۸۳/۱۲/۱۱ له‌شاری هه‌ولێر نه‌و زانایه‌ کۆچی دوایی کرد.

بشیر حسین

هه‌ولێر ۲۰۰۱

۸۸۷: عَنْ ابْنِ عَمْرٍو (ض) بَلَّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً. وَحَدَّثَ ثَوَاعِنُ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا حَرَجَ. وَمَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ.

تهرجه مه

۸۸۷: ده گيتړنه وه له عبداللہي کور عه مري کورې عاص (ره زای خوالی لى بى) گوتى پيغه مېهر (د) فەرمووى له منډه به خه لقي بگه ټين يا نايه ټيکيش بى له قورنان يا به واتاى بيا نه يکى دياريش بى. و باسپش له نه خوالی سه يری بهى نيسرائيل بکهى با دهره ق به نومه ته ش ناعمکن بى- واتا نه يده ته کردن- لهو شتانه ي که نيوه زانيارستان بى هه يه به کوو هاتنه خواره وهى ناگر له ناسمان بز قوربانى خواردن هيچ زيانىکى نى يه. (چونکى پيغه مېهر (د) له پيش چه سپانى پا يه کانى نايى نيسلام و نه حکامه کانى نايى نه هى لى کردن و قه ده غه ي کرد که هيچ له وان وه رنه گرن وه ته ماشاى کتاييشيان مه کدن له ترسى تنه و امتحان) وه هدر که سيکيش به قه صدی درو يه که نسبت وه بال من بدا بهم ته رزه بللى پيغه مېهر واى فەرمووه يا واى کردووه له سهر پيچه وانده ي راستى با جيتگای خو ي سازيدا نه گر يه عنى موسته حه قى ناگر ده بى.

(ش): به لام نه گهر زانايه که قسه يه که له پيغه مېهر بگيتړي ته وه به ووشه يه کى تر به لام به عه عنادا يه که بن دروسته لای زانايانى ليکوله روه هدر وه کوو له جيتگای خو ي باسى لى کړاوه.

۸۸۸: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى لَا يَصْنَعُونَ فَاخِلْفُوهُمْ.

تهرجه مه

۸۸۸: ده گيتړنه وه له نه بو هوره يره ره زای خوداى لى بى به راستى پيغه مېهر (د) فەرمووى جووله که و ديان سهر و ريشى سپى يان رهنگ ناکه ن. ننجا نيوه مرخاله فهى نه وان بکهى (واته به پيچه وانده ي نه وان بجوليتنه وه) يه عنى نيوه رهنگ بکهى به غه يری رهنکى رهش چونکى له حه ديشى جابر له مسلم وارد بووه (غيرو وجنبوه السوان) به لام بز مرجاهيد -واته شه رکه ر له ريگه ي خودا به رهنگى ره شيش دروسته به اتفاق.

۸۸۹: عَنْ جَنْدُبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (ض) كَانَ فَيَمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ رَجُلٌ بِهِ جُرْحٌ فَجَزَعٌ فَاخْذَ سَكِينًا فَخَزَّ بِهَا يَدَهُ فَمَارَ قَاءَ الدَّمِ حَتَّى مَاتَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى بَادَرَنِي عَبْدِي بِنَفْسِهِ حَرَمْتُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ.

تهرجه مه

۸۸۹: ددگینهوه له جوندوبی کورې عبدالله (په زای خودای لئی بی) گوتی پیغه مبه ر (د) فەرمووی پیاوړیک له عالمی پتیش نیوه برینیک لئی هه بوو له بهر نازاری برینه که قهراری نه بوو ننجا به گیتردیک دهستی خوژی بری (بنی جودا کردنه وه له خوژی) خوړنی پانه وه ستا هه تا مرد خودای گه وړه فەرمووی به ندهی من په لهی مردنی کرد به هشتم لئی حهرام کرد (چونکی کوشتنی خوژی به حلال دانا) .

(ش) نهم حه دیشه بناغه به کی گه وړه به بۆ به گه وړه زانینی نه و دی که سیتیک که خوژی بکوژی یا که سیتیک تر بکوژی چونکی نه فسی خوژی ملک لئی خوژی نی به به هه و دسی خوژی کاری تی بکا یا له ناوی بیا .

حدیث الأبرص والأقرع والأعمی

باسی پیسک و که جهل و کویره

۸۹۰: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ ثَلَاثَةً فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ أَبْرَصَ وَأَعْمَى وَأَقْرَعَ: بَدَأَ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَبْتَلِيَهُمْ فَبَعَثَ إِلَيْهِمْ مَلَكًا فَاتَى الْأَبْرَصَ فَقَالَ أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ لَوْ أَنَّ حَسَنًا وَجِلْدًا حَسَنًا قَدْ قَدَّرَنِي النَّاسُ قَالَ فَمَسَحَهُ فَذَهَبَ عَنْهُ فَأَعْطَانِي لَوْنًا حَسَنًا وَجِلْدًا حَسَنًا فَقَالَ أَيُّ الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ. قَالَ الْأَبْلُ أَوْ قَالَ الْبَقَرُ فَأَعْطَانِي نَاقَةً عَشْرَاءَ. فَقَالَ يَبَارِكُ لَكَ فِيهَا. وَاتَى الْأَقْرَعَ فَقَالَ أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ شَعْرٌ حَسَنٌ وَيَذْهَبُ عَنِّي هَذَا قَدَّرَنِي النَّاسُ قَالَ فَمَسَحَهُ فَذَهَبَ وَأَعْطَانِي شَعْرًا حَسَنًا قَالَ فَأَيُّ الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ الْبَقَرُ قَالَ فَأَعْطَاهُ بَقَرَةً حَامِلًا. وَاتَى الْأَعْمَى. فَقَالَ أَيُّ شَيْءٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ يَرُدُّ اللَّهُ إِلَيَّ بَصَرِي فَأُبْصِرُ بِهِ النَّاسَ قَالَ فَمَسَحَهُ فَرَدَّ اللَّهُ لَهُ بَصَرَهُ. قَالَ فَأَيُّ الْمَالِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ الْغَنَمُ فَأَعْطَاهُ شَاءَ وَالِدًا. فَانْتَجَ هَذَانِ وَوَلَدَا هَذَا فَكَانَ لِهَذَا وَادِرٌ مِنَ الْأَيْلٍ وَلِهَذَا وَادِرٌ مِنَ الْبَقَرِ وَلِهَذَا وَادِرٌ مِنَ الْغَنَمِ. ثُمَّ إِنَّهُ أَتَى الْأَبْرَصَ فِي صُورَتِهِ وَهَيْئَتِهِ فَقَالَ رَجُلٌ مَسْكِنٌ تَقَطَّعَتْ بِهِ الْحَالُ فِي سَفَرِي فَلَا بَلَاغَ الْيَوْمَ إِلَّا بِاللَّهِ ثُمَّ بَكَ أَسْأَلُكَ بِالَّذِي أَعْطَاكَ الْلَّوْنُ الْحَسَنَ وَالْجِلْدَ الْحَسَنَ وَالْمَالَ بَعِيرًا أَتَبْلُغُ عَلَيْهِ فِي سَفَرِي فَقَالَ لَهُ إِنَّ الْحَقَّ كَثِيرَةٌ فَقَالَ لَهُ كَأَنِّي اعْرِفُكَ أَلَمْ تَكُنْ أَبْرَصَ يَقْذِرُكَ النَّاسُ فَقِيرًا. فَأَعْطَاكَ اللَّهُ فَقَالَ لَقَدْ وَرِثْتُ لَكَابِرَ عَنْ كَابِرٍ فَقَالَ إِنْ كُنْتُ كَاذِبًا فَصَيِّرْكَ اللَّهُ إِلَى مَا كُنْتُ وَأَتَى الْأَقْرَعَ فِي صُورَتِهِ وَهَيْئَتِهِ فَقَالَ لَهُ مِثَالَمَا قَالَ لِهَذَا فَرَدَّ عَلَيْهِ مِثْلَ مَا رَدَّ عَلَيْهِ فَقَالَ إِنْ كُنْتُ كَاذِبًا فَصَيِّرْكَ اللَّهُ إِلَى مَا كُنْتُ وَأَتَى الْأَعْمَى فِي صُورَتِهِ فَقَالَ رَجُلٌ

مَسْكِينٌ وَابْنُ سَبِيلٍ وَتَقَطَّعَتْ بِهِ الْحِيَالُ فِي سَفَرِي فَلَا بَلَغَ الْيَوْمَ إِلَّا بِاللَّهِ ثُمَّ بَكَ
 سَأَلَكَ بِالَّذِي رَدَّ عَلَيْكَ بَصَرَكَ شَاءَ ابْتِلَافُهَا فِي سَفَرِي فَقَالَ قَدْ كُنْتُ أَعْمَى فَرَدَّ اللَّهُ
 بَصَرِي وَفَقِيرًا فَقَدْ أَغْنَانِي فَخُذْ مَا شِئْتَ فَوَاللَّهِ لَا أَجْهَدُكَ الْيَوْمَ بِشَيْءٍ أَخَذْتَهُ لِلَّهِ فَقَالَ
 نَسِيبُكَ مَا لَكَ فَأَنَّمَا ابْتَلَيْتُمْ فَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْكَ وَسَخِطَ عَلَى صَاحِبِكَ.

تهرجه مه

۸۹۰: دهگير نه وه له نه بو هوره يره په زای خودای لى بى گوتى بيستم له پيغه مبه ر (د)
 مه رموى سى كه س له نه وهى نسرانيل يه كى يان به لك و پيسك بوو يه كى يان كويز بوو
 يه كى يان كه چهل بوو. خودای گه وړه نيرادهى كورد تاقي يان بكاته ود. يه كيكي له فرشته
 نه لانكه) ناره لايان پيشيان هاته لای پيسكه كه پى گوت تو چيت له هه موو شتيك
 پى خوشتره گوتى په نكيكي جوان و بيسته يه كى جوان بى شك خه لكى بيتزم لى ده كهن
 نجوا ده ستىكي به سهر دا هينا هيچ پيسكى نه ما خودا په نكيكي جوان و پيسته يه كى
 حوانى پيدا. پاشان پى گوت له مالى دنيا تو چيت له هه موو شتيك پى خوشتره گوتى
 ووشر ووشر تىكى اوسى زگ ده مانگى پيدا گوتى خودا خيرو بهر كه تىكى زورى ده خاتى.
 هاته لای كه چهل پى گوت تو چيت له هه موو شتيك پى خوشتره. گوتى پر چيكي جوان
 نه كه چهل يه م بړوا خه لكى بيتزم لى ده كهن ده ستىكي به سهر نه ویشدا هينا پر چيكي جوانى
 نه سهرى شين بوو هيچ كه چهل نه ما گوتى له مالى دنيا چيت لا شيرنتره گوتى مانگا.
 مانگايه كى ناوسيشى پيدا گوتى بوژ به خيرو بهر كه ت دې. هاته لای كويزه پى گوت
 چيت له هه موو شتيك پى خوشتره گوتى خودا چاووم پى بداته وه خه لكى پى بيستم
 پيغه مبه ر فهرموى ده ستىكي به سهرى نه ویشدا هينا خودا چاوى پيدا وه پى گوت
 نه مالى دنيا چيت له هه موو شتيك پى خوشتره گوتى مه په ريكي به بهر خى پى دا
 كه چهل و پيسك ووشره په شه وولاغيان زور بوو بيتچوويان دا كويزه دى مه په كى ده ستى
 به زان كرد. هه تا وای لى هات پيسك شيو تىكى پر له ووشر بوو كه چهل شيو تىكى پر له
 په شه وولاغ بوو كويزه دى شيو تىكى پر له مه په بوو پاشان قاصد (نيردراو) ده كى خودا كه
 پيشان چو و بووه لايان له سهر شكلو صوره تى پيشوو چووه لای پيسكه كه گوتى من
 پياويكى هه ژارم هوبه كانى سه فهرم له ده ست پچراوه پى بگه مه وه نيشتمانى خوم هيچ
 كه ميش شك ناهم خودا نه بى كه بگه مه نامانجى خوم دووم كه س نه تو رجات لى ده كهن
 بهو كه سى نه په نكه جوانه و پيسته جوانه و نهو حاله ي به تو به خشى ووشر تىكم پى بدى
 پى بگه مه وه نيشتمانى خوم له سهره به لكى له م غه ربيايه تيه رزگارم دې. پيسك

گوتی (پئی ناوه ستم هەر دەرۆزه کەریک بئی شتیکی پئی بدەم) مە لائیکە کە گوتی لام وایی من تۆ دە ناسمە وە. تۆ نە و پیسکە نە بووی عالەم بیژی لئی دد کردی. هە ژاریک بووی پاشان خودا نەم رەنگە جوانە و مالدی بە تۆ بە خشی. گوتی نەم مالدی مالدی باب و با پیری خۆم بوو بە میرات بۆمەن ماو دە وە فریشتە گوتی ئە گەر تۆ لەم قسە یە درۆزن بئی خودا بتخاتە وە سەر حالە تی پیتشوت. هاتە لای کە چە لیش لە سەر شکل و یتە ی پیتشو و رچاشی لە نە و کرد وە کوو پیسک شتیکی پئی بدا کە چە لیش وە کوو پیسک وە لامی دایە وە هیچی پئی نە دا. بە ویشی گوت ئە گەر تۆ درۆزن بئی خودا بتخاتە وە سەر حالە تی پیتشوت. هاتە لای کوێرە گوتی من پیا و یتکم هە ژارم رپیوارم هۆ یە کانی سە فەرم لە دە ست پچرا وە. یە کە م جار خودا دوو م نە تۆ نە تۆش نە بئی کە س نی یە بێم گە یتتە نامانج. رجات لئی دد کە م بە و کە سە ی چاوی بە تۆ بە خشی یە وە مە ریکم پئی بدە پئی بگە مە وە نیشتمانی خۆم. کوێرە گوتی من کوێر بووم خودا چاوی بە من بە خشی یە وە. هە ژار بووم خودا منی دەر وە مە ند کرد ننجە هەر چی تۆ دە ی بە ی بیبە بە حە قی خودا دە ست نا گیتەر مە وە لە هەر چی تۆ دە ی بە ی. ننجە مە لائیکە بئی گوت بۆ خۆت چا وە دی ر مالدی خۆت بکە بە راستی نیو تاقی کرانە وە بئی گومان خودا لە تۆ رازی بوو رقیشی لە رە فیقە کانت بۆ وە.

٨٩١: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ (ض) كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ قَتَلَ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ إِنْسَانًا ثُمَّ خَرَجَ يَسْتَعْلِفُ فَاتَى رَاهِيًا فَسَأَلَهُ فَقَالَ لَهُ هَلْ مِنْ تَوْبَةٍ. قَالَ لَا فَقَتَلَهُ فَجَعَلَ يَسْتَعْلِفُ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ أَنْتَ قَرِيبٌ كَذَا وَكَذَا فَادْرِكْهُ الْمَوْتُ فَنَاءَ بَصَدْرٍ نَحْوَهَا فَاخْتَصَمْتُ فِيهِ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ وَمَلَائِكَةُ الْعَذَابِ فَأَوْحَى إِلَهُ إِلَى هَذِهِ أَنْ تَقْرُبِي وَأَوْحَى إِلَى هَذِهِ أَنْ تَبَاعَدِي وَقَالَ قِيسُوا مَا بَيْنَهُمَا فَوُجِدَ إِلَى هَذِهِ أَقْرَبُ بِشِيرٍ فَغْفِرَ لَهُ.

تەرجەمە

٨٩١: دە گیتەر نە وە لە نە بوو سە عید رە زای خودای لئی بئی گوتی پیتغە مەر (د) فەرمووی لە نە وە ی نیسرا ئیل پیا و یتک هە بوو نە وە د و نۆ کە سی کوشتبوو بە زو لئم لە پاشان چوو دەر بۆ پرسیار لە نە حوالی گونا ه ی زۆری هە تا هاتە لای رە بە نی دی ر (را ه ب) پرسیار ی لئی کرد گوتی من نە وە د و نۆ کە سم کوشتوو نایا تۆ یە کردن بۆمەن هە یە ؟ گوتی (نا) را ه ب کە شی کوشت. بوو بە سە د کە س ژمارە ی نە و کە سانە ی نە و کوشتی. پاشان لە غە می نە م سە د کوژرا وە هەر دەر گە را بۆ پرسیار هە تا گە یشتە را ه بیک پرسیار ی لئی کرد گوتی من سە د کە سم کوشتوو تۆ یە کردن بۆ من هە یە گوتی (بە لئی) کئی دە بیته نا وەر لە بە نی تۆ لە بە نی

تیره کردن. ته عریفی دبییه کی نیو- نه صرته- ی بۆ کوژهره که کرد گوتی وهره نه وی کوژهره که قتل) رویشته هه تا نیوهی پێگا مردن گه یشته سه ری سینگی سوراند بۆ نه و گوندهی -وی (نه صرته) بوو که بۆ نه وی ده چوو بۆ تهویه. مه لانه کی ره حمهت و میهره بانی له گهل مه لانه کی (نازاردان -عه زاب) که وتنه مشتومر هه ره که کیک له م دوولایه نه دهیانگوت عاند به نهمیه پاشان خودای گه وه . فره مانی دا گوتی (نه صرته). له م جه نازهیه نزیک به وه. فره مانیشی به و گونده کرد که لی ده رجوو بوو له م جه نازهیه دوور بکه وه. ئنجا خودا فره مانی به مه لانه کرد به ینی هه ردوو گوندان بییون وه کوو دیتی یان له گوندی (نه صرته) نزیکتر بوو به بستیک به هۆی نه مه که له گوندی تۆ به نزیکتر بوو خودا لی خوش بوو که وته بهر مه رحمهت و میهره بانی خودا (خودایه له لی بوردنی خۆت بی به شمان نه که ی).

(ش) به گوتیهی وشه ی (راهب) نه م رووداو ده بی له پاش هاتنی هه زه تهی عیسی بووه. له م هه دیشه وه رگیرا پتویسته نه وهی تۆ به ده کا دوور که ویتته وه له جیگا و زه مانی گرناه که وه کاریکی وا بکا دوور که ویتته وه له گوناھی پتیشوو.

٨٩٢: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) اشترى رجلٌ من رجلٍ عقاراً له فَوَجَدَ الرجلُ الذي اشترى العقارَ في عقاره جُرَّةً فيها ذَهَبٌ فقالَ له الذي اشترى العقارَ خذْ ذَهَبَكَ مِنِّي إِنَّمَا اشترَيْتُ مِنْكَ الارضَ وَلَمْ أَبْتَغِ مِنْكَ الذَّهَبَ وقالَ الَّذِي له الارضُ إِنَّمَا بَعْتُكَ الارضَ وَمَافِيهَا فَتَحَاكَمَا إِلَى رَجُلٍ فَقَالَ الَّذِي تَحَاكَمَا إِلَيْهِ الْكَمَا وَلَكُلَا قَالَ أَحَدُهُمَا لِي غُلَامٌ وَقَالَ الْآخَرُ لِي جَارِيَةٌ قَالَ انكِحَا الْغُلَامَ الْجَارِيَةَ وَانفِقُوا عَلَى أَنْفُسِهِمَا مِنْهُ وَتَصَدَّقَا.

ته ره مه

٨٩٢: ده گیتیه وه له نه بو هه ره یه ره زای خودای لی بی گوتی پتیه مه بهر (د) فره مووی پیاویک له نه وهی نیسرائیل خانویکی له پیاویک کری کریار جه ره یه که زیری له خانوه که دۆزی یه وه له نیو خاک و خۆل چوه لای فروشیار (بائع) گوتی بگره زیره کانت من ته نیا خانووم له تۆ کریوه من زیرم له تۆ نه کریوه. فروشیاری هه ردو خانوو گوتی من عاردم به تۆ فروشتوو به هه رچی له نیو هه یه. ئنجا بۆ موحا که مه و دادوه ری چوونه لای هه زه تهی داود (سه لامی خوی لی بی) به ره و روو به هه ردوویانی گوت نیوه مندالتان هه یه ؟ کریار گوتی من کوپیکم هه یه فروشیاریش گوتی من کچیکم هه یه فره مووی کچه که له کوپه که ماره بکه ن له و زیره ش مه سرف بکه ن له سه ر کوپو کچه که وه نیته وش به خۆتان نه ک (به واسطه ی

که سیکی تر) بیکه نه صدهقه و خيرو چاکه .

(ش) له مه زه بهی شافعی نه گهر که سیکی عاردیکی کړی نه و زپری له ناوی شاردراو ده وه نابسته هی کړیار . وه کوو کړینی خانویک نه گهر مال و کوتالی تیابی هر ملکي فروشیاره نه گهر داوا بکا وه نه گهر داواش نه کا نی کړیاره . (دانه ر دهلی) به لام له شرعی حه زره تی داود هه روه کوو لیته وا به دیار ده کوو نه بیته مالی کړیارو فروشیار بو صدهقه و چاکه پی کردن نهک بو خویان .

۸۹۳: عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ (ض) الطَّاعُونَ رَجَسُ أُرْسِلَ عَلَى طَائِفَةٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ. أَوْ عَلَى مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ فَإِذَا سَمِعْتُمْ بِهِ بَارِضٍ فَلَا تَقْدَمُوا عَلَيْهِ وَإِذَا وَقَعَ بَارِضٌ وَأَنْتُمْ بِهَا فَلَا تَخْرُجُوا فِرَاراً مِنْهُ.

ته رجه مه

۸۹۳: ددکیر نه وه له نوسامه ی کوری زیدي کوری حارثه گوترا رده زای خودایان لی بی تو چیت بیستوه له پیغه مبه ر (د) دهر حه ق به طاعون . نوسامه گوتی پیغه مبه ر (د) فهر موی طاعون عه زابه ناردرا سر طائفه یه ک له به نی اسرائیل که قهومی فیرعه ون بوو ر دکو زور زولیان کرد یاخو فهر موی ناردرا سر نه وانی پیش نیوه نجا وه کوو بیستان طاعون له عاردیک هیه مه چوون بو نه وئ . وه نه گهر طاعون که وه عاردیکش نیوه ش له وئ بوون به مه به سستی راکردن له وئ مه روئ «به لام به مه به سستی بازرگانی برون قه ی ناکا» .

۸۹۴: عَنْ عَائِشَةَ (ض) سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الطَّاعُونَ فَأَخْبَرَنِي أَنَّهُ عَذَابٌ يُبْعَثُهُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَإِنَّ اللَّهَ جَعَلَهُ رَحْمَةً لِلْمُؤْمِنِينَ لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ يَقَعُ الطَّاعُونَ فَيَمُوتُ فِي بَلَدِهِ صَابِرًا مُحْتَسِبًا يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يَصِيبُهُ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لَهُ إِلَّا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ شَهِيدٍ.

ته رجه مه

۸۹۴: ددکیر نه وه له حه زره تی عائشه (رده زای خودای لی بی) گوتی پرسیم له پیغه مبه ر (د) طاعون چی یه فهر موی طاعون عه زایکه دهی نیترته سر هر که سیکی خوی حه زبکا له کافران وه به بی شک خودای گه وره گتیرایتی به مه رحه مه ت بو نیمانداران (وه به شهید ددژمری نه وئ به م نه خوشی یه بری) هیچ که سیکی نی یه که له شاری طاعون دابی وه

نارامیش بگری له‌شاره‌که به‌نارام گرتن له‌پیش قه‌زاو قه‌ده‌ر. وه ده‌یزانی موحه‌قه‌ق تووش نبی نه‌و شته نه‌بی که خودا له‌سه‌ری نووسیی نیلا مه‌گه‌ر بۆ نه‌و که‌سه هه‌یه پاداشت و مه‌رته‌به‌ی شه‌هیدیک با به‌ طاعونیش نه‌مری یا له‌کاته‌ک وه‌فات بکا که نه‌خۆشی ضاعون نه‌بی.

(ش) به‌راستی زاندره‌ پله‌کانی شه‌هیدان ده‌رباره‌ی پله‌ی شه‌هیدیک و شه‌هیدیکی تر نه‌لای خودا. نجا نه‌م شه‌هیده‌ی ئیره وه‌کوو که‌سیکه له‌مالی خۆی به‌نیه‌تی غه‌زا ده‌رجووبی له‌پێگای خودا پاشان به‌شتیکی تر وه‌فات بکا نه‌ک له‌شه‌ی چاکه‌ی خودا فره‌وانه‌ نی‌یه‌تی نمانداریش به‌هیتزتره له‌ کرده‌وه‌ی وه به‌چاکه‌تره.

٨٩٥: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ (ض) قَالَ كَأَنِّي أَنْظَرُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْكِي نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ ضَرَبَهُ قَوْمُهُ فَأَذْمَوْهُ وَهُوَ يَمْسَحُ الدَّمَ عَنْ وَجْهِهِ وَيَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ.

قه‌رجه‌مه

٨٩٥: ده‌گێڕنه‌وه له‌عبدالله کوری مه‌سه‌عود ره‌زای خودای لێ بی گوتی گۆیا ته‌ماشای پیغه‌مبه‌رم ده‌کرد هیکایه‌تی نه‌حوالی پیغه‌مبه‌ریکی ده‌کرد له‌پیغه‌مبه‌رانی به‌نی اسرائیل به‌م ته‌رز قه‌ومه‌که‌ی لێ‌یان دابوو نجا خوینی له‌پوری خۆی ده‌سری‌یه‌وه وه‌ دو‌عاشی بۆ قه‌ومه‌که‌ی ده‌کرد ده‌ی گوت یاخودا گونا‌هی قه‌ومه‌که‌م دا‌پۆشی چونکی نه‌زانن جاهلن (له‌غه‌زای نوحود نه‌مه بۆ پیغه‌مبه‌ریش (د) پووی دا له‌پووی پیروزی و ددانی پیروزی خوینی ده‌سری‌یه‌وه ده‌شی فره‌موو نه‌ی خودایا له‌قه‌ومم بی‌ورده و لێ‌یان خۆش به‌.

٨٩٦: عَنْ ابْنِ عُمَرَ (ض) بَيْنَمَا رَجُلٌ يَجُرُّ إِزَارَهُ مِنَ الْخِيَلَاءِ خُسْفٍ بِهِ فَهُوَ يَنْجَلُّ فِي الْأَرْضِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

قه‌رجه‌مه

٨٩٦: ده‌گێڕنه‌وه له‌ عبدالله‌ی کوری هه‌زره‌تی عومه‌ر ره‌زای خودایان لێ بی. گوتی پیغه‌مبه‌ر (د) فره‌مووی کاتییک پیاویک له‌به‌ر ده‌عیه‌و خۆبه‌گه‌وره‌زانین دامه‌نی شه‌مه‌کی خۆی پاده‌کی‌شا عارد به‌پیاوه‌که‌وه پوو‌چوو. نجا هه‌ر له‌عارد ده‌چسته خوارێ هه‌تا پۆزی قیامه‌ت.

(ش) سرهیلی گوتیتی ئەم بیاوه هێزن بوو پیاویک بوو له ئەعراپی فارس غەیری نەویش گوتووایە قارون بوو. «اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا التَّوَضُّعَ وَالتَّخَضُّعَ بِجَاهِ صَاحِبِ هَذَا الْحَدِيثِ الشَّرِيفِ» واتا خودایا پێمان بێدەشخی مل کەچی و خۆبەگەوره نەزانین بۆ خاتری خاوەنی ئەم هەدیثە پیرۆزە.

بحث مناقب^(١) قریش

باسی نەریتی چاک و ڕەوشتی جوانی قوودەیش

٨٩٧: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) تَجِدُونَ النَّاسَ مُعَادِنَ خِيَارِهِمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارِهِمْ فِي الْإِسْلَامِ إِذَا فَقَّهُوا. وَتَجِدُونَ خَيْرَ النَّاسِ فِي هَذَا الشَّانِ أَشَدَّهُمْ لَهُ كَرَاهِيَةً. وَتَجِدُونَ شَرَّ النَّاسِ ذَا الْوَجْهِنِ الَّذِي يَأْتِي هَؤُلَاءِ بِوَجْهِهِ وَيَأْتِي هَؤُلَاءِ بِوَجْهِهِ.

تەرجەمە

٨٩٧: دەگێڕنەوه لەئەبو ھورەیرە رەزای خودای لێ بێ گوتی پێغەمبەر (د) فەرمووی خەڵکان دەبینین وەکوو کان و مەعدەنن لەچاکەو خراپە بالاترینیان بەگەورەیی و نەژاد لەزەمانی جاھلیەت و کافری بالاترینی ئەوانن لەدینی اسلامیش بەمەرجێک شارەزاییان پەیدا کردبێ لەتایین «چونکی گەورەیی لەدین بەنەژاد نییە واتە بەرپەچەلەک نییە بەلکی بەشارەزایی و بەزانینە» وە دەشبێتین باشتەری خەڵکان دەربارەی بوونە خەلیفەو سەرکردایەتی پێ ناخۆشبوونیشیان بۆ ئەو کارانە لەبەر ئەوەی ئەو کۆو لەکارو فەرمانی پێژانە بەعەدالەت نەجوولیتەوه. وە دەشبێت بەدترینی خەڵکان دوو ڕۆیکە بێتە ئەم لایە بەڕۆیک بەجیتە ئەولایەش بەڕۆیک.

٨٩٨: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) النَّاسُ تَبِعُ لِقُرْنِشٍ فِي هَذَا الشَّانِ مُسْلِمُهُمْ تَبِعُ لِمُسْلِمِهِمْ وَكَافِرُهُمْ تَبِعُ لِكَافِرِهِمْ وَالنَّاسُ مُعَادِنُ خِيَارِهِمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الْإِسْلَامِ إِذَا فَقَّهُوا تَجِدُونَ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ أَشَدَّهُمْ كَرَاهِيَةً لِهَذَا الشَّانِ حَتَّى يَقَعَ فِيهِ.

(١) مناقب: ماعرف به من الخصال الحميدة والاخلاق الجميلة/ المنجد ص ٨٢٩.

واتا نەریتی چاک و ڕەوشتی جوان.

تهرجه مه

٨٩٨: دهگێڕنهوه له نه بو هورهیره (رهزای خودای لێ بی) گوتی پێغه مبه‌ر (د) فهرمووی خه‌لک گوئێ رایه‌لی قوره‌یشن ده‌رباره‌ی خه‌لافه‌ت و میرایه‌تی موسولمانی خه‌لکی گوتێ رایه‌لی موسولمانی قوره‌یشن. کافریشیان گوئێ رایه‌لی کافری قوره‌یشن (یه‌عنی چلۆن له‌زه‌مانی کافری و جاهلیه‌ت خه‌لکی به‌گوئێ یان ده‌کردن له‌زه‌مانی ئیسلامیش خه‌لکی به‌گوئێ یان ده‌که‌ن. خه‌لکیش وه‌کوو کانه‌کانی ژێر عاردن له‌چاکی و خراپی چلۆن له‌کان (مه‌عه‌نه‌) هه‌ندێکیان هه‌ن به‌نرخ و به‌قیمه‌تن هه‌ندێکیان بێ قیمه‌تن خه‌لکیش وان. باشترینی قوره‌یش له‌جاهلیه‌ت به‌هۆی نه‌وه‌ی په‌وه‌شتی ناشی هه‌بووه‌ وه‌کوو به‌خشین و زانین و سینگ فره‌وانی (حلم) باشترینی خه‌لک له‌ئیسلامیش. به‌مه‌رجێک له‌زانستی نایین شاره‌زاین چوونکی شه‌ره‌ف و گه‌وره‌یی له‌ئیسلام به‌باب و باپیر نی‌یه‌ به‌لکی به‌زۆری زانیاری یه‌ - وه‌کوو ئایه‌ت ده‌فه‌رموئ (إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ اتَّقَى) اتقی - واته‌ نه‌وه‌ی له‌خراپه‌ خۆی ده‌پاریزی و له‌خوا ده‌ترسی - نه‌وانیش زانیانی نایین به‌ده‌له‌یلی ئایه‌تی په‌روژ (إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ) وه‌ به‌ده‌له‌یلی نه‌و قسه‌ش (رَأْسَ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللَّهِ) واتا له‌سه‌ره‌وه‌ی هه‌موو بلیمه‌تی یه‌ک له‌خوا ترسانه‌.

ده‌بینین که چاترینی خه‌لکی له‌هه‌موو که‌س زیاتر پکی له‌خه‌لیفایه‌تی و میرایه‌تی ده‌بێته‌وه‌. هه‌تا ده‌که‌ونه‌ نێو فره‌مان (وه‌ظیفه‌) له‌پاشان پک لێ بوونه‌وه‌ نامینی. چوونکی خودا یارمه‌تییان ده‌دا له‌سه‌ر جێ به‌جێ کردنی نه‌و فره‌مانه‌ی پێ‌یان سپه‌ردراوه‌.

٨٩٩: عَنْ معاويةَ (ض) إِنَّ هَذَا الْأَمْرَ فِي قُرَيْشٍ لَا يُعَادِيهِمْ أَحَدٌ إِلَّا كَبُّهُ عَلَى وَجْهِهِ مَا قَامُوا الدِّينَ.

تهرجه مه

٨٩٩: ده‌گێڕنه‌وه له‌مه‌عاویه (ره‌زای خودایان لێ بی) گوتی بیستم له‌پێغه‌مبه‌ر (د) فهرمووی به‌راستی کاروباری خه‌لیفایه‌تی ده‌گه‌ڕێته‌وه‌ بۆ قوره‌یشی به‌حه‌قی خۆیان. نه‌وه‌ی دوژمنایه‌تیان بکا له‌سه‌ر خه‌لیفایه‌تی و سه‌رکرده‌یه‌تی موسولمان خودا له‌سه‌ر رووی ده‌خا به‌مه‌رجێ مافی دین بپاریزن به‌لام نه‌گه‌ر مافی دین نه‌پاریزن مافی خه‌لیفایه‌تی یان نامینی.

(ش): له‌هه‌ندێ نوسخه‌ (أَكْبُّهُ) نووسراوه‌ که‌چی غه‌له‌تیشه‌ چوونکی نه‌م (فعله‌) له‌نواژه‌ چوونکی ثلاثیه‌ که‌ی متعدی یه‌ وه‌کوو هه‌مزه‌ی بچیه‌ته‌ سه‌ر نه‌بێته‌ لازم له‌سه‌ر

پیتجه واندهی نه وهی ههیه (له سهر عه کس مه عهد) له افعال ههروه کور وایه له ایته (أَفْمَنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَى وَجْهِهِ... الخ).

۹۰۰: عَنْ ابْنِ عُمَرَ (ض) لَا يَزَالُ هَذَا الْأَمْرُ فِي قُرَيْشٍ مَا بَقِيَ مِنْهُمْ إِنْشَانٍ.

تەرجەمه

۹۰۰: دهگیرنه وه له عبدالله کوری هه زه تهی عمر ره زای خودایان لی بی گوتی پیتجه مبه ر (د) فهرموی - کاروباری خهلیفایه تی موسلمانان به استحقاق واته به مافی خو بان هه رده مینی له قوره یش هه تا دو پیاو مابی. (ش) نه وه وی گوتی تی نه مه به لگه یه که ی دیاره که خهلیفایه تی به استحقاق بز قوره یشه دروست نی به خهلیفایه تی نیلا ده بی بز نه وان بی. یارانی پیتجه مبه ر به پرای هه موویان واتا به اجماع له سهر نه مه بوینه. به رده وام بوونی نه م حوکه ش دیارکراوه هه تا دونیا ماوه به (ما بقی منهم اثنان) یه عنی نه گهر بیتجگه له قوره یش که سانی تر فهرمانره وایه تی نیسلامیان کرد نه مه به استحقاق نی به به لکی به استحقاق تاییه ته به قوره یش هه تا روژی قیامت.

۹۰۱: عَنْ جُبَيْرِ ابْنِ مُطْعِمٍ (ض) إِنَّمَا بَنُو هَاشِمٍ وَبَنُو الْمُطَّلِبِ شَيْءٌ وَاحِدٌ.

تەرجەمه

۹۰۱: دهگیرنه وه له جوبهیری کوری مطعم - ره زای خودای لی بی - گوتی من و هه زه تهی عوسمان کوری عه فان چووینه خدمت پیتجه مبه ر (د) هه زه تهی عوسمان به پیتجه مبه ری گوت نه ی پیتجه مبه ری خودا به خشیت به به نی موطنه لبیان نیمت تدرک کرد و نیتمه و نه وانیش به نسبته تۆ یه ک پایه یین یه عنی هه مرومان کوری عبدالمنافین که چوار کوری هه بووه عبدی شمس و نه وفهل و هاشم و مطلب نیتمه کوری عبد شمسین تیوه ش کوری هاشم پیتجه مبه ر (د) فهرموی به راستی کورانی هاشم و کورانی موطنه لب یه ک شتن (یه عنی تۆ نسبته ت له من دورتره نه هاشمی و نه مطلبی زه کات له کورانی هاشم هه رامه چونکی باوکی عبدالمطلبی باپیری بووه که ناوی شه ییه بو له پاش مردنی هاشم مطلبی برای شه ییه ی برازای خو ی لای خالان له مه دینه ی هیتاوه لای خو ی ناوبراو به عبدالمطلب ظاهرا له کورانی مطلبیش بو یی هه رامه چونکی وه کو هاشم چاره دپیری

بـ رتگاری باپیری پیغه مبهری کرد هه تا به غایه تیک نیوی شه بیه بوو پـ یان ده گوت
عبدالمطلب انجا چونکی تو به نی عبدشمسی صده قه و زه کات له ئیوه حه رام نی یه وه کوو
نیه» .

۹۰۲: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) قُرَيْشٌ وَالْأَنْصَارُ وَجُوهِيَّةٌ وَمُرَيْنَةُ وَأَشْجَعُ
وَعِفَارٌ مَوْلَى لَيْسَ لَهُمْ مَوْلَى دُونَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ.

ته رجله

۹۰۲: ده گپ نه وه له نه بو هورده رده زای خودای لی بی گوتی به راستی پیغه مبهر (د)
فه رموی قوردهش (واتا کورانی نه ضر) و نه نصار و اتا نه وس و خه زرده که دوو کوری
خارته کوری ته علیه بوون وه تیره ی جوهینه که کوری له یشی کوری سوید بوون و تیره ی
موزینه له چینه کی له مضر و تیره ی نه سلم وه تیره ی نه شجعه که تیره یه کن له غه طفان وه
تیره ی غفار که تیره یه کن له کنانه نه مانه هه موویان یاریده ده ری متن تاییه تن به من بو نه وانده
نی یه هیچ کار گوزارتیک و به ختوکه رتیک خوداو پیغه مبهری خودا نه بی.
(ش) له م هه دیشه پیروژه گه وره یی یه کی دیار هه یه بو نه مانه چونکی نه مانه پیش
خه لکی تر موسولمان بوون.

۹۰۳: عَنْ أَبِي ذَرٍّ (ض) لَيْسَ مِنْ رَجُلٍ ادَّعَى لِغَيْرِ أَبِيهِ وَهُوَ يَعْلَمُهُ إِلَّا كَفَرَ وَمَنْ
ادَّعَى قَوْمًا لَيْسَ لَهُ فِيهِمْ نَسَبٌ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ.

ته رجله

۹۰۳: ده گپ نه وه له نه بو ذر - جونده بی کوری جه ناده ی غفاری (ره زای خوی لی بی)
گوتی پیغه مبهر (د) فه رموی نی یه هیچ پیاوێک که خوی نسبت بدا به کورایه تی وه بال
غه یی بارکی خوی به خۆشی بزانی نه مه باوکی خوی نی یه مه گه ره نه و پیاوه کافر ده بی
به خودا (نه گه ره به هه لال بزانی) یاخو (کفر) له کفرانه یه عنی نه م پیاوه انکاری نیعه تی
خودا ده کا وه هه ر که سیکیش خوی نسبت بدا به خزمایه تی که هیچ خزمی نه وانیش نه بی
با جیگای خوی سازیدا له ناگر.

۹۰۴: عَنْ وَائِلَةَ ابْنِ الْأَسْقَعِ (ض) إِنْ مِنْ أَعْظَمَ الْغَيِّرَا أَنْ يَدْعِيَ الرَّجُلُ إِلَى غَيْرِ
أَبِيهِ أَوْ يُرِيَ عَيْنَهُ مَا لَمْ تَرَهُ أَوْ يَقُولَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَمْ يَقُلْ.

تهرجه مه

۹۰۴: ده گپ نه وه له وائله ی کور ی نه سقه عی کور ی که عبی لی ش (ره زای خودای لی بی) گوتی پیغه مبه ر (د) فه رمووی به راستی له گه وره ترینی بوختان و نفترایانه که پیاو نسبه تی خو ی و دبال غه یری باوکی خو ی بدا یا خو نسبه تی دیتنی خه ونیکی و دبال چاوی خو ی بدا که هیچ خه ونیشی نه دیتبی به درو بلی خه ونم دیوه یا خو به درو قسه یه ک نسبه ت و دبال پیغه مبه ر بدا که هیچ قسه ی پیغه مبه ریش نه بئ.

(ش): بۆچی زیاده رو یی هه یه له گونا ه ی گه وره ی نه و که سه ی خه ونی نه دیتبی بلی خه ونم دیتبی یه له و که سه ی له حاله تی هوشیاری درو یه ک بکا. چونکی درو له خه ون بوختانه به زاتی زور پیروزی خودا چونکی مه لانه که به فه رمانی خودا خه ونی نیشانی خه لقی ده ده ن. وه چونکه خه ون به شیکه له پیغه مبه رایه تی (نبوه ت) پیغه مبه رایه تیش به خه ون نه بئ نابئ نه و که سه ی درو زنی شه له خه ون: ئیدعا ده کا خودا نیشانی داوه نه و شتی که نه ی دیوه ئیدعاش ده کا به شیکه له پیغه مبه رایه تی (نبوه ت) دیوه که هیچیشی نه دیوه نه مه یان افترا و بوختانه به خودا کردن که نه وه ش له گه وره ترینی بوختانانه.

۹۰۵: عَنْ ابْنِ عُمَرَ (ض) غِفَارٌ غَفَرَ اللَّهُ لَهَا وَاسْلَمَ سَأَلَهَا اللَّهُ وَغُصِيَّةٌ عَصَتِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ.

تهرجه مه

۹۰۵: ده گپ نه وه له عبدالله ی کور ی عومه ر په زای خودایان لی بی پیغه مبه ر (د) له سه ر مینه ر فه رمووی تیره ی (غیفار) خودا عه فووی کردن له گونا ه ی نه و دزیانه ی که له حاجیان یان ده کرد له زه مانی پیش نیسلام تیره ی نه سه له میش خودا سه لامه تی کردن به هوی نه کردنی کوشتار. تیره ی عوصیه ش که به شیکن له به نی سوله یم له خودا و پیغه مبه ری خودا عاسی بون به هوی کوشتنی قورن ان خو ئنه کان له بییری مه عونه.

(ش): لهم هه دیشه وه رگیراوه کافر گونا هیکه له زه مانی کافری کرد بی خودا لی خۆش ده بی وه کوو ده لیتن (عفی الله عما سلف) نه م عباره ته شیرینه ی پر جناسه که به سه ر لیتی پیروزی دا هات وه کوو دو رو گه وه ره (اتفاقاتی لطیفه یه بی ته که لوف بووه).

۹۰۶: عَنْ أَبِي بَكْرَةَ (ض) أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ اسْلَمُ وَغِفَارُ وَمُرْتَنَةُ وَجُهِينَةُ خَيْرًا مِنْ بَنِي تَمِيمٍ وَمِنْ بَنِي عَامِرٍ وَأَسَدٍ وَغُطَفَانَ خَابُوا وَخَسِرُوا. قَالَ نَعَمْ قَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُمْ لَخَيْرٌ مِنْهُمْ.

تهرجه مه

۹۰۶: ده‌گێڕنه‌وه له‌ئەبو هەکرە نۆفەیی کۆری حارثی کۆری کەلده (پەزای خویان لێ بی) بەراستی ئەقرەعی کۆری حابسی تەمیمی بە‌پێغه‌مبەری گوت بێ شک ئەوانە‌ی تابعی تۆ‌بووینە له تیرە‌ی ئەسڵەم و غفارو موزەینەو جو‌هەینە دزو پێ‌گرە‌کانی حاجیانن. پێغه‌مبەر (د) فەرمووی ئە‌ڕێ پێم بێ ئە‌گەر تیرە‌ی ئەسڵەم و غفارو موزەینەو جو‌هەینە با‌ش‌ترین لە‌بە‌نی تە‌میم وە لە‌بە‌نی عامر وە لە‌تیرە‌ی ئەسە‌دو غە‌طفان چ‌ما بە‌نی تە‌میم نا‌ئۆمێ‌دو خە‌سارە‌مە‌ند بوون ئە‌قرە‌ع گوتی بە‌لێ خە‌سارە‌مە‌ند بوون ئە‌گەر ئە‌وان با‌ش‌تر بن ئە‌بە‌نی تە‌میم. پێغه‌مبەر (د) فەرمووی بە‌ اثباتی شەر‌ط بۆ‌ حە‌ولی جە‌زا بە‌حە‌قی ئە‌و زاتە‌ی کە ئە‌فسی‌ منی بە‌دە‌ستە ئەسڵەم و غفارو موزەینەو جو‌هەینە با‌ش‌ترن لە‌ بە‌نی تە‌میم و ئەسە‌دو غە‌طفان و بە‌نی عامر.

۹۰۷: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) اسْتَلَمَ وَغِفَارٌ وَشَيْءٌ مِنْ مُرَيِّنَةٍ وَجُهَيْنَةَ أَوْ قَالَ شَيْءٌ مِنْ جُهَيْنَةَ أَوْ مُرَيِّنَةَ خَيْرٍ عِنْدَ اللَّهِ أَوْ قَالَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ اسْتَدْرَ تَمِيمٍ وَهَوَازِنَ وَغَطَفَانَ.

تهرجه مه

۹۰۷: ده‌گێڕنه‌وه له‌ئەبو هۆرەیره (پەزای خودای لێ بی) گوتی پێغه‌مبەر (د) فەرمووی تیرە‌ی ئەسڵەم و غفارو هە‌ندیک‌یش لە‌موزەینەو جو‌هەینە یاخۆ فەرمووی هە‌ندیک لە‌جو‌هەینە یا موزەینە شک له تەرەف ئە‌و‌ه‌یه گێ‌را‌یتی‌یە‌وه با‌ش‌ترن لای خودا یاخۆ فەرمووی با‌ش‌ترن پۆ‌ژی قیامە‌ت لە‌ئەسە‌دو تە‌میم و هە‌وازن و غە‌طفان. (ش) غیفار کۆری مۆ‌ه‌لیلی کۆری ضە‌مرە‌ی کۆری بە‌کری کۆری عە‌بدی منافی کۆری ک‌نانه‌ نه‌ ئە‌بو‌ذە‌ری غفاری لە‌وانە. موزەینە‌ش ناوی ژنی عە‌مری کۆری ئە‌د‌بو‌وه کچی کە‌لی کۆری وە‌برە‌ بو‌وه. عە‌د‌الله کۆری مۆ‌غە‌فە‌لی موزنی لە‌وان بو‌وه. غە‌طفان‌یش کۆری سە‌ع‌دی کۆری قە‌یسی کۆری عی‌لانی کۆری مۆ‌ضەر بو‌وه.

۹۰۸: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَخْرُجَ رَجُلٌ مِنْ قَحْطَانَ يَسْوقُ النَّاسَ بِعَصَا.

تهرجه مه

۹۰۸: ده‌گێڕنه‌وه له‌ئەبو هۆرەیره (پەزای خودای لێ بی) گوتی پێغه‌مبەر (د) فەرمووی

قیامت نایی هتا دهردهچی پیاویک له قهحطان خه لک داژوا به داری خوی وه کوو شوان و مه ر لای نه بو نه عیم که ده گیتته وه دهرچوونی نه م پیاوه له پاش مه هدیوه له سه ر په ووشتی نه ویش رهفتار ده کا .

۹۰۹: عَنْ جَابِرٍ (ض) مَا بَالُ دَعْوَى أَهْلِ الْجَاهِلِيَّةِ. ثُمَّ قَالَ مَا شَأْنُهُمْ فَأَخْبِرْ بَكْسَعَةٍ الْمَهَاجِرِيِّ الْأَنْصَارِيِّ فَقَالَ دَعْوَاهَا فَإِنَّهَا خَبِيثَةٌ. وَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَن سَكُولٍ. أَقْدُ تَدَاوَعُوا عَلَيْنَا لَنَنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجَنَا الْأَعْرَابُ مِنَّا الْأَذَلُّ فَقَالَ عُمَرُ أَلَا نَقْتُلُ يَا نَبِيُّ اللَّهِ هَذَا الْخَبِيثَ لِعَبْرِ اللَّهِ فَقَالَ لَا يَتَحَدَّثُ النَّاسُ أَنَّهُ كَانَ يَقْتُلُ أَصْحَابَهُ.

ته رجه مه

۹۰۹: ده گیتته وه له جابر (په زای خودای لئ بی) گوتی له سالی شه شه می کوچی له غه زای موهره یسع له گه ل عالمه میکی زور له موهاجران له خدمهت پیغه مبه ر بووین. له موهاجیره کان پیاویکی گالته که ره بوو نیوی جه هجاهی کوری قه یسی غیفاری بوو به ده دست یا باقاج شه قیتیکی له لای پشته وهی پیاویکی نه نصاری دا نیوی سه نانی کوری و دهره بوو. سنان زور رقی بژوه قسه یان به یه کتری گوت هتا وای لئ هات سنان هاواری کرده نه نصاریان چونکی به خوی خه زه جی بوو جه هجاهیش هاواری کرده موهاجیران. پیغه مبه ر (د) ته شریفی هاته دهرئ فهرمووی چی یه نه وه ده عوایه ی نه هلی جاهلیهت. پاشان پرساری کرد نه مه چی یه بۆچی واده که نه پی یان گوت که موهاجیری شه قیتیکی له لای پشته وهی نه نصاری به کدا. فهرمووی وازیئن له نه فسانیهت و ده عوای جاهلیهت. چونکی زور پیسه. سه رده کیشی بۆ سه ر پک لئ بوونه وه دوژمنایه تی عبدالله ی کوری نوبه ی کوری سه لول سه روکی دوو رووه کان (منافقان) بوو گوتی وای نه رئ نه وا خو بۆ سه ر ئیمه (مه به سستی نه نصاری بوو) هاوار ده که نه موهاجیران. سوئندیی ده بی وه کوو چوینه وه مه دینه. نه وهی که به هیزتره بی هیزه کان ده رکه نه مه به سستی له بی هیزه کان - موهاجیره کان بوو - هه زه تی عومه ر گوتی نه رئ نه ی کوژین نه ی پیغه مبه ری خودا نه م پیسو منافقه (مه به سستی عبدالله ی کوری نوبه ی بوو) پیغه مبه ر (د) فهرمووی (نا) مه ی کوژن خه لکی ده لئین محمد یارانی خوی ده کوژی.

۹۱۰: عَنْ أَبِي ذَرٍّ الْغِفَارِيِّ (ض) يَا أَبَا ذَرٍّ أَكُنْتُمْ هَذَا الْأَمْرَ وَارْجِعْ إِلَى بَلَدِكَ. فَإِذَا بَلَغَكَ ظَهْرُنَا فاقْبَلْ.

تهرجه مه

٩١٠: ده گیتی نه وه له نه بو ذهر (په زای خودای لى بى) من پیاوێک بووم له تیره ی
 اغیارا) خه بهرمان زانی پیاوێک ده رچوو له مه کهکه وا داوا دهکا که پێغه مبه ره. خه بهری
 نه ناسمان بو دى منیش به نه نیسی برای خۆم گۆت بچۆ لای ئەم پیاوه قسه ی له گه ل بکه وه
 خه بهری نه ویشم بو پێنه وه. نه نیسی برام روشت هه تا چوو نه ناو مه کهکه به خدمه ت
 پێغه مبه ر گه یشت له پاشان گه راوه پێم گۆت چى هه والته لا هه یه گۆتى والله ئەم پیاوه م
 وادیت فەرمان به چاکه ده کاو داوا له خه لک دهکا خه را په نه که نه وه په ووشته زۆر باشی
 هه یه قسه یه که یشى هه یه شیع ر نه یه. منیش گۆتم خه به رێکی وات بو نه هیتا مه وه دلم پێ
 نارام بگرى. هه مبهانه یه کم له نان و ناو هه لگرت و به دارێکه وه رووم کرده لای مه کهکه.
 به راستی نه گه رچى چوو مه ناو مه کهکه. به لام ئەم پیاوه ی که دهم وىست نه مده ناسى پێشم
 ناخۆش بوو پر سيار له قوره یش بکه م که نیشانم بدهن نه وه ک نازارم بدهن. هه ر ناوی
 زه مزه م ده خوارد وه جێگام که عبه بوو. پاشان عه لى کو رى نه بو طالب به لام په ت بوو
 گۆتى وا پێ ده چى تو پیاوێکی بێگانه و غه ریب بى. گۆتم به لێ گۆتى وه ره له گه ل من بو
 عه لى نێمه گۆتى له گه لى چووم به لام نه نه و قسه یه کی کرد نه منیش قسه ی خۆم بو نه و
 کرد. سه به نه داها ته ها نه وه (که عبه) پر سياریش نا که م له نه حوالی پێغه مبه ر (د) هېچ
 که شیش نه بوو خه به رێکم له نه حوالی نه و پێ بدا. پاشان دووباره دیتم عه لى به لام دا په ت
 بوو رووی له من کرد گۆتى هیتا قونا غی تکت بوخۆت نه دوز ته وه که جێگایه کی تابه تیت
 هه بێ گۆتم (نه خیر) گۆتى وه ره له گه ل من پێى گۆتم نیشته چى یه؟ وه بو چى ها تى یه ئەم
 شاره؟ منیش گۆتم نه گه ر سړم لى نا شکر ا نه که ی خه به رت پێ ده دهم. عه لى گۆتى به گۆ ته رى
 خواستى تو ده جوو لێمه وه گۆتى پێم گۆت پێمان گه یشت وه پیاوێک لێ ره په یدا بووه
 داوا دهکا که پێغه مبه ره. برای خۆم له پێش ناره لای قسه ی له گه ل بکا پاشان گه راوه
 خه به رێکی وای بو نه هیتا مه وه دلم نارامى پێ بگرى ئنجا هه زده که م خۆم قسه ی له گه ل دا
 بکه م. عه لى پێى گۆتم. مه به ست ته پێکا وه نه وا من بو لای نه و ده چم تو له دوا ی من برۆ.
 بو هه ر جێگایه ک چووم تو ش وه ره نه گه ر ها ته و له پێگا تووشى یه که یکی وا ها تین که
 ده ر حقه به تو لى ی بترسیم من له ته نیشته دیوارێک را ده وه ستم به به ها نه ی چاک کردنى
 نه عه له که م تو هه ر برۆ را مه وه سته. ئنجا عه لى رو یى منیش له گه لى رو یه شتم هه تا چووبه
 خدمه ت پێغه مبه ر. پێم گۆت ناینى ئیسلام فێر بکه نه ویش نایىنى فێر کردم. له جیگای
 خۆم موسولمان بووم ئنجا پێغه مبه ر (د) فەرمو ی (ئه ی نه بو ذهر ئەم ئیسلام بوونه ی خۆت
 بشیره وه بگه رێ یه وه شو بێنى خۆت نیشتمانى خۆت وه کوو ده نگو یاسى سه رکه وتنى نیته ت

پن گه‌یشت ودره‌وه) منیش گوتم: به‌حق‌ی نه‌و زاته‌ی توی ناردوود به‌حق و به‌پیغه‌مبه‌ر. له‌نیو کۆمه‌لی قورپه‌یش به‌ده‌نگیتی به‌رز هاوارده‌که‌م به‌ووشه‌ی خوا به‌یه‌ک زانین (واتا کلمه‌ی ته‌وحید) نجا چوومه‌ که‌عبه‌ قورپه‌یش جه‌ماعه‌تیان له‌وئ بوو گوتم نه‌ی جه‌ماعه‌تی قورپه‌یش (إِنِّي أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ).

گوتیان لئی هه‌لستن نه‌مه -صانبه- واتا له‌دینتیک چووته‌ سه‌ر دینتیک تر. هه‌لستان له‌هر لا منیان داگرت به‌لیدانیتکی وا که‌ بزم له‌پاشان -عه‌باسم پی گه‌یشت خوی به‌سه‌ردادام پرووی له‌وان کرد. گوتی نه‌ی هاوار بۆ حالی ئیوه. ئیوه ته‌ماتانه‌ پیاویک بکوژن له‌ (غیفار) که‌ جیگای تجاره‌ت و بازرگانی ئیوه‌ن وه‌ جیگای تی په‌ربوونی ئیوه‌ن نجا به‌ره‌للایان کردم. دووباره‌ وه‌کوو که‌وتمه‌وه‌ سبه‌ینه‌ وه‌کوو دویتنی به‌ناشکرا ووشه‌ی (شه‌هادهم) هیتا له‌نیو جه‌ماعه‌تی قورپه‌یش به‌ده‌نگیتی به‌رز. دووباره‌ قورپه‌یش لیم بلندبوون. دهردی دویتنی یان دامی دیسان عه‌باسم پی گه‌یشت خوی به‌سه‌ردا داهیتنام پرزگارم بوو نه‌مه‌بوو سه‌ره‌تای نیسلام بوونی نه‌بوو ذهر.

٩١١: عَنْ عَائِشَةَ (ض) كَيْفَ بِنَسْبِي فَقَالَ حَسَّانٌ لَأَسْأَلَنَّ مِنْهُمْ كَمَا تُسْأَلُ الشَّعْرَةُ مِنَ الْعَجِينِ.

ته‌رجه‌مه

٩١١: ده‌گێرنه‌وه له‌حه‌زهره‌تی عائشه -په‌زای خودای لی بی حه‌سان کوری ثابت نیزنی له‌ پیغه‌مبه‌ر وه‌رگرت بۆ نه‌وه‌ی جوین به‌ کافره‌کانی مه‌که‌که‌ بدا له‌قورپه‌یش. پیغه‌مبه‌ر (فه‌رمووی چلۆن هه‌جوبان ده‌که‌ی نه‌سه‌به‌ی منیش قورپه‌یشه‌ حه‌سان گوتی له‌هه‌جو نه‌سه‌بی تۆ له‌ قورپه‌یش به‌ سافی و خالص دهرده‌کیشم وه‌کوو دهرکیشانی موو له‌ناو هه‌ویپ.

٩١٢: عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ (ض) لِي خَمْسَةُ أَسْمَاءَ أَنَا مُحَمَّدٌ وَأَحْمَدُ وَأَنَا الْمَاحِي الَّذِي يَمْحُو اللَّهُ بِي الْكُفْرَ وَأَنَا الْحَاشِرُ الَّذِي يَحْشُرُ النَّاسُ عَلَى قَدَمِي وَأَنَا الْعَاقِبُ.

ته‌رجه‌مه

٩١٢: ده‌گێرنه‌وه له‌ جوبه‌یری کوری موطعم -په‌زای خودای لی بی- فه‌رمووی بۆ من هه‌یه‌ پێنج نیوی تایبه‌تی له‌گه‌ل ناوبراو واته‌ خۆی به‌ته‌واوی رێتیک ده‌که‌وی -له‌گه‌ل خه‌لکی تر رێتیک ناکه‌وئ من محمدم واتا زۆر به‌ دووباره‌کردنه‌وه‌ سوپاس ده‌کریتم وه‌

احمد) م (به اسم التفضيل بنّ نهوډى مفضل عليه باس بكرى) يه عنى انا احمد جميع الحامدين ومن ماحييكم - واتا سوياس كراوى هه موو نه وانم كه سوياسم ده كه ن. خودا كوفر به من ناهيلى واتا هيّزو ده سلاّتى كافرى به هوډى منه وه ناهيلى مه حوى ده كاته وه. وه من كوڅكهره ويه كم خودا له پاش حه شرى من خه لكى له ده شتى مه حه شر كوڅده كاته وه وه من (عاقبيشم) واتا من له دواى هه موو پيځه مبه ران هاتوم هيچ پيځه مبه ر له پاش من نايي. (بو هاتنى خوم - قه ريحه): ئنجا به راستى هيچ ناو براويكى وا رتيك بكهوئ له گه ل واتاى ناوه كه. وهك ناوه كانى پيځه مبه ر له هيچ كه سيكي تر نه هاتوه ته جي. له بهر نهوډى كه نم تاييهت مهندي يه هه ر بو پيځه مبه ر بن. له سه رته اى حه ديث جاره مه جرور پيش خراوه.

٩١٣: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) أَلَا تَعْجَبُونَ كَيْفَ يَصْرِفُ اللَّهُ عَنِّي شَتْمَ قُرَيْشٍ وَلَفْهَمٍ: يَشْتَمُونَ مُذْمَمًا وَيَلْعَنُونَ مُذْمَمًا. وانا محمد.

قه رجه مه

٩١٣: ده گيتر نه وه له نه بو هوډه يره (په زاي خوداى لى بى) گوتى پيځه مبه ر (د) فه رموى نه ر ئيه سه رتان له وه سوږناميڼى خودا چلوڼ جوڼن و له عنه تى قوږه يش له من لاده دا چونكى نه وان جوڼن به (مذم) ده دن واتا جوڼن پى دراو من ناوم (مذم) نى يه من ناوم (محمد) ه. من (محمد) م. (ش): هوډى هاتنى نم حه ديڅه به سه ر زمانى پيځه مبه ر (د) نه وه بوو كافره كانى قوږه يش له رقان ناوى محمديان به ناشكرا نه ده هينا چونكى ناوى محمد واتاى سوياس و ستايش لى كراوه ئنجا نه گه ر ناويان به يتي نايه به پلار له جياتى محمد ده يانگوت (مذم) ئنجا پيځه مبه ر (د) فه رموى جوڼنى قوږه يش بو من ناگه رپيڅه وه جوڼنه كه به من نى يه به ئيلهامى خودا ناوم محمده به لكى ده گه رپيڅه وه بو يه كييك نه مى لى بوه شيته وه وه په ووشتى خراپى هه بن.

٩١٤: عَنْ جَابِرٍ (ض) مَثَلِي وَمَثَلُ الْأَنْبِيَاءِ كَرَجُلٍ بَنَى دَارًا فَأَتَمَّمَهَا وَأَحْسَنَهَا إِلَّا مَوْضِعَ لَبَنَةٍ فَجَعَلَ النَّاسُ يَدْخُلُونَهَا وَيَتَعْجَبُونَ وَيَقُولُونَ لَوْلَا مَوْضِعُ اللَّبَنَةِ وَأَنَا مَوْضِعُ اللَّبَنَةِ جِئْتُ فَخُتِمَتِ الْأَنْبِيَاءُ.

تهرجه مه

۹۱۴: دهگیرنه وه له جابری کوری عبداللهی نه نصاری رهزای خودای لی بی گوتی پیغه مبه‌ر (د) فهرمووی وینه‌ی من و وینه‌ی پیغه مبه‌رانی پیشوو وه‌کوو پیاوێکه خانووێکی دروست کردبێ ئنجا ته‌واویشی کردبێ زۆر باشیش پازاندبیت‌ی یه‌وه مه‌گه‌ر جی‌گای خشتیک نه‌بێ چۆل بی و که‌له‌ن بی پاشان خه‌لکی بێن بو‌ناو خانوه‌که‌و سه‌ریان سو‌رمینی له‌چاکی و جوانی خانوه‌که‌و بلێن کاشکی نه‌م که‌له‌نه نه‌بوایه نه‌گه‌ر له‌به‌ر نه‌م که‌له‌نه نه‌بوایه که جی‌گای یه‌ک خسته خانووێکی بی قصوریوو. منیش هاته جی‌گای نه‌و خسته هاتنی پیغه مبه‌ران به‌من ته‌واو بوو. ئنجا منم خسته‌که‌و منم خاته‌می نه‌نبیا.

۹۱۵: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) بُعِثْتُ مِنْ خَيْرِ قُرُونِ بَنِي آدَمَ قَرْنًا فَقَرْنًا حَتَّى كُنْتُ مِنَ الْقَرْنِ الَّذِي كُنْتُ فِيهِ.

تهرجه مه

۹۱۵: دهگیرنه وه له‌نه‌بو هو‌ره‌یه‌ (ره‌زای خودای لی بی) گوتی پیغه مبه‌ر (د) فهرمووی من ناردراوم بۆ پیغه مبه‌رایه‌تی له‌باشترینی (سه‌ده‌کان) ی کورانی ناده‌م سه‌ده‌ له‌پاش سه‌ده‌ هه‌تا داخلی نه‌م سه‌ده‌یه‌ بووم که تیا‌مه‌ یه‌عنی سه‌ده‌کانی من باشترین سه‌ده‌ن له‌هه‌ر کاتی‌ک.

(ش): چونکی له‌سه‌ره‌تاوه له‌پشتی اسماعیل و سه‌ده‌ی نه‌و گۆزرامه‌وه بۆ سه‌ده‌ی (کنانه) پاشان بۆ سه‌ده‌ی (قوره‌یش) پاشان بۆ سه‌ده‌ی به‌نی هاشم واتا باب و با‌پیرانم هه‌موو له‌هه‌لبژاردراوان بو‌ینه.

۹۱۶: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا إِنَّ مِنْ خِيَارِكُمْ أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقًا.

تهرجه مه

۹۱۶: دهگیرنه وه له‌عبداللهی کوری عومه‌ر (ره‌زای خودایان لی بی) گوتی پیغه مبه‌ر (د) فهرمووی به‌راستی که‌باشترینی ئی‌تویه‌یه‌ باشترینتان به‌ره‌و‌وشت یه‌عنی نه‌و که‌سه‌یه‌ له‌کاره‌کانی کاری چاک هه‌لبه‌ی‌تری. له‌خه‌راپه‌ خۆی لا‌بدا ئنجا نه‌وه‌ش غه‌ریزه‌بێ یان له‌فیت‌کردنه‌وه هاتبێ.

استدلالی کرد و او قائلی اول به حدیثی ابن مسعود - و اتا بیژدری یه که م بهو حدیثی
 ه کوری مسعود گیردرا و ده کردیتی به به لگه له لای بوخاری که ده لئی (ان الله تعالى
 قَسَمَ بَيْنَكُمْ اخلاقكم كما قَسَمَ بَيْنَكُمْ اَرْزاقكم). دیاره نو دابهش کردنی که لای خوداوه
 دندراوه به هیچ شتیک ناگوری چه جایی به فیت کردن.

۹۱۷: عَنْ عَائِشَةَ (ض) تَنَامُ عَيْنِي وَلَا يَنَامُ قَلْبِي.

تهرجه مه

۹۱۷: ده گیرنده له حد زه تی عائشه (ره زای خودای لئی بی). پیغه مبه ر (د) فرموی
 من چارم نه خه وی به لام به هیچ جوژیک دلم ناخه وی.

باب علامات النبوة

(باسی نیشانه کانی پیغه مبه رایه تی)

۹۱۸: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ مَسْعُودٍ (ض) أُطْلِبُوا فَضْلَةً مِنْ مَاءٍ فَجَاءُوا بِأَنَاءٍ فِيهِ مَاءٌ
 قَلِيلٌ فَأَنْخَلُ يَدَهُ فِي الْأَنَاءِ ثُمَّ قَالَ حَيُّ عَلَى الطَّهْرِ الْمُبَارَكِ وَالْبَرَكَةُ مِنَ اللَّهِ.

تهرجه مه

۹۱۸: ده گیرنده له عبداللهی کوری مسعود (ره زای خودای لئی بی) گوتی
 له سه فرژیک له خدمت پیغه مبه ر بووین (د) ناویشان که م بوو فرموی له جیگاهه ک
 نه ختی ناو مابیتته وه بۆم بیتن قاپیکیان بۆ هیتنا نه ختی ناوی تیا بوو دهستی پیروزی له ناو
 قاپه که دانا پاشان فرموی وه رنه سه ر ناویکی که پیروزه (مویاره که) چونکی زیاد بوونی
 له لاین خودایه. وه بهر که ت و زیاد کردنیش له خوداوه یه. کوری مسعود گوتی دیتم
 به چاری خۆم ناو له گوشتی ناوه ندی نه گوسته کانی ده رده چوو وه گوته شی نیمه جه ماعه تی
 نه صاحب - یارانی پیغه مبه ر - له خدمت پیغه مبه ر بووین (د) خواردنمان ده خوارد گوتمان
 له دهنگی ته سبیحاتی خواردنه که ده بوو.

۹۱۹: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَقَاتِلُوا قَوْمًا نِعَالُهُمُ الشَّعْرُ وَحَتَّى
 تَقَاتِلُوا التَّرْكَ صِفَارَ الْعَيْنِ.

تەرجەمە

۹۱۹: ئەم ھەدىشە لەمە پېتىش ڕەت بوو بەلام لەدوايى ئەم گىيەرانەودەيە فەرمووتېشى (وَلَيَاتَيْنُ عَلَى أَحَدِكُمْ زَمَانٌ لَّأَنْ يَرَانِي أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يَكُونَ لَهُ مِثْلُ أَهْلِهِ وَمَالِهِ) يەعنى لەپاش من دىتە سەر يەككىكتان بەبى شكو گومان زەمانىك دىتنى منتان لاخۆشەويست تر دەبى لەسێ ئەودەندەي مالى و مندالى خۆتان. يەعنى دىتنى من زياتر پەسند دەكەن لەسەر مندالتان. (ش) ئەمە يەككىكە لە موعجيزەكانى پىغەمبەر (د) چونكى لەزەمانى يارانى پىغەمبەر (صەحابە) تا ئەم تەريخە (مىژوو) كەسالى ۱۳۷۱ ھەزارە سێ سەد و ھەفتاويەكى ھىجرى يە ھىچ يەككىك لەنيمانداران تەصوور ناكړى كە دىتنى پىغەمبەر (د) بەپېتىش نەخا لەسەر ھەبوونى مالى و مندالى.

۹۲۰: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَقَاتِلُوا خَوْزًا وَكِرْمَانًا مِنْ الْأَعَاجِمِ حُمَرَ الْوُجُوهِ قُطُسَ الْأَنْوَفِ صَفَارَ الْأَعْيُنِ كَانَ وَجُوهُهُمْ الْجَانُ الْمُطْرَقَةُ نِعَالُهُمُ الشُّعْرُ.

تەرجەمە

۹۲۰: دەگىيەنەوہ لەئەبو ھورەيرە ڕەزای خودای لى بى گوتى پىغەمبەر (د) فەرمووى قيامەت داناين ھەتا کوشتار دەكەن لەگەڵ خەلکى خوزو کرمان (خوز: لەوولاتى ئەھوازە داخلى عىراقى عەجەمە) کرمانىش ھەر لە عەجەمە. بۆيى فەرمووى لەعەجەمانى ڕوويان سۆرە لووتيان پانە چاويان بچووکى ڕوويان گۆيا مەتالىکە پىستەي بەسەر داگىراوہ (يەعنى ڕوومەتيان خړو ږړە) کەوشيان مووہ. (ش): ئەم کوشتارە لەخەلافەتى ھەزرەتى عومەر کرا وەکوو سەعدى کوږى ئەبى وەقاص ھاتە سەر عىراق و عەجەم گرتى ئەم ږاگەياندنەش لەلایەن پىغەمبەر (د) موعجيزەيە.

۹۲۱: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يُهْلِكُ النَّاسَ هَذَا الْحَيُّ مِنْ فُرَيْشٍ قَالُوا فَمَا تَأْمُرُنَا. قَالَ لَوْ أَنَّ النَّاسَ اعْتَرَلُوهُمْ.

تەرجەمە

۹۲۱: دەگىيەنەوہ لەئەبو ھورەيرە ڕەزای خودای لى بى (پىغەمبەر (د) فەرمووى.

هه ندى لهه تيرهه قورههيش خه لك بهه ههلاک ده دههه چونکى داواى پاشايه تى ده کههه. يارانى پيغه مبهه ر گوتيان ئنجا چه فه رمانمان بين ده کههه وه کوو کهه وتينه نه وه زهمانه فه رمووى نه گهر خه لکى لى يان دوور کهه ونه وه بهه ته رزه تیکه ليان نه بين کوشتاريان له گه ل نه کهه نه کهن باشتره بو نه وان.

۹۲۲: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) هَلَاكُ أُمَّتِي عَلَى يَدَيِ غِلْمَةٍ مِنْ قُرَيْشٍ.

تهه رجهه ده

۹۲۲: ده گيتر نه وه له نه بو هورهه ربه ره زاي خوداي لى بى گوتى پيغه مبهه ر (د) فه رمووى -هه لاکى نومه تى من- واتا له ناوچوونى نه ته وهى من له سه رده ستى چه نه ده تيوو تاليک ده بى له قورههيش.

۹۲۳: عَنْ حُذَيْفَةَ (ض) قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَهَلْ بَعْدَ هَذَا الْخَيْرِ مِنْ شَرِّ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ وَهَلْ بَعْدَ الشَّرِّ مِنْ خَيْرٍ قَالَ نَعَمْ وَفِيهِ دَخْنٌ. قُلْتُ وَمَا دَخْنُهُ قَالَ قَوْمٌ يَهْدُونَ بِغَيْرِ هُدًى يَعْرِفُ مِنْهُمْ وَتُنَكَّرُ قُلْتُ فَهَلْ بَعْدَ ذَلِكَ الْخَيْرِ مِنْ شَرِّ قَالَ نَعَمْ دُعَاءُ إِلَى أَبْوَابِ جَهَنَّمَ مَنْ أَجَابَهُمْ إِلَيْهَا قَذَفُوهُ فِيهَا قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ صِفْهُمْ لَنَا فَقَالَ هُمْ مِنْ جَلْدَتِنَا وَيَتَكَلَّمُونَ بِالسُّنَّتِنا قُلْتُ فَمَا تَأْمُرُنِي إِنْ أَدْرَكَنِي ذَلِكَ قَالَ تَلَزَمُ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ وَإِمَامَهُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ جَمَاعَةٌ وَلَا إِمَامٌ قَالَ فَاعْتَزِلْ تِلْكَ الْفِرْقَ كُلَّهَا وَلَوْ أَنْ تَعْصُ بِأَصْلٍ شَجَرَةٍ حَتَّى يَدْرِكَكَ الْمَوْتُ وَأَنْتَ عَلَى ذَلِكَ.

تهه رجهه ده

۹۲۳: ده گيتر نه وه له حوده يفهه كورى يه مان ره زاي خوداي لى بى گوتى جه ماعه تى يارانى پيغه مبهه ر (نه صاحب) له زهمانى پيغه مبهه ر پرسیارى شتى چاکه يان لى ده کرد. منيش پرسیارى شتى شه رم ده کرد نه وه ک تووش بيم. ئنجا پيتم گوت نهه پيغه مبهه رى خودا ئيمه له کافرى و رى بزر کردن دا بووین نه وا خودا به نار دنى تو خودا ئيمه ی پيرو زکرد به دینى پاکی نيسلام و بهه چاکه گه ورهه ئنجا له پاش نهه خيتره گه ورهه تووشى هيچ شه رتيک ده بين؟. فه رمووى به لى پيتم گوت له پاش شه ربه که تووشى هيچ خيترىکى تر ده بين فه رمووى (به لى) له ناوشى هه به لىلى يه ک ناخوشى يه ک پيتم کوت ناخوشيه که چى يه فه رمووى قه وميکى ريگای راست به خه لکى ده لىن خوشيان له سه ر پيگانين و له دوو سونه تى من

ناروژن چاکه له‌وان ده‌بینی انکاری چاکه‌کش ده‌کن چونکی خۆیان کاری پێ ناکهن. یاخۆ مه‌عنا چهند کاره‌کی موافقی شه‌رع له‌وان ده‌بینی‌وه چهند کاری پێچه‌وانه‌ی شه‌رعیش له‌وان ده‌بینی. پێم گوت له‌پاش ئەم خێردی فه‌رمووت هیچ شه‌ری تر هه‌یه فه‌رمووی به‌لێ چهند ده‌عوته‌ که‌ری‌کن بۆ ده‌رگه‌کانی جه‌هه‌نم ده‌عوته‌تی خه‌لکی ده‌کن بۆ رێ بزرکردن وه خه‌لکی قه‌ده‌غه ده‌کن له‌گرتنی رێگای راست هه‌رکه‌سیک تابعی ده‌عوته‌تیان بی فره‌ی ده‌دنه‌ ناو جه‌هه‌نم پێم گوت ئەم پێغه‌مبه‌ری خودا وه‌صفی ئەم ده‌عوته‌ که‌رانه‌مان بۆ بکه‌ فه‌رمووی هه‌ر له‌خۆمان (واتا له‌عه‌ره‌بانن یا له‌میه‌له‌تی ئیسلامن وه‌ قسه‌ به‌زمانی ئێمه ده‌کن (واتا به‌عه‌ره‌بی قسه‌ ده‌کن یاخۆ مه‌عنا وه‌کوو ئێمه به‌زمان ده‌لێن خودا وای گوت پێغه‌مبه‌ر وای گوت کرداریشیان غه‌یری گوشتاری‌ان) پێم گوت ئەگه‌ر توشی ئەم قه‌ومه هاتین ئێمه چی بکه‌ین فه‌رمووی تابعی جه‌ماعه‌ت و زۆریه‌ی موسولمانان به‌ تابعی نه‌میریان به‌ با زولیشته‌ لێ بکا پێم گوت ئەدی نه‌گه‌ر جه‌ماعه‌تی موسولمان و ئیمام اجته‌ماعیان نه‌بوو له‌سه‌ر طاعه‌ت فه‌رمووی له‌هه‌موو فیرقه‌کان جودابه‌وه نه‌گه‌ر به‌ددانان خۆت به‌بنی دارێکه‌وه‌ گرتبی هه‌تا مردنت پێ ده‌گا. یه‌عنی به‌ته‌نهایی هه‌موو ناخۆشیه‌ک هه‌لبه‌گه‌رد هه‌تا ده‌میری ئەمه‌ باشته‌ نه‌وه‌ک بچی‌یه‌ ناو قه‌له‌بالقی و ئیزدحام.

(ش) دانه‌ری ئەم په‌رتوکه‌ش ده‌لێ (منیش ده‌لێم ئەوا له‌ته‌نریخی نووسینی ئەم دێرانه له‌ عه‌ینی بی اجته‌ماعی ئیمام و موسولمانانین که‌ میژووی ۱۳۷۱ هه‌جری ۱۹۵۱ هه‌زارو نۆسه‌دو په‌نجاو یه‌کی میلادی‌یه‌.

۹۲۴: عَنْ عَلِيٍّ (ض) يَأْتِي فِي آخِرِ الزَّمَانِ قَوْمٌ حَدَّثَاءُ الْأَسْنَانِ سَفَهَاءُ الْإِحْلَامِ يَقُولُونَ مِنْ قَوْلِ خَيْرِ الْبَرِيَّةِ يَمْرُقُونَ مِنَ الْإِسْلَامِ كَمَا يَمْرُقُ السُّنْهُمُ مِنَ الرُّمْيَةِ لَا يَجَاوِزُ إِيْمَانُهُمْ حَنَاجِرَهُمْ فَايْنَمَا لَقِيْتُمُوهُمْ فَإِنْ قَتَلْتُمْ أَجْرَ لِمَنْ قَتَلْتُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

ته‌رجه‌مه

۹۲۴: ده‌گێڕنه‌وه له‌ هه‌زره‌تی عه‌لی په‌زای خودای لێ بی گوتی وه‌کوو هه‌دیشیه‌کی پێغه‌مبه‌رتان بۆ به‌خێرنه‌وه وه‌پێم خۆشته‌ له‌ناسمان بکه‌ومه‌ خواره‌وه به‌هه‌لاک به‌چم نه‌وه‌ک درۆیه‌ک له‌ هه‌دیشه‌که‌ بکه‌م به‌لام نه‌گه‌ر له‌به‌ینی خۆمان قسه‌یه‌کتان له‌گه‌ڵ بکه‌م له‌وانه‌یه به‌ته‌وریه‌و ته‌نریل (واته‌ به‌لیکدانه‌وه‌ی خۆمان) قسه‌یه‌کی پێچه‌وانه‌ی ئەوه‌ی پرووی داوه بیکه‌م بۆ مه‌صلحه‌تیه‌کی شه‌رعی وه‌کوو درۆکردن له‌کوشتاری دوژمن چونکی هه‌دیشه‌ ده‌لێ - الحرب خدعة - واتا شه‌ر فێله‌ با به‌درۆشیه‌ی بیستم له‌پێغه‌مبه‌ر (د) ده‌یفه‌رمو

له ناخري زه مان قه وميک دين له ته مهن پچو وکن له عه قل زه عيفن له مه سته له ی ته حکيم
 ده ليتن (لاحکم الا لله) که قسه ی چاترينی خه لکه. نه گهرچی قسه که يشيان راسته و حقه
 به لام مه به ستیان خراپه یه. نه مانه به تيژي دهرده چن له تايینی نيسلام وه کوو دهرچوونی تير
 نه جه سته ی نيچير له لايه ن تيره ندازی به هيژ نيما نيان و باوهری يان له گه روويان تي ناپه ري
 اوتا نيما ناپيته نار دلتيان چونکی جیگای باوه دلته نجا له هر جیگایه ک تووشيان
 هاتن بيانکوژن چونکی به راستی کوشتنيان پاداشته روژی قيامه ت. چونکی نه مانه بو
 خراپه هه ولده دهن ناته بایی و جياوازی ده خه نه نيو عاله می نيسلام بو نه وه ی حکومه تی
 نيسلام خه ريک بکه ن ناگای له جيهادی کافران نه مينی.

(ش) نه م هه ديشه پيروزه به لگه یه بو نه وکه سه ی خه وارج به کافر داده نيتن له سه ر قسه ی
 (سبکی).

حه زه تی علی له بهر نه م هه ديشه پيروزه کوشتاری خه وارجی کرد.

۹۲۵: عَنْ خَبَّابِ ابْنِ الْأَرْتِ (ض) كَانَ الرَّجُلُ فِيمَنْ قَبْلَكُمْ يُحْفَرُ لَهُ فِي الْأَرْضِ
 فَيُجْعَلُ فِيهِ فُجَاءٌ بِالْمِشَارِ فَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ فَيُشَقُّ بِأَثْنَتَيْنِ وَمَا يَصُدُّهُ ذَلِكَ عَنْ دِينِهِ
 وَيُمَشِّطُ بِأَمْشَاطِ الْحَدِيدِ مَا دُونَ لَحْمِهِ مِنْ عَظْمٍ وَعَصَبٍ وَمَا يَصُدُّهُ ذَلِكَ عَنْ دِينِهِ. وَاللَّهِ
 لَيُتِمَّنَّ هَذَا الْأَمْرَ حَتَّى يَسِيرَ الرَّاكِبُ مِنْ صَنْعَاءَ إِلَى حَضْرَمَوْتَ لَا يَخَافُ إِلَّا اللَّهَ
 عَزَّوَجَلَّ أَوِ الذَّنْبَ عَلَى غَنَمِهِ وَلَكِنْ كُمْ تَسْتَعْجِلُونَ.

ته ره مه

۹۲۵: ده گيژ نه وه له خه بابی کوری نه ره تی (ره زای خودای لی بی) گوتی پتيغه مبه ر (د)
 له سيبه ری که عبه پالی به دووگردي خویدا بوو چووبنه خدمه تی به شکایه ت له ده ست جه ورو
 جه فای کافره کانی قوره يش پيمان گوت نه ري پچایه ک ناکی له خودا سه رمان بخا له سه ر
 نه م کافران به لکی رزگارمان ده ی له م عه زابه یان فه رموی له عاله می پيش نيوه پياوی
 واهه بوو قورتي بو هه لده که ندرا له عارد نجا ده خرا نيو قورته که پاشان مشار ده هيترا
 ده خرايه سه ر سه رکي (چونکی سه ری به ده ره وه بوو) سه رکيان ده کرده دووکه رت نه م عه زابه
 گه وره یه ی نه وی قه ده غه نه کرد له تايینی خو ی وه شه یی ناسنيان ده هينا به بن گوشتی
 جه سته یان ده خست گوشته که یان له ره گ و نيسقان جودا ده کرده وه. نه و نازاره زوره نه وی
 قه ده غه نه ده کرد له تايینی خو ی. قه سه م به خودا (اوتا سوتيندم به خودا) ی گه وره خودا نه و
 کاره ی نيسلام ته واه ده کا هه تا به نه نجاميک سوار له سه نه واهه ده روا بو حه زره مو ت

به ته‌واوی ئاسایش له کافرو دوژمنان له‌خودا نه‌بی له‌هیچ که‌سیک ناترسی یاخۆ له‌گورگیش نه‌بی له‌سه‌ر مه‌ری به‌لام نێوه په‌له ده‌کمن (واتا په‌له‌مه‌که‌ن چونکی بۆ ته‌وابوونی نه‌و کاره کاتیکی دیارکراو و داندراو هه‌یه .

(ش) نهمه یه‌کێکه له‌موعجیزه‌کانی پێغه‌مبه‌ر (د) که له‌پاش کۆچ کردن بۆ مه‌دینه چۆنی فهرموو وابوو .

۹۲۶: عَنْ أَنَسٍ (ض). إِذْهَبَ إِلَيْهِ فَقُلْ لَهُ إِنَّكَ لَسْتَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَلَكِنْ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ.

ته‌رجه‌مه

۹۲۶: ده‌گێڕنه‌وه له‌نه‌نه‌سی کۆری مالک په‌زای خودای لی بی گوتی پێغه‌مبه‌ر (د) له‌هه‌والی ثابت کۆری قه‌یسی خوطبه‌ خۆینی پێغه‌مبه‌رو نه‌نصاران پرسى فهرمووی بۆچی دیار نه‌یه ؟ . سه‌عیدی کۆری عوباده گوتی من ده‌چم هه‌والی نه‌ووت بۆ دێنم نه‌ی پێغه‌مبه‌ری خودا . سه‌عید وه‌کوو چووه لای دیتی له‌خانه‌که‌ی خۆی به‌کزو مه‌لولی دانیشتووه . سه‌ری دانه‌واندووه . به‌غه‌مناکی گوتی نه‌ی ثابت چیت به‌سه‌ر هاتووه وا په‌ریشانت ده‌بینم گوتی خراپم به‌سه‌رهاتووه (ننجا به‌شێوه‌یه‌کی وا قسه‌ی کرد هه‌روه‌کو نه‌و له‌وێ نه‌بی) . گوتی نهم پیاوه - ثابت- حالی وابوو ده‌نگی خۆی به‌سه‌ر ده‌نگی پێغه‌مبه‌ر ده‌خست نهم نایه‌ته‌ په‌یروژه‌ش (لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ) . هاته‌ خوارى لام وابی ده‌رحق به‌و بووه وه‌هیچ چاکه‌شی نه‌ماوه وه‌بووێته نه‌هلی ناگر سه‌عید به‌هه‌والی (ثابت) ده‌و ده‌گه‌راوه لای پێغه‌مبه‌ر (د) قسه‌کانی ثابتی بۆ گێڕاوه فهرمووی نهم جاره‌ش به‌چۆوه لای پێی بلێ به‌موژده تو نه‌هلی ناگرنی نه‌هلی به‌هه‌شتی .

(ش): به‌راستی فهرمووده‌ی پێغه‌مبه‌ر که موژده‌ی به‌به‌هه‌شت پێدا هاته‌جێ له‌غه‌زای -یه‌مامه‌- شه‌هید کرا . پێچه‌وانه‌یش نه‌یه له‌گه‌ڵ نه‌و هه‌دییه‌ی که ده‌لی (ابو بکر فیه‌ الجنّه و عمر فیه‌ الجنّه) چونکی که باسی نه‌و دوانه‌ی کرد واته‌ی نه‌وه نه‌یه که زیاتریش له‌وان ناچنه‌ به‌هه‌شت .

۹۲۷: عَنْ الْبَرَاءِ (ض) إِمْرَأَ فُلَانٍ فَإِنَّهَا السَّكِينَةُ نَزَلَتْ لِلْقُرْآنِ.

تهرجه مه

٩٢٧: دهگێرنهوه له بهرائی کۆری عازب په زای خودای لی بی گوتی نوسهیدی کۆری
 ڕوخه یضیر له نوێژ سورهی - الکھف- ی دهخوێند به شو له خانووی خۆی وولاغه کەشی له وێ
 ڕ ده پەوی یهوه دیتی ته میکی سپی هات ژووری خانووهکی داپۆشی نوسهیدیش سهلامی
 : ده له نوێژ ده رجوو پاشان نه مهی به پیغه مبه ر گوت. پیغه مبه ر (د) فرمووی ده بوایه
 ڕ ده وام بی له سه ر خوێندنی قورئان له نوێژ ده ر نه چووبای نه م ته مه تو دیتت نه مه سه کینه یه
 مه وایه کی نه مره پرووی وه کوو پروی انسانه له به ر قورئان هاتبووه خواری.
 (ش): له هه ندێ گێرانه وهی تر له م هه دیشه له نیو ته مه سپیه که چهند قنذیلی به شه وق
 هه بوو نه م ته رزه دیار دانه نه گه رچی بو پیغه مبه ر (د) مو عجیزه نه به لام بو یارانی پیروزی
 نه و که راماتن.

٩٢٨: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (ض) لَابَّاسَ طَهْرُ انْشَاءِ اللَّهِ فَقَالَ فَتَعَمَّ إِذَا.

تهرجه مه

٩٢٨: دهگێرنهوه له عبداللهی کۆری عباس په زای خودایان لی بی پیغه مبه ر (د) بو
 سه ر لی دانی نه خۆش چوه لای عه ره بیکی بادیه نشین به ورا له ت موسولمان بوو. عاده تی
 پیغه مبه ریش وابوو وه کوو به چوایه سه ر نه ساغان دهی فرموو (لابَّاسَ طَهْرُ انْشَاءِ اللَّهِ)
 یه عنی قه ینا کا نه م نه ساغیه پاک که ره وهی تو به له گونا د که فارهی گونا هانه. لای
 عه ره به کهش (که قه یسی کۆری ابو حازم بوو) وای فرموو له سه ر عاده تی خۆی عه ره به که
 گوتی تو گوتت - طه ور انشاء الله - به لام وانی یه به لکی تاییکه گه رمایی یه که ی
 جو شیدا وه جه سه ته ی پی ره می ردیککی گه وره ی به ته مه ن. زیاره تی قه برانی پێ ده کا.
 پیغه مبه ریش (د) فرمووی مادام به دو عایه که ی من پازی نی بابه قسه ی تو بێ. نجا
 عه ره به که نه گه یشته سه بینه مرد.

٩٢٩: عَنْ جَابِرٍ (ض) هَلْ لَكُمْ مِنْ أَنْمَاطٍ قُلْتُ وَأَنْتَ يَكُونُ لَنَا الْأَنْمَاطُ قَالَ أَمَا إِنَّهُ
 سَيَكُونُ لَكُمْ الْأَنْمَاطُ.

تهرجه مه

٩٢٩: دهگێرنهوه له جابری کۆری عبداللهی نه نصاری په زای خودایان لی بی گوتی

وهكړو ژنم هېنا پټغه مېهر (د) فهرمووی نه ری خالیچه کانی به پړشوهو جوانتان نی به منیش پټم گوت خالیچه مان له کوی بوو. فهرمووی باش ناگدار به له مه پاش خالیچه کانی به پړشوهو په ننگا وره ننگتان دهی. (ش): ننجا به پړاستی فهرموودی پټغه مېهر (د) هاته جی خالیچه ی پازاوهو به پړشوهو مان نه مه نده بوو به نافرته که ی خوم ده گوت نه م خالیچه نه ی خوت له من دووړ به خوه زور مه یلم له گه لیان نای.

نافرته که شم له وه لامي من دهی گوت وای له بهر نه م موعجیزه گه ورده نه دی پټغه مېهر (د) به توی نه گوت به پړاستی بو نټوه خالیچه زور دهی مادام نه وای فهرمووه من هلیان ناگرم دهی هه موو کات پابخرین وهکړو نه م وه لامي دامه وه - قسم نه کرد نیتر هه مووکات پاخرا.

۹۳: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ عُمَرَ (ض) رَأَيْتُ النَّاسَ مُجْتَمِعِينَ فِي صَعِيدٍ فَقَامَ أَبُو بَكْرٍ فَنَزَعَ ذَنْوِبًا أَوْ ذَنْوِبَيْنِ وَفِي بَعْضِ نَزْعِهِ ضَعْفٌ وَاللَّهُ يَقْفِرُ لَهُ. ثُمَّ أَخَذَهَا عُمَرُ فَاسْتَحَالَتْ بِيَدِهِ غَرِبًا فَلَمْ أَرَ عَبْقَرِيًّا فِي النَّاسِ يَقْرِي قَرِيئَهُ حَتَّى ضَرَبَ النَّاسُ بِعَطَنٍ.

تهرجه مه

۹۳: ده گټیر نه وه له عبداللہی کوری حه زرده تی عومهر په زای خودایان لی بی گوتی پټغه مېهر (د) فهرمووی له خوه چاووم به خه لک کهوت به گرده واری له ده شتیک پاشان نه بر به کر هه لستا ده ولکتیک یا دوو ده ولک ناوی له بیر هه لټنجا وه له هه ندی هه لټنجانی ده ولکه که ی زه عیغیفتیک هه بوو خودا لی خوش دهی. پاشان عومهر ده ولکه که ی لی ودرگرت نه م ده ولکه ی که بو یه ک پیاو ده شا گه را به ده ولکتیک زور گه ورده که له ودها نه بوو به پیاو ټیک هه لټگیرئ ننجا نه م دیت هیچ هیزدار ټیک و گه وره پیاو ټیک له وکاری عومهر کردی بیکا هه تا خه لک هه موو تیر ناو بوون ووشره کانی خویشیان تیر ناو کردو هه موویان یخ کردن و مولگه شیان له دهرده ی ناو بو سازدان هه تا هه رکاتیک ناره زووی ناویان کرد ناو بخونه وه تینوو نه بن.

(ش): نه مه ش یه کټیکه له موعجیزه کانی پټغه مېهر (د) چونکی به پړاستی خه لافه تی حه زرده تی نه بوو به کر ته نیا دوو سال و شتیک بوو له بهر نه مه ش که ماوه ی خه لیفایه تی که م بوو خه ریک به نیصلاحي نه هلی په دهبوو نه ی توانی وولاتی نیسلام فرهوان بکا به لام ده ولکی خه لیفایه تی که کهوته ده ست حه زرده تی عومهر په زای خودای لی بی وولاته کانی کیسری و مصرو شام و عیراق و عه جه م به تهرزیتکی وای فه تح کرد له و کاته وه تاوه کوو نیستا عالم تیا سه ری سوړ ده مینتی.

۹۳۱: عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ (ض) مَنْ هَذَا قَالَتْ هَذَا نَحْيَةُ وَكَانَ جَبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ.

تەرجەمە

۹۳۱: دەگێڕنەوه لەنوسامەى كورى زەيد ڕەزای خودایان لى بى گوتى بەراستی
 ھەزرەتى جویرائیل سەلامى خۆى لى بى ھاى ڤەتە ڤیتەمبەر (د) نومی سەلەمەى
 :یكى ئیسماندارانى لەلابوو ناوی ھیند بوو كچی ئەبو نومیە بوو ڕەزای خودای لى بى
 ڤیتەمبەرىش (د) یەكسەر بەنومی سەلەمەى گوت ئەم ڤیاوھ كى بوو گوتى ئەمە دەھیەى
 كۆزى خەلیفەى كەلى بوو ڤیتەمبەر (د) فەرمووی ئەمە جبرائیل بوو نومی سەلەمەى گوتى
 'سۆتندم بەخودا لام وابوو ئەمە دەھیەى.

۹۳۲: عَنْ ابْنِ عُمَرَ (ض) مَا تَجِدُونَ فِي التُّورَاتِ فِي شَأْنِ الرَّجْمِ.

تەرجەمە

۹۳۲: دەگێڕنەوه لەعبداللەى كورى ھەزرەتى عومەر ڕەزای خودایان لى بى گوتى
 جوولەكە ھاى ڤەتە ڤیتەمبەر (د) گوتیان ڤیاویك و ژنیك لەئیمە زینایان كردوو
 ڤیتەمبەر فەرمووی دەرحەق بەرەجم لەتەورات چیتان لى ديارە مەبەستى ڤیتەمبەر (د)
 بەتەورات بیان بەستیتەوه كە ئەوان باوەرىیان ڤى ھەیه گوتیان ئابروویان دەبەین لەناو
 خەلك بە مەشھورکردنى عەیبەكانیان وە سەد داریشیان لى دەدرى. عبداللە كورى
 سەلامى ھەزرەجى كە لە ئەولادی ھەزرەتى یوسف بوو سەلامى خۆى لى بى گوتى درۆتان
 كرد گوتى ھوكمى زینا لەتەورات (رەجمە). پاشان تەوراتیان ھینا پانیان كردوھ یەكێك
 لە جوولەكە دەستى لەسەر ئایەتى رەجم دانا. پاش و ڤیش ئایەتەكەى خۆتندەوه عبداللە
 فەرمووی دەستت ھەلگرە دەستى ھەلگرت دیتىیان ئایەتى رەجم لەوى بوو. گوتیان
 ڤاستى گوت عبداللە ئایەتى رەجمى تیا بوو ڤیتەمبەر (د) فەرمووی ئەبى رەجم بکړیت.
 ننجا بانگی چوار شاھیدیان كرد كە ئالەتى زانیان لەئیتو فەرجى زانیەدا دیتبوو لەپاش
 شاھیدی دان بەفەرمانى ڤیتەمبەر (د) رەجم کران.
 (موتەرجم): لەمە زاندرە كە كافیش موکەلەفن بەفروعى شرع.

۹۳۳: عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ (ض) اِشْهَدُوا اِنْشَقَّ الْقَمَرُ شَقِئَيْنِ.

تهرجه مه

۹۳۳: ده گێڕنهوه له عبداللهی کوری مه سعود رهزای خوی لێ بی له زه مانی هه بوونی پیتغه مبه‌ر (د) به موعجیزه‌یه‌ک بۆ پیتغه مبه‌ر مانگ شق بوو گه‌را به‌دوولت. ئنجا پیتغه مبه‌ر (د) به‌و جه‌ماعه‌ته‌ی گوت که له‌وێ بوون شاهیدبن.

(ش): بۆچی فه‌رمووی شاهید بن چونکی نه‌مه موعجیزه‌یه‌کی زۆر گه‌وره‌یه هه‌یج مناسبه‌ی له‌گه‌ڵ موعجیزه‌و نیشانه‌ی پیتغه مبه‌ره‌کانی تر نی‌یه. وه‌کوو نه‌بو جه‌هل نه‌مه‌ی چاو پێ که‌وت گوتی نه‌مه سیحری محمده بۆی نه‌م نایه‌ته هاته خوارێ (وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ) له‌پاشانیش وه‌کوو خه‌ڵک له‌هه‌موو نه‌ترافیک هاتن خه‌به‌ری له‌ت بوونی مانگیان به‌خه‌ڵکی مه‌که گه‌یاند. به‌م ته‌رزه‌ گوتیان ئیمه دیتمان مانگ بووه دوو پارچه.

باب فضائل أصحاب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
باسی صفه‌ته باشه‌کانی یارانی پیتغه مبه‌ر دروودی خویان له‌سه‌ر بی

۹۳۴: عَنْ جُبَيْرٍ (ض) إِنَّ لَمْ تَجِدْنِي فَاتِ ابَابِكُ.

تهرجه مه

۹۳۴: ده گێڕنهوه له‌جوبه‌یری کوری موطعیم رهزای خودای لێ بی. گوتی ژنی‌ک هاته خدمه‌ت پیتغه مبه‌ر (د) ئیشتیکی هه‌بوو پێی بلتی. پاشان وه‌کوو هه‌لستا به‌روا پیتغه مبه‌ر (د) فه‌رمووی بگه‌ڕێوه. ژنه‌که‌یش گوتی تو پێم بلتی نه‌گه‌ر من بۆ خدمه‌ت تو پێم و تۆش نه‌بینم (یه‌عنی له‌پاش وه‌فاتی تو من چی بکه‌م) پیتغه مبه‌ر (د) فه‌رمووی نه‌گه‌ر منت نه‌دیت وه‌ره لای نه‌بو به‌کر رهزای خودای لێ بی. (ش): له‌م هه‌دیشه ئیشاره هه‌یه که له‌پاش پیتغه مبه‌ر (د) نه‌بو به‌کر خه‌لیفه‌یه. نه‌وه وه‌نه‌بی یه‌ک نه‌گه‌ر ته‌وه له‌گه‌ڵ قسه‌ی هه‌زره‌تی عومه‌ر رهزای خودای لێ بی که پیتغه مبه‌ر (د) هه‌یج فه‌رمانی‌کی نه‌فه‌رمووه به‌ودی که یه‌کی‌ک له‌دوای خۆی دانێ وه‌ له‌هه‌موو یارانی پیتغه مبه‌ریش گه‌وره‌تره. وه‌ نه‌وه‌ش ده‌گه‌یه‌نی که موعجیزه‌ی پیتغه مبه‌ر بێ. چونکی له‌پاش پیتغه مبه‌ر (د) خه‌لیفایه‌تی بۆ هه‌زره‌تی نه‌بو به‌کر بوو- که نازناوی (صدیق) بوو رهزای خودای لێ بی.

۹۳۵: عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ (ض) أَمَا صَاحِبِكُمْ فَقَدْ غَامَرَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكَ يَا ابَا بَكْرٍ ثَلَاثًا.

إِنَّ اللَّهَ بَعَثَنِي إِلَيْكُمْ فَقُلْتُ كَذَبْتُمْ. وَقَالَ أَبُو بَكْرٍ: صَدَقَ. وَوَأَسَانِي بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فَهَلْ أَنْتُمْ تَارِكُوا لِي صَاحِبِي مَرْثَيْنِ فَمَا أُوذِيَ بَعْدَهَا.

تهرجه مه

۹۳۵: دهگینه‌ده له‌نبو الدر‌دای نه‌نزاری ره‌زای خودای لی بی گوتی دانیش‌تبرم نه‌خدمه‌ت پیغه‌مبه‌ر (د) له‌ناکاو چه‌زده‌تی نه‌بو به‌کر هات خوی هه‌ل‌کرد‌بوو هه‌تا به‌شیوه‌یه‌ک چۆکی دیار‌بوو. پیغه‌مبه‌ر (د) فه‌رمووی نه‌ما ره‌دقیقه‌که‌تان موخ‌اصه‌م‌دی کرد‌وو (واتا ناخو‌شی‌یه‌کی بووه له‌گه‌ل یه‌کیکی تر) نه‌بو به‌کر پیتی گوت من و کو‌پی خه‌طاب گفتو‌گۆ‌یه‌ک‌مان بوو منیش قسه‌ی توند‌م له‌گه‌ل کرد. له‌پاشان په‌شیمان بووم‌وده داوام لی کرد عه‌فووم بکا له‌قسه‌که‌ی توند‌م عه‌فووی نه‌کرد‌م ننجا هاتووم‌ده خدمه‌ت تۆ. پیغه‌مبه‌ر (د) فه‌رمووی سی جار خودا له‌تۆ خو‌ش ده‌بی عه‌فووت ده‌کا. پاشان چه‌زده‌تی عومه‌ر ره‌زای خودای لی بی له‌عه‌فوو نه‌کرد‌نه‌که‌ی په‌شیمان بۆوه چووه قوناغی چه‌زده‌تی نه‌بو به‌کر ره‌زای خودای لی بی پر‌سی نه‌ری نه‌بو به‌کر له‌ماله وه‌لامیان داوه له‌مال نی‌یه ننجا چووه خدمه‌ت پیغه‌مبه‌ر (د) سه‌لامی کرد دیتی پیغه‌مبه‌ر (د) رووی پیروزی زۆر گر‌ژی‌بووه له‌ر‌کان هه‌تا چه‌زده‌تی نه‌بو به‌کر تر‌سا که چه‌زده‌تی عومه‌ر له‌لایه‌ن پیغه‌مبه‌ره‌ده دل شکانیکی پتی بگا. له‌به‌ر مه‌رحمه‌ت به‌حالی چه‌زده‌تی عومه‌ر ره‌زای خودای لی بی هه‌ل‌ستا چووه خدمه‌ت پیغه‌مبه‌ر (د) له‌سه‌ر چۆک دانیش‌ت دووجار پیتی گوت من سته‌م له‌عومه‌ر کرد. پاشان پیغه‌مبه‌ر فه‌رمووی به‌پراستی خودا منی نارد بۆلای نی‌وه به‌پیغه‌مبه‌راه‌یه‌تی. نی‌وه‌ش پیت‌شان به‌منتان گوت درۆ ده‌که‌ی. نه‌بو به‌کر پش گوتی راست ده‌که‌ی پاشان منی لاوانده‌وه واتا دل‌ی دام‌وده په‌رووحی خۆ‌بو به‌مالی خۆی. نه‌ری ننجا نی‌وه واز له‌هه‌واله‌که‌ی من ناین دووجار نه‌م قسه‌یه له‌لی‌یری دور نشاری جاری بوو نی‌تر پاش نه‌م جاره جار‌یکی تر دل‌ی چه‌زده‌تی نه‌بو به‌کر عاجز نه‌کرا له‌به‌ر نه‌م ته‌عظیمه‌ی پیغه‌مبه‌ر.

(ته‌ماشاکه مه‌رحمه‌تی نیمان‌داران به‌یه‌ک‌تریان وا ده‌بی بزانه له‌سه‌ر عه‌فوو‌کردنیک چه کاره‌سات‌یکیان کرد).

۹۳۶: عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ (ض) قُلْتُ أَيُّ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ عَائِشَةُ فَقُلْتُ مَنْ الرِّجَالِ فَقَالَ أَبُوهَا فَقُلْتُ ثُمَّ مَنْ قَالَ ثُمَّ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ فَعَدَّ رَجُلًا.

تەرجەمە

۹۳۶: دەگىرنەۋە لە غەمىرى كۆرى عاص گوتى پىتغەمبەر (د) منى گىرا بەسەر كەردى لەشكر لە غەزاي ذات السلال حەزىرەتى نەبو بىر كۆمەرىش لەناو لەشكرەكە دابوون منىش بەدەلەم دا هات مەكەنە پىتغەمبەر (د) منى لە نەبو بىر كۆمەرىش خۆشتر بوى بۆيى منى كەردە سەر كەردە لەسەر لەشكر كە نەوانىش لە گەل دانە. ئىنجا وەكۆو حاتىنەۋە لە غەزا چۆرەمە خەمەتى پىم گوت كەيت لە هەموو كەس خۆشتر دەۋى فەرموۋى عاتشە. پىم گوت لە پىاوان فەرموۋى باۋكى عاتشە كە نەبو بىر كۆمەرىش گوت لە پاش نەو فەرموۋى عومەرى كۆرى خەطاب. چەند پىاۋىكى تىشى فەرموۋ. منىش هېچ قەسەم نەكرد ترسام نەۋەك بىخاتە ناخىرى هەموۋىان نەمە لە سالى حەوتەمى كۆچى بوو. (ئىنجا بەمە بزەنە كاروبارى پىتغەمبەر هەموۋى لە ژىر فەرمان و وىستى خودا بوو. لەخۆزا نەبوو).

۹۳۷: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ (ض) مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خِيَلًا لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. فَقَالَ ابُوبَكْرٍ إِنَّ أَحَدَ شِقَئِي تَوْبِي يَسْتَرْخِي إِلَّا أَنْ أَتَاعَدَ ذَلِكَ مِنْهُ. فَقَالَ إِنَّكَ لَسْتَ تَصْنَعُ ذَلِكَ خِيَلًا.

تەرجەمە

۹۳۷: دەگىرنەۋە لە عبد اللەى كۆرى حەزىرەتى عومەر رەزاي خودايان لى بى گوتى پىتغەمبەر (د) فەرموۋى هەركەسى دامەنى شەكى خۆى بە شانازى و افتخار پابكىشى لەسەر عاردا خودا بە چارى پەحمەت تەماشاي ناكا رۆژى قىامەت. حەزىرەتى نەبو بەكر فەرموۋى. منىش لە شەكى خۆم لا دامەنىكم لەسەر عاردا دەخستى نەگەر هەلى نەكەم فەرموۋى وانى يە تۆ لەبەر شانازى بەخۆكردن شەكى خۆت لەسەر عاردا پابكىشى. (ش): بەبى مەبەستى شانازى بەخۆكردن نەگەر كەسىك شەكى نەۋى لەبەرى دەكا دىرژى بىكەۋىتە سەر عاردا عەببى تىدا نى يە بەلام پەسند نى يە و مەكروھە. هەندى دەلىن حەرامە هەندى كىش بە حەرامى نازان.

۹۳۸: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ (ض) لَا تَسْبُو أَصْحَابِي فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مُدَّ أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ.

تهرجه مه

۹۳۸: دهگیر نه‌وه له‌ئەبو سه‌عیدی خودری ره‌زای خودای لێ بی پیغه‌مبه‌ر (د) نه‌رمووی جێبو به‌یاران و نه‌صحابی من مه‌دەن. چونکی نه‌گه‌ر یه‌کیک له‌نیوه له‌ریگای خودا هه‌نده‌ی کێوی ئوحد زێر بکاته خێر ناکاته یه‌ک مستی یارانی من له‌پادا‌شت.

۹۳۹: عَنْ أَبِي مُوسَى (ض) قَالَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا أَبُو بَكْرٍ يَسْتَأْذِنُ فَقَالَ إِنَّهُ لَهُ وَيَبْشِرُهُ بِالْجَنَّةِ. فَقُلْتُ هَذَا عُمَرُ. فَقَالَ إِنَّهُ لَهُ وَيَبْشِرُهُ بِالْجَنَّةِ. فَجَاءَ عَثْمَانُ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ إِنَّهُ لَهُ وَيَبْشِرُهُ بِالْجَنَّةِ عَلَى بَلْوَى تَصِيبُهُ وَهُوَ جَالِسٌ عَلَى بَنَرٍ أَرِيسٍ وَتَوَسَّطَ قُفَّهَا.

تهرجه مه

۹۳۹: دهگیر نه‌وه له‌ئەبو موسی عبدالله‌ی کوری قه‌یسی نه‌شعهری ره‌زای خودایان لێ بی. گرتی له‌مالی خۆم ده‌ست نوێژم شوشت ها‌مه ده‌ری به‌م نیه‌ته که ئیسرو به‌ته‌واوی له‌خدمه‌ت پیغه‌مبه‌ر (د) جودا نه‌بمه‌وه. منیش چوومه مزگه‌وت پسارم کرد له پیغه‌مبه‌ر (د) گوتیان ده‌رچوه وا‌وه رو‌ویی منیش که‌وتنه شوینی هه‌ر پسارم ده‌کرد هه‌تا له‌با‌غی نه‌ریس له‌نزیک قوبا دوزیمه‌وه. فه‌رمانی به‌من کرد نه‌ی ئه‌با موسی له‌ده‌رگای با‌غ دانیشده منیش له‌ده‌رگای با‌غ دانیشتم ده‌رگا‌که‌شی له‌خورما‌بوو. هه‌تا نیشی خوی پێک هینا وه ده‌ست نوێژی شوشت چوومه خدمه‌تی دیتم له‌سه‌ر لیوی بیر دانیشتوو ده‌قچه‌کانی پیروزی خوی هه‌ل‌کردوو ده‌شۆری کردوو ته‌وه نیو بیر چونکی گه‌رمابوو سه‌لام لێ کرد پاشان گه‌رمابه‌وه له‌ده‌رگای با‌غ دانیشتم له‌دلی خۆم گوتم نیسرو من ده‌به‌ ده‌رگه‌وانی پیغه‌مبه‌ر (د). دیتم نه‌بو به‌کر هات بو ئیزن وه‌رگرتن له‌ده‌رگای دا منیش گوتم ئه‌مه کێ یه‌ گوتی ئه‌بو به‌کر گوتم را‌وه‌سته. نه‌ختی‌ک چوومه خدمه‌ت پیغه‌مبه‌ر (د) پێم گوت نه‌بو به‌کر ئیزن ده‌خوازته‌وه بیته ژوری فه‌رمووی ئیزنی بده موژده‌شی پێ بده به‌چووته ناو به‌هه‌شت. گه‌رمابه‌وه لای نه‌بو به‌کر گوتم وه‌ره ژوری موژده‌شت پێ ده‌دا به‌به‌هه‌شت ها‌ته ژووری له‌لای راستی پیغه‌مبه‌ر دانیشتم له‌سه‌ر لیوی بیر قاچیشی شو‌رکرده‌وه له‌به‌ر پێک که‌وتن به‌لام قاچه‌کانی زیاتر هه‌ل‌کرد نه‌وه‌ک پیغه‌مبه‌ر شه‌رمی‌ک بکاو سه‌سانه‌وه‌ی تێک به‌چی. پاشان گه‌رمابه‌وه ده‌رگای با‌غ دانیشتم. منیش پێشتر برایه‌کانی خۆم عامری نه‌بو بورده وه نه‌بو ره‌هه‌م جێ هیشت بوون بو ده‌ست نوێژ شو‌شتنیان پاشان به‌من بگه‌ن هه‌ر له‌دلی خۆم دم گوت نه‌گه‌ر خودا ویستی چا‌که‌ی له‌گه‌ل برایه‌کانم هه‌بێ ده‌یان هێنی دیتم یه‌کی‌ک

دەرگایه که دهجولیتنی گوتم کئی یه گوتی عومهری کوری خه طابه گوتم نهختی راودهسته بهنازایی چوومه خدمت پیغهمبر (د) سهلام کرد پیم گوت عومهری کوری خه طاب داوای نیزن ودرگرتن دهکات. فهرمووی نیزنی بده موژدشی پی بده بهبههشت هاتمهوه لای عومهر گوتم ودره ژووری موژدشی بههشتیشی پی دای هاته ژووری چوو له لای چهپی پیغهمبر (د) دانیشت نهویش قاچی شوژکردهوه نیوییر منیش گهرامدوه دەرگا هدر دهمگوت نهگهر خودا نیرادهی خیری بهبرایهکانم هه بوايه دهی هینان دیتم مرژئیک دەرگا دهجولیتنی گوتم کئی یه گوتی عثمانه گوتم نهختی راودهسته. چوومه خدمت پیغهمبر (د) پیم گوت عثمان داوای نیزن ودرگرتن دهکات که بیته ژووردهوه فهرمووی نیزنی بده موژدشی پی بده بهبههشت لهگهل بهلاو کارهسات. هاتمهوه لای عثمان گوتم ودره ژووری موژدهشت لی بی بهبههشت لهگهل بهلاو کارهسات که تووشت دهپی. هاته ژووری نهویش ودهکوو نهوان لهسهر لیوی بیر قاچی شوژکردهوه بهههر چواریان دهوردی لیوی بیر پریژوه عثمان کهوته لای بهرامبر پیغهمبر (د) دانیشت.

(ش): هندی لهزانیان کژیونهودی نهبو بهکرو عومهر رهزای خویان لی بی و ههلکهوتنی عثمان له بهرامبری پیغهمبر (د) وایان لیک داودتهوه بهکژیونهودهو بهرامبری یه که لهشوتنه پیروژهکان نهوها قهبرهکانیان ههلکهوتوه چونکی قهبری نهبو بهکرو عومهر لهژووری پیغهمبرن. قهبری حهزرتی عثمان له بهقیعه بهرامبری حوجرهی رۆناکی قهبری رۆناکی قهبری پیغهمبر (د). نیمامی نهوهویش گوتیتی نم خه یاله لهزیرهکی یهکی راستهوهیه.

۹۴۰: عَنْ أَنَسٍ (ض) اثْبُتُ أَحَدُ فَأَمَّا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصَدِيقٌ وَشَهِيدَان.

تهرجه مه

۹۴۰: دهگیرنهوه له نه نهسی کوری مالک رهزای خودای لی بی پیغهمبر (د) بهسهرکیوی نوحود کهوت حهزرتی نهبو بهکرو عومهر و عوسمانی لهلابوو کیتو لهژیریان لهزری پیغهمبر (د) فهرمووی مهجولتی نهی نوحود بهراستی نهمانهی لهسهر تۆن پیغهمبریکه و راست گوتیک و دوو شهیدن.

(ش): ابن منیر گوتیتی حیکمهتی نه م قسه لهگهل کردنهی پیغهمبر (د) لهگهل

نوحود پۆن کردنه و دی نه مه بووه که نه مه ههژانه دی نوحود وه کوو ههژانی کیتی قهومی موسی نی یه که له بهر پک لێ بوونه و ده بوو به لکی نه مه یان ههژانی کیتی نوحود له که یفانه. له بهر هه بوونی نه و پیاوه گه و رانه له سه ر نه و. هه ژانه که ی له بهر که یف خوشی و به زم بوو بۆی بآسی پیغه مه رایه تی و راست گۆبی و شه هید بوونی فه رموه تا دلی خوشتر بی و هیمن بی. نجا هیمن بوو. چهند شیرینی گوتوه نه و که سه ی به عه ره بی گوتویه :

(وَمَالٌ حِرَاءٌ تَحْتَهُ فَرَحَاءٌ بِهِ
فَلَوْلَا مَقَالُ اسْكَنْ تَضَعُ ضَعَّ وَانْقَضَا).

واتاکه ی: کێو له ژیر پی دی ده هات و ده چو له که یفان نه گه ر ووشه ی -اسکن- واته هیمن به نه بوایه له بال یه ک ده رده هات و له ناو ده چوو.

٩٤١: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (ض) عَنْ عَلِيٍّ (ض) كُنْتُ وَابِئُكْرٍ وَعُمَرُ وَقَعَلْتُ وَابِئُكْرٍ وَعُمَرُ. وَإِنِّي كَثِيرًا مَا كُنْتُ اسْمَعُ يَقُولُهُ.

ته ره مه

٩٤١: ده گێر نه وه له عبدا لله ی کۆری عه باس په زای خودایان لێ بی گوتی له کاتی شه هید بوونی چه زه ته ی عومه ر په زای خودای لێ بی له ناو کۆمه لێک خه لک را وه ستا بوم دو عاو پا رانه و دیان بۆ چه زه ته ی عومه ر ده کرد که له نیۆ دا ره مه یت دان درابوو. دیتم پیا ویک له لای پشته وه م هه نیشکی له سه ر شانی من دانا: ده یگوت په حمه تی خودات لێ بی به راستی من ئومید و رچام هه ر هه بوو که کۆبی یه وه له گه ل هه ردوو په فیه کانت. چونکی زۆر جار گویم لێ ده بوو پیغه مه به ر (د) له کاتی ژیا نی خۆی ده ی فه رموو. من و نه بو به کړو عومه ر بووین فلان نیشم کرد وه نه بو به کړو عومه ر بش کردیان وه من و نه بو به کړو عومه ر چوینه فلان جیگا وه من له بهر نه م ته رزه قسا نه ئومیدم هه بوو له پاش وه فاتی ش خردا له گه ل نه وانت کۆیکاته وه پاشان وه کوو نا و ورم دا یه وه دیتم عه لی کۆری نه بو طالب نه م قسا نه ده کا.

باب فضائل الاصحاح المهاجرين (باسی چاکه کانی یارانی کوچ کردوو)

باب فضائل عمر رضي الله عنه
(باسی چاکه کانی عومره رهزای خودای لئی بی)

۹۴۲: عَنْ جَابِرٍ (ض) رَأَيْتُنِي دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَإِذَا أَنَا بِالرُّمَيْصَاءِ إِمْرَأَةٍ أَبِي طَلْحَةَ وَسَمِعْتُ خَشْفَةً فَقُلْتُ مَنْ هَذَا. فَقَالَ هَذَا بِلَالٌ وَرَأَيْتُ قَصْرًا يَفْنَانُهُ جَارِيَةٌ فَقُلْتُ لِمَنْ هَذَا فَقَالَ لِعُمَرَ فَأَزِدْتُ أَنْ أَدْخُلَهُ فَاَنْظُرْ إِلَيْهِ فَذَكَرْتُكَ فَقَالَ عُمَرُ بِأَبِي وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ أَعَلَيْكَ أَغَارُ.

تهرجه مه

۹۴۲: ده گیتی نه وه له جابر کوپی عبداللهی نه نصاری رهزای خودای لئی بی گوتی پیغه مبهه (د) فه رمووی خویم دیت له خهرو چومه ناو به دهشت له ناکاو دیتم چاو به جیغه که ی ژنی نه بو طه لجه که ناوی (سه هله ی کچی مه لانی نه نصاریه بوو) له وی بوو و گوتم له دهنگی قاچیشی بوو له شه قواو هاویشتن گوتم نه مه کتی به جورانیل گوتی نه مه بلاله و قه صریکیشم دیت له دهره وهی قه سه ره که جاریه یه که راوه ستاود. گوتم نه مه قه سه ره نی کتی به جورانیل گوتی نه مه قه سه ری عومره و یستم بچمه ناو قه سه ره که ته ماشایه کی بکه و پاشان غیره تی تو دهره حق به نامووس و نافرته تان که و ته وه یادم نهی عومره نه چووم. هه زره تی عومره گوتی باوک و دایکم به فیدات بی نهی پیغه مبهه ری خودا چما ده بی له سه ره تویش غیره ت بنوینم.

۹۴۳: عَنْ أَنَسٍ (ض) وَمَا أَعْدَدْتَ لَهَا. قَالَ لِأَنْتِ إِلَّا أَنِّي أَحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ أَنْتَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ.

تهرجه مه

۹۴۳: ده گیتی نه وه له نه نه نس رهزای خودای لئی بی گوتی نه بو الخویصره هاته خدمه ت پیغه مبهه (د) پنی گوت قیامه ت که ی دادی پیغه مبهه (د) فه رمووی چیت بو قیامه ت

حازر کردووه گوتی هیچم حازر نه کردووه نه مهنده نه بی خوداو پیغه مبهری خودام خوشدهوی. پیغه مبهریش (د) فهرمووی تۆ له گهل نهو کهسهی که خۆشت ویستی یه له بههشت به له گهل یه کد ابونه کی واکه هه رکات یه کتر بیین و گویتان له قسهی یه کتر بیتان بیی با جیگاشتان له یه کتر زۆر دووری. چونکی وهکوو هیچ په رده و کۆسپه یه کی شوینی و کاتی نه ما دیتن و بیستن ده بی هه روه کوو نمونه یه کی نه حه دیشه پیروژه نیستا له نه وروپا هدی یه عنی له سالی ۱۲۷۱ کۆچی که ده کاته سالی ۱۹۵۱ زاینی کاتی نووسینه و دی نه کتیه. به هوی ته له فۆن له مه سافه یه کی دوورده که چی باش گویان له قسهی یه کتری ده بی و باشیش یه کتری ده بین نجا به گوێدی نهو قسهی که ده لی (الدنيا مرآة الاخرة) واتا دنیا ناوینهی پۆژی قیامه ته. بۆ که سییک خاوه نی هۆش و په ند وهرگرتن بی له ناوینهی دنیا هه موو کاروباری پۆژی دوا یی ده بی.

۹۴۴: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) لَقَدْ كَانَ فِيما قَبْلَكُمْ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ رِجَالٌ يَكْلُمُنَ مِنْ غَيْرِ إِنْ يَكُونُوا أَنْبِيَاءَ. فَإِنْ يَكُ مِنْ أُمَّتِي أَحَدٌ مِنْهُمْ فَعُمُرٌ.

تهرجهه

۹۴۴: ده گێرنه وه له نه بو هه رده ره ره زای خودای لی بی. گوتی پیغه مبهر (د) فهرمووی به راستی له عاله می پیش ئیه له به نی نیسرائیل چهن د پیاویک هه بوون قسه یان له گهل ده کرا له لایهن مه لانکه که پیغه مبهریش نه بوون نه گهر له ئومه تی من یه کییک هه بی له وان بی عومه ره له وان.

مناقب عثمان رضي الله عنه

(چاکه کانی عوسمان ره زای خودای لی بی)

۹۴۵: عَنْ ابْنِ عُمَرَ (ض) إِنْ لَكَ أَجَرَ رَجُلٍ مِمَّنْ شَهِدَ بَدْرًا وَسَهْمُهُ هَذِهِ عِثْمَانُ. فَضَرَبَ بِهَا عَلَى يَدِهِ فَقَالَ هَذَا لِعِثْمَانَ.

تهرجهه

۹۴۵: ده گێرنه وه له عبداللهی کوری هه زره تی عومه ره زای خودایان لی بی گوتی پیاویکی خه لکی مصر بۆ هه ج هه تیر گوتراوه (یه زیدی کوری بشری سه کهسه کی بو).

به منی گوت نهری ددزانی عوسمان له غه زای نوحود فیراری کرد گوت. (نا) گوتی ددزانی
 له غه زای به دریش خوی بزرکرد گوت. (نا) گوتی ددزانی له (بیعه الرضوان) یش له خوده بیه
 خوی بزرکرد حازنه بوو گوت. (نا). پیاوه که ی مصری له دلخویشان چونکی عبدالله هم مو
 قسه کانی ته صدیق کردو گوتی نا راسته کابرا گوتی «الله اکبر». عبدالله بانگی کرد گوتی
 ودره هتا نم سی ماده دیه ته به درپژئی بو باس بکه م. (یه کی یان) فیراری نیمامی عوسمان
 له غه زای نوحود به راستی خودا عه فووی کردو لئی خوش بوو نایه تی (وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ
 ان الله غفور رحيم) دهرحق بهو هاته خواری (دووم): بزیوون له غه زای به در: له بهر
 نه مه بوو رو قیه ی کچی پیغه مبه ر (د) فدرمانی پی کرد پی فدرموو له گهل نوسامدی
 زهیدی کوپی حارته بینه نه وه بو به در نه چن (نجا لهو نه ساغی یه و فاتی کرد هتا نه و
 پاده یی وه کوو زهیدی کوپی حارته له پاش سهرکه و تنی یارانی پیغه مبه ر له م شهره که
 شهر ی به در بوو بو موژده به شارته هاته وه مه دینه رو قیه له ته مه نی بیست سالی و فاتی
 کرد). به راستی پیغه مبه ر (د) به ره و رو به عوسمانی گوت (بی شک بوتو پاداشتی
 پیاو یتک هیه له وانه ی که حازری غه زای به در بوون له پژئی دوایی. وه بو که لکی
 دونیاش به شی پیاو یتک له وان هیه له تالانی کافران). (سی یه م): دیارنه بوونی عوسمان
 له (بیعه الرضوان) نه مه بوو: پیغه مبه ر (د) نه وی هه لبارد که بینیری بو مه که که پی یان
 بلئی نیمه بو عومره هاتووینه بو شهر نه هاتووینه مو حه قه ق - واته بی گومان - نه گهر
 که سیکی تری له عوسمان خوشه ویست تر هه بوایه نه وی ده نارده لام ددریادی خوی نه وی
 هه لبارد که بینیری. نجا له کاتی دیارنه بوونی عوسمان. خه به ری نه وی که کافره کانی
 قوریش ددیانه وی شهر له گهل موسولمانان بکه ن بلا بووه پیش هاتنه وه ی عوسمان
 له مه که که. موسولمانیش خو یان بو کوشتار ناماده کرد. پیغه مبه ریش به یعه تی له گهل
 نه صاحب کرد. به م تهرزه په یانی له هه موویان وه رگرت که فیرار نه که ن نم به یعه ته له ژیر
 داربوو وه کوو ده لی (یا یعوا نبینا تحت الشجرة). نجا چونکی عوسمان له م به یعه ته حازر
 نه بوو پیغه مبه ر (د) دهستی راستی پیروزی خوی بلند کرد فدرمووی (نه مه دهستی
 عوسمانه له دهسته که ی چه پی دا فدرمووی نه مه ییش مو یایه عه ی عوسمانه). نجا له بهر نه م
 صفاته باشانه ی که له عوسمان هه بوو له پاش و فاتی (رو قیه) پیغه مبه ر (د) کچی
 دوو ده می خوی (ام کلثومی) پتدا. بو ی ناسرابو به ذوالنورین. نجا عبدالله به پیاوه که ی
 مصری گوت به وه لامی هه رستی پرسیاره کانی خوته وه برژ شو به وه گومان ته له گه وره یی
 حه زره تی عوسمان نه بی: به نه بوونی گومان به دل یتکی پاک لیتره برژ.

فضائل الاصحاب المهاجرين (باسی چاکه کانی یارانی کوچ کردوو)

مناقب علی رضی الله عنه
(چاکه کانی علی رهزای خودای لی بی)

۹۶: عَنْ عَلِيٍّ (ض) عَلَى مَكَانِكُمَا اِلَّا اَعْلَمَكُمَا اِلَّا اَعْلَمَكُمَا خَيْرًا مِّمَّا سَأَلْتُمَانِي
اِذَا اَخَذْتُمَا مُضَاجَعَكُمَا تُكْبِرًا اَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ وَتُسَبِّحُا ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ تَحْمَدُا ثَلَاثًا
وَثَلَاثِينَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمَا مِنْ خَادِمٍ.

تهرجه مه

۹۶: دهگیرنه وه له حه زره تی علی (رهزای خودای لی بی) گوتی حه زره تی فاطمه
هه لامی خوی لی بی له بهر ده ستار لی کردن دهسته کانی پیروزی تووشی نازارو پزرگ هات
به شکایهت له حال ی خوی بو خدمهت پیغه مبه ر (د) چوو. به نومییدی نه مه چه ند
نه سیرتیکیش هه بوون به لکی نه سیرتکی پی دبه خشری ده ستاری پی بهاری به لام
پیغه مبه ر (د) له مال نه بوو قسه ی خوی لای حه زره تی عائشه کرد. پیغه مبه ر (د) وه کوو
ته شریفی هاته وه مالتی حه زره تی عائشه. خه بهری پیدا که فاطمه داوای خدمه تکار تی
دهکا. حه زره تی علی گوتی پیغه مبه ر (د) ته شریفی هاته ماله که مان من و فاطمه ش
نه سر عار د پال که وتبووین و پاکشابووین. من ویستم هه لستم پیغه مبه ر (د) فهرمووی
شیوه ی پاکشان تان تیک مه دهن هات له به یینی هه ردوومان دانیشته هه تا به رادیه ک
ساردایی قاجی پیروزم له سر سنگی خوم هه ست پی کرد. فهرمووی ناگادارین شتیکی
باشترتان فیرده کهم لهو شتی لیم داوا ده کهن که حه زره تی جبرئیل فیری کردوومه. وه کوو
شه هاتنه سر جیگای بو پاکشان سی و چوار جار بلین (الله اکبر) وه سیوسئ جار
بلین (سبحان الله) وه سیوسئ جار بلین (الحمد لله) نه مه باشتره بو ئیوه
له خدمه تکار تی.

(ش): واو نه مه ناگه یینی له دوو یه ک بن که وایه مخالف نی یه نه م گیرانه وه یه که
ته سبیح به پیش ته حمید ده خاو (ته کبیر) دوا ده خا له هه ردوویانیا ن تیا هیه وه گیرانی
ته کبیریش به سیوچوار بهو شیوه ی زیادکردنی (لا اله الا الله وحده لا شریک له له الملك وله
الحمد وهو علی کل شیئ قدیر) نه کهر نا هه ر سی و سی یه. له وانه شه نه م ویرده
(سکا لایه) تاییه تبی به کاتی خه و.

مناقب قرابة النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
باسی گهرهویی خزمی پیغهمبر درودی خوی لهسهر بی

۹۴۷: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ الزُّبَيْرِ (ض) مَنْ يَأْتِ بَنِي قُرَيْظَةَ فَيَأْتِينِي بِخَبَرِهِمْ فَأَنْطَلَقْتُ
فَلَمَّا رَجَعْتُ جَمَعَ لِي بَيْنَ أَبِيهِ فَقَالَ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي.

تهرجه مه

۹۴۷: دهگپرنهوه له عبدالله کوری زوبیر په زای خودایان لی بی گوتی لهخه ندهق وهکوو
قورهیش و عهشیره تهکانی جوزاوجوری عه رب مه دینه یان دهوره دابوو من و عومهری کوری
سه له مه ی که پیغهمبر خوی به خیتی کردبوو چونکه دایکی ماره کردبووه که نهویش
(تومی سه له مه ی) دایکی نیماندارانه. نیمه ههردوو کمان داندرا بووین که پاریزگاری له ژنه
پاکهکانی پیغهمبر بکه یین ده مدیت زوبیری باوکم به سواری دوو یا سی جار بو ناو به نی
قوره یظه دهچووه دهگه راوه. وهکوو گه پامه وه لای باوکم پیتم گوت من تو م دیت بو نیو به نی
قوره یظه دهچووی و دهگه راپه وه نه مه چی بوو گوتی تو من دیت گوتم (به لئی) گوتی
پیغهمبر (د) فهرمووی کن هیه به دیار خستنی نه حوالات بهیته نیو به نی قوره یظه
خه بهری نهوانم بو بینی منیش هه لستام. چووم خه بهری نهوانم بو هیناوه پیغهمبر
فهرمووی باوک و دایکم به قوریانت بی نجا له مه دا گهرهویی به کی زور هیه به زوبه یر.

(ش): زوبیر کوری عهوام کوری خوبلد کوری نهسه د کوری عبدالعزی کوری قوصه ی
کوری کلاب کوری موړه کوری که عب کوری لونه ی. له قوصه ی رهچه له کی له گهل پیغهمبر
دهگه نه وه یه ک. له ناو خو یا نسبه ت وه بال نهسه د ددرا بهم ته رزه پی یان ده گوت (القریش
الاسدی) دایکیشی صه فیه ی کچی عبدالمطلب بوو پووری پیغهمبر بوو موسولمان بوو
هیجره تیشی کرد. زوبه یریش له ته مه نی پازده سالی موسولمان بوو له غه زای یه رمووک
به شداربوو له گهل عه مری کوری عاص له فته چی مصر به شداربوو له شه ری (جه مه ل) له گهل
حه زره تی عائشه دابوو. له گه رانه وه ی. له وادی سباع شه هید کرا له سالی (۳۶) کوچی.

۹۴۸: عَنْ الْمُسَوَّرِ ابْنِ مَخْرَمَةَ (ض) أَمَا بَعْدُ فإني انْكَحْتُ أبا العاصِ ابْنَ الرَّبِيعِ
مُحَدَّثِي وَصَدَّقَنِي وَإِنَّ فاطمةَ بَضْعَةً مِنِّي وَأَنِّي أكرهُ أَنْ يَسُوهاَ وَاللهُ لَا تَجْتَمِعُ بَنَتُ
رَسُولِ اللهِ (ص) وبنتِ عدوِّ الله عند رجلٍ واحدٍ.

تهرجه مه

٩٤٨: دهگێڕنهوه له مسۆردی کۆری مهخرمه. گوتی چه زردهتی عهلی جویری یه کچی بهو جههلی داخوازی کرد. چه زردهتی فاطمه پێی زانی چوو خدمت پێغه مبه (د) گوتی قهومی تو وا بیر دهکهنهوه که تو له سهر کچه کانی خۆت رقی خۆت له کهس ناکهیهوه با نه زه تیش بدرێن. نهوا عهلی دهیووی کچی نه بو جههل ماره بکا. ئنجا پێغه مبه (د) ههستا به دواندهر (خطیب) له پاش سوپاس و ستایشی خودا. فهرمووی من کچی گه و ره ی خۆم زه نه ب له نه بو العاص کۆری رده ببع مار کرد له پێش پێغه مبه رایه تی بهم مه رجه هیچ ژنی به سهر نه دینی به راستی قسه ی راستی له گه ل من بری یه وه وه عده ی خۆشی به جی گه یاند وه ئهم وه عده یه له عه لیش وه گرتوه به لام مکنه له بیرى نه ماوه. وه فاطمه یش پ. رجه یه که له من. وه به بێ شک من پێم ناخۆشه که سێک دلی بشکێنێ - سوتیندم به خودا کچی پێغه مبه ری خودا و کچی دوژمنی خودا لای یه ک پیاو کۆتانه وه. ئنجا چه زرده تی عه لی وازی له داخوازیه که هینا.

(ش): لای هه ندێ زانایان گوتوویه نه خودا له چه زرده تی عه لی حه رام کرد ژن به سهر فاضه ی کچی پێغه مبه ر بینی له بهر ئهم ئایه ته (وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمُ عَنْهُ فَانْتَهُوا). نه بو عه لی سه نجی گوتیتی له شه رحی ته لخیص حه رامه ژن ماره کردن له سهر کچانی پێغه مبه ر (د).

٩٤٩: إِنْ تَطَعْنَا فِي أَمَارَتِهِ فَقَدْ كُنْتُمْ تَطَعُونَ فِي أَمَارَةِ أَبِيهِ مِنْ قَبْلُ وَآيَمُ اللَّهِ إِنْ كَانَ لَخَلِيقًا لِلْأَمَارَةِ وَإِنْ كَانَ لِمَنْ أَحَبَّ النَّاسُ إِلَيَّ. وَإِنْ هَذَا لَمِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ بَعْدَهُ.

تهرجه مه

٩٤٩: دهگێڕنهوه له عبداللهی کۆری چه زرده تی عومه ر په زای خودایان لی بی گوتی پێغه مبه ر (د) له دوا رۆژانی ژبانی له شکر بکی ریکخست بو نه ترافی رۆم له ژیر به داغ و سه رکردایه تی ئوسامه ی کۆری زهیدی کۆری حارثه له پاش شه هید بوونی باوکی له غه زای موته که له گه ل جه عفهری نه بو طالب و عبداللهی کۆری په واحة هه رسی یان شه هید کران له مه دیدان به یه ک سه عات له ته مه نی هه ژده سالی که له گه وره کانی یارانی پێغه مبه ریش زۆر له گه لدا بوون وه کوو چه زرده تی نه بو بکرو چه زرده تی عومه رو نه وانی تریش وه کوو نه بو عوبه یده و سه عدو سه عیدو قه تاده ی کۆری نه عمان و سه له مه ی کۆری نه سه له م.

(عه یاشی کورپی نه بره بیعه ی مه خزومی) به طه عن گوتی چلۆن ددبی منالیککی وه کوو
 نوسامه هه لیبیردیری به سه رکرده له سه ر پیاوه گه وره کانی موهاجران به شیکیش له م طه عنه
 لای عه یاشیان گرت. قسه یان لئ کرد. حه زره تی عومه ر له قسه کان هه ندیککی بیست
 فه رمووی ووس بن قسه مه کهن. چوو خد مه ت پیغه مبه ر (د) خه به ری قسه ی ناره زایی و
 طه عنی پیتدا. پیغه مبه ر (د) زۆر رقی بۆوه هه لستا به دو انده ر (خطیب) فه رمووی نه
 طه عنه تان ده رحه ق به باوکی نوسامه یش هه بوو. وه کوو کرا به سه روکی له شکری غه زای مۆته
 له مه پیتش که زهیدی باوکی نوسامه یش والل به راستی لایق بوو بۆ سه روکایه تی. وه
 له خۆشه و بست ترینی خه لکیش بوو لای من. وه به راستی نه و نوسامه یش خۆشه و بست
 ترینی خه لکه لای من له پاش باوکی.

(ش): ئنجا به راستی نه گهرچی پیغه مبه ر (د) له ژبانی خۆیدا له شکری له ژیر بهیداغی
 نوسامه ریکخست. به لام پیغه مبه ر (د) له وان رۆژاندا نه خۆش که وت. له شکر له ده ره وه دی
 مه دینه. ر چاوهری چاکبونه وه دی پیغه مبه ر (د) نه رۆشت به داخه وه له م ناساغی به
 له داری دونیا باری کرد بۆ به هه شتی به رین. حه زره تی نه بو به کر له شکری نوسامه ی ره وان
 کرد به راستی به سه رکه و تنیککی زۆر له تالان و کوشتاری زۆر له کافران گه راوه.

۹۵۰: عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ هَذِهِ الْأَقْوَامَ بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ.

ته ره چه مه

۹۵۰: ده گیتیه وه له حه زره تی عائشه ره زای خودای لئ بی گوتی قانفیک (واتا:
 پسپۆزیک) هاته لام پیغه مبه ر (د) خۆی له وئ بوو. نوسامه ی کورپی زهیدو زهیدی کورپی
 حاره یش له ژیر لیتیک راکه یون. قاچیان دیار بوو پسپۆره که گوتی نه م قاچانه
 له یه کترین. پیغه مبه ر (د) به ی عائشه نه م پسپۆره ده لی نه م قاچانه له یه کترین
 واته به یه کتری ده چن.

(ش): واتا به قسه ی به هه زه زۆر دله خۆش بوو چونکی نوسامه له رینگدا رهش بوو
 زهید سپی بوو. ئنجا هه ندێ خه لک ده یانگوت نوسامه کورپی زهید نی به. زاندره له م
 حه دیشه عه مه ل ده کړی به قیافه ت له کاتی اشتباه لای نیمامی شافعی چونکی پیغه مبه ر
 (د) زۆر پئ که یف خۆش بوو. پئ خۆشبوونی پیغه مبه ر یش له خۆرا نی به نه بر حه نیفه و
 یارانێ موخالفن - واته پیچه وانه ی نه وان قسه ده کهن - له به ر نایه تی (وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ
 بِهِ عِلْمٌ) له نیمامی مالیکیش وا ده گیتیه وه له به نه ده و جاره به له حور - نا - واتا مروقی نازاد
 به عنی له حور له گه ل حه نه فی موافقه.

۹۵۱: عَنْ عَائِشَةَ (ض) أَنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَ إِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الشَّرِيفُ تَرَكَوهُ. وَإِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ قَطَعُوهُ. لَوْ كَانَتْ فَاطِمَةُ لَقَطَعْتُ يَدَهَا.

تەرجەمە

۹۵۱: دەگێڕنەوه لەحەزەرەتی عایشە پەزای خودای لێ بی گوتی فاطمەی کچی مەسعودی مەخزومیە لەغەزای فەخ خشیکی دزی. یارانێ پێغەمبەر لەبەینی خۆیان کەوتنە ئشت و گۆ گوتیان کێ هەیە بەپێغەمبەر بلێ کە نەم ژنە ی بەجێ و پێیە دزی کردوو دەستی دەبێ. هیچ کەستیک لەخۆی پانەدیت. ئوسامەی کۆری زەید قسەی لێ کرد کە دەستی دەبێ. پێغەمبەر (د) بەئوسامەی فەرموو لەگەڵ ئوسامە و حازرانی مەجلیس. بەراستی مەنی نیسرائیل نەگەر پیاویکی بەرێ و جێ و بەنەسب دزی بکردبایە دەستیان نەدەبێ. زیان لێ دەهینا. وە نەگەر پیاویکی زەعیفیش دزی بکردبایە دەستیان دەبێ. منیش نەگەر فاطمەی کچم بواوە دەستم دەبێ.

(ش): ئەو ئوسامە تۆ لەسنووری شەرع و خودایی حەق نی یە قسە بکە ی بەگوترە ی - یە تی (السارق والسارقة فاقطعوا أيديهما). فەرقی شەریف و زەعیف لەشەرعی خودا ی یە نەبێ دەستی بێ. نەمە گەورەیی یەکی زۆر بوو بۆ ئوسامە.

عَنْ أَسَمَةَ (ض) اللَّهُمَّ أَحَبَّهَا فَأَتَى أَحَبَّهَا.

دەگێڕنەوه لەئوسامەی کۆری زەید پەزای خودایان لێ بی گوتی پێغەمبەر (د) مەن و حەسەنی لەباوەش دەگرت بەمنالی دە ی فەرموو یاخودا تۆ نەمانەت خۆشبۆی چونکی نەم دوانەم خۆشەدەوی (ش): نەمەش گەورەیی یەکی زۆر بوو بۆ حەسەن و ئوسامە.

۹۵۲: عَنْ حُفْصَةَ (ض) إِنَّ عَبْدِ اللَّهِ رَجُلٌ صَالِحٌ.

تەرجەمە

۹۵۲: دەگێڕنەوه لەحەفصەی دایکی نیمانداران. گوتی عبدالله کۆری عومەری برا م خەونیکی دیتبوو بۆ منی گێراوە منیش خەونەکم بۆ پێغەمبەر (د) گێرایوە. فەرمووی بەراستی عبدالله پیاویکی صالحە (باشە). لەگێڕانەو یەکی تریش فەرمووی عبدالله پیاویکی باشە نەگەر شەونوێژی بکردایە. لەپاش نەم فەرموودە یە تا تەمەنی گەشتە هەشتاو شەش ساڵ شەونوێژی واز لێ نەهینا نەم حەدیشە بەدوێژی ڕدت بوو - فِي فَضْلِ مَنْ تَعَارَ مِنَ اللَّيْلِ - نەم پەسندکردنە لەلایەن پێغەمبەر (د) بۆ عبداللهی کۆری عومەر گەورەیی یەکی زۆرە.

۹۵۳: عَنْ أَنَسٍ (ض) لِكُلِّ أُمَةٍ أَمِينٌ أَمِينَا ابْنُ الْأُمَةِ أَبُو عبيدَةَ ابْنِ الجِرَّاحِ.

تەرجەمە

۹۵۳: دەگێڕنەو دە نەنەس پەزای خودای لێ بی گوتی پێغه مبه‌ر (د) فەرمووی بۆهه‌ر نومه‌تیک نەمینیک و خاوه‌ن باورو متمانه پێ کراویک هه‌یه‌ . متمانه پێ کراوی ئیتمه‌یش نه‌ی نومه‌تی محمد نه‌بو عوبه‌یده‌ی کوری عبدالله‌ی جه‌راحه‌ (ناوی عامر بوو- جه‌راحی باپیری له‌غه‌زای نوحود به‌کافری کوژرا . گوتراوه‌ کوری خۆی که‌ ناوی عبدالله بوو نه‌و کوشتی . خوشی نه‌بو عوبه‌یده‌ له‌سالی هه‌ژده‌می کۆچی له‌شام وه‌فاتی کرد به‌طاعون . چونکی له‌لایه‌ن هه‌زرده‌تی عومه‌ر له‌سه‌ر شام داندرابوو به‌ (نه‌میر) . نه‌ودش گه‌وردیی یه‌کی زۆر بوو بۆ نه‌بو عوبه‌یده‌ پەزای خۆای لێ بی .

۹۵۴: عَنْ الْبَرَاءِ (ض) اللَّهُمَّ إِنِّي أَحْيِيهِ فَأَحْيِهِ.

تەرجەمە

۹۵۴: ده‌گێڕنەو ده‌ له‌به‌رانی کوری عازب پەزای خودای لێ بی گوتی دیتم هه‌سه‌نی کوری هه‌زرده‌تی عه‌لی له‌سه‌ر پیلی خۆی دانابوو (واتا له‌به‌ینی شان و ملی) ده‌ی فەرموو نه‌ی خودایا من نه‌مه‌م خوش ده‌وی تۆبش خوشت بوی .

۹۵۵: عَنْ ابْنِ عُمَرَ (ض) هُمَا رِيحَانَتَايَ مِنَ الدُّنْيَا.

تەرجەمە

۹۵۵: ده‌گێڕنەو ده‌ له‌عبدالله‌ی کوری عومه‌ر پەزای خودایان لێ بی پیاویکی خه‌لکی عیراق پرسیا‌ری لێ کرد نه‌گه‌ر که‌ستیک له‌ئیحرامی هه‌ج دابوو می‌شیکێ کرشت چی لازمدی .

عبدالله‌ گوتی خه‌لکی عیراق پرسیا‌ر له‌میش ده‌که‌ن و کوری کچی پێغه‌مبه‌ریش یان کوشت که‌ به‌راستی پێغه‌مبه‌ر (د) فەرمووی حسن و حسین په‌یحانی من له‌دونیا (من بێنیا‌ن ده‌که‌م له‌دونیا) .

۹۵۶: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (ض) اللَّهُمَّ عَلِّمَهُ الْحِكْمَةَ وَفِي رِوَايَةِ الْكِتَابِ.

تهرجه مه

۹۵۶: ده‌گیتړنه‌وه له عبدالله کورې حه‌زره‌تی عه‌باس په‌زای خودایان لڼ بی گوتی پیغه‌مبه‌ر (د) منی به‌سینگی خوږه‌وه راگوشی فهرمووی نه‌بی خودایا نه‌مه فیتری حکمه‌ت بکه‌ی له‌گیتړانه‌وه‌یه‌کی تر فهرمووی فیتری مه‌عنايه‌کانی قورنان و راستیه‌کانی بکه‌ی.

۹۵۷: عَنْ أَنَسٍ (ض) أَخَذَ الرَّايَةَ زَيْدٌ فَأُصِيبَ ثُمَّ أَخَذَ جَعْفَرُ فَأُصِيبَ ثُمَّ أَخَذَ ابْنُ رِوَاحَةَ فَأُصِيبَ. وَعَيْنَاهُ تَذْرِفَانِ حَتَّى أَخَذَ سَيْفٌ مِنْ سَيُوفِ اللَّهِ حَتَّى فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ.

تهرجه مه

(نهم حه‌دیشه به‌دریژی له‌باسی «جنانز» رته‌ت بووه)

۹۵۷: ده‌گیتړنه‌وه له‌نه‌نس - گوتی پیغه‌مبه‌ر (د) خه‌به‌ری شه‌هیدبوونی زه‌یدی کورې حارثه‌و جه‌عفه‌ری کورې نه‌بو طالب و عبدالله کورې په‌واحدی به‌خه‌لکی گوت بن‌جواب هاتن به‌م ته‌رزه فهرمووی پیتشان به‌یداغ به‌ده‌ست زه‌یده‌وه بوو شه‌هیدکرا پاشان که‌وته‌وه ده‌ست جه‌عفه‌ر نه‌ویش شه‌هید کرا. پاشان که‌وته ده‌ست عبدالله نه‌ویش شه‌هید کرا. نه‌نس گوتی نه‌م قسانه‌ی ده‌فهرمووی چاوی پیروژی فرمی‌سکی هه‌لده‌رشت (هه‌تا نه‌پاش شه‌هیدبوونی نه‌م سڼ سه‌رکرده دلیره) شتیریک که‌ خالدي کورې وه‌لیده له‌شیره‌کانی خودا به‌یداغی هه‌لگرت (بن‌ نه‌مه که‌من فهرمانم پڼ کردبڼ) یوویدا له‌گه‌ل عه‌سکه‌ری کافران (له‌نیره‌ووه نو‌شیری له‌که‌لاکی کافران پساند) به‌سه‌رکه‌وتروبی و فه‌تخ گه‌رانه‌وه. (ش): لای ابن‌حیان و حاکم به‌گیتړانه‌وه له‌نه‌بی نه‌وفی گوتی پیغه‌مبه‌ر (د) فهرمووی (لا تُؤْذُوا خَالِدًا فَإِنَّهُ سَيْفٌ مِنْ سَيُوفِ اللَّهِ صَبَّهَ عَلَى الْكُفَّارِ). په‌عنی خالد نه‌زیه‌ت و نازار مه‌دډن چونکی خالد شم‌شیریکه له‌شم‌شیرانی خودا دای پر‌ژاندوته سه‌ر کافران.

۹۵۸: عَنْ ابْنِ عُمَرَ (ض) اسْتَقْرَبُوا الْقُرْآنَ مِنْ أَرْبَعَةٍ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ مَسْعُودٍ. وَسَالِمٌ مَوْلَى أَبِي حَنْظَلَةَ. وَأَبِيهِ ابْنِ كَعْبٍ وَمَعَاذُ ابْنِ جَبَلٍ. قَالَ لَا أُدْرِى بَدَأَ بَابِي أَوْ بِمَعَاذٍ.

تهرجه مه

۹۵۸: ده‌گیتړنه‌وه له‌عبدالله‌ی کورې عومه‌ر - ره‌زای خودایان لڼ بی پیغه‌مبه‌ر (د)

فهرمووی داوای فیتربوونی خوتیندنی قورئان بکهن له چوارکهس. یه کهم: له عبداللهی کوپی مهسعود وه له سالم بهندهی ژنی نهبو حوذهیفه (چونکی سالم بهندهی ژنهکهی بوو نهبو حوذهیفه ته بهنی کردبوو یه عنی کردیه کوری خوئی ئنجا ههر نسبت وه بال نهبو حوذهیفه درا. نهبو حوذهیفه نیتوی موهه شه م بو). له نویه کوپی که عب و له مه عاذی کوپی جه بهل. پاری ددلی له یادم نه ماوه له نویه و مه عاذ کامه یانی پیش خست.

(ش): تاییه ت کردنی نه م چواره نه گهرچی له نیتو نه صحابی کرام (واتا یاره کانی به ریزی پیغه مبه ر) له مانه گه وره ترو زانتر زور بوون به تاییه تی ههر چوار یاری گه وره زیادیش له وان عه لی په زای خودای له هه مرویان بی. له بهر نه مه بوو چونکی نه م چواره له لیتوی پیروزی پیغه مبه ریان وه رگرتبوو. نه وانی تر واده بوو له یه کتریان وه رده گرت نه مانه بو ته واه به جی گه یاندنی له فظی قورئان و خوتیندنی به چاکی بالاتر بوون. نه گهرچی به اعتباری علم به مه عتاو تی گه یشتنی راستی یه کان له مانه بالاتر زور هه بوو.

مناقب الانصار وه صفی باشی نه نصار

۹۵۹: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) لَوْ أَنَّ الْأَنْصَارَ سَلَكَوا وادياً أَوْ شِعْباً لَسَلَّطْتُ فِي وادِ الْأَنْصَارِ وَلَوْلَا الْهَجْرَةُ لَكُنْتُ أَمْرَأً مِنَ الْأَنْصَارِ.

ته ره مه

۹۵۹: ده گهر نه وه له نه بو هوره یه په زای خودای لی بی گوتی پیغه مبه ر (د) فهرمووی نه گهر نه و یارانه ی من که خه لکی مه دینه له شیتیک یا له دۆلیک. بچه ژوری من بی شک داخلی نه م شیوه ده م که نه نصار چوینه نه وئ. وه نه گهر کتۆج کردنی پیروژ فهرمانیکی تاینی یه و خوا په رستی یه کی گه وره یه نه بویه من خوم نسبت وه بال خه لکی مه دینه دده به لام له بهر نه ودی له مه که وه کۆچم کردوه بو مه دینه نابی. نه ویه یان گه وره یی یه کی زوره بو خه لکی مه دینه.

۹۶۰: عَنْ الْبَرَاءِ (ض) الْأَنْصَارُ لَا يَحِبُّهُمْ إِلَّا مُؤْمِنٌ وَلَا يَبْغِضُهُمْ إِلَّا مُنَافِقٌ فَمَنْ أَحَبَّهُمْ أَحَبَّهُ اللَّهُ وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ أَبْغَضَهُ اللَّهُ.

تەرجەمە

۹۶۰: دەگىرنەۋە لەبەرانی كۆرى غازب پەزاي خودای لى بى پىغەمبەر (د) فەرموى خەلكى مەدينەى كە يارانى پىغەمبەرن. هېچ كەسك ئەوانى خوشناوى خاودنى باوەرى نەبى. كەسش رقى لەوان نابىستەۋە منافق و دورو نەبى. ئنجا ھەركەسىك ئەوانى خوشبوى خوداش ئەوكەسەى خوش دەوى. ھەركەسىكىش رقى لەوان بىستەۋە خوداش رقى ئەوكەسە دەبىستەۋە.

۹۶۱: عَنْ أَنَسٍ (ض) اللَّهُمَّ أَنْتُمْ مِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

تەرجەمە

۹۶۱: دەگىرنەۋە لەنەنەسى كۆرى مالک پەزاي خودای لى بى گوتى كۆمەلىكى زۆر نەژن و مندال لەخەلكى مەدينە لەسەر شىوى (بوك) دەھاتنەۋە چاويان بە پىغەمبەر (د) كەوت پىغەمبەر (د) ۋەكوو چاوى بەوان كەوت بەتايبەتى بۆ خونىشانندان ھەلستا پادەستا سى جار فەرموى خودا خۆى دەزانى. ئىۋە نەى خەلكى مەدينە خوشەويست ترينى خەلكن لای من (ش): پيش خستى (لەفظى) يا ۋوشەى (اللهم) بۆ پىروزی ياخۆ بۆ (استشهادە) بەخودا يەنى خودا شاھىدە لەسەر راستىم.

۹۶۲: عَنْ أَنَسٍ (ض) وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ. إِنَّكُمْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

تەرجەمە

۹۶۲: دەگىرنەۋە لەنەنەس پەزاي خودای لى بى گوتى ژنىكى مەدينەى ھاتە خدمەت پىغەمبەر (د) كۆرىكى شىرخۆرى پى بوو سى جار لەپاش گەفت و گۆيەك فەرموى سۆندەم بەو زاتەى كە پووحى منى بەدەستە ئىۋە خوشەويست ترينى ھەموو خەلكىكن لای من. (ش): لەم ھەدەشە پىروژە بۆ (تەبعيض) واتا جياكردنەۋەى ھەندىك مىن (مقدەرە) بەقەرىنەى دەلالەتى ھەدىشى پىشوو چونكى لەوى (مىن) ھەيە. ئنجا پىچەوانە پەيدا نابى لەگەل ھەدىشى پابردوو كە فەرموى ئەبو بكرم لە ھەموو كەس خوشتر دەوى ۋەكوو لىيان پىرسى كىت لەھەموو كەس خوشتر دەوى.

۹۶۳: عَنْ زَيْدِ ابْنِ الْأَرْقَمِ (ض) اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَتْبَاعَهُمْ مِنْهُمْ.

تهرجه مه

۹۶۳: ده گیتی نه وه له زیدیدی کوپی نه رقهم ږدزای خودای لی بی گوتی خه لکی مه دینه به پیغه مبهریان گوت نهی پیغه مبهری خودا. بۆ هر پیغه مبهریک که سانیک هه بوینه شونییان که وتوون نيمه شونین تو که وتوین و له گه ل تو داین دوعا له خودا بکه نه وانی شونین پتی نيمه ده که ون هر له خومان بن. یه عنی پتیان بگوتی نه نصار هه تا وه کوو نيمه بگینه گه ورهیی و شهرف.

(ش): له م هه ديشه پیروژه ته ماشا بکه کارکردنی هه والیه تی و ږدفاقت له هه مرو شتیک هه یه. بزانه تهیره کانی ږاو. چهند به نرخ و به قیسه تن له خوشی دانه چونکی له هه والی یه تی پاشایان: دار له بهر نه وهی له گه ل دارتاشدایه ږزگاری ده بی له سووتان. هه دیشی راست (المرء مع من احب) واتا مروژ له گه ل نه وه که سه دایه که خوشی ده وی تنجا پیغه مبهر (د) دوعای بۆ نه تبعای نه وانیش کرد گوتی نهی خودایه نه تبعای نه نصاریش هر له خویان بن) واتا هه روه کوو نه وان خاودن گه ورهیی و شهرف بن.

۹۶۴: عَنْ أَبِي حُمَيْدٍ (ض). إِنَّ خَيْرَ دُورِ الْأَنْصَارِ دَارُ بَنِي النَّجَارِ. ثُمَّ بَنِي عَبْدِ الْأَشْهَلِ ثُمَّ دَارُ بَنِي الْحَارِثِ ثُمَّ بَنِي سَاعِدَةَ وَفِي كُلِّ دُورِ الْأَنْصَارِ خَيْرٌ. فَقَالَ سَعْدُ بْنُ مَرْثَدَةَ يَارَسُولَ اللَّهِ خَيْرَ دُورِ الْأَنْصَارِ فَجَعَلْنَا آخِرًا. فَقَالَ أَوْ لَيْسَ بِحَسْبِكُمْ أَنْ تَكُونُوا مِنَ الْخِيَارِ.

تیبینی

نهم هه ديشه له باسی زه کات ږهت بوو گفتوگوتی سعدی کوپی عباد نه بی له گه ل وه لامی پیغه مبهر (د) که وایه دووباره نی یه زیاده هه یه.

تهرجه مه

۹۶۴: ده گیتی نه وه له نه بی حومه یدی ساعدی ږدزای خودای لی بی نه ویش له پیغه مبهر (د) گوتی فهرمووی باشتړینی گه ږه که کانی نه نصار گه ږه کی به نی نه جاپن. له پاشان گه ږه کی به نی عبدالاشهلن له پاشان گه ږه کی به نی حارثن. له پاشان گه ږه کی به نی ساعدن له خه لکی هه موو گه ږه که کانی نه نصار چاکه هه یه. هه ندی له به نی ساعده به سه عدی کوپی عوایدهی ساعدیان گوت ته ماشا ناکه ی پیغه مبهر (د) یه که یه که گه ږه که کانی نه نصاری هه لېژارد نيمه ی خسته پاش هه موویان. سه عد ږووه ږوو به پیغه مبهری گوت. هه موو گه ږه که کانی نه نصار به هه لېژاردن باس کران. گه ږه کی نيمه خرایه پاش هه موویان پیغه مبهر (د) له وه لامی سه عد فهرمووی نه ری بهس نی یه بۆ نیوه که له باشتړینی هه موو گه ږه کان بن.

۹۶۵: عَنْ أَنَسٍ (ض) إِنَّكُمْ سَتَلْقَوْنَ بَعْدِي أَثَرَهُ فَاصْبِرُوا حَتَّى تَأْتُونِي وَمَوْعِدُكُمْ الْحَوْضُ.

تەرجەمە

۹۶۵: دەگێڕنەووە لە ئەنەس ڕەزای خودای لێ بێ. گوتی نوسەیدی کۆری حوضەیری ئەنصاری هاتە خدمەت پێغەمبەر (د) گوتی هاتوومە تەعینم بکە ی لەسەر شارێک یا لەسەر سەدەقەت وەکوو عەمری کۆری عاص پێغەمبەر (د) فەرمووی لەپاش من تووشی (أُثْرَهُ) دەبن و اتا تووشی ئەو دەبن کە خەڵکی تر پەسەند دەکەن لەسەر خۆتان بۆ دامەزراندنیان لە کاروباری میری. ئێجا خۆتان ڕاگرن هەتا ئێوە دینە لام زەمانی بەیەک گەشتنیشمان لەسەر حەوزی کەوتەر دەبن.

(ش): لای هەندێکان حەوز لەپیش - پردی صراطە لای هەندێکانش حەوزێک هەیە نەپیش صراط حەوزێکیش هەیە لەپاش صراط. تێبینی دانەر: لەم حەدێشە وادەزاندرێ کە فەرمانبەرانی میری گەورە لە ئەنصار هەڵناکەوێ.

۹۶۶: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) مَنْ يَضُمُّ أَوْ يُصَيِّفُ هَذَا فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ أَنَا فَاَنْطَلَقَ بِهِ. فَلََمَّا أَصْبَحَ غَدَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ ضَحِكَ اللَّهُ اللَّيْلَةَ. أَوْ عَجَبَ مِنْ فَعَالِكُمَا فَاَنْزَلَ اللَّهُ (وَيُؤَثِّرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يوقْ شَحْ نُفْسِهِ فَاُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ).

تەرجەمە

۹۶۶: دەگێڕنەووە لە ئەبو ھویرە ڕەزای خودای لێ بێ گوتی پیاویەک هاتە خدمەت پێغەمبەر (د) پێی گوت زۆرم برسییە (ش: پیاوێکە ئەبو ھویرە خۆی بوو) پێغەمبەریش نارەیی لای دایکی ئیمانداران خێزانە پاکەکانی خۆی بۆ خواردەمەنییەک وەڵامیانداوە ناو ئەبێ لەخواردەمەنی هیچمان لانییە. پاشان پێغەمبەر (د) فەرمووی کێ ئەم پیاو بە میتوانداری ئەباتە لای خۆی، پیاویەک لە ئەنصار گوتی من میتوانداری دەکەم وە ئەبێمە لای خۆم. میتوانەکی بردە مالتی خۆیان بە نافرەتەکی خۆی گوت، پێزی میتوانی پێغەمبەر بگرە. نافرەتەکی گوتی هیچمان نییە بەشی خواردنی مندالەکاغان ئەبێ. ئەنصارێکە گوتی خواردنی خۆت دروست بکە چرایەکەت هەل بکە، مندالەکاانت بنۆتە

نه گهر ده يانه وي خواردن بخون. نافرته كه خوار دني دروست كرد. چراي هلكرد. مندا لكاني به برسيه تي نواند. پاشان نافرته كه هه لستا. گوتيا چرايه كه ي چاك ده كا. چرايه كه ي كوزانده وه. نه نصاريه كه خوي و نافرته كه ي و ايان پيشاندا له پيش ميتوانه كه كه نه وانيش ده خون كه چي نه شيانده خوارد نه گهر چي پتريستيشيان به خواردن هه بوو. نه وشه وه به برسيه تي مانده وه. سبهينه نه نصاريه كه هاته خدمت پيغه مبه ر (د) فهرمووي - واتا به نه نصاريه كه ي فهرموو. نيمشه و لهوكاري باشي نيوه كردتان خوداي گهره پي كه ني. ياخو فهرمووي - پتي خوشبوو. شك له وهيه كه گيترايتي يه وه. وه له وه صفي نيوشه نه نم نايه ته هاته خوراي (وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ). يه عني: غه يري خويان پيش ده خن له سهر خويان با له زور برسيه تيش دابن. (ش): له حديث وشه ي (فعال) له (فعالكا) هاتوه كه ناوه بو كاري باش واتا (اسم الفعله) مده دهر ي (مفاعله) ني يه.

٩٦٧: عَنْ أَنَسٍ (ض) أَوْصِيَكُمْ بِالْأَنْصَارِ. فَإِنَّهُمْ كَرِشِي. وَعَبَّيْتِي. وَقَدْ قَضَوْا الَّذِي عَلَيْهِمْ وَبَقِيَ الَّذِي لَهُمْ. فَاقْبَلُوا مِنْ مُحْسِنِهِمْ وَتَجَاوَزُوا عَنْ مُسِيئِهِمْ.

ته رجه مه

٩٦٧: ده گيتريه وه له نه نه س په زاي خوداي لي بي گوتي حه زره تي نه بو به كرو عه باس به لاي مه جليسيكي نه نصاردا ره ت بوون له ناساغي وه فاتي پيغه مبه ر (د) ديتيان خه لك ي مه جليس ده گريتن. عه باس گوتي بوچي ده گريتن گوتيان يادي مه جلسي پيغه مبه ر ده كه ين. زور ده ترسين نه م مه جليسه مان له ده ست بچي و وه فاتي بكا عه باس و نه بو به كرش چوونه خدمت پيغه مبه ر (د) نه م قسه يان بو گيترايه وه. نه نه س گوتي پيغه مبه ر (د) ته شريف ي هه لستا چووه دهر ي چووه سهر مينبه ر له به ر ناساغي سهر ي پيروزيشي توند پيچرا بوو چووه سهر مينبه ر دوا جارش بوو كه چووه سهر مينبه ر له پاشي سوياس و ستايشي خودا فهرمانتان پي ده كه م به پاراستني مافه كاني نه نصار. چونكي نه نصار جه ماعه تي من. وه جيتگاي سرو مه حره مي رازي من. هه رچي له سهر يان هه بوو نه وان به جتي يان گه ياند (واتا له شه وي عه قبه هه وه عهديكي به منياندا له يارمه تي و حه وانده وه و باوه ره ينان و شتي ترش هه مرويان جتي به جتي كرد. جه زاي چاكه كاني نه وانيش كه چوونه ناوه به هه شته من به لتيتم پيدا ون ماوه. له پياوي باشيان چاكه قبول بكهن. له پياوه كاني خرابيشيان بيورن. (ش): له وشه نه بي كه شهرع دايناوه چونكي نه وه حه ده ي شهرع دايناوه حقوقي شهرعه.

۹۶۸: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (ض) أَمَا بَعْدُ أَيُّهَا النَّاسُ فَإِنَّ النَّاسَ يَكْثُرُونَ وَيَقْلُ الْأَنْصَارُ حَتَّى يَكُونُوا كَالْمِلْحِ فِي الْأَطْعَامِ فَمَنْ وَلِيَ مِنْكُمْ أَمْرًا يَضُرُّ فِيهِ أَحَدًا أَوْ يَنْفَعُهُ فَلْيَقْبَلْ مِنْ مُحْسِنِهِمْ وَيَتَجَاوَزْ عَنْ مُسِيئِهِمْ.

تهرجه مه

۹۶۸: ده‌گيړنه وه له عبداللهی کورې حه زره تی عباس په زای خودای لی بی گوتی پیغه مبه‌ر (د) ته شریفی هاته ده‌ری لیفتیکی له‌سر شانی بوو به تی وه‌رگیرای. په‌ړویه کی په‌دشی له‌سر پی‌چرا بوو چووه سر مینه‌ر سوپاس و ستایشی خودای کرد. پاشان په‌رمووی. نه‌ی خه‌لکینه به‌بی شک خه‌لک زور دهن وه نه‌نصاریش که‌م دهن (چونکی سخته‌تی یارمه‌تی دانی و هواندنه‌وی پیغه مبه‌ری خودایان تیدايد وه نه‌وانیش هدر که‌م دهن هه‌تا دوايي‌یان دی). نجا له‌به‌ر نه‌مه نه‌گه‌ر په‌کیک له‌نیسه نه‌ی کو‌مه‌لی (موهاجیره‌کان) فه‌رمانیکی میری که‌وته ده‌ست که له‌فه‌رمانه‌که بتوانی زهره‌ر به‌یه‌کیک بگه‌یه‌نی یا که‌لکیتکی پت بگه‌یه‌نی. باقبول بکا چاکه‌ی پیاوه باشه‌کانی نه‌نصار وه بشبوروی له‌به‌دی پیاوه‌کانی به‌دکاریان (دانه‌ر: له‌مه وا ده‌زاندري کاربه‌دستانی حکومت میری) له‌خه‌لکی مه‌که‌که دهن).

۹۶۹: عَنْ أَنَسٍ (ض) إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا. قَالَ وَسَمَانِي. قَالَ نَعَمْ. فَبَكِي.

۹۶۹: ده‌گيړنه وه له‌نه‌نس (په‌زای خودای لی بی) گوتی پیغه مبه‌ر (د) پوو به‌پوو به نویه‌ی گوت (نویه‌ی کورې که‌عبی کورې قه‌یسی کورې عوبه‌یدی کورې زه‌یدی کورې معاوبه کورې عه‌مری کورې مالکی کورې نه‌جار که‌ ناوی تیم اللات بوو کورې ته‌عله‌به‌ی کورې عه‌مری کورې خه‌زه‌جی گه‌وره‌و عامری. واتا خه‌زه‌ج له‌ تیره‌ی عامری بووه. له‌عه‌قه‌به‌و به‌در حازر بوو. هه‌رجاره حه‌زه‌تی عومه‌ر ده‌ی فه‌رموو نویه‌ی گه‌وره‌ی موسولمانانه له‌سالی ۳۰ هیجری وه‌فاتی کرد). به‌راستی خودای گه‌وره فه‌رمانی به‌من کرد بو‌تو به‌راگه‌یاندنیکي تاییه‌تی سووره‌تی (لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا) بخو‌بنمه‌وه. نویه‌ی گوتی نه‌ی پیغه مبه‌ری خودا. خودای گه‌وره به‌م هه‌رموو گه‌وره‌یی‌یه‌ی خو‌ی ناویشی هیتام پیغه مبه‌ر (د) فه‌رمووی به‌لی. فه‌رمووی له‌به‌ر که‌یف خو‌شی له‌ترسی نه‌توانینی سوپاس کردن له‌سر نه‌م چاکه گه‌وره‌یه‌ گریا.

(ش): ددربارهی خوتیندهوی نهم سوورده بو نویه ههروهک قرطبی گوتیتی چونکی نهم سوورده ته ئه گهرچی کورته بهلام له بهر نهوهی ههموو باسهکانی خوا بهیدک زانیینی و ناردنی پیغه مبهه به پیغه مبهه رایه تی و دلسۆزی و باس کردنی نهم سوورده بو نهم لاپه پده کتیبانهی ناردراو له لایه ن خودا بو سه ر پیغه مبهه رانی و باسی نوێژو زهکات و هه لستانهوی پۆژی قیامهت و باس کردنی نهوانه ی له به هشتن و نهوانه ی له ئاگرن. که لکیتیکی زۆری ههیه. گوتراویشه حیکمه تی تایبه قه مند (تخصیص) کردنی نویه ی بو فیبریونی ووشهکانی قورنان و چۆنیه تی خوتیندنی و جیگایانی راوهستان لهکاتی خوتیندنی قورنان. وه بو فیبریونی نهغاماتی (ناوازی) قورنان که شهرع بو ی قه رار داوه. چونکی بو هه ر ناوازی که له مانه کبارتی کردنی که ههیه له نفوسی خه لک چونکی نویه ی کیری که عه ب یه کتیک بوو له و چوار قورنان خوتبانه ی که پیغه مبهه (د) فهرمووی بوخوتان... حواره فیبری قورنان خوتیندن بن له مه پیتش پهت بوو نهم هه دیشه ی دهرباره ی نهو که... قورنان خوتیندن له عبدالله کوری عومه ر گیتراوه ته وه.

۹۷۰: عَنْ أَنَسٍ (ض) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِمَنْ يُمْرُوا مَعَهُ الْجُعْبَةُ مِنَ النَّبْلِ يَوْمَ أَحُدٍ (اِنَّهُ هَا) اَي لَابِي طَلْحَةَ لَانَّهُ كَانَ رَجُلًا رَامِيًا.

قه رجه مه

۹۷۰: ده گیتینه وه له نه نهس په زای خودای لئ بی گوتی له غه زای لوحود به ئاماده بوونی پیغه مبهه (د) هه ندی خه لک شکان. مه تال بازی باش و تیردندازی به تینیش که نه بو طه لحه ی کوری زهیدی کوری سه هلی کوری نه سه ده ی کوری حه رامی نه نصاری خه زه رجه ی بوو به خو ی و شیرو مه تالی نهو مه تاله ی له چه رمی پوخته دروست کرابوو. وه به تیرو ژئی که له سیرمه ی ده باغ نه کراو دروست کرابوو. بو پارێزگاری گه وره ترینی کائنات پیغه مبهه (د) وه کوو سوپهر. وه به هیتێکی زۆر وه کوو کیتو له بهر په رچ دانده ی کافران بوو.

نه بو طه لحه په زای خودای لئ بی. چونکی تیراندازی باش بوو نهو پۆژه دوو یا سێ ژئی که وانی له بهر توند راکیشانی له ده ست پسا. هه رکه سی به لای دا پهت بووبایه پیغه مبهه (د) فهرمانی پت ده کرد (تیردانه کهت بوو نه بو طه لحه هه لرتیه). لهکاتی تیره هاویشتنی هه ردوو له شکر نه گه ر پیغه مبهه بو زانیینی ده ورپشت خو ی به دیار به خستایه نه بو طه لحه بانگی ده کرد نه ی پیغه مبهه ری خودا. باوک و دایکم به قوربانت پت خۆت به دیار مه خه نه وهک له لایه ن کافران تیریکت پت بکهوی. سنگم له پیتش سنگته نه نهس گوتی

چوم په حه زړه تی عائشه ی کچې حه زړه تی نه بو به کر که وت له گه ل نومی سوله یی خیتزانی نه بو طه لجه ناویان بو نه صحابه کانی به ریز ده کیشا هه تا به راده یه که وه کوو ناویان به تال ده کرد. وا خویان هه لکر دبوو جیگای خلخالیان به دیار ده که وت نیر کارو پیشه یان هه ر ناو هیتان بوو.

(ش): نه مه له پیش هاتنه خواره ووی ثایه تی حه رام کردنی ته ماشا کردنی ژنان بوو.

۹۷۱: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ سَلَامٍ (ض) تِلْكَ الرُّوضَةُ الْإِسْلَامُ وَذَلِكَ الْعَمُودُ عَمُودُ الْإِسْلَامِ. وَتِلْكَ الْعُرْوَةُ الْوُثْقَى. فَأَنْتَ عَلَى الْإِسْلَامِ حَتَّى تَمُوتَ.

ته رجه مه

۹۷۱: ده گیتړ نه وه له عبداللهی کورې سه لامی کورې حارثی نيسرائیلی یوسفی له به نی قهینه قعاع بوو. له پاشان بووه حه لیف و سوتند خوری نه نصار له پیش نیسلام ناوی (الحصین) بوو پاشان پیغه مبه ر نیوی نا (عبدالله) په زای خودای لی بی که له سالی چل و سنی کچی وه فاتی کرد. گوتی له زه مانی پیغه مبه ر (د) خه ونی کم دیت بوم گیتړایه وه. له خه و دیتم لام و ابو له نیو باغی کد ام. باسی فره وانی و سه بزی نه م باغه ناکرئ به ته و او ی نه گه رچی هه ندی کیشی پی گوت. کوله گه یی کی له ناسنیش له ناوه ندی باغه که بوو بنی له عار دبوو. سه ری له ناسمان بوو. له سه ره ووی قولپیک هه بوو. پیتم گوترا سه رکه وه. گوتم پیتم ناکرئ سه رکه وم خزمه تکار یک هات له لای پشته وه م شمه کی گرتم سه رکه وتم هه تا چوو وم سه ره وه. قولپه که م گرت. پیتم گوترا توند بیگره به خه به ر هاتم. قولپه که شم هه ر له ده ستد ابوو. نجا نه م خه ونه م بو پیغه مبه ر (د) گیتړایه وه. فره مووی نه م باغه دینی نیسلامه. نه م کوله گه یه ش کوله گه ی نیسلامه که هه ر پینچ پایه کانی یه تی. نه م قولپه ش عروه الوثقی ی نیسلامه که نیمان و باوه ره. خودای گه و ره فره مووی یه تی (فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنَ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى). وه توش له سه ر نیمان و باوه ر ده و ام ده کی هه تا ده مری.

(ش) بوی یارانی پیغه مبه ر وه کوو چاویان به عبدالله بکه وتبایه ده یان گوت نه مه نه هلی به هه شته واته به هه شتی یه. عبدالله ش له به ر تواضع (خو به گه و ره نه زانین) ده ی گوت و امه لین چونکی لایق نی یه شتی بگوتری که مسوگر نه یی. واتا نه م قسه ی نه صحابی پی ناخوش بوو.

۹۷۲: عَنْ عَائِشَةَ (ض) إِنَّهَا كَانَتْ وَكَانَتْ وَكَانَ لِي مِنْهَا وَلَدٌ.

تەرجەمە

۹۷۲: دەگێڕنەوه لەحهزەرەتی عائشە پەزای خودای لێ بی. ئەمەندەهی دەرەحەق بەحهزەرەتی خەدیجە غیریەتم دەبزووت دەرەحەق بەهیچ یەکیەک لە ژنە پاکەکانی پێغەمبەر غیریەتم نەدەبزووت کەچی نەشم دیتبوو. بەلام پێغەمبەر (د) زۆر باسی دەکرد زۆر جار مەڕێکی دەکوشتەوه بەدەستی پیرۆزی پارچە پارچە دەکرد بۆ ئەو ئافەرەتە بیوژنانەهی دەنارد کە دۆست و خوشەویستی خەدیجە بوون بەتیری. منیش زۆرجار پێم دەگوت. کاشکی بێ لەخەدیجە هیچ ژن لەدوینا نەبواوە. پێغەمبەریش (د) لە بەدیاریخستنی ئەوصافی باشی دەی فەرموو خەدیجە ژنیکی وابوو (واتا ژنیکی عاقل و بەرپێزو باش بوو بەم تەرەزە درێژی بەقسەکانی دەداو دەی فەرموو من منداڵم لەو هەیه کە لەهیچ ئافەرەتەکانی تر منداڵم نەبوو ابراهیم نەبێ کە لەماریەیی قەبیلی بوو.

۹۷۳: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) قَالَ أَتَى جَبْرِيلُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذِهِ خَدِيجَةُ قَدْ أَتَتْ مَعَهَا إِنَاءٌ فِيهِ إِدَامٌ. أَوْ طَعَامٌ أَوْ شَرَابٌ فَاذَا هِيَ أَتَتْكَ فَاقْرَأْ عَلَيْهَا السَّلَامَ مِنْ رَبِّهَا وَمِنِّي وَبَشِّرْهَا بِبَيْتِي فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ لاصْخَبٍ فِيهِ وَلَا نَصَبٍ.

تەرجەمە

۹۷۳: دەگێڕنەوه لەئەبو هورەیرە پەزای خودای لێ بی گوتی حەزەرەتی جەبریل سەلامی خوای لێ بی لەغاری حەرا هاتە خدمەت پێغەمبەر (د) گوتی ئەو پێغەمبەری خودا نەمە خەدیجەییە بۆلای تۆ هات قاپتیکیشی پێیە. ئنجای ئەوێ گێڕایەوه دەلی لەشکدامە یا گوتی پێخۆزێکی تیایە یا گوتی خواردنێکی تیایە یاخۆ گوتی خواردنەوهیەکی تیایە. ئنجای وەکوو هاتەلات سەلامی پێ بگەینە لەلایەن خودای خۆیەوه وە لەلایەن منیشەوه. وە مۆژدەشی پێیدە بەخانۆتیک لەبەهەشت لەقەمیشی لؤلؤی کلۆر وە رێک و پازایەوه بەدور و یاقوت کە لەو خانەشدا هیچ دەنگە دەنگ و گالەگال نییە وە هیچ ماندوووبونیش نییە بۆ چاک کردنی کۆن و کەلەنی. وەکوو خانەکانی دنیا.

(ش): سۆهەیلی گوتیتی حیکمەت لەنەبوونی ئەم دوو وەصفە لەخانۆی خەدیجە نەبوونی ئەم دوو وەصفەتە بوو لەخەدیجە وەکوو دەعوەتی کرد بۆ باوەڕهێنان وانهبوو

کیشه یه ک دروست بکا. یان گاله گالتیک بکا یان شتیکی واکا ماندوو بوونیتیکی
تیدابی. به لکی خه ریکی لابر دنی هه موو ماندوو بوونیتیکی بوو له سه ر پیغه مبه ر (د)
ناخوشتی له سه ر سووک ده کرد هیمنی ده کرده وه وحشته تی له سه ر دلی لادو برد. له پیش
هه مووکس باوه ری پی هینا به بی قسه و ده نگه ده نگ. نجا مونا سه به په ید ابو که خودا
خانویتیکی پیدا له گه ل صفه ته کانی خوژی بگوئی:

طه به رانی زیادی کردوه له سه ر نهم حه دیشه. حه زره تی خه دیجه له وه لامی سه لامی
خوداو جبریل گوتی هو السلام و منه السلام و علی جبریل السلام) و اتا خوژی سه لامه و
سه لام نه وه وه سه لام له سه ر جبریل بی). نسائیش زیادی کردوه له سه ر حه دیشی نه نه س.
(وَعَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ). بزانه له به ر نهم تن گیشتن و عه قله
چلون و دلامی سه لامی خودای داوه ته وه. به ته رزتیکی واکا له گه وره یی نه و به دیشته وه
وه کوو و دلام دانه وی سه لامی عالم نی به. چونکی له جیاتی و دلام دانه وی سه لام سوپاس
و ستایشی کرد. دوعای نه کرد و ده کوو سه لام کردنی نیمه له یه کتریمان.

۹۷۴: عَنْ عَائِشَةَ (ض) قَالَتْ اسْتَأْذَنْتُ هَالَهُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ أَخْتُ خَدِيجَةَ عَلَى رَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَرَفَ اسْتِئْذَانَ خَدِيجَةَ فَأَرْتَا عَ لَذَلِكَ فَقَالَ اللَّهُمَّ
هَالَهُ.

ته ره ده

۹۷۴: ده گپ نه وه له حه زره تی عائشه په زای خودای لی بی گوتی هاله کچی خویدل
کچی روبه یعی کوپی عبدالعزی کوپی عه بدی شه مس بوو. باوکی ابو العاص میردی
زهینه بی کچی پیغه مبه ر (د). که خوشکی خه دیجه ی گه وره بوو نیزنی خواسته وه که بیته
خدمت پیغه مبه ر (د) له مه دینه چونکی له وانه بوو که کوچی کردبوو.
وه ده نگیشتی زور به ده نگی خه دیجه ده چوو له به ر نه وه ی خوشک بوون. پیغه مبه ر
له ده نگی راجفلی فهرمووی نه مه هاله یه عائشه گوتی غیره تم که و ته جووله پیتم گوت چی به
تو نه مه نده باسی نهم پیرژنه قوره یشتی به ده کی سپیاتی له لغاوه نه ما بوو سوراتی نه بی.
له پیریان مرد پیغه مبه ر (د) به ده ره جه ییکی - واته به پاده یه کی واکا رقی بوو هه تا گوتم
به حه قی نه و زاته ی که به راست توئی ناردوه به پیغه مبه ر یه تی. جار یکی تر باسی خه دیجه
ناکه م به مه دح و چاکه نه بی.

۹۷۵: عَنْ ابْنِ عُمَرَ (ض) أَلَا مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلَا يَحْلِفُ إِلَّا بِاللَّهِ.

تەرجەمە

۹۷۵: دەگێڕێنەوێه لەعبداللەه کۆری ھەزرەتی عومەر رەزای خودای لێ بی گوتی پێغەمبەر (د) فەرمووی. ناگادارین. ھەرکەسێک بی یەوی سۆتێند بخوا باسوێند بەناوی خودا با بەصفەتی خودا بخوا (چونکی سۆتێند لەبۆ گەورەیی ئەوێه سۆتێندی پێ دەخوری. راستی گەورەییشت تاییبەتە بەخودای گەورە).

۹۷۶: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) أَتَانِي وَقَدْ جَنَ نَصِيبَيْنِ وَنَعِمَ الْجَنُّ فَسَأَلُونِي الزَّادَ فَدَعَوْتُ اللَّهَ لَهُمْ أَنْ لَا يَمُرُوا بِعَظْمٍ وَلَا رَوْثَةٍ إِلَّا وَجَدُوا عَلَيْهَا طَعَامًا.

تەرجەمە

۹۷۶: دەگێڕێنەوێه لەئەبو ھورەیرە رەزای خودای لێ بی ھەر جارە دێمکە ئاویکی بچووی لەخەمەت پێغەمبەر (د) بوو بۆ دەست نوێژتیک بۆ پێوستی یەک ھەلەم دەگرت. جاریک تەشریفی ھەلستا. منیش کەوتە شوێنی کاتییک فەرمووی ئەمە کێیە. گۆتم من ئەبو ھورەیرەم فەرمووی (أَتَانِي أَحْجَارًا اسْتَنْفِضُ بِهَا وَلَا تَاتِينِي بِعَظْمٍ وَلَا بِرَوْثَةٍ) لەم ھەدیشە ئەمەندە لە کتاب الطھارە- واتە باسی پاک و خاوینی ڕەت بوو تەواوی ھەدیش ئەمە یە کە لیڤدییە بەم تەرەزە فەرمووی بۆی ئیستەن و تەرم بۆ مەینە چونکی ھەدیک لەجنی نصیبین ھاتە لام جنی باش بوون دەوای خواردنێن لێ کردم منیش دوعام کرد لەخودا بۆیان کە ڕەت نەبن بەلای ھیچ ئیستەن و پێخیک ئیلا مەگەر خواردنێکی لەسەر بپین.

(ش): وەفدی جن بۆ خەمەت پێغەمبەر (د) زۆرجار وابوو. جاریک لەبطن النخلە کە قورنانی دەخوێند (فَلَمَّا سَمِعُوهُ قَالُوا انصَبُوا). ھوت کەس بوون جاریک لە (حجون). جاریک لە (بقع الفرقد) کۆری مەسعودی لەگەڵدایو جاریک لەدەرەوێ مەدینە زوہیری کۆری عەوامی لەگەڵدایو جاریک لەسەفەریک بلال کۆری حارثی لەخەمەت بوو.

۹۷۷: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) أَصْدَقُ كَلِمَةٍ قَالَهَا الشَّاعِرُ كَلِمَةً لِبَيْدٍ: (الَا كُلُّ شَيْءٍ مَا خَلَا اللَّهَ بَاطِلٌ) وَكَانَ أُمِيَّةُ ابْنِ أَبِي الصَّلْتِ أَنْ يُسَلِّمَ.

تهرجه مه

۹۷۷: ده‌گیت‌نه‌وه له‌ئه‌به‌ه‌وره‌یره په‌زای خودای لێ بی پیتغه‌مبه‌ر (د) فهرمووی راست ترین قسه‌یه‌ک که شاعر گۆتیتی قسه‌ی لبیده که گوتی (اگاداریه‌ بیتجگه‌ له‌خودا هه‌رشتیک نی‌یه‌و هیچه) نزیک بوو نومیه‌ی کۆری ابو الصلت موسولمان بی.

۹۷۸: عَنْ أُمِّ خَالِدٍ بِنْتِ خَالِدٍ (ض) سَنَاءُ سَنَاءُ.

تهرجه مه

۹۷۸: ده‌گیت‌نه‌وه له‌ئه‌مه‌ته‌ی دایکی خالیدی کۆری زوبه‌یری کۆری عه‌وام کچی خالیدی کۆری سه‌عیدی کۆری عاص په‌زای خودای لێ بی. گوتی له‌حه‌به‌شه‌ ها‌مه‌ مه‌دینه‌ منیش منال بووم پیتغه‌مبه‌ر (د) جلکیتی له‌به‌رکردم له‌ناوریشم و په‌نگاو په‌نگ پێ‌یان ده‌گوت (خمیسه‌) ده‌ستی پیرۆزی له‌په‌نگه‌کان ده‌خشان‌د دوو جار فهرمووی سناه‌ واتا: جوانه‌ جوانه‌.

۹۷۹: عَنْ عَبَّاسٍ هُوَ فِي ضَحْضَاحٍ مِنْ نَارٍ وَلَوْ لَأَنَا لَكَانَ فِي الدُّرِّكَ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ.

تهرجه مه

۹۷۹: ده‌گیت‌نه‌وه له‌عباسی کۆری عبدالمطلب په‌زای خودای لێ بی. به‌پیتغه‌مبه‌ری گوت گوتی ئه‌ی پیتغه‌مبه‌ری خودا. عه‌زابی‌کت له‌سه‌ر نه‌بو طالبی مامت هه‌لگرت چونکی نه‌و زۆرباش تۆی ده‌پاراست له‌ده‌ست دوژمنان له‌به‌ر تۆ زۆر ده‌که‌ته‌ نه‌حوالی‌ک لێ بوونه‌وه پیتغه‌مبه‌ر (د) فهرمووی نه‌بو طالب له‌ته‌نکاییکی ناگه‌رایه‌ هه‌تا قاپی دێ (واتا هه‌تا گۆزینگی). وه‌ نه‌گه‌ر من نه‌بوومایه‌و شه‌فاعه‌تم بۆ نه‌کردایه‌ له‌نشیوترینی چینه‌کانی ناگه‌ردا ده‌بوو.

۹۸۰: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ (ض) لَعَلُّهُ تَنْفَعُهُ شِفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُجْعَلُ فِي ضَحْضَاحٍ مِنَ النَّارِ يَبْلُغُ كَعْبَيْتِهِ يَغْلِي مِنْهُ دِمَاعُهُ.

تەرجەمە

۹۸۰: دەگىرنەۋە لەئەبو سەئىدى خۇدرى پەزىلى خۇداي لى بى. گوتى بىست
لە پىتغەمبەر (د) ۋەكو باسى ئەبو طاللى مامى لەخدمەت كرا. فەرموى پجاوايە
شەفاعەتى من كەلكى بگىرى پۆزى قىامەت بخىتتە گۆمىك لەئاگر بگاتە ھەردوو قاپى
مىشكى سەرى لەبەر دەكولى.
(ش): سۆھەيلى گوتىتى حىكمەت لەتايبەت كردنى ئاگر بەقاچەكانى ابو طالب.
چەقاندنى قاچەكانى لەسەر مىلەتى عبدالمطلب بوو لەكاتى روح كىشان. چونكى لەكاتى
مردن گوتى من لەسەر دىنى عبدالمطلب و باوكەكانى خۆم - موسولمان نەبوو - لەبەر
حرصىش لەسەر پارىزگارى پىتغەمبەر (د) بەشەكانى تى لەشى پارىزاو بوو لەئاگر. ئىجا
تەماشاي حىكمەتى خودا بگە چلۆن جەزاي لەسەر چۆنى يەتى كاروكرەدە دانائە (كلّ
يَعْمَلُ عَلَى شَاكْلَتِهِ).

حديث الأسراء والمعراج

(باسى شەۋرۆۋ ميعراج)

۹۸۱: عَنْ جَابِرِ (ض) لَمَّا كَذَّبَنِي فُرَيْشُ قُمْتُ فِي الْجَبْرِ فَجَلَا اللَّهُ لِي بَيْتِ
الْمَقْدِسِ فَطَفَّقْتُ أَخْبَرَهُمْ عَنْ آيَاتِهِ وَأَنَا أَنْظُرُ إِلَيْهِ.

تەرجەمە

۹۸۱: دەگىرنەۋە لەجابر پەزىلى خۇداي لى بى گوتى پىتغەمبەر (د) فەرموى ۋەكو
قورەيش قسەكانى ميان بەراست نەزانى ھەلستام راۋەستام خودا بەيت المقدسى ھىنا
پىش چاوم منىش دەستم پىي كرد بەخەبەردانى لەحجرى اسماعىل نىشانەكانى بىت
المقدس بەقورەيش و تەماشاي بەيتىش دەكرد.

۹۸۲: عَنْ مَالِكِ ابْنِ صَعَصَعَةَ (ض) بَيْنَمَا أَنَا فِي الْحَاطِمْ وَرُبَّمَا قَالَ فِي الْجَبْرِ
مُضْطَجِعاً إِذْ أَتَانِي أَتٍ. فَشَقُّ مَا بَيْنَ هَذِهِ إِلَى هَذِهِ قَالَ الرَّايِ مِنْ ثَغْرَةٍ نَحْرِهِ إِلَى
شَعْرَتِهِ... فَاسْتَخْرَجَ قَلْبِي ثُمَّ أُتِيتُ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ مَمْلُوءَةٍ إِيْمَانًا فَعَسَلِ قَلْبِي ثُمَّ
حُسِّي ثُمَّ أُعِيدَ ثُمَّ أُتِيتُ بِدَابَّةٍ دُونَ الْبَقْلِ وَفَوْقَ الْحِمَارِ أَبْيَضَ يَضَعُ خَطْوُهُ عِنْدَ أَقْصَى
طَرَفِهِ فَحَمَلْتُ عَلَيْهِ فَاَنْطَلَقَ بِي جَبْرِيلُ حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الدُّنْيَا فَاسْتَفْتَحَ. فَقِيلَ مَنْ هَذَا

قَالَ جَبْرِيلُ. قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ. قَالَ مُحَمَّدٌ. قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ. قِيلَ مَرْحَباً بِهِ
 فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَفَتَحَ. فَلَمَّا خَلَصْتُ فَأَذَا فِيهَا آدَمُ. فَقَالَ هَذَا ابْنُكَ آدَمُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ
 فَسَلِّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ السَّلَامَ. ثُمَّ قَالَ مَرْحَباً بِالْأَبْنِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ ثُمَّ صَعِدَ
 حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الثَّانِيَةَ فَاسْتَفْتَحَ. قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جَبْرِيلُ. قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ
 مُحَمَّدٌ. قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ. قِيلَ مَرْحَباً بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَفَتَحَ فَلَمَّا
 خَلَصْتُ إِذَا بِحَى وَعِيسَى وَهُمَا ابْنَا الْخَالَةِ. قَالَ هَذَا بِحَى وَعِيسَى فَسَلِّمْ عَلَيْهِمَا
 فَسَلِّمْتُ فَرَدَّا ثُمَّ قَالَ مَرْحَباً بِالْأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ
 الثَّالِثَةِ فَاسْتَفْتَحَ. قِيلَ مَنْ هَذَا. قَالَ جَبْرِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ. قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ
 إِلَيْهِ. قَالَ نَعَمْ. قِيلَ مَرْحَباً بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ وَجَاءَ فَفَتَحَ فَلَمَّا خَلَصْتُ إِذَا بِيُوسُفَ. قَالَ
 هَذَا يُوسُفُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ. فَسَلِّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ. ثُمَّ قَالَ مَرْحَباً بِالْأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ
 الصَّالِحِ ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الرَّابِعَةَ فَاسْتَفْتَحَ قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جَبْرِيلُ.
 قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ. قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ. قِيلَ مَرْحَباً بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ
 جَاءَ فَفَتَحَ فَلَمَّا خَلَصْتُ إِذَا إِدْرِيسُ قَالَ هَذَا إِدْرِيسُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَسَلِّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ. ثُمَّ
 قَالَ مَرْحَباً بِالْأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ. ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الْخَامِسَةَ.
 فَاسْتَفْتَحَ قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جَبْرِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ. قَالَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ قِيلَ مَرْحَباً بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَأَذَا خَلَصْتُ فَأَذَا
 هَارُونَ. قَالَ هَذَا هَارُونَ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَسَلِّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ. ثُمَّ قَالَ مَرْحَباً بِالْأَخِ الصَّالِحِ
 وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى أَتَى السَّادِسَةَ فَاسْتَفْتَحَ قِيلَ مَنْ هَذَا. قَالَ جَبْرِيلُ
 قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ. قَالَ مُحَمَّدٌ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ. قَالَ مَرْحَباً بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ
 جَاءَ فَلَمَّا خَلَصْتُ فَأَذَا مُوسَى. قَالَ هَذَا مُوسَى فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَسَلِّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ. ثُمَّ قَالَ
 مَرْحَباً بِالْأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ فَلَمَّا تَجَاوَزْتُ بِكَى. قِيلَ وَمَا بِبِكَيْكَ. قَالَ أَبْكِي
 لِأَنْ غَلَاماً بُعِثَ بَعْدِي يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ أُمِّيهِ أَكْثَرُ مِمَّنْ يَدْخُلُهَا مِنْ أُمِّي. ثُمَّ صَعِدَ بِي
 إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ. فَاسْتَفْتَحَ جَبْرِيلُ. قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جَبْرِيلُ. قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ
 مُحَمَّدٌ. قِيلَ وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ. قَالَ نَعَمْ. قَالَ مَرْحَباً بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَلَمَّا خَلَصْتُ فَأَذَا
 إِبْرَاهِيمَ. قَالَ هَذَا إِبْرَاهِيمُ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَسَلِّمْتُ فَرَدَّ السَّلَامَ. فَقَالَ مَرْحَباً بِالْأَبْنِ
 الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ. ثُمَّ رَفِيعْتُ إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى فَأَذَا شَقِيقُهَا مِثْلُ قِلَالٍ هَجَرٍ.
 وَإِذَا وَرَقُهَا مِثْلُ أَذَانِ الْفِيلَةِ. قَالَ هَذِهِ سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى. إِذَا أَرَبَعَةُ أَنْهَارٍ نَهْرَانِ بِاطْنَانِ
 وَنَهْرَانِ ظَاهِرَانِ. فَقُلْتُ مَا هَذَانِ يَا جَبْرِيلُ. قَالَ أَمَّا الْبَاطِنَانِ فَنَهْرَانِ فِي الْجَنَّةِ وَأَمَّا
 الظَّاهِرَانِ فَالنَّيْلُ وَالْفَرَاتُ. ثُمَّ رَفَعُ لِي الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ فَأَذَا هُوَ يَدْخُلُهُ كُلُّ يَوْمٍ سَبْعُونَ

الفَ مَلَكٍ. ثُمَّ أَتَيْتُ بَانَاءَ مِنْ صَخْرٍ وَانَاءَ مِنْ لَبَنٍ وَانَاءَ مِنْ عَسَلٍ فَأَخَذْتُ اللَّبَنَ. فَقَالَ هِيَ الْفِطْرَةُ الَّتِي أَنْتَ عَلَيْهَا وَأُمْتُكَ ثُمَّ فَرَضْتُ عَلَى الصَّلَوَاتِ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلُّ يَوْمٍ فَرَجَعْتُ فَمَرَرْتُ عَلَى مُوسَى فَقَالَ بِمِ أُمِرْتُ. قُلْتُ أُمِرْتُ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلُّ يَوْمٍ. قَالَ إِنَّ أُمْتُكَ لَا تَسْتَطِيعُ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلُّ يَوْمٍ. وَإِنِّي وَاللَّهِ قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ وَعَالَجْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَشَدَّ الْمَعَالَجَةِ فَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ لِأُمْتُكَ. فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ مِثْلُهُ. فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ مِثْلُهُ. فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا. فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ مِثْلُهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا. فَأَمَرْتُ بِعَشْرِ صَلَوَاتٍ كُلُّ يَوْمٍ فَرَجَعْتُ. فَقَالَ مِثْلُهُ فَرَجَعْتُ. فَأَمَرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ كُلُّ يَوْمٍ. فَقَالَ بِمِ أُمِرْتُ قُلْتُ أُمِرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ كُلُّ يَوْمٍ. قَالَ أَنْ أُمْتُكَ لَا تَسْتَطِيعُ خَمْسَ صَلَوَاتٍ كُلُّ يَوْمٍ. وَإِنِّي قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ وَعَالَجْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَشَدَّ الْمَعَالَجَةِ فَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ لِأُمْتُكَ قَالَ سَأَلْتُ رَبِّي حَتَّى اسْتَحْيَيْتُ. وَلَكِنْ أَرْضَى وَأَسْلِمُ. قَالَ فَلَمَّا جَاوَزْتُ نَادَانِي مُنَادٍ أَمْضَيْتُ فَرِضَتِي وَخَفَّفْتُ عَنْ عِبَادِي.

تهرجه مه

۹۸۲: ده گيرنه وه له مالکی کوری صهعهه عهی نه نصاری په زای خودای لی بی. نه ه
 حه دیشه ی نه سرا لای جمهور نه سراو میعراج له یهک شه وړوی دا. به روح و جهسته
 رویشته وه لای به شی زوری زانایان له مانگی ربیع الاول به یهک سال له پیش هیجرت بووه
 گوتراویشه له په جهب بووه. لای نه بو شه ییبه له حه دیشی جابرو کوپی عه باس گوتوویانه
 پیغه مبه ر (د) له وړزی دوو شه له دایک بووه. وه له دوو شه م کرایه پیغه مبه ر (د) وه له وړزی
 دوو شه م برایه میعراج وه له وړزی دوو شه میش کوچی دوایی کرد. ننجا مالک په زای خودای
 لی بی گوتی پیغه مبه ر (د) حیکایه تی شه وی نه سراو میعراجی بو نه صاحب گیرایه وه.
 فه رموی کاتیک له حیجری اسماعیل پال که وتبووم له ناکا وده کتیک هات له قورتی
 هه وکمه وه تا مرنه های دلی هینامه ده ری زگی شق کرد. پاشان ته شتیکی زتری پر له
 نیمان هیترا دلم شورا پاشان پرکرا له نیمان. پاشان دلم له جیگای خوی داندراپه وه.

(ش): شهق کرانی سینه ی پیروزی پیغه مبه ر (د) چوارجار وړوی دا. جاریک لای
 حه لیمه بو ده رهنانی نه ختی خوینی په یت که پنی گوترا نه مه به شی شه یتانه له تو فرد
 درا. دوو ده له ته مه نی بیست سالیدا هه روه کوو شیخ ابن الحجری هیشمی وه شیخ عه لی
 امهوری گوتویانه له حیکایه تی نیسرا. سنی مه له غاری حه را وده کوو جبریل وه چی بو هیتا.

بۆدەرگرتنى وەحى بەدلىكى پاكو بەھىز لەسەر تەواوترىنى ئەحوال لەتەقدىس چوارەم شەوى مىعراج.

(واتاى ھەدىث): پاشان ھەيوانىيەكم بۆھىترا لە ھىستىر بچووكتر وە لەگوئى درىژ بەرزتر و پەنگ سىي دايەدنا شەقاوى خۆى لەو جىگايە كە مونتەھاي دىتنى خۆيەتى.

(ش): بەمە دەزاندرى كە لەسەر عارد پۆيشتووە (گوتراوہ ئەمە بوراقە). نىجا لەو ھەيوانە سوار كرام بەمنەوہ پۆيشت جبريل ھەتا ئاسمانى دونيا. لىترە ھەذف ھەيە - واتا شىتيك ھەيە كە نەنووسراوہ. بەيھەقى تەصرىحى پىي كرددوہ. لەھەدىث ئەبو سەعيد بەم تەرژە گوتى پىيغەمبەر (د) فەرماوى وەكوو ھەيوانەكەى بۆ ھىنام كە مەركەبى پىيغەمبەرانى پىشووہە ناوى بوراقە مەن سواربووم لەگەل جبريل چوومە ناو (بيت المقدس) زۆر پىي نەچو و عالەمىكى زۆر لەپىيغەمبەران لەوئى كۆيوونەوہ. پاشان بانگدرا وە قامەتەشكرا جبريل پىي گوتە پىش كەوہ. يەئنى لەپاش ئەوہى ھەر پىيغەمبەرىك دەى وىست خۆى پىش كەوئ جبريل مەنى پىش خست. پاشان پەيژەيەكى زۆر جوان داندرە ھەر پىي بلكەيەكى لەزىر يەكى لەزىو بوو ئۆلۇيان تى گىررابو لەھەر دوولايى راست و چەپى فرىشتە راوہستابوون لەھەوہسى جوانى نەم پەيژەيە مردوو لەكاتى روح كىشان ھەردوو چاوى راوہگرى. نىجا بەمنەوہ جبريل پۆيشت ھەتا ئاسمانى دونيا بە لەدەرگادان داواى كردنەوہى دەرگاي كرد نەك بەقسە. پىي گوترا كىيە ئەمە گوتى جبريلە. گوترا كىيت لەگەلدايە. گوتى محمد. گوترا لەدواى ناردراوہ. گوتى بەلتى. گوترا مەرحەباى لىي بەخىرىي چەند باشە ئەم ھاتنەى كە پىي ھاتووہ. دەرگە كرايەوہ. وەكوو گەيشتە ئاسمانى دونيا دىتى ھەزرتى ئادەم لەوئى بوو. جبريل گوتى ئەمە ئادەمى باوكتە سەلامى لىي بكە. مەنىش سەلامم لىي كرد. وەلامى سەلامى دامەوہ وە گوتىشى مەرحەبا لەو كۆردى صالح و باش لەو پىيغەمبەردى صالح. پاشان جبريل بەمنەوہ ھەرواز چو و ھەتا ئاسمانى دووہم. جبريل لەدەرگەى دا كە دەرگەى لىي بكەنەوہ. گوترا ئەمە كىيە. گوتى جبريلم. گوترا كىيت لەگەلدايە گوتە محمد. گوترا فەرمان ناردراوہ كە پىي: گوتە بەلتى. گوترا مەرحەباى لىي بەخىرىي چەند باشە ئەم ھاتنە كە پىي ھاتووہ. دەرگە كرايەوہ. وەكوو گەيشتم بەئاسمانى دووہم. دىتم عىسى و يەحيا لەوئى بوون. ھەردوويان پلك زاي يەكترىن. بەم تەرژە ھەنەو ايشاع خوشكبوون كچى ناقدو بوون. نىجا زەكەريا ئىنشاى ھىنا يەحياى لىي بوو عىمرانىش ھەنەى ھىنا مەريەمى لىي بوو. بەم اعتبارە پلكزابوون. نىجا جبريل گوتى ئەمانە يەحياو عىسان سەلامى يان لىي بكە. نىجا سەلامم لىي يان كرد وەلامى سەلاميان داوہ. پاشان گوتيان مەرحەبا لەم برايە باشەو لەو پىيغەمبەرە باشە. پاشان جبريل بەمنەوہ

سەرکهوت بۆ ئاسمانی سێ یەم. جبریل لە دەرگە ی دا گوترا کێ یە. گوتی جبریلە. گوترا کێت لە گەڵدایە گوتی محمد. گوترا ناردارووە شۆینی. گوتی بەلێ. گوترا مەرحەبای لێ بی. بەراستی باشە ئەم هاتنە ی که پێ هاتوو. دەرگە کرایەو. وەکوو لە دەرگە نەجاتم بوو دیتم یوسف لەوێ بوو. جبریل گوتی ئەمە یوسف پێغەمبەرە سەلامی لێ بکە. سەلامم لێ کرد. وەلامی سەلامی دامەووە گوتی مەرحەبا لەم برا باشو پێغەمبەرە باشە. پاشان بەمنەووە هەوراز چوو هەتا ئاسمانی چوارەم. لە دەرگە ی دا گوترا کێ یە گوتی جبریلە. گوترا کێت لە گەڵدایە گوتی محمد. گوترا لەوای ناردراو. گوتی بەلێ گوترا مەرحەبای لێ بی باشە ئەو هاتنە ی که پێ هاتوو ننجاً دەرگە کرایەو وەکوو نەجاتم لە دەرگە بوو دیتم ادیس لەوێ بوو جبریل گوتی ئەمە ادیسە سەلامی لێ بکە سەلامم لێ کرد وەلامی سەلامی دایەووە گوتی مەرحەبا لەم بڕایە باشو پێغەمبەرە باشە. پاشان بەمنەووە هەوراز چوو تا ئاسمانی شەشەم. لە دەرگە ی دا. گوترا کێ یە: گوتی جبریلە گوترا کێت لە گەڵە گوتی محمد. گوترا لەوای ناردراو. گوتی بەلێ. گوتی مەرحەبای لێ بی باشە ئەم هاتنە ی که هات وەکوو لە دەرگە خەلاس بووم دیتم موسی لەوێ بوو گوتی ئەمە موسی یە سەلامی لێ بکە. سەلامم لێ کرد لە پاش وەلامم گوتی مەرحەبا لەم برا باشو پێغەمبەرە باشە. وەکوو لەو جودا بوومەووە گریا پێ ی گوترا بۆ دەرگە ی گوتی بۆی دەرگە منالیک لە پاش من کرا پێغەمبەر ئەوانە ی دەچنە بەهەشت لە ئەتباعی ئەو زیاترن لە ئەتباعی من.

(ش): حاشا ئەم گریانە ی موسی لە بەر حەسوودی نەبوو لە بەر کەمی ئەجرو پاداشتی خۆ ی بوو. چونکی هەر پێغەمبەرێک هەندە پاداشتی ئەتباعی خۆ ی پاداشتی هەیە. پاشان بەمنەووە بۆ سەرەووە رویشت هەتا ئاسمانی هەفتم لە دەرگە ی دا. گوترا کێ یە گوتی جبریلە. گوترا کێت لە گەڵە. گوتی محمد گوترا بەتایبەتی ناردراو بێ؟ گوتی بەلێ. گوترا مەرحەبای لێ بی باشە ئەم هاتنە ی که هات. وەکوو لە دەروازی حەوتەمیش خەلاس بووم. دیتم ابراهیم لەوێ بوو. گوتی ئەمە ابراهیمی باوکتە سەلامی لێ بکە. سەلامم لێ کرد. لە پاش وەلام دانەوێ سەلامم گوتی مەرحەبا لەم کۆرە باشو لەم پێغەمبەرە باشە.

پاشان (سدرە المنتهی) که سنوورێکە لەبەینی عالەمی هەوراز و نشیو. بەم تەرزی لە عالەمی سەرەووە ی پێ دەرکێ لەوێ زیاتر بڕوا بۆ خوارەوێ. نە عالەمی خوارەوێ ی پێ دەرکێ بۆ سەرەووە ی بڕوا. بۆمن بەدیار خرا زۆر باش لەناکاو دیتم داری مۆزی ئەوێ مۆزی وای پێدەبوو لە تەر و بێ و گەورەیی وەکوو جەرگەوێرەکانی که لەشاری هجر دروستی دەکەن بۆ ئاو و ابوون. پەلکی دارەکانی مۆزیش وەکوو گۆیچکی فیل و ابوون جبریل پێ ی گۆتم ئەمە سدرە المنتهایە وەکوو دیتم چوار پوویار لە بن سدرە المنتها دەرەچوون. دوو

یووبار ناشکرا بون د یاربون دوشیان ناشکرا نه بون له باطن بون. له بن سدره المنتها
 ددرده چوون به جسه بره نیلم گوت نهم چوار رووبارانه چین. گوتی نهم دوانه ی باطن دوو
 یووبارن له به هشت. وه نهم دوانه ی دیاریش نیلی مصرو ناوی فوراته که شاری که ربه لا
 به واسطه ی جوگه ی حوسه ی نیه ناوی نه وی ده خواته وه. (طه یی گوتیتی واجبه دهرحق به
 نیل و فورات اعتماد به ظاهری حده دیت که سه رچاوه یان سدره المنتهایه پاشان به ویستی
 خودا بو نوو جیتگایانه ده چن که خودا خو ی ده زانی پاشان ددرده چن له عارد ده پون لهو
 جیتگایانه ی مورادی خالق ی خو بیتیان). پاشان به بیت المعموریشم باش بو دیاری کرا. وه کوو
 دیتم هم موو روژیک هفتا هزار مه لانه ده چونه نیو (بیت المعمور) ددریش نه ده چوون
 پاشان قاپتیک له شیر قاپتیک له شهرباب قاپتیک له هه نگوین یان بو هینام. منیش شیر که م
 ودرگرت جبریل گوتی نهم شیر په وشت و نه خلاق ی نیسلامیه که تو به نومه تی خو ته وه
 له سهر نهم په وشت و راهاتنه ن نافه رین باش بوو نهم دت وهرگرت. پاشان په نجا نوژم
 له سهر فهرزکرا هم موو روژیک پاشان گه رامه وه به لای موسی رت بووم گوتی به چیت
 فرمان پین کرا گوتم به په نجا نوژم فرمانم پین کرا هم موو روژیک گوتی به راستی نومه تی
 تو ناتوانی په نجا نوژم بکا هم موو روژیک. چونکی واللّه من خه لکم ته جربه کردونه
 له پیش تو. زور هه ولّم له گه ل به نی نیسرائیل دا هیچ فائده ی نه دا وانا که لکی نه بوو.
 نجا بگه رتوه بو لای خودای خو ت داوای سووک کردنی لی بکه بو نومه تی خو ت منیش
 گه رامه وه دهنوژی له سهر فهدام. گه رامه وه لای موسی گوتم دهنوژی له سهر لای موسی
 گوتی بگه رتوه پین یان ناکری گه رامه وه دهی تریشی فهدا. گه رامه وه لای موسی گوتی
 بگه رتوه تاقه تی نه مهنده یان نی به گه رامه وه دهی تریشی فهدا. گه رامه وه لای موسی گوتی
 بگه رتوه گه رامه وه دهی تریشی لای موسی گوتم دهنوژی تریشی فهدا.
 فرمانی پین کردم دهنوژم بکه هم موو روژی موسی گوتی بگه رتوه نه مهنده شیان پین ناکری
 گه رامه وه. فرمانم پین کرا به پینج نوژم هم موو روژیک هاتمه وه لای موسی گوتی بگه رتوه.
 به بی شک و گومان نومه تی تو نهم پینجه شیان پین ناکری. من له پیش تو خه لکم ته جربه
 کردونه. زور خوّم به به نی نیسرائیل وه ماندوو کرد سوودی نه بوو. گوتم له پرسیارو داوا کردن
 نه مهنده درپم پیدا شهرم ده که م بگه رتیمه وه جارتیکی تر به لکی رازی ده م. نیتر به دوعا
 سه لامت لی ده که م پاشان وه کوو له موسی جودا بوومه وه یه کتیک بانگی کردم گوتی فهرزی
 خوّم نیما کرد وه سوو کیشم کرد له به نده کانی خوّم.

(ش): حه دیشی میعراج که له ننه سی ده گپړنه وه رت بوو له سهره تای کتابی (الصلاه)

ترزیک ی تره له گه ل نیره.

۹۸۳: عَنْ عَائِشَةَ (ض) أَرْتِيكَ فِي الْمَنَامِ مَرَّتَيْنِ أَرَى أَنَّكَ فِي سَرَقَةٍ مِنْ حَرِيرٍ وَيُقَالُ هَذِهِ إِمْرَأَتُكَ فَاكْشِفْ عَنْهَا. فَإِذَا هِيَ أَنْتِ. فَأَقُولُ إِنَّ يَكُ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ يُمَضِّهِ.

تەرجەمە

۹۸۳: دەگێڕنەووە لەحەزەرەتی عایشە رەزای خودای لێ بێ گوتی پێغه مەبەر (د) فەرمووی ڕوو بە ڕوو بە منی گوت سۆردەتی تۆم دوو جار لەخەو نیشان دراوە. لە پارچە یەک لە ئارمووش و گوتراویشە ئەمە خێزانی تۆیە لەسەری لابدە تەماشای بکە. منیش تەماشای کردووە ئیستایە وەک دەبینم ئەم سۆردەتە تۆ بووی. ئنجا دەمگوت ئەگەر ئەم خەونە ی من لە لایەن خودایی خودا بە جێی دەگەینێ.

(ش): ئەگەر بگوترێ خەونی پێغه مەبەر ئەمە مووی بە بێ شک لە لایەن خودایە. ئەو شەرەتەش لەم حەدیشە پێڕۆزە دەلالەت لەسەر شک و دوو دەلی دەکات. دەلێین ئەم جوملە شرطیە یە صوغرای قیاسیکی استثنائی یە کۆرای مَطْوِیە کە اثباتی مقەدەمە بۆ ثبوتی تالی کە امضایە. تەواوی قیاس وایە. (إِنَّ يَكُ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ يُمَضِّهِ. لَكِنَّهُ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ. فَيَمُضِّهِ) ئنجا لەبەر ازدیادی تەحەقوقی نەتیجە کە امضایە تەڕکی کبری کراوە. مەتەلەن وەکوو کە سێک لەنیوێ ڕۆ بلی (إِنَّ كَانَتِ الشَّمْسُ طَالِعَةً) بۆ اثباتی وجودی ڕۆژ (نهار) دیارە پێغه مەبەر (د) هیچ شکی نەبووە کە خەونە کە ی لە لایەن خوداوە بووە هیچ شکیشی نەبووە کە جێ بە جێشی دەکا.

ئەم جوابە بە راستی قبوولی احتمال ناکا لەشەرەع. بەلام وەلامەکانی زانیان لەشەرەحەکان نووسراوە تەووە هەمووی لەسەر نەسası احتمال بناکراوە. بە احتمالی ش یە قین حاصل نابێ.

باب الهَجْرَةِ وَالْمَهَا جِرِينَ (باسی کوچ کردن و کوچکەران)

۹۸۴: عَنْ عَائِشَةَ (ض) إِنِّي أُرِيتُ دَارَ هِجْرَتِكُمْ ذَاتَ نَخْلٍ بَيْنَ لَابَتَيْنِ وَهُمَا الْحِرْتَانِ. عَلَى رَسْلِكَ فَأَنِي أَرْجُو أَنْ يُؤْذَنَ لِي. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ وَهَلْ تَرْجُو ذَلِكَ بَأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي قَالَ نَعَمْ. أَخْرِجْ مِنْ عِنْدِكَ. فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ إِنَّمَا هُمُ أَهْلُكَ بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ فَأَنِّي قُلْتُ أَذِنَ لِي فِي الْخُرُوجِ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ الصَّحَابَةُ بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ نَعَمْ. قَالَ أَبُو بَكْرٍ فَخُذْ بِأَبِي أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِحْدَى رَاحِلَتَيِ هَاتَيْنِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صلى الله تعالى عليه وسلم بالثَّمَنَ وَقَالَ لِسُرْأَقَةَ أَخْفِ عَنَّا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ بَرَكْتَ بِهِ رَاحِلَتُهُ هَذَا إِنِشَاءُ اللَّهِ الْمَنْزِلُ ثُمَّ بَنَاهُ مَسْجِدًا
 وَطَفِقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْقُلُ مَعَهُمُ اللَّبَنَ فِي بُتْيَانِهِ وَيَقُولُ هَذَا
 الْحِمَالُ لاجِمَالُ خَيْبَر. هَذَا أَبْرُ رَبَّنَا وَأَطْهَرُ. وَيَقُولُ. اللَّهُمَّ إِنَّ الْأَجْرَ أَجْرُ الْآخِرَةِ.
 فَارْحِمِ الْأَنْصَارَ وَالْمُهَاجِرَةَ.

تهرجه مه

۹۸۴: دهگيرنه وه لهحه زهه تی عانشه ره زای خودای لی بی گوتی لهمه که که پرو به پرو به
 نه صحابه به پیره کانی خوی گوت به پراستی من نشانم دراوه نه و جیگایه ی که نیوه بو نه وی
 دهچن. جیگایه کی به دارخورمایه که وتووته بهینی دوو پارچه عاردی چه قین. به رده کانی
 ره شه ئنجا له بهر تاییه ته ندی نه و صفه تانه ی که له فه رموده ی پیغه مبه ر (د) هاتوه
 به شاری مه دینه. یارو هاورپیکانی پیغه مبه ر (د) دهستی یان کرد به کوچ کردن بولای
 مه دینه. وه نه وانیه که بو حه به شیش کوچیان کردبوو بو مه دینه گه رانه وه به ته وای.
 جه عفهره و هاورپیکانی نه بی له حه به شه مابو نه وه. نه بو به کریش خوی ناماده کرد که بو
 مه دینه کوچ بکات پیغه مبه ر (د) فه رموی په له مه که من رجام وایه نیزن بدریم بو کوچ
 کردن نه بو به کر گوتی نایا توش رجاده که ی کوچ بکه ی؟ باوکم و دایکم به قوربانت بی:
 فه رموی به لی منیش رجام وهایه. نه بو به کریش له سه ر نه م فه رموده ی پیغه مبه ر (د) بو
 خاتری ده ست که وتنی شهره ف و گه وره یی هاورپیکانی پیغه مبه ر له کوچ کردن خوی
 هیسته وه له ده ره چوونی مه که. بو سواری دوو ووشتی زورباشی دابه ست به نالیکو خدمه ت
 چوار مانگ عایشه گوتی رژیکی له خانوی نه بو به کر دانیشتبوین له گه رمای نیوه ر که
 زور گه رم بوو. عامری کوری فه هیره ی عه بدی نه بو به کر به نه بو به کری گوت نه مه
 پیغه مبه ر (د) سه ری خوی ذاپوشیه له کاتیککی واکه قه ت له م کاته نه هاتوته لامان. نه بو
 به کر پرو به پرو به پیغه مبه ری گوت باوک و دایکم به فیدات بی واللله له بهر پرو دانی
 کاریک نه بی تو له م کاته نه هاتیه درئی. پیغه مبه ر (د) فه رموی هه رکه سی له لاته
 ده ریانه که ده رده. نه بو به کر گوتی هیچ که سی بیگانه لیته نه ی به هه ر عانشه و دایکیه تی
 باوک و دایکم به فیدات بی نه ی پیغه مبه ری خودا. فه رموی به پراستی من نیزن دراه
 له مه که که ده رچم. نه بو به کر گوتی له ناره زووی نه وه دام که بیمه هاورپیت باوکم به فیدات بی
 پیغه مبه ر (د) فه رموی نه م ناره زووی تو نه گه ر خودا حه ز بکا پیکدی. نه بو به کر گوتی
 که وایه یه کیتیک له م دوو ووشرانه ی که دابه ستران بوخوت لیم قبول بکه ن. فه رموی

به فروشتن لبت قبول ده کم (ننجا به ههشت سه درهم قه صوای لی کری) قه صوا ناوی ووشتره که بوو. ننجا ههردوو ووشتره کاغان زۆر به چوستی له گهڵ پیتیستی یه کانی سه فهر ناماده کرد زادو زه خیره ی پتگامان بۆ له نیتو جه رابیتک دانا نه سمائی کچی نه بو به کر پارچه یه کی له ته که به ندی خۆی پچری دهرکی جه رابه که یان پین به ست بۆتی ناویرا به (ذات النطاقین) وله رۆژی پینچ شه م نه بو به کرو پیغه مبه ر (د) گه یشتنه نه شکه وتی چیا ی (ئه ور) له خوارووی مه که.

سێ شه و له غاره که مانه وه. عبدالله کوری نه بو به کر که لاویتی نه و جه وانی تازه پین گه یشتوو بوو به شه و له غاره که له لایان بوو. له سه ره تای شه و که تاریکی داده هات له پاش داکه وتنی تاریکی ده چوو له لایان. له ناخیری شه ویش له پیتش رۆنایکی ده هاته وه ناو کافره کانی قورده ییش گوایا وه کوو نه وان شه و له مه که که خه وتوو. به هه موو تی گه یشتن و زیره کی خۆی بۆ وه رگرنتی قسه یه که که په یه ندی به فیتل و حیله یه که پین له پیغه مبه ر (د) به رۆژ له مه که که رای ده بوارد. به شه و ده نگوباسی قورده ییشی پین راده گه یاندن. عامری کوری فوه یه ره ش پارچه مه ریتی که به دۆی له ده ور و پیتی غاره که دله وه راند. شه ویش مه ره که ی له سه ر غاره که ده نواند. هه موو سه به ینه و هیتوارده ییش جامه شیریتی که بۆ ده دۆشین و ده یان خوارده وه. بۆ نه یشتنی تام خاوی شیره که ی به به ردی گهرم ده کولاند. له سه ره تای به یانی ش ددنگی له مه ره که ددها به شیه یه کی و نه بو به کرو پیغه مبه ر گوئی یان لی پین.

سێ شه و به م ته رزه رایان بوارد. پیغه مبه ر (د) و نه بو به کر پیاویتی که یان به کرێ گرت له تیره ی (به نی د بل) بۆ شاره زایی ریتگا له پیتش ده رچوونیان له مه که که. پیاوه که ش نه گه رچی کافریو به لام به په یمانیتی که زۆر قایم لی نه مین بوون. ههردوو ووشتره کانی سواریان دابه نه و که له پاش سێ شه و بۆیان بباته غاری ئه ور ننجا له پاش سێ شه و ووشتره کانی بۆ بردن له سه به ینه ی شه و سێ یه م که ده کاته رۆژی دوو شه م عامری کوری فوه یه ره و ده لیله که که ناوی (عبداللهی کوری نوره یقط) بوو به گه لیان که وتن. ده لیل (ری پیشاندره) که ریتگای رۆخی ده ربای پین گرتن (واتا بۆ نه وه ی رزگاریان پین پین گۆزی پین کردن). سوراقه ی کوری مالکی کوری جوعشوم گوتی چه ند نیردراویتی که قورده ییش هاتنه لای ئیمه گوتیان هه ر که سی که به گرتن یا به کوشتن محمده و نه بو به کرمان بخاته ده ست له لایه ن قورده ییش دوو سه د ووشتر وه ده گری هه ر له و سه عاته ئیمه دانیشتبووین له نیتو به نی مه ده لجه ی قه ومی خۆم یه کیتیکیان گوتی نه ی سوراقه نیستا هه ندی که سامه چاوپتی که وت له ریتگای رۆخی ده ربای لام وایه محمده و هاو ریتکانی بوون (سوراقه گوتی له دلی خۆم زانییم نه وان. به لام گوتم نه وانیه ی تۆ دیوته نه وان نه بوون به لکی فلان و فلان بوون. له پیتش

جوى نيمه سواربون. ووشترىان بزر بويو. مه به ستيشم له هه ل خه له تاندين و فەريپ دانى
بياوه كه نه وه بوو خۆم ته عقيپى نه بو به كرو محمد بكه له پيش كه سانى تر. بۆ نه وه
دووسه ووشتره كه ي قورپيش ته نيا بۆمن بى). سوراكه گوتى نه ختيكى تر له نه نجومه نه كه
خۆم راگرت پاشان هه ستام چوومه وه به جاريه كى خۆم گوت وولاغه كه م راكيشه ده رى له فلان
جنگا له په ناي ته پۆلكه يه ك راى گره خۆم ديم. جاريه كه م به پشت خانوودا وولاغه كه ي برد.
منيش قوونكى ره كه م له عارده ده خشانده نه وه كه ستيك بم بينى كه و قه شويى هه تا هاته
لاى وولاغه كه م سوارى بووم. جه له وم لى بلند كردو ئاژۆم به ئازايى هه تا لى يان به نزىك
كه وتم. وولاغه كه م هه لنگۆت من به ريوومه وه. هه لستامه وه. ده ستم بۆ تيردان برد فاليكهم
به باسكه تيرگرته وه. باشى نه هيتا دووباره سوارى وولاغه كه م بوومه وه له سه ر پيچه وانده
فال و نه زلام. كه و قه شويى يان هه تا گوتم له خويندنى پيغه مبه ر (د). پيغه مبه ر (د)
ئاوړى نه ده داوه به لام نه بو به كر زۆر ئاوړى ده دايه وه. هه ردو دده ستي وولاغه كه م تاكو
نه ژۆم روو چوه عارده من به ريوومه وه عارده. به راوه ستاوى تيم راخوړى به هه ر حال
به ته كانيتكى زۆر به هيت زده سته كانى هاته ده رى كه نزىكىش بوو نيسته ده رى وه كوو
ولاغه كه م له سه ر چواريه لى راوه ستا ديم له جيتى دده سته كانى كه رووچو بوو به بى ناگر
دووكه لى لى ده رده هات بۆ ناسمان بلند ده بوو نه م جاريه ش فاليكهم گرته وه نه م جاريه ش
باشى بۆ نه هيتام به ده نكيكى به رز هاوارم كرد (الامان) نجا راوه ستان منيش سوارى
ولاغه كه م بوومه وه هه تا هاته لايان له م نه حوالى كه به سه رم هات زانيم سه ركه وتن هه ر بۆ
پيغه مبه ر (د) پيم گوت قورپيش دووسه ووشترىان بۆ نه وكه سه داناهه كه به گرتن يا
به كوشتن نيو ته سليمى نه وان بكا. وه هه موو نه يتي يه كانى قورپيش و ددنگوياسى يان كه
ده ربارى زه رى نه وان بى پيم گوت. وه هه ر خواردن و كه ل و په ليكى هه شم بوو پيم
گوتن بۆ نه وان بى بۆخزيان بيه ن قبوليان نه كرد. پرسيارى هيچيشيان لى نه كردم نه مه نده
نه بى پى يان گوتم ئاشكرامان مه كه (منيش بۆ نه مين بووم له پاشه پۆژ و سه ركه وتن
پيغه مبه ر (د) پيم گوت نامه يه كم بۆ بنووسه. نجا پيغه مبه ر (د) فه رماني به عامرى كوړى
مالكى كوړى فوه يره كرد له پارچه چه رمييك نه منيه ت نامه يه كى بۆ نووسيم پاشان
پيغه مبه ر (د) ته شريفى كه وته رى. له پيگا توشى زوبه يري كوړى عه وام هاتن له تير
كاروانيتكى موسولمانان كه به بازرگاني و تجاره ت له شام ده هاته وه. به زوبه يرو به طه لحه
كوړى عبىدالله دوو قه ده جلكى سى يان له به ر پيغه مبه رو نه بو به كر كرد. موسولمانانى
مه دينه ش. خه به ريان زانى بوو كه پيغه مبه ر (ته شريفى) له مه كه كه ده رچوه. هه موو
سه بيه نه يه ك. بۆ پيشوازي هه تا عارده چه قينه كه ي ده وه ي مه دينه ده هاتن راوده ستان

ههتا گهرمایى نیهه پۆ بۆ مه دینه دهگه پانهوه. پۆژتیک له پاش چاودرێ کردن چووبوونهوه مالی خۆیان جووله که بهک دهچیته سهر قه لاتیک لهقه لاته کانیان بۆ ئیشیکى خۆی. چاوی به پیغه مبهرو جه ماعه تی دهکهوی. لهگه رمای به هیزی هارین له ناو سهراب و رمل سپی دهچن. جووه که خۆی پانه گرت ههتا به دهنگیکى بهرز بانگی کرد. نهی عه شیره تی عه رهب نه مه خاوهن بهخت و دهوله ته که تانه که چاوه پستان دهکرد بچ نهوا هات. ههر موسولمانه چهکی له خۆی قایم کردو له عارده چه قینه کهی ناسراو به (حه په) له ده ره وهی مه دینه به خدمهت پیغه مبهرو (د) گه یشتن. نجا پیغه مبهرو (د) له رو یشتن لای دهسته چه پی گرت له پێگای مه دینه بۆ جهه تی (قبا) له گه ل نهو که سانه ی که له گه لی دابوون. به میوانداری له تیره ی بهنی عامری کورێ عه وفی کورێ مالکی کورێ نهوسی دابهزی له روژی دوو شه می به که م روژی مانگی (ربیع الاول). پاشان نه بو به کر بۆ به چن گه یاندنی هه لستان به پیوست به رامبهرو به خه لکی مه دینه له به رامبهرو چاک و خوشی و به خیره اتن له گه ل خه لکی مه دینه به کاری خۆی هه ستا پیغه مبه ریش به کپی دانیشتبوو. نجا به شیک له نه نصار که پیغه مبه ریان نه دیتبوو سه لام و به خیره اتنیان له نه بو به کر ده کرد لایان وابوو پیغه مبه ره. ههتا کاتیک پیغه مبهرو (د) هه تاوی گه یشتن. نه بو به کر چوو به کورته کی خۆی سیبه ری لێ کرد. نه جا عاله مه که به ته واوی پیغه مبه ریان ناسی. نجا پیغه مبهرو (د) چوارده شهو له (قوبا) له نیو تیره ی بهنی عامری کورێ عه وف مایه وه نهو مزگه وته ی له وێ دروست کرد که ئایه تی (المسجدُ اُسیسَ علی التقوی) ده رحه ق به نهو هاته خوارێ. پاشان پیغه مبهرو (د) سواری ووشتری خۆی بوو نه نصاریش له گه لی ده رو یشتن هه تا گه یشتنه جێی - مزگه وتی ئیستای پیغه مبهرو: له جێی مینه ری حازر: ووشتری پیغه مبهرو خۆی خسته عارد که چهند له نه نصاریش نهو جیگایه یان کردبووه مزگه وت نوێژبان لێ ده کرد. له وکاته له پیشتیش جێ مشتاغی خورما بوو ملکی سه ویتل و سه هل بوو هه تیویون. سه عدی کورێ ززاره به خیتوی ده کردن. وه کوو ووشتری پیغه مبهرو له وێ چۆکی دا. پیغه مبهرو (د) فه رموی نه مه انشا الله قونا غمانه. پاشان داوای هه تیوه کانی کرد. مو عامه له ی عارده که ی له گه ل کردن که مزگه وتی لێ دروست بکات. هه تیوه کان گو تیان ئیمه به فروشتن نایه دینه تۆ به لکی بۆ خودا به هبه به تۆی ده دهن. پیغه مبهرو (د) نه م هبه یه ی قبول نه کرد هه تا لێی کرین.

پاشان دهستی یان کرد به دروست کردنی مزگه وت پیغه مبهرو (د) به زاتی پیروزی خۆی له گه ل نه صاحب خشتی ده کیشا ده شی فه رموو (هذا الجمالَ لاحمالَ خيبر. هذا ابرُ ربنا وأطهر) یه عنی نه م خسته که ئیمه هه لی ده گرین لای خودا به خیره تره و پاکتره نه ک نهو

ستی که نه‌هلی خه‌ییه‌ر هه‌لیده‌گرن له‌خورماو میتیژ به‌زه‌خیره. (ش): نهم به‌یته نه‌گه‌رچی به‌حری ره‌جه‌زه و شیعره. به‌لام به‌گوێره‌ی پیغه‌مبه‌ر شیعر دانان قه‌ده‌غه‌یه‌و نابین نه‌ک کۆتته‌وه‌ی شیعر. وه‌ ده‌یشی فهرموو (إِنَّ الْأَجْرَ أَجْرُ الْآخِرَةِ * فَارْحَمِ الْأَنْصَارَ وَالْمُهَاجِرَةَ). نه‌مه شیعر نی‌یه: واتاکه‌ی به‌راستی پاداشت هه‌ر پاداشتی قیامه‌ته * نه‌ی خودایا ره‌حم به‌نه‌صحابی مه‌دینه‌و مه‌که‌که‌ بکه‌ی.

٩٨٥: عَنْ أَبِي بَكْرٍ (ض) أَسْكَتَ يَا أَبَا بَكْرٍ. إِثْنَانِ اللَّهُ تَالْتَهُمَا.

قه‌رجه‌مه

٩٨٥: ده‌گێڕنه‌وه له‌حه‌زهره‌تی نه‌بو به‌کری صدیق په‌زای خودای لی بی له‌خدمه‌ت پیغه‌مبه‌ر بووم (د) سه‌رم بلندکرد دیتم دوژمنه‌کانی قوره‌یش قاچیان دیاربوو. پیتم گوت نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودا نه‌گه‌ر هه‌ندێ له‌م کافرا نه. چاویان شوپ بکه‌نه‌وه ئیمه‌ ده‌بینن پیغه‌مبه‌ر (د) فهرمووی بی ده‌نگبه‌ قسه‌ مه‌که ئیمه‌ دوانین خودا سێ‌یه‌مینن ئیمه‌یه (بۆچی به‌جێ کردنی پیتیستی مان). هه‌روه‌کوو له‌نایه‌تی پیروژیش فهرموویتی: (إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا).

٩٨٦: عَنْ الْعَلَاءِ ابْنِ الْحَضَرَمِيِّ (ض) ثَلَاثٌ لِلْمُهَاجِرِ بَعْدَ الصُّدْرِ.

قه‌رجه‌مه

٩٨٦: ده‌گێڕنه‌وه له‌عه‌لای کورێ حه‌ضره‌می په‌زای خودای لی بی. پیغه‌مبه‌ر (د) فهرمووی بۆ نه‌صحابه‌کانی کۆچ کردوو (موهاجیر). که له‌مه‌دینه‌ ده‌ژیان له‌پاش (طواف الصدر) وانا له‌پاش طه‌وافی نیفاضة‌و (طواف الرکن) که له‌پاش گه‌ڕانه‌وه له‌ (منی) ده‌یکه‌ن له‌ ٣ سێ رۆژ زیاتر له‌مه‌که‌که‌ گیربوون دروست نی‌یه. (ش): نهم حوکمه له‌پیش فه‌تخی مه‌که‌که‌ بوو له‌پاش فه‌تح نهم حوکمه هه‌لگیرا.

٩٨٧: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) لَوْ أَمَنَ بِي عَشْرَةٌ مِنَ الْيَهُودِ لَأَمَنَ بِي الْيَهُودُ.

قه‌رجه‌مه

٩٨٧: ده‌گێڕنه‌وه له‌نه‌بو هوره‌یره په‌زای خودای لی بی پیغه‌مبه‌ر (د) فهرمووی نه‌گه‌ر

ده له سه رو که کانی جووله که باوهری یان به من بهیتنايه جووله که کانی که سه ره به وان بوون باوهری یان به من دهینا.

(ش): سه رو که کانی مه شهورو ناسراو له زه مانى هاتنى پيغه مبه ره بۆ شارى (مه دینه). له (به نى نه ضير) نه بو یاسرى کورى نه خطه ب وه براشى حى نه خطه ب و که عب وه که عبى کورى نه شرف وه رافعى کورى نه بو حه قيق له (به نى قه دینه قاعیش) عبداللهى کورى حه نيف و فه نخاص وه رفاعه ی کورى یه زید وه (له به نى قوره یظه ش) زوبه یرى کورى باطیا وه که عبى کورى نه سه د وه شمویلى کورى یه زید. نه مانه یش هیچیان موسولمان بوونیان ثابت و دیار نه بووه.

(کتاب المغازی)

باسى کوشتارى کافران

٩٨٨: عَنْ أَنَسٍ (ض) مَنْ يَنْظُرُ مَا صَنَعَ ابُوجَهْلٍ فَاَنْطَلَقَ ابْنُ مَسْعُودٍ فَوَجَدَهُ قَدْ ضَرَبَهُ ابْنَا عَفْرَاءَ حَتَّى بَرَدَ.

ته ره جه مه

٩٨٨: ده گير نه وه له نه نه سه کورى مالک ره زای خودای لى بى گوتى پيغه مبه ره (د) فه رموى کى بى ته ماشا بکا بزانی (نه بو جه هل) چى به سه ره هات کورى مه سه ود چو ديتى هه ردو کورى عه فراء (مه عاذو مه عوذ) لى ياندا بو وه تا بارى که روحى کى مابوو. (ش): نه م دوو برایه کورى حارث بوون عه فرای دایکى یان کچى عوبه یدى کورى ته عله به ی نه جارىه بوو: له پاش ته و او بوونى سه رکه وتن له پاش کوشتارى شه پى (به در) پيغه مبه ره (د) نه م حه ديشه پيرو زه ی فه رمووه. (یه کى کى تریش): نه گه رچى (مه عاذو مه عوذ) دوو کورى عه فرا خاتوون نه بو جه هلیان کوشت. به لاء چونکى له پيش نه وان مه عاذى کورى عه مری کورى جه موح به شیر قاچى بریوو وه فه رید ابووه سه ره عه رد چه کو شمه که کانی نه بو جه هلی به مه عاذى کورى عه مر به خشرا له لایه ن پيغه مبه ره (د).

٩٨٩: عَنْ أَبِي طَلْحَةَ (ض) يَأْقُلَانِ ابْنَ قُلَانٍ. وَيَا قُلَانِ ابْنَ قُلَانٍ. أَيْسُرُكُمْ أَنْتُمْ أَطَعْتُمُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَا قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا. وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعَ لِمَا أَقُولُ مِنْهُمْ.

تهرجه ده

۹۸۹: ده گټړنه وه له نه بو طه لحه (زېږېدې کورې طه لحه ی نه نصاری) ږدزای خودای لڼ ی. گوتی به ږاستی پټغه مبهری خودا (د) نه مری فرموو بیستو چوار کهس له گه وړه گه وړه کانی قوړه یشی یان فرېدا نټو بیرتکی ه لټراو به به رد له بیره کانی به در. عاده تیش وېو وده کوو غالب بویه له سهر قه ومیتک سی شه و له عار دیکې فره وان له و جیگایه ده مایه وه نجا له ږوژی سی یم له به در. فرمانی کرد که باریکن نه مری فرموو ووشتی خوږ بو بیښ. شمه که کانی خو ی لڼ قایم کردو ږویش. نه صاحب که و تنه شوینی به لاه و اتی نه گه یشتن ده ږوا به لکی خه یا لمان و ابوو نیشیکې خو ی هیه هه تا ږاوه ستا له سهر نټوی بیرتک نټر دستی کرد به بانگ کردنی گه وړه گه وړد کانی قوړه یش به ناوی خوبان و بوکیان به م تهرزه ده ی فرموو نه ی فلانی کورې فلان نه رڼ پیتان خوش بوو نه گهر گو ی ږایه لڼی خوداو پټغه مبهری خوداتان بکردایه به ږاستی نیمه گه یشتن به و وده ده ی که خودای نیمه به نیمه ی داوه له پاداشت به ږاستی. نایا نیوهش گه یشتنه نه و وده ده ی که خودای نټو به نټو ده ی دا له عذاب به ږاستی و ثابت. ابو طلحه گوتی هه زړه تی عومه ر پنی گوت قسه یان نه کردو وه نه و که لاکانه ی که روو حیان تیا نه بی پټغه مبه ر (د) فرمووی به حقه ی نه و زاته ی که روحی محمدی به ده سته بو نه و قسانه ی که من به وان ده لیم نټو به اشتر گوتان لڼ نی به له وان.

(ش): بو ته نییدی نه م هه دیشه پیروژه. که مردوو چی باوږ داری یان کافر. ده بیسنی و ده بینی وده خاوه نی هه موو هه سستیکه له خوشی و ناخوشی. چونکی به لگه کانی قورنان نه مه ده لټن. پټویست ناکا نه م هه دیشه پیروژه به جوړتکی تر ته نزل بکړی و مه عنای لڼ بدریته وه. له وانده ی که شیخی شه رقاوی ره حمه تی خودای لڼ بی ږونی کردو و ته وه هفتا کهس له گه وړه کانی قوړه یش کوژران. بیست و چوار بان فرېد رانه یه ک بیر. نه وانی تر فرد درانه بیر ی جیا جیا.

۹۹۰: عَنْ رِفَاعَةَ ابْنِ رَافِعٍ (ض) قَالَ جَاءَ جَبْرِيلُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ مَا تَعْدُونَ أَهْلَ بَدْرٍ فَيَكُفُّ. قَالَ مِنْ أَفْضَلِ الْمُسْلِمِينَ قَالَ وَكَذَلِكَ مَنْ شَهِدَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ.

تهرجه ده

۹۹۰: ده گټړنه وه له رفاعة ی کورې رافعی زرقی انصاری ږدزای خودایان لڼ بی

یه کییک بوو له حازرانی غه زای به در گوتی جبریل هاته خدمت پیغه مبه (د) پی ی گوت
نیوه له نیو خوتان نه وانه ی له شه ری به در به شدار بوینه به چیان ده زانن فهرمووی
به گه وره ترینی موسولمانیان ده زانن. جبریل گوتی ئیمه یش نه و مه لائکانه ی ناماده ی
غه زای به در بوونه به گه وره ترینی مه لائکانیان ده زانن.

۹۹۱: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (ض) هَذَا جَبْرِيلُ اخَذَ بِرَأْسِ فَرَسِهِ عَلَيْهِ اُدَاةُ الْحَرْبِ.

تهرجه مه

۹۹۱: ده گیتړ نه وه له عبدالله ی کور ی عه یاس په زای خودایان لی بی گوتی پیغه مبه
(د) پوژی به در فهرمووی نه مه جبریله سه ری وولاغی خو ی گرتووه شه کی کوشتاریشی
له بهر کردووه. (ش): لای کوری ئیسحاق پیغه مبه (د) نه وعه بیخودیه کی به سه رداهات
له پیش نه وه ی کوشتار ده ست پی بکا پاشان وه کوو به هوش هاته وه فهرمووی مرژده ت لی بی
نه بو به کر سه رکه وتتی خودات بو هات نه مه جبریله .. هتد.

۹۹۲: عَنْ الرِّبِّيعِ بِنْتِ مُعَوِّذٍ (ض) لَا تَقُولِي هَكَذَا وَقُولِي مَا كُنْتَ تَقُولِينَ.

تهرجه مه

۹۹۲: ده گیتړ نه وه له روبه یعی کچی موعه ویدی کور ی عه فرای نه نصاری. په زای خودای
لی بی گوتی سبه ی نه وه شو ی که تیا به بووک چووم بو نه یاسی کور ی به کیر په زای
خودای لی بی. پیغه مبه (د) ته شریفی هاته لای من هندی له کچه کانی به چووکیش
ده فیان لی دده له گه ل باس کردنی چاکه کانی باو کم و مامم که له غه زای به در به ده ست
عه کره مه ی کور ی نه بو جه هل شه ید کرابوون هتا له کاتی به دیارخستنی چاکه کان یه کییک
له کچه کان گوتی: (له ئیمه پیغه مبه ریک هیه ده زانی چه رووده دا سبه ی نه - یه عنی پوژی
قیامت). پیغه مبه (د) له بهر نه وه ی پی ی خو ش نه بوو بلین غه یب ده زانی چونکه
نسبه ت دانی زانی غه یب بو مه خلوق نابی فهرمووی واهل لی. وه هدر له سه ر نه وه ی که
ددت گوت به رده وامبه.

(ش): پیغه مبه (د) له م فهرمووده یه ههر مه به سستی نه مه بوو واز له مه دحی نه و بیتی.
نه گه رنا مه به سستی دوام کردن نه بوو له به دیارخستنی چاکه کان. چونکی به دیارخستنی
چاکه کانی مردوان په سند نی یه (مه کرو ه) یا حرامه (واتا پی هه لگوتنی دنیایی نه ک

چاکه‌کانی نایینی و قیامت چونکه باس کردنی چاکه‌کانی نایینی و رۆژی دواپی لهو کارانه‌یه که زۆر خێره).

۹۹۳: عَنْ أَبِي طَلْحَةَ الْبَدْرِيِّ (ض) لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا صُورَةٌ.

ته‌رجه‌مه

۹۹۳: ده‌گێڕنه‌وه له‌نه‌بو‌طه‌لحه که له‌خدمه‌ت پی‌غه‌مبه‌ر (د) ناماده‌ی غه‌زای به‌در بو‌وه. گوتی پی‌غه‌مبه‌ر (د) فه‌رموی مه‌لانکه. بی‌جگه له‌و مه‌لانکه‌نه‌ی که پارێزگاری ده‌که‌ن نه‌مروۆ که نایه‌تی (لَهُ مَعْقَبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ) ناماژه‌ی بو‌ده‌کات (واتا نیشاره‌تی بو‌ده‌کا) وه بی‌جگه له‌و مه‌لانکه‌نه‌ی پی‌یان ده‌لی‌ن (کرام الکاتبین) که کرده‌وه‌کانی به‌نده ده‌نوسنه‌وه) ناچه خانووتیک که سه‌گیکی تیا‌بی یا وینه‌ی هه‌یوانی‌کی زیندووی تیا‌بی.

(ش): به‌لام وینه‌یه‌ک که وینه‌ی زیندوو نه‌بی وه‌کوو. قه‌سرو خانوو باغ و دارو‌بار زه‌ره‌ری نی‌یه. موعه‌قباتیش ده‌مه‌لانکه‌ن به‌شه‌و وه ده‌مه‌لانکه‌ن به‌روۆ به‌فه‌رمانی خودا بو‌پارێزگاری کردن نۆبه‌تی له‌مروۆ ده‌گرن له‌موصیبه‌ته‌کانی که خودا ته‌قدیری کرد‌بی. له‌نێسان دوور ده‌که‌ونه‌وه هه‌روه‌کوو (به‌یضاوی) وای فه‌رموو له‌ته‌فسیری نه‌م نایه‌ته. ننجا نه‌موعه‌قیبات نه‌کرام الکاتبین به‌هیچ کاتی‌ک له‌نێسان خودا نابنه‌وه نه‌م هه‌دیشه‌ش هیچ په‌یوه‌ندی نه‌بوو له‌گه‌ڵ باسی جه‌هادو غه‌زا. به‌لام چونکی نه‌وی گیرایتی‌یه‌وه که نه‌بو طه‌لحه‌یه بزانه‌ی له‌رێزی به‌دریانه. به‌م ته‌رزه چلۆن ده‌گوتری ابو‌مسعود البدری مق‌داد البدری بی‌شگوتری - ابو طه‌ البدری - چونکی دوو هه‌دیث له‌مه‌پیش را‌بو‌ردرا. له‌هه‌دیثی رفاعه‌ی که نه‌هلی به‌در له‌باشترینی موسولمانان.

۹۹۴: عَنْ أَبِي مسعود البدريّ (ض) الْآيَاتَانِ مِنْ آخِرِ سُورَةِ الْبَقَرَةِ مَنْ قَرَأَهُمَا فِي لَيْلَةٍ كَفَتَا.

ته‌رجه‌مه

۹۹۴: ده‌گێڕنه‌وه له‌نه‌بو‌مه‌سعودی به‌دری ره‌زای خودای لی بی گوتی پی‌غه‌مبه‌ر (د) فه‌رموی هه‌ر که‌سی‌ک نه‌م دوو نایه‌تانه‌ی له‌دواپی سو‌ره‌تی (بقره) بخو‌ی‌نی له‌شه‌وی‌ک: واتا له‌نایه‌تی (أَمَّنَ الرَّسُولُ) هه‌تا دواپی سو‌ره‌ت به‌سه بو‌نه‌و که له‌خراپی انسان و

نهجنه دوورکه ویتهد وه بی نیازی لههستانه وهی شهو (بههوی نه وهی که قورنر بخوتنی).

۹۹۵: عَنْ الْمَقْدَارِ ابْنِ عَمْرِو الْكَنْدِيِّ الْبَدْرِيِّ (ض) أَنَّهُ قَالَ يَارَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ لَقَيْتُ رَجُلًا مِنَ الْكُفَّارِ فَافْتَتَلْنَا فَضَرَبَ أَحَدِي يَدِي بِالسَّيْفِ فَقَطَعَهَا ثُمَّ لَأَنِّي بِشَجَرَةٍ فَقَالَ اسْلُمْتُ لِلَّهِ. أَقْتَلُهُ يَارَسُولَ اللَّهِ بَعْدَ أَنْ قَالَهَا. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَقْتُلْهُ. فَقَالَ يَارَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ قَطَعَ أَحَدِي يَدِي ثُمَّ قَالَ ذَلِكَ بَعْدَ مَا قَطَعَهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ لَا تَقْتُلْهُ. فَإِنْ قَتَلْتَهُ. فَإِنَّهُ بِمَنْزِلِكَ قَبْلَ أَنْ تَقْتُلَهُ وَإِنَّكَ بِمَنْزِلَتِهِ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ كَلِمَتُهُ الَّتِي قَالَ.

تهرجه مه

۹۹۵: دهگێرنه وه له مقدادی کوری عه مری کندی و به درى رهزای خودای لى بى به تهرزه به پيغه مبهري گوت گوتى نهى پيغه مبهري خودا. ناگادارم بکه نه گهر تووشى پياوێک هاتم له کافران که وتينه کوشتار له گهل يه کتريمان پاشان نهو شیرتکی له دهستيتکی من دا دهستی بریم. پاشان گوتى من بوخودا چوومه ناو نايینی نیسلام. گوتى لا اله الا الله نایا بیکورم له پاش نه وهی که هاته ناو نايینی نیسلام پيغه مبهري (د) فهرمووی مه یکوژه. مقداد گوتى نهى پيغه مبهري خودا چلۆن نه مه نه کوژم دهستيتکی منى به شیر برى پاشان گوتى هاته ناو نايینی نیسلام پيغه مبهري (د) فهرمووی مه یکوژه چونکی نه گهر بیکوژی له پيش کوژرانی وه کو تووی لى هات له دین چونکی موسولمان بو وه تووش ده که وری به مهرته بهی نهو که هیشتا هاته ناو دینی نیسلامی به سهرزاري دا نه هاتین. یه عنی چلۆن نهو له بهر کفر ده کوژی. تووش له بهر قصاص ده کوژی یه عنی له حوکمی حهلال بوونی خوینتان شریکن با هوی حوکمیشان جیاواز بى بهم تهرزه له تو (قصاصه) له ویشدا کفره.

۹۹۶: عَنْ جُبَيْرِ ابْنِ مُطْعَمٍ (ض) لَوْ كَانَ الْمُطْعَمُ بْنُ عَدِي حَيًّا ثُمَّ كَلَّمَنِي فِي هَؤُلَاءِ النَّتْنَى لَتَرَكْتُهُمْ لَهُ.

تهرجه مه

۹۹۶: دهگێرنه وه له جوبهیری کوری موطیعمی کوری عودهی رهزای خودای لى بى

نښدو و بوايه چونكى موطعيم له پيش غه زای به در وه فساتی كرد) به داواى لى بوردن (شه فاعدت) له منى بوستايه و قسه ی له گه ل من بگردايه دهرحق به كه لاکه بوگه نيه كانى گه وړه گه وړه كانى قوره يش كه له غه زای به در فیه درانه نيو بيران نم ده كوشتن بو خاترى نو. به لكى به بى وه رگرتنى توله (فديه) به زښدووى وازم لى ده هينان. (ش): له بهر چاكه ی دهرحق به پيغه مبه ر (د) چونكى پيغه مبه ر (د) وه كوو ته شريفى به غه مناكى وه به دلشكاوى له طايف گه پړاوه له تهك نه وداو بو پاريزگارى له نه و فهرمانى به چوار كورى خوى كرد كه به چه كوو سيلاحى خويانه وه هر يه كيك له گوشه يه كى به ديت رابوه ستان. پاشان بو هه لوه شانده وى نه و لاپه رى كه قوره يش نوو سيويان له سهر زيانى به نى هاشم كه له شيعى نه بو طالب هر له نابلقه (موحاصره) دا بمينين. توند تربنى نه و كه سانه بوو كه راپه رين بو هه لوه شانده وى لاپه ركه.

(قتل كعب ابن الأشرف)

(كوژرانى كه عبي كورى نه شرفى جوله كه)

۹۹۷: عَنْ جَابِرٍ (ض) مَنْ لِكَعْبِ ابْنِ الْأَشْرَفِ فَأْتَتْهُ أَذَى اللَّهِ وَرَسُولُهُ. فَقَامَ مُحَمَّدٌ ابْنُ مَسْلَمَةَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ اتَّحِبُّ أَنْ أَقْتُلَهُ. قَالَ نَعَمْ قَالَ فَادْنُ لِي أَنْ أَقُولَ شَيْئًا. قَالَ قُلْ. فَلَمَّا اسْتَمَكَّنَ مِنْهُ قَالَ دُونَكُمْ فَقَتَلُوهُ.

تهرجه مه

۹۹۷: ده گيړنه وه له جابري كورى عبدالله ی نه نصارى په زای خودای لى بى گوتى پيغه مبه ر (د) فهرمووى كى بى خوى سازيدا بو كوشتنى كه عبي كورى نه شرف چونكى به هه لبه سته پيسه كانى زور قسه ی به خوداو پيغه مبه رى خودا گوتوه وه قوره يشى يه كانى هانداه له سهر موسولمانان. محمدى كورى مه سلمه ی نه نصارى (به نى عبدالشهلى) هه لستا رپاوه ستا. گوتى نه ی پيغه مبه رى خودا چه زده كه ی من بيكوژم فهرمووى به لى چه زده كه م. محمد گوتى كه وايه نيزم بده نه گهر قسه يه كى واشى لا بكه م پى كه يف خوش بى پيغه مبه ر (د) فهرمووى ماوه ت دراوه هه رچى ده لى محمد كورى مه سلمه چه وړه لای كه عب گوتى به راستى نه م پياوه داواى مال و زه كات و صه ده قه مان لى ددكات به راستى نييمه ی موكه له ف كرووه بوپيش هاتومه ته لای تو قه رديكم له گه ل بكه ی كه عب گوتى واللّه زياتریش تووشى مه لولى و زه بونى ده بن. محمدى كورى مه سلمه گوتى چى بكه ين نه و

تابعی بووینه. حه زناکه یین نیستا وازی لئ بئین هه تا دوایی کار بزانی چی به سه ردئ. نیستاش به راستی بۆی هاتووینه لات لهزه خیره باریک یا دووبار ووشرمان پئ بدی به قهره. که عب گوتی باشه به رههن محمد گوتی رههن چیت دهوئ. که عب گوتی ژنه کانتان به رههن دانئین. محمد گوتی چلۆن ژنان له رههن دانئین تو خوئ له لاو چاکترینی عهره بی ژنه کانتان هه زت لئ ده کهن که عب گوتی کوړو مناله کانتان له رههن دانئین. محمد گوتی چلۆن منالانان له رههن دانئین وا ده بی جنیو به منالی کمان ده درئ پئ ده گوتی تو هه ره نه وه بووی له رههن باره گه نئیک دانرای نه مهش بو نئیمه سووکی یه و عه بییه. به لام زرئ و سلاحمان له رههن داده نئین «بۆی محمد کوړی مه سلمه بو رههن چهک و سیلاحی دان هه تا به چهک و سیلاحه وه له کاتی خوئ وه کوو هاتنه لای که عب له دهر وونی خوئ ترسی لئ یان نه بی). وه عده شمان نئیمشه و بی دئین. ننجا محمد کوړی مه سلمه له گه ل برای له شیرئ که نه بو نالنه بوو ناویشی سه لکانی کوړی سه لامه ی کوړی وه قش بوو. بۆلای که عب چوون به شهو. بانگی کردن بۆ قه لات له قاتی سه ره وه بۆیان هاته خواری. ژنی گوتی له م سه عاته بۆ کوړی ده رۆی که عب گوتی قه ی ناکا محمد کوړی مه سلمه وه و برایه که ی له شیریه. ژنه که گوتی من ده نگتیک ده بینم خوینی لئ ده تکتی. گوتی قه ی ناکا هیچ که سر نی یه محمد کوړی مه سلمه وه و برای له شیریم نه بو نالنه یه پیسای به شه روف و به پزیز به شه و با بۆ کوشتیش ده عودت بکری ناگه پته وه.

ننجا سئ که سیتر له گه ل محمدی کوړی مه سلمه وه نه بو نالنه چوونه نیو قه لات. یه کی یان نه بو عه بس بوو. ناوی عبدالرحمن کوړی جهبری نه نصاری نه شهه لی بوو. دووه حارثی کوړی نه ووسی کوړی مه عاذ بوو سئ یه م عه بادی کوړی بیشری کوړی وه قشی رابوردو بوو. پاشان محمد کوړی مه سلمه به هه ر چواربانی گوت وه کوو که عب هاته لامان من به به هانه ی بین کردن پرچی سه ری ده گرم بین ده که م. وه کوتی گه یشتن ده ستم باش له پرچی سه ری گیربووه. نئودش بیده نه بهر شیران ننجا که عب له کوژشک و بالاخانه بۆلایان هاته خواری. به شمه کی جوانی پر له بینئ خوئ. محمد کوړی مه سلمه گوتی نئیمرۆ بینیکی وام بۆ دئ قه ت بینئ وا خوئ نه دیوه. که عب گوتی نه م بیننه لای منه. تازه ژنتیکم هیناوه له که چه گه وره کانی عهره ب بۆ خاتری نه و به بۆنی خوئ خوئ بۆندار کردووه محمد گوتی نیزنه سه رت بۆن بکه م گوتی به لئ: پرچی سه رم گرت و بینم کرد پاشان به هه واله کانیشم گوت نئودش بین بکه م. محمد وه کوو زانی ده سستی باش له پرچی سه ری گیربووه گوتی ده ی دایگرن به شیران له وئ کوشتی یان و هاتنه و خدمه ت پیغه مبه ر (د) هه والی کوشتیان پئ گه یاند (کوژرانی که عب له سالی سئ یه می کوچی له مانگی ربیع

الاول بوو چەند بەسەردا هەڵدانیکى بەهەلبەست بەسەر گەورە گەورەکانى قورەيش دا
هەلگوتبوو کە لەشەرى بەدر کورزابوون).

قتل عبدالله ابن ابى الحقيق ويقال ابى رافع سلام کورزانی ئەبو رافع سەلامی کۆری ابو الحقيق

٩٩٨: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَتِيكَ قَالَ لَمَّا انْكَسَرَتْ سَاقِي بَعْدَمَا قَتَلْتُ أَبَا رَافِعٍ
الْيَهُودِيَّ. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ابْسُطْ رِجْلَكَ فَبَسَطْتُ رِجْلِي فَمَسَحَهَا فَكَانَهَا لَمْ أَشْتِكْهَا
قَطُّ.

قەرجهه

٩٩٨: دەگێڕنەوه لەبەرانی کۆری عازب پەزای خودای لی بی پیغه مەبر (د) فەرمانی
دا بەعبدالله کۆری عەتیکەى زەکوانى وه بەمەسعودى کورى سەنانى ئەسلەمى و بە
عبداللهى کورى ئونەيسى جوهنى. وه بە ئەبو قەتادەى ئەنصارى لەژێر سەرکردایەتى
عبداللهى کورى عەتیک بۆ سەر ئەبو رافع بڕۆن. چونكى ژۆر پیغه مەبرى ئەزبەت دەدا.
لەخاکى حىجاز قەلاتیکى هەبوو. وەکوو. لەقەلاتەکەى بەنزىک کەوتن پوژيش تاواوو.
شوان و گاوانىش بەمالاتى خۆيان گەرانەوه لەدەشت عبدالله کۆرى عەتیک بەهەوالەکانى
گوت. ئێوه لێره دانیشن. من دەچم بەقسەى خوش و بەفیلێک لەدەرگەوانەکە بەلکى
دەچمە ژوورى قەلاتەکە. عبدالله پۆى تا نزىک دەرگە. خوشى داپوشى بوو بەجلکى خۆى
هەتا نەناسرئ گوايا ئیشیکى هەیه خۆى دواخست. دەرگەوانەکە بانگى کرد نەى بەندەى
خودا ئەگەر بىر لەوه دەکەیهوه بێیه ژۆرى. وەرە ئەگەر نا دەرگاگە کلێل دەدەم. منیش
چوومە ژورى لەتەویلەیکى کەرەن لەنزىک دەرگەى قەلات خۆم شارددەوه. وەکوو عەالم
هەموو چوونە ژورى. دەرگای کلێل دا وه کلێلەکانى بەسنگێک وەکرد منیش کلێلەکانم
هینا دەرگەى قەلاتم کرددەوه. ئەبو رافعیش عادەتى وابوو حىکایەتىیان بۆ دەکرد. چاودەرتیم
کرد هەتا قەسەکەر و حىکایەت بێژ پوژیشن. لەچەند نەژم لەسەر یەکتەرى لەهۆدەى هەرە
سەرەوه دابوو منیش بۆى هەوراز چووم هەر دەرگەییکی دەم کرددەوه لەژۆرى کلێل
دەدایەوه. بەم فەرە دەم گوت ئەگەر خەلک پێش بزەنن بەمن ناگەن هەتا من ئەبو رافع
دەکوژم. خولاصە لەهەموو هۆدەکان سەرکەوتم تا گەیشتمە هۆدەى ئەبو رافع لەنێو مال و
خێزانى درێژبوو. چرایش نەبوو لەبەر تاریکى نەم دەزانى کامە هەوه وه لەکوێ خەوتوو.

منیش بانگم کرد - نهی نه با رافع- گوتی نه مه کئی به شیریکم راوده شانده بۆلای دهنگه که. لیدانه کهم بی سوود بوو. سهر سورمانیتیک گرتی. هاواری کرد. منیش له هۆده که هاته دهرده نهختی بی ددنگ بووم پاشان چوومه وه ژورئ گوتم نه ددنگه چی بوو نهی نه بو رافع. گوتی هاوار بۆ دایکت پیایوتیک له ژورئ به شیریکیشی بۆمن راوده شانده لئی داو. منیش له کاتی قسه کانی شیریککی ترم راوده شانده نه گهرچی لیدانی نه م جارهم به فیرو نه چوو جیگای خۆی گرت به لام به مهندهش وازم نه هینا تیژایی ده می شیرم له سهر وورگی دانا ت له پستی دهرچوو. تی گه یشتم کوشتم ننجا دهرگه کانم یه که یه که کرده وه هه تا گه یشتمه جیگایه که لام وابوو عهرده که چی نارداوایش بوو (قادرمه) چونکی چاوه کانیشی کزبوو. منیش به مه بهستی عهرده هه ناگام هاویشته له چهند قادرمه ییک به ربوومه سهر عارد قاچیکم شکا. به میزه ره کهم به ستمه وه. له سهر دهرگی قه لات که دانیشتم گوتم نارۆم هه ت یه قین نه کهم نه م کافردم کوشتوه. پاشان وه کوو که له شیر دهستان به خوتندن کرد. خه لکی له خه وه هستان. له سهر شووره ی قه لات بانگی یان کرد. بازرگانی خه لکی حیجاز نه بو رافع کوژرا منیش به هه واله کانه وه هاتینه وه خدمه ت پیغه مبه ر (د) حیکایه تم به ته واوی پی گوت فرمووی قاچت راکیشه منیش قاچه شکاوه کهم راکیشا دهستیکی پیروزی به سه ردا هینا. گۆیا له حه یاتی خۆم من نه م قاچه م ههر نه شکاوه و بیری بیری نیشی نه بوو.

(غزوة اُحُد)

باسی شه ری نوحود

۹۹۹: عَنْ جَابِرٍ (ض) قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أُحُدٍ أَرَأَيْتَ إِنْ قُتِلْتُ فَأَيُّنَ أَنَا. قَالَ فِي الْجَنَّةِ فَالْقَى ثَمَرَاتٍ فِي يَدِهِ فَمَ قَاتِلَ حَتَّى قُتِلَ.

ته رجه مه

۹۹۹: ده گهر نه وه له جابری کوری عبداللهی نه نصاری ره زای خودای لئی بی. گوتی پیایوتیک هه ندئ قه سپی له دهست دا بوو دهی خوارد. له غه زای نوحود هاته خدمه ت پیغه مبه ر (د) پی گوت پیتم بلئ نه گهر من بکوژیم له کویم پیغه مبه ر (د) فرمووی له به هه شت. پیاو که گوتی من نه گهر بمینیم تا نه م قه سپه ده خۆم ژیانیتکی درێژم هه به. قه سپه کانی فره دا. خۆی به له شکری کافران دادا کوشتاری کرد هه تا شه هید کرا. (ش): نه و رووداوه خۆی له غه زای به دریش رووی دا. به م ته رزه عومه یری کوری حومام خورمای

به دهسته و ده بود. پاشان وه کوو پیغه مبه ر (د) له پاش پرسپار خه بهری به هه شتی پتی دا.
خوړمای فیه دا خوئی به دوژمن دادا هه تا شه هید کرا. به لام له لایه ن زانایانی هه دیث ناوی
نور پیاو دی نوحود دیاری نه کراوه.

۱۰۰۰: عَنْ سَعْدِ ابْنِ أَبِي وَقَّاصٍ (ض) إِرْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي.

تهرجه مه

۱۰۰۰: ده گپړنه وه له سه عدی کورې ته بی وه قاص ره زای خودای لی بی گوتی له غه زای
نوحود پیغه مبه ر (د) کیسه ی تیرانی بومن هه لریزت فهرمووی باوی باوک و دایکم
به توریانت بی.

۱۰۰۱: عَنْ أَنَسٍ (ض) كَيْفَ يُفْلِحُ قَوْمٌ شَجَّوْا نَبِيَّهُمْ.

تهرجه مه

۱۰۰۱: ده گپړنه وه له نه نه سی کورې مالک ره زای خودای لی بی گوتی له غه زای نوحود
پیغه مبه ر (د) سه ری پیروزی شکا. ددانی پیشه وه ی شه هید کرا. ده شی فهرموو چلون
پزگاری ده بی قه ومیک سه ری پیغه مبه ری خوین بشکیتن بانگیشیان بکا بو خواپه رستی
به ده ستی پیروزی خوینی له پرووی پیروزی ده ستی یه وه له م کاته نه م نایه ته هاته خواری
(لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ) واتا هه ر خودا خواوه نی کاروباری نه وانه نینجا یا له ناویان
ده بات یان ده یان شکینی یا له پاش نیسلام تویه یان لی قبول ده کات. یان عه زابیان ده دا
له پاش سووپه وونیان له سه ر کافری. هیچ له ده ست تو نی یه. تو هه ر ناردرای ناموزگاریان
بکه ی و شهریان له گه ل بکه ی- یه عنی ته سلیم به. واتا خودا هیچی له ده ست که س نه ناوه
ده رمانی هه موو شتیک ته سلیم بوونه بو فهرمانی خودا.

۱۰۰۲: عَنْ ابْنِ عُمَرَ (ض) سَمِعَ اللَّهَ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ. اللَّهُمَّ الْعَنُ فُلَانًا
وَفُلَانًا قَالَهُ فِي قَنْوَتِ الْفَجْرِ.

تهرجه مه

۱۰۰۲: ده گپړنه وه له عبدالله کورې عومهر ره زای خودایان لی بی. به راستی

بیستوبوی له پیغه مبه‌ر (د) وه‌کوو سه‌ری له رکوع راست ده‌کرده‌وه له‌رکعه‌تی دواپی نویژی سبه‌ینه له‌پاش (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ) ده‌ی فهرموو یاخودا له‌عنه‌ت له‌صفوانی کوړی نومیه‌ی کوړی خه‌له‌فی جه‌محی وه له‌سه‌هلی کوړی عه‌مری قوره‌یشی و عامری وه نه‌ حارثی کوړی هشام کوړی موغیره‌ی قوره‌شی مه‌خزومی بکه‌ی خودای گه‌ورده‌ش نه‌م نایه‌ته‌ی نارده‌ خواره‌وه (لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبُهُمْ فَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ). له‌سه‌ر پای زانایان هاتنه‌ خواره‌وه‌ی نه‌م نایه‌ته‌ پیروژه نه‌گه‌رچی له‌به‌ر چنده‌ هویه‌ک بووه. به‌لاه هر له‌غه‌زای نوحود بووه چونکی چنده‌ شتیک پرووی دا له‌کافران پیوستی ده‌کرد نه‌م دو‌عایه‌ بکړی (یه‌کی‌یان) پیغه‌مبه‌ر (د) ددان و سه‌ری پیروزی شکا وه‌کوو حه‌دیشی نه‌نس‌گوټرا (دووم) حه‌مزه‌ی مامی شه‌هید کړا. جه‌سته‌ی پیروزیان ناشیرین کرد به‌برینی هه‌ندئ له‌نه‌ندامانی له‌شی نه‌مه‌ زور کاری لی کرد خودای گه‌ورده‌ش زانابوو به‌وه‌ی نه‌مانه‌ی دو‌عیایان لی ده‌کړی زوریان موسولمان ده‌بن. هه‌تا نه‌م سی که‌سانه‌ی که به‌تایبه‌تی دو‌عای له‌عنه‌تی لی کردن له‌فه‌تخی مه‌که‌که موسولمان بوون و موسولمان بوونه‌کی باشیان پراگرت. ننجا نه‌م نایه‌ته‌ هاته‌ خوارئ که‌ دو‌عا به‌ له‌ناوبردنی کافران نه‌کا. له‌به‌ر نه‌وه‌ی که‌ خودای گه‌وره‌ ده‌زانی نه‌مانه‌ له‌پاشه‌ پژ موسولمان ده‌بن که‌ زوریش له‌ناواردانی موسولمانه‌کانی که‌ له‌سه‌ره‌تای نیسلام موسولمان بوون به‌شداربووینه.

قتل حمزة ابن عبدالمطلب

شه‌هید کرانی نیمامی حه‌مزه‌ی مامی پیغه‌مبه‌ر (د)

۱۰۰۳: عَنْ وَحْشِيِّ (ض) أَنْتَ وَحْشِيٌّ. قُلْتُ نَعَمْ قَالَ أَنْتَ قَتَلْتَ حَمْزَةً. قُلْتُ قَدْ كَانَ مِنَ الْأَمْرِ مَا قَدْ بَلَغَكَ. قَالَ فَهَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَغِيبَ وَجْهَكَ عَنِّي فَخَرَجْتُ.

ته‌رجه‌مه

۱۰۰۳: ده‌گینه‌وه له‌عبیدالله‌ی کوړی عوده‌ی کوړی خیار کوړی عوده‌ی کوړی نه‌وفه‌ل کوړی عه‌بدی مه‌ناف. به‌وه‌حشی گوت نه‌ری تو خه‌به‌رمان پی ناده‌ی به‌کوشتنی حه‌مزه. گوتی به‌پراستی له‌غه‌زای به‌در حه‌مزه طوعه‌یمه‌ی کوړی عوده‌ی کوړی نه‌وفه‌ل کوړی عه‌بدی منافی کوشت. گه‌وره‌که‌م (سید) که‌ جویه‌یری کوړی مه‌طعمه‌م بوو. برازای طوعه‌یمه‌ی کوژاویش‌بوو. گوتی نه‌گه‌ر تو حه‌مزه بکوژی. نازاد ده‌بی. له‌جیاتی خوټنی مام طوعه‌یمه. گوتی ننجا له‌شکری قوره‌یش ده‌رچوون له‌عینه‌بن (عینه‌بن کیتیوکه له‌کیوه‌کانی نوحود

به ینی له گه‌ل ئوحوو شیوێکه) منیش به‌گه‌ل له‌شکر که‌وتم بۆ کوشتار وه‌کوو له‌شکر بۆ کوشتار پێزی به‌ست. سباعی کوری عبدالعزی ی خوزاعی له‌نیو له‌شکر هاته‌ ده‌ری گوتی کئ هیه‌ بۆمن بێته‌ مه‌یدان. حه‌مه‌دی کوری عبدالمطلب بۆی ده‌رچوو. گوتی ئه‌ی سباعی کوری دا‌ک نه‌ناری گیلکه‌پر (چونکی نه‌ناری دایکی) کچی سونه‌ت ده‌کرد. تۆ به‌ربه‌ره‌کانی خوداو پێغه‌مبه‌ری خودا ده‌که‌ی لنگی دایه‌ سه‌ر به‌بێ پراوه‌ستان کوشتی. گۆیا زه‌مانی دوینی بوو رۆی هه‌تا هه‌تایه‌. منیش له‌په‌نای به‌ردێک له‌حه‌مه‌زه‌ خۆم له‌بۆسه‌ نابوو وه‌کوو لێم به‌نزیک که‌وت. دیتم خوار ناوکی زرێی له‌سه‌ر لاچوو‌بوو به‌نیشانه‌ زه‌رگێکم بۆ پراوه‌شاند له‌پشته‌وه‌ له‌به‌ینی دووستی هاته‌ ده‌ری. بابته‌ی شه‌هید بوونه‌که‌ی وابوو پاشان له‌شکر گه‌پراوه‌ منیش له‌گه‌ل له‌شکر گه‌پراوه‌. له‌مه‌که‌که‌ دانیشتم هه‌تا نيسلامه‌تی سه‌رکه‌وت. پاشان بو (طایف) رۆیشتم خه‌نکی طایف له‌سالی هه‌شته‌می کۆچی چهند نێردراویکیان په‌وانه‌کرد له‌پاش فه‌تخی مه‌که‌که‌ بو خدمه‌ت پێغه‌مبه‌ر (د) هه‌تا موسولمان بێن. عاردم له‌سه‌ر ته‌نگ‌بوو. هه‌ندێ جار فکرم ده‌کرد بۆ شام بڕۆم. هه‌ندێ جار خه‌یالی یه‌مه‌نم ده‌کرد. من له‌م بیرانه‌ (فکرانه‌) دا بوم. پیاویک له‌ناکا و پنی گۆتم وای بۆ حالی تۆ. به‌پاستی والله‌ پێغه‌مبه‌ر (د) هیچ که‌سیک ناکوژی که‌ بێته‌ سه‌ر ئایینی ئه‌و. منیش به‌گه‌ل نێردراوه‌کانی طایف که‌وتم. هه‌تا هاته‌ خدمه‌ت پێغه‌مبه‌ر (د) وه‌کوو چاوی به‌من که‌وت. فه‌رموی نه‌ری تۆ (وه‌حشی). وه‌لامم داوه‌: به‌ئێ. دووجار له‌سه‌ریه‌ک. فه‌رموی نه‌ری تۆبووی حه‌مه‌زه‌ت کوشت تۆبووی حه‌مه‌زه‌ت کوشت. گۆتم هه‌ر چلۆنێکی بیستووته‌ له‌ده‌ستم قه‌وما. فه‌رموی پیت ده‌کری خۆت نیشانی من نه‌ده‌ی. منیش جیبه‌جێ له‌خدمه‌تی هه‌لستام رۆیشتم پاشان خاوه‌نی یه‌مامه‌ (موسه‌یله‌مه‌ی کذاب) به‌که‌می‌ک له‌پاش وه‌فاتی پێغه‌مبه‌ر (د) به‌ داواکردنی پێغه‌مبه‌رایه‌تی له‌شکرێکی زۆری بۆ سه‌ر هاوه‌له‌کانی پێغه‌مبه‌ر (ئه‌صحاب) کو‌کردبووه‌. حه‌زه‌رتی ئه‌بو به‌کریش له‌ژێر سه‌رکردایه‌تی خالدی کوری وه‌لید له‌شکری ئاماده‌کرد. منیش گۆتم واباشه‌ له‌گه‌ل له‌شکری ئه‌صحاب بچم. به‌لکی سه‌رکه‌وتوو ده‌بم له‌به‌رامبه‌ر ئیمامی حه‌مه‌زه‌ موسه‌یله‌مه‌ی که‌ذاب بکوژم چاوم له‌موسه‌یلمه‌ ده‌گێرا. دیتم پیاویک له‌که‌له‌نی دیواریک وه‌کوو ووشتریکی په‌نگ نه‌سه‌ری په‌مادی (بۆر) پراوه‌ستاوه‌ پرچی سه‌ریشی به‌پرووتی بلاوکردووته‌وه‌.

به‌نیشانه‌ بۆ به‌ینی هه‌ردوو گۆی مه‌مکی زه‌رگێکم بۆ هاویشته‌ له‌به‌ینی هه‌ردوو شانی چووه‌ ده‌ری. عبدالله کوری زه‌یدی کوری عاصمی مازنی نه‌نصاری غاریدا سه‌ری سه‌رکی دابه‌ر شیران هه‌تا ته‌واوی کرد.

۱۰۰۴: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) اشْتَدُّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى قَوْمٍ فَعَلُوا بِنَبِيِّهِ. يَشِيرُ إِلَى رِبَاعِيَّتِهِ. اشْتَدُّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى رَجُلٍ يَقْتُلُهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.

تەرجەمە

۱۰۰۴: دەگێڕنەوه لەندبو هورەبەرە پەزای خودای لێ بی گوتی پێغه مبه‌ر (د) (وه‌کوو) شاددانی لای خواره‌ودی لای راستی شکا له‌غه‌زای ئوحود. له‌ده‌ست عوتبه‌ی کوری ئەبی وه‌قاص برای سه‌عد. لێوی پیروزی خواره‌وه‌شی زامدار بوو). توندو به‌هێزبوو تووریدی خودا له‌سه‌ر قه‌ومتیک. وا له‌پێغه‌مبه‌ری ئەو بکه‌ن. توندو به‌هێزبوو پک و تووریدی خودا. له‌سه‌ر پیاویکی‌ش که پێغه‌مبه‌ری خودا بیکوژی له‌پێگای خودا. هه‌روه‌کوو له‌غه‌زای ئوحود (ئوبه‌ی کوری خه‌له‌فی هه‌جمی) کوژرا له‌ده‌ست پێغه‌مبه‌ر (د).

(بۆچوونی دانەر): چونکی خودای گه‌وره‌ بۆ میه‌ره‌بانی به‌خه‌لک پێغه‌مبه‌ران ده‌نێری بۆ نازاردان نانێری ئنجا ده‌رحق به‌خودا تا یه‌که‌جار بی تامی نه‌که‌ن له‌پێ بزرکردن له‌گه‌وره‌دی پێغه‌مبه‌ران ناوه‌شێته‌وه‌ به‌بی پێرس‌ت ده‌ستی پیروزی خویان به‌کوشتنی جه‌سته‌ پێسه‌کانی گا‌وران پێس بکه‌ن.

۱۰۰۵: عَنْ عَائِشَةَ (ض) مَنْ يَذْهَبُ فِي أَثَرِهِمْ.

تەرجەمە

۱۰۰۵: دەگێڕنەوه له‌حه‌زه‌رتی عائشه‌ پەزای خودای لێ بی وه‌کوو پێغه‌مبه‌ر (د) پوویی پیروزی بریندار بوو ددانی پیروزی شه‌هید کرا کافره‌کانیش روشتن گه‌یشته‌ جێگایه‌ک پێی ده‌لێن (حه‌راء الاسد). که‌ سێ میل له‌مه‌دینه‌ دوورده‌. بۆ ترساندنی دوژمن پێغه‌مبه‌ر (د) فه‌رمووی کێ بۆ به‌دواداچوونی دوژمن نه‌که‌وێته‌ شوێنی‌یان. هه‌فتا که‌س له‌و مو‌جاهیدانه‌ی به‌شداری شه‌ری ئوحودیان کرد ده‌که‌ونه‌ شوێنی‌یان هه‌فتا که‌سی له‌ مو‌جاهیدانی شه‌ری ئوحود وه‌لامیان داوه‌ وه‌کوو نه‌بو به‌کرو غومه‌رو عوسمان و عه‌لی و زوبه‌یرو عه‌ماری کوری یاسرو طه‌له‌و سه‌عدی کوری ئەبی وه‌قاص و عب‌دالرحمن ی کوری عه‌وف و نه‌بو حو‌ذه‌یفه‌و کوری مه‌سه‌عود. پەزای خودایان لێ بی. چونکی لای کوری ئیسه‌حاق و نه‌وانی تریش نه‌بو سفیان به‌له‌شکروه‌ وه‌کوو گه‌یشته‌ نه‌و شوێنه‌ی پێی ده‌لێن (حه‌راء الاسد). ترسیکیان که‌وته‌ نێو دڵ ئنجا نه‌صحابه‌کانی به‌ریز هه‌رچه‌نده‌ که‌وته‌

شرنیشیان. به لام کافره کان له ترسان رویشان خوځان پانه گرت. ننجا دهر حهق به وانه ی به شدارى شهرى نوحوديان کرد که به دوو کافره کان دا چوون نايه تى (الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا صَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ) هاته خواری.

(غزوة الخندق)

غەزای خەندەق یان ئەحزاب

۱۰۰۶: عَنْ جَابِرٍ (ض) أَنَا نَازِلٌ. فَأَخَذَ الْمُعَوَّلَ فَضَرَبَ فَعَادَ كَثِيبًا أَهْبَلًا.

تەرجەمە

۱۰۰۶: دەگێڕنەوه له جابری کۆپی عبداللهی ئەنصاری رەزای خودایان لێ بی گوتی له سالی چواره می کۆچی له غەزای ئەحزاب. که دههزار کهس له قورەیش و غەطفان و جووله که و تیره جوړ به جوړه کانی عه‌ره‌ب هاتنه سه‌ر مه‌دینه ی پیروز. به‌ناماژه‌ی (نشاره‌) ی سه‌لمانی فارسی، پیغه‌مبه‌ر (د) فه‌رمانی دا له‌ده‌وره‌ی شاری مه‌دینه خه‌نده‌ک لێ بدری. خوشی ئیشی تیا ده‌کرد- تووشی پارچه عه‌ردیک هاتین له‌به‌ر توندو ر‌دقی کولینگ کاری لێ نه‌کرد هاتنه خدمه‌ت پیغه‌مبه‌ر (د) پێیان گوت (هذه كُذِّبَتْ عَرْضَتْ فِي الْخَنْدَقِ) یه‌عنی ئەمه پارچه عه‌ردیکی زۆر سه‌خته به‌دیاره‌که‌وت له‌خه‌نده‌ق. پیغه‌مبه‌ر (د) فه‌رموی من شوێ ده‌بمه‌وه نیو خه‌نده‌ک. زگی پیروزی‌شی به‌به‌رد پێچابوو له‌برسان چونکی سێ شه‌وو روژ بوو هیچ شتی که‌مان تام نه‌کردبوو. ننجا کولنگی وه‌رگرت وه‌کوو له‌عاره‌ سه‌خته‌که‌ی دا. بوو به‌ زیخیکی شل.

۱۰۰۷: عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَدٍ (ض) نَغَزَوْهُمْ وَلَايَغْزُونَنَا قَالَهُ يَوْمَ الْاَحْزَابِ.

تەرجەمە

۱۰۰۷: دەگێڕنەوه له‌سوله‌یمانی کۆپی سه‌ردی کۆپی جه‌ونی خو‌زاعی که یه‌کی‌ک بوو له‌ئه‌صحاب و یارانانی ناسراوی پیغه‌مبه‌ر. گوتی وه‌کوو قورەیش رو‌شتن رو‌ژی ئەحزاب پیغه‌مبه‌ر (د) فه‌رموی ئیتمه غەزای ئەوان ده‌که‌ین. ئەوان غەزای ئیتمه‌ ناکه‌ن (واتا ئیتمه‌ جیگای ئەوان ده‌گرین ئەوان جیگا‌و شو‌ینی ئیتمه‌ ناگرن.

(ش): ئەم ھەدىئە يەككىك بوو لە نیشانەکانی پێغەمبەراییەتی چونکی بەپراستی سالتی نایندە بەنی یەتی عومرە ھەتا ھودەییە چوو قورەیشیش قەدەغەیان کردو ھودنەیان کرد. پاشان قورەیش ھودنەیان شکاند. شکاندنی ھودنەو شەرپاگرتن بوو بەھۆی ئەوێ کە مەککە فەتح بکەن.

۱۰۰۸: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ وَاعَزُّ جُنْدَهُ. وَتَصَرَ عَبْدُهُ. وَغَلَبَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ فَلَاشِيءَ بَعْدَهُ.

قەرچەمە

۱۰۰۸: دەگێڕنەووە لەئەبو ھورەیرە پەزای خودای لێ بی گوتی پێغەمبەر (د) ددی فەرموو لەپۆژی ئەحزاب. هیچ پەرستراوی بەپراستی نی یە تەنیا خودا نەبێ. سەری خست لەشکری خۆی کە لەشکری باوەردارانە. وە یاریدە بەندەدی خۆی دا کە محەمەد (د) وە سەریش کەوت بەسەر تیرە جوړە بەجوړەکانی کافران بەتەنیا. ئنجا هیچ شتێک مەوجود نی یە لەپاش ئەو. یەعنی مەوجود ھەر ئەو. ئەشیا ھەمووی نەبوو (مەعدوومە).

(غُرُوةُ قَرِيظَةَ)

شەپۆ - بەنی قورەیظە

۱۰۰۹: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ (ض) قَوْمُوا إِلَى سَيْدِكُمْ أَوْ خَيْرِكُمْ فَقَالَ هَؤُلَاءِ نَزَلُوا عَلَى حُكْمِكَ. فَقَالَ تَقْتُلُ مُقَاتِلَتَهُمْ وَتَسْبِي ذُرَارِيَهُمْ. قَالَ قَضَيْتَ بِحُكْمِ اللَّهِ أَوْ بِحُكْمِ الْمَلِكِ.

قەرچەمە

۱۰۰۹: دەگێڕنەووە لەئەبو سەعیدی خودری پەزای خودای لێ بی. گوتی بەنو قورەیظە کە لە کوێشک و قەلات و شوێنە قایمەکانی شەرپاھاتتە خواری. بۆ تەسلیم بوون لەسەر ھوكمی سەعدی کورپی مەعادی سەروکی ئەنصار لەپاش نابلو قەدرانیان واتە موھاسەرە کران بۆ ماوەی پازدە ھەو و پۆژ. پێغەمبەر (د) ناردیە شوێن سەعد. بەناساگی بەسواری گۆی درێژیک ھێنایان. وەکوو لەو مەزگوتە کە لەبەنی قورەیظە کرابوو بۆ نوێژ لەماوەی نابلو قەدرانیان بەنزیک کەوت. پێغەمبەر (د) فەرمانی بەئەنصاری کرد بچۆن سەروکی

خۆتان دابه‌زێن. پاشان فەرمووی ئەو سەعد. قەومی بەنی قورەیزە تەسلیم بووینە لەسەر
 ھەر حوکمیکی کە تۆ دەرحەق بەوان ڕەوا ببینی. سەعد گوتی حوکمی من ئەمە
 شەڕکەرەکانیان بکوژن نافرەت و منالێشیان ئەسیر بکەن پێغەمبەر (د) فەرمووی
 بەراستی بەحوکمی خودا دەرحەق بەوان تۆ حوکمت کرد. یا فەرمووی بەحوکمی ملیک.
 مەبەستیش لە اللہ و ملیک ھەر خودای گەورە یە.

لە (عینی) دەلی: ئنجای پیاوێکی شەڕکەریان شەش سەد کەس بوون ھەموویان لەدوو
 خانوان کۆکردووە چەند خەندەکیان ھەلکەند بۆ ئەوێ خۆینی ئەوانی بچیتە ناوی بۆ
 خەندەکەکان. نافرەت و منالێشیان لەسەر موسولمانان دابەش کرد (ئەم غەزای بەنی
 قورەیزە لەڕۆژی دوایی ئەحزاب بوو).

غَزْوَةُ ذَاتِ الرِّقَاعِ

(غەزای ذات الرقاع)

١٠١٠: عَنْ جَابِرٍ (ض) إِنَّ هَذَا اخْتَرَطَ سَيْفِي وَأَنَا نَائِمٌ. فَاسْتَيْقَظْتُ وَهُوَ فِي يَدِي
 صَلَاتًا فَقَالَ لِي مَنْ يَمْنَعُكَ مِنِّي قُلْتُ لَهُ اللَّهُ فَهَا هُوَذَا جَالِسٌ.

تەرجەمە

١٠١٠: دەگێڕنەوێ لەجابری کۆری عبداللەوێ ئەنصاری ڕەزای خودایان لێ بی
 لەخەمەت پێغەمبەر (د) چوو بوو غەزا بۆلای نەجد. گوتی وەکوو لەغەزای نەجد
 گەڕاینەوێ. لەشیوێکی ڕێ لەدارو درەخت گەرمایی یەکی سەختمان تووشبوو. پێغەمبەر (د)
 لەوێ دابەزی لەژێر سێبەرێ دارێکی نیو (سومەرە) واتا دارقەزوان. حەسایەوێ
 شمشیری بەلقی دارێکەوێ ناوێ. ئێمەش بلالمان کرد بەناو دارو درەختەکاندا ھەر
 یەکیک چوێ ژێر سێبەرێک. کەمێک خەوتنی. لەناکاو پێغەمبەر (د) بانگی ئێمە کرد.
 ھاتینە خەمەتی وەکوو دێتمان عەرەبیکی بیابان نشین (بدوی) لەخەمەتی دانیشتبوو.
 فەرمووی ئەم بەدەویە شیرەکەوێ منی لەکالان دەرھینا من لەخەودابووم بەخەبەر ھاتم دێتم
 شمشیری بەرووتی بەدەستەوێ. بەمنی گوت کێ تۆ نەجات دەدا لەدەست من. گوتم
 خودا. ئێستاش ئەوێ دەوێ بینن لێرە دانیشتوو.

(ش): لای کۆری ئیسحاق سەلمێندراوێ کە جبریل ھات پالێکی بەسینگێ وەنا. شیرێ
 لەدەست بەرێوێ پێغەمبەر (د) شیرەکەوێ ھەلگرتەوێ فەرمووی کێ تۆ نەجات دەدا لەدەست

من. عه‌ره‌که گوتی هیچ که‌سیک نی‌یه نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ری خودا ده‌خاله‌ت. ننجا پی‌غه‌مبه‌ر سزای نه‌دا بۆ راکیشانی دلی کافران به‌لکی موسولمان ددین. پاشان عه‌ره‌به‌که وه‌کرو گه‌راوه نیتو قه‌ومه‌که‌ی خه‌لک‌یکتی زۆری به‌هۆی نه‌و موسولمان بوون.

(غزوة بني مصطلق ومريسيع)

غه‌زای به‌نی موصله‌له‌ق و موهره‌يسيع

١٠١١: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ (ض) مَا عَلَيْكُمْ أَنْ لَا تَفْعَلُوا. مِمَّنْ نَسَمَةً كَانَتْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلَّا وَهِيَ كَانَتْ قَالَهُ لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْعَزْلِ مِنْ سَبِي بَنِي الْمِصْطَلِقِ.

ته‌رجه‌مه

١٠١١: (مُصْطَلِقُ): له‌قه‌به - واتا نازناوه: بۆ جو‌زه‌یه‌ی کوری عه‌مری کوری ره‌بیه‌ی کوری حارته. تیره‌یه‌کن له‌به‌نی خوزاغه‌ی که به‌شیکن له‌تیره‌ی نه‌سه‌د.

بۆبۆی خوزاغه‌یان پێ ده‌لێن چونکی - ته‌خه‌زو‌عیان کرد واتا پاش که‌وتن له‌قه‌ومه‌ی خۆیان و له‌مه‌که‌که دانیشتن. بۆیه‌ش جو‌زه‌یه‌ نازناوی نرا به‌مصطه‌له‌ق - له -صلقه‌- به‌واتای به‌رزکردنی ده‌نگ و چونکه ده‌نگی خۆشبووه له‌گۆرانی ووتن.

غه‌زای موهره‌يسيعیشی پێ ده‌لێن چونکی له‌بچووک کردنه‌ودی (مرسوع)د. که به‌یری‌که له‌خوزاغه‌. به‌ینی له‌گه‌ل (فرع) نه‌ویش شو‌نیت‌که یه‌ک رۆژه‌ی‌یه. له‌وێ خه‌ناوکه‌ی چه‌زهره‌تی عائشه‌ پسا. وه‌ نایه‌تی (ته‌یه‌مومیش) هاته‌ خوارێ. له‌مانگی شه‌عبان له‌سالی شه‌شه‌می کۆچی.

له‌م غه‌زایه‌ دوو وولاغی خۆی پێ بوو یه‌کی‌یان (لزاز) نه‌وێتر (ظراب). ده‌که‌شیش له‌موهاجیران سواربوون و بیست که‌شیش له‌نه‌نصار نه‌وانی تر پێ وولاغ بوون. وه‌کوو به‌سه‌ریان‌دادان هیچ یه‌کی‌یان قورتار نه‌بوون. ده‌که‌سیان کوژران جه‌وت سه‌د که‌شیشیان به‌ نه‌سیر (دیل) هێنا. له‌نیتو دیله‌کان ئافره‌ت زۆریو نێمه‌ش بیست و هه‌شت شه‌و بوو له‌ئافره‌ته‌کانی خۆمان جودا بپوینه‌وه. ننجا بابێ‌ینه‌ سه‌ر واتای (حه‌دیث).

ده‌گێڕنه‌وه له‌نه‌بو سه‌عیدی خودری ره‌زای خودای لی بی گوتی وه‌کوو بیست و هه‌شت شه‌و دوا‌مان کرد له‌غه‌زای به‌نی موصله‌له‌ق. له‌ئافره‌تانیش نه‌سری زۆریو هه‌وده‌سی ئافره‌تا‌مان که‌وته‌ جووله. وێستمان له‌گه‌ل نه‌سیره‌کان - عه‌زل بکه‌ین: مه‌به‌ست له‌عه‌زل نه‌ویه له‌پیش نه‌وه‌ی ئاو‌دکا‌مان برێژینه‌ ناو نه‌ندامی مێ‌ینه‌ی ئافره‌ته‌کان - نه‌ندامی نێ‌ینه‌ی خۆمان له‌ناو ده‌رده‌هینا نه‌وه‌کوو بیه‌ته‌ مندال یه‌عنی له‌ده‌رده‌وه ئاو‌ه‌که‌مان ده‌رپشت.

وه ههتا به مندال بوون نرخيان كهه نه بئ.

پاشان گوتمان پيغه مبهه (د) له نيتو نيمه دايه. با پرسياړي لئ بكهين نه وهك دروست نه بئ نهم (عه زله) واتا نه ريشتنى ناوى - شه هوت- له ناو هينى نافره تكان. ننجنا ليمان پرسى فهرمووى نه كردنى عهزل واجب نئ يه له سهه ر نيوه - واتا دروسته بيكهه چونكى نئ يه هيچ نه فسيتك كه له عيلمى خودا ته قدير كرابئ كه بيته وجود ههتا روى قيامهت ههه پيدا ده بئ. يه عنى ههه چى داندرابئ و موقه دهه ر بئ كه ببئ ههه ده بئ نيوه عه زليان له گهل بكهه يا نه كهه.

(غزوة حوديبه)

غه زاي حوده بيه

۱۰۱۲: عَنْ عُمَرَ (ض) لَقَدْ أُنْزِلَتْ عَلَيَّ الْمَلِيَّةُ سُورَةً لَهَاي أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ ثُمَّ قَرَأَ إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا.

تهه رجهه

۱۰۱۲: دهه گيړنه وه له حه زره تهى عومهه - په زاي خوداي لئ بئ - بهه ته رزه له سهه فهرى حوده بيه شهو له رويشتن له گهل پيغه مبهه را بووين (د) دهه باره ي شتيك پرسياړيكي لئ كرد. وه لامى نه داوه. جاريكي تريش پرسياړيكي لئ كرد وه لامى نه داوه. جاريكي تريش لئ پرسى وه لامى نه داوه. چونكى به وه حى خهه ريك بوو. به لام عومهه دوو باره كردنه وه كه ي له بهه نه مه بوو لاي و ابو گوئى لئ نئ يه. پاشان وه كوو حه زره تهى عومهه هيچ وه لامى نه دراوه. يه كه سهه به خوئى گوت هيه له دا يكت بزرى بوئ بگريئ عومهه - تو نه مه سئ جار بو پرسياړيكي دوو باره ت كرده وه وه لامى نه دا يده وه پيغه مبهه (د) نه ليه ت پرسياړه كه ي توئ پئ خوئ نه بووه. ننجنا حه زره تهى عومهه گوتى منيش وو شتره كه ي خوئ زور لئ خوئى كه وقه پيش له شكري موسولمانان تر سام كه قورئانم دهه ر حق بيته خواري. بوئ خوئ خوئ رانه گرت رويشتم پاشان نه مه نده ي پئ نه چوو. بيسستم يه كييك بانگي من ده كا له دلئ خوئ گوتم من ههه دهه تر سام كه قورئان دهه باره ي من بيته خواري. هاتم بو خدمه ت پيغه مبهه (د) فهرمووى بهه راستى نيمشهو سووره تيكم بو هاتوته خواري بئ شك نهم سووره ته لاي من خوئ شه ويست و شيرينتره له ههه چى خوئى له سهه هه لدئ. پاشان خوئنده وه (إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا) واتا نيمه تومان گيړا به سهه ركه و توه له مه كه كه تومان غالب كرد له سهه خه لكي مه كه كه. وه له بهه نه وه ي كه فه تحى مه كه كه زور راست بوو له هاتنه دي به شيوى رابردو نه دا كراوه وه لهه جوړه باس كردنه شه ده لاله ت له سهه ركه و ريه ي نه وه يه كه خه بهه رى پيئ دراوه. چونكى له كاري بئ نرخ نهم جوړه نه دا كردنه ناكري هه روه كوو بزى نئ يه.

۱۰۱۳: عَنْ جَابِرٍ (ض) أَنْتُمْ خَيْرُ أَهْلِ الْأَرْضِ. قَالَهُ يَوْمَ الْحُدَيْبَةِ وَكُنَّا الْفَأْ وَارْبَعَمَائَةٍ.

تەرجەمە

۱۰۱۳: دەگێڕنەوێه لە جابری کۆری عەبدوللەهی ئەنصاری پەزای خودایان لێ بی. پێغه مەبر (د) فەرمووی بەوانەهی کە موبایە عەیان کرد لە ژێر دارە کە ناسراوە بە (بیعة الرضوان). راستەوخۆ فەرمووی ئەهی ئەصحابی من ئێوە باشتەری ئەهلی عەردن وە ئێمەش هەزارو چوار سەد کەس بووین. (ش): دارە کەهی بە یەعەتی لە ژێر کرا داری (سومرە) بوو. واتا داریکی پەلک و ووردو دێک کورتە لە هەندێ جێی تەعبیر دراوە بە داری بنیشت لە هەندێ جێگایانیش بە دار قەزوان. بە یەعەتە کەشیان لە سەر مردن بوو. واتا هەل نەهاتن لە شەر هەتا مردن.

۱۰۱۴: عَنْ الْمِسْوَرِ (ض) أَشِيرُوا أَيُّهَا النَّاسُ عَلَيَّ أَتَرَوْنَ أَنْ أَمِيلَ إِلَى عِبَائِهِمْ وَذَرَارِي هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَصَدُّونَا عَنِ الْبَيْتِ. فَإِنْ يَأْتُونَا كَانَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ قَدْ قَطَعَ عَيْنًا مِنَ الْمُشْرِكِينَ. وَالْأَتْرَكَنَاهُمْ مُحْرَمِينَ. قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَسُولُ اللَّهِ خَرَجْتَ عَامِدًا لِهَذَا الْبَيْتِ لَا تُرِيدُ قَتْلَ أَحَدٍ وَلَا حَرْبَ أَحَدٍ. فَتَوَجَّهَ لَهُ فَمَنْ صَدَّنَا عَنْهُ قَاتَلْنَاهُ قَالَ امْضُوا عَلَى اسْمِ اللَّهِ.

تەرجەمە

۱۰۱۴: دەگێڕنەوێه لە مسووری کۆری مەخرەمە پەزای خودای لێ بی. گوتی وەکوو پێغه مەبر (د) تەشریفی لە مەدینە هاتە دەرێ بۆ مەککە لە جێگایە کە پێی دەلێن (ذو الحلیفة) نێ یەتی بە عومرە هیناو کەوتە ئیحرام. بسوری کۆری سفیانی خوزاعی بە جاسوسی بۆلای قورەیش پەوانە کرد. بە ئەصحابەو تەشریفی فەرموو هەتا (غدير الاضطاط) جێگایە کە بەرامبەر مەدینە جاسوس (شوفاار) هاتەوێ گوتی بە راستی قورەیش لە شکرێکی زۆریان لە تێرەو هۆزەکانی پەراگە نەدی عەرەب کۆکردووتەوێ بۆ شەرکردن لە گەل تۆ. هیچ گومانی تیا نی یە کوشتارت لە گەل دەکەن. وە ناهیلن بچی یە بەیت و مەککە ئنجا پێغه مەبر (د) بۆ پرس و پا کردن رووی لە ئەصحاب کرد. فەرمووی ئەرێ ئێوە بە چاکی دەزانن واتا خەبەرەم پێی بەدن من مەیل بکەم بۆلای مالت و منالت و خێزانی ئەوانەهی دەیانەوێ ئێمە قەدەغە بکەن لە زیارەتی (بەیت) ئەگەر شەریان لە گەل کردین.

و نه گهر شهریشیان له گهډل نيمه پټ نه کړاو ژيرکه وتن پرووت و بڼ به شيان بکهين له مال و مندال و خيزانيان. (له م فهرمووده پيغه مبه ر جوښي توورپه ي هه ست پټ ده کړي بڼي چه زړه تي نه بو به کړ به قسه يه کي سه ربه ستانه که وته وه لام). گوتي نه ي پيغه مبه ري خودا تو بو مه به ستي نه م به يته هاتوويه ده ري ناته وي که سيک بکړي. وه ناته وي شه ي له گهډل که سدا بکه ي. تنجا فهرموو پرووت له بهيت بکه پاشان نه گهر که سيک ريمان لي بگري کوشتاري له گهډل ده کهين. پيغه مبه ر (د) فهرمووي به داو اکړدني ياريده له نيتوي خوداي گه وړه بړون به ره و مه که که.

(غزوة خيبر)

شهري خه يبه ر

١٠١٥: عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ (ض) مَنْ هَذَا السَّائِقُ قَالُوا عَامِرُ ابْنُ الْأَكْوَعِ. قَالَ يَرْحَمُهُ اللَّهُ. مَا هَذِهِ النَّيْرَانُ. عَلَى أَيِّ شَيْءٍ تَوْقِدُونَ. قَالُوا عَلَى لَحْمٍ. قَالَ عَلَى أَيِّ لَحْمٍ. قَالُوا لَحْمُ حُمُرِ الْأَنْسِيَةِ قَالَ أَهْرِيقُوهَا وَأَكْسِرُوهَا. فَقَالَ رَجُلٌ أَوْ تُهْرِيقُهَا وَتَغْسِلُهَا. قَالَ أَوْ ذَاكَ. مَالِكٌ. قُلْتُ لَهُ فِذَاكَ أَبِي وَأُمِّي. رَعِمُوا أَنْ حُبِطَ عَمَلُهُ قَالَ كَذَبَ مَنْ قَالَهُ إِنَّ لَهُ لَأَجْرَيْنِ وَجَمَعَ بَيْنَ أَصْبَعَيْهِ إِنَّهُ لَجَاهِدٌ مُجَاهِدٌ قُلْتُ عَرَبِيٌّ مَشِيٌّ بِهَا مِثْلُهُ. وَفِي رِوَايَةٍ نَشَأَ بِهَا.

ته رجه مه

١٠١٥: ده گيړنه وه له سه له مه ي کورې نه که وه ر ه زاي خوداي لي بي. گوتي شه و بو و ده کوو بو سه ر خي به ر چووين له خدمت پيغه مبه ر (د) نوسه يدي کوري حوضه ر به عامري کورې نه که وه ي گوت بو چ شتيکمان ناخه يه گوي له رجه زو شيعره کانت. عامريش له وو شتر دابه زي شاعيريکي باش بوو گوتي:

اَللّٰهُمَّ لَوْلَا اَنْتَ مَا اهْتَدَيْنَا * وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَا صَلَيْنَا
فَاغْفِرْ فِدَاءَ لَكَ مَا اَبْقَيْنَا * وَالْقَيْنَ سَكِينَةً عَلَيْنَا
وَبَتَّ الْأَقْدَامَ اِنْ لَاقَيْنَا * اِنَّا اِذَا صَبَحَ بَنَّا اَبَيْنَا

واتاکه‌ی: نه‌ی خودایا گهر تۆ نه‌بوای (مه‌به‌ستی محمده (د)) نه‌ده‌هاتینه سهر ږینگای
 ږاست. وه خیریشمان نه‌ده‌کردو نوڅیشمان نه‌ده‌کرد. به‌فیدأ بۆتۆ نه‌ی محمد وه به
 حورمه‌تی تۆ وه صه‌برو نارامی تۆ صه‌برو نارامیش بخه ناو دل و ږامان بگره وه‌کړو
 تووشی دوژمن بووین وه‌کړو ده‌عوته بکرتیین بۆ ناحه‌ق نی‌مه نای که‌یین وه له‌کاتی
 به‌یانیش.

به‌ده‌نگی بلند قه‌صدی نی‌مه‌یان کرد ږوو له‌سهر زیانی نی‌مه یاریده‌یان خواست
 له‌دوژمنانی نی‌مه.

پاشان پی‌غه‌مبه‌ر فهرمووی کی‌یه نه‌م هازوره‌ی ووشتاره‌کافان گوتیان عامری کوری
 نه‌کوده‌ه فهرمووی ږحه‌متی خودای لی بی یاخۆ فهرمووی خوا لیت خوشبوو. حه‌زره‌تی
 عومهر فهرمووی بۆ عامر شه‌هید بوون واجب بوو (چونکی نیمامی نه‌حمده گوتیتی
 هه‌رکه‌سی پی‌غه‌مبه‌ر (د) دوعای لی بوردنی بۆ کردبی گه‌یشتوه‌ته پله‌ی شه‌هیدبوون واتا/
 شه‌هید بووه. نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ری خودا بۆچی وات نه‌کرد که‌لک له‌عومری درېزی عامر
 وه‌رگرین.

ننجا هاتینه سهر خه‌بهر. ده‌وه‌ره‌ماں لی دا. هه‌تا برسی بوونیتی زۆری سه‌ختمان
 توش بوو. پاشان خودای گه‌وره. یه‌که قه‌لآته‌کانی بۆ فه‌تح کردین. یه‌که‌م قه‌لآت که‌ بۆمان
 کراوه قه‌لآتی (ناعم) بوو. وه‌کوو فه‌تحیان کرد. نی‌واره ناگریکی زۆریان کرده‌وه. پی‌غه‌مبه‌ر
 (د) فهرمووی چی‌یه نه‌م هه‌موو ناگرانه له‌سهر چیان کردووته‌وه گوتیان له‌سهر گوشت دا
 ده‌گیرسین. فهرمووی له‌سهر چی گوشتیک. گوتیان گوشتی نه‌و که‌ره مالیانه‌یه که‌ بۆ
 باره‌ل‌گرتن به‌کاریان ده‌یین. پی‌غه‌مبه‌ر (د) فهرمووی گوشته‌کان ږپړن. مه‌نجه‌له‌کانیش
 بشکینن حه‌زره‌تی عومهر فهرمووی باشه گوشته‌کان ده‌پړن به‌لام بۆچی مه‌نجه‌له‌کان
 بشکینن. ده‌یان شوین فهرمووی باشه یاخۆ بیان شۆن. ننجا وه‌کوو بۆ کوشتار له‌شکر
 ږیزی به‌ست. شیرکه‌ی عامری کوری نه‌کوه‌ع کورت بوو بۆ جووله‌که‌یه‌کی ږاوه‌شاند که
 له‌قاچی بدا. ده‌می شیرکه‌ی بۆلای خوی گه‌ږایوه به‌عه‌ینی نه‌ژنوی خوی که‌وت به‌مه
 وه‌فاتی کرد. (ننجا سه‌له‌مه که‌ نه‌م حه‌دیشه‌ی لی ده‌گیرنه‌وه گوتی نه‌صحاب له‌نیو‌خویان
 گوتیان عامر نه‌گه‌یشته پله‌ی شه‌هیدبوون به‌لکی خوی کوشت چونکی به‌شیری خوی خوی
 کوشت. منیش له‌م قسه‌ی نه‌صحاب زۆر غه‌مناک بووم. به‌گریان هاتمه خدمت پی‌غه‌مبه‌ر
 (د) وه‌کوو چاوی پی‌روزی به‌من که‌وت. ده‌ستی گرتم فهرمووی چیه بۆ غه‌مناکی. منیش
 گوتم باوکو دایکم به‌قوربانت بی نه‌صحاب له‌نیو‌خویان ده‌لین عامر شه‌هید نه‌بووه وه
 هه‌موو خیرو چاکه‌شی به‌فیرو چوو چونکی خوی کوشت پی‌غه‌مبه‌ر (د) فهرمووی: درۆی

کردوده نهوی نهم قسهی کردوده. له گه‌ل ناماژده‌کردن به‌دوو نه‌نگوستی فهرمووی: به‌راستی عامر. پاداشت و خیری دوو چهندانه‌ی هه‌یه و به‌بێ گومان. عامر له‌پێگای خودا تووشی هه‌ول و ماندوو‌بوون بوو موحاهیدیش بوو که‌مه پیاوێک عه‌ردب بێ و ده‌کو نه‌و له‌م عا‌ردانه‌ پۆش‌تبی (واتا: وینه‌و نه‌مثالی عامر که‌م بوو).

١٠١٦: عَنْ أَبِي مُوسَى (ض) اِرْبَعُوا عَلَى اِنْفِسِكُمْ اِنْكُمْ لَاتَدْعُونَ. اَصَمُّ وَلَا غَائِبًا. اِنْكُمْ تَدْعُونَ سَمِيعًا قَرِيبًا وَهُوَ مَعَكُمْ. يَا عَبْدَ اللَّهِ اِبْنُ قَيْسٍ اَلَا اَدُلُّكَ عَلَى كَلِمَةٍ مِنْ كُنُزٍ مِنْ كُنُزِ الْجَنَّةِ لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللَّهِ.

قه‌رحه‌مه

١٠١٦: ده‌گێڕنه‌وه له‌نه‌بو موسی نه‌شعه‌ری عبداللهی کوری قه‌یسی نه‌شعه‌ری ڕه‌زای خودای لی بی گوتی وه‌کوو پێغه‌مبه‌ر غه‌زای خه‌یبه‌ری کرد به‌له‌شکروه‌وه وه‌کوو به‌سه‌ر جێگا‌ییکی به‌رز بکه‌وتنا‌یه به‌ده‌نگ‌ییکی به‌رز. نه‌وانی له‌خه‌مه‌تی دابوو ده‌یانگوت الله اکبر - الله اکبر لا اله الا الله. پێغه‌مبه‌ر (د) فهرمووی مه‌رحه‌مه‌ت به‌خۆتان بکه‌ن. به‌ده‌نگی به‌رز یادی خودا مه‌که‌ن. خۆتان قه‌ده‌غه‌ بکه‌ن له‌ده‌نگ بلندکردن بۆ یادی خودا. چونکی نێوه له‌یه‌کیکی وا نا‌پا‌ڕینه‌وه که‌ری و گوتی له‌هیچ نه‌بی. وه‌ بانگی یه‌کیکی وا نا‌که‌ن لی‌ره‌ ناماده‌ نه‌بێ. به‌راستی نێوه بانگی یه‌کیک ده‌که‌ن نزیکه‌ لی‌تان ده‌بی‌ن هه‌موو قسه‌ی به‌دزی و به‌ناشکراتان. ناگاداره‌ به‌هه‌موو نه‌س‌رار (نه‌ینی) و بزتر له‌نه‌س‌رار. وه‌ نهم زاته‌ی که‌ نێوه بانگی ده‌که‌ن به‌ذات و صفاتی خۆی له‌گه‌ل نێوه‌ دایه. منیش له‌پاش پێغه‌مبه‌ر ده‌ڕێشتم که‌ به‌سواری له‌پێشم ده‌ڕێشت. ده‌م گوت (لاحول ولا قوه‌ الا بالله) ڕاسته‌وخۆ پێی گوتم نه‌ی عبدالله کوری قه‌یس گوتم (لبیک) واته‌ له‌خه‌مه‌ت ڕاوه‌ستاوه‌ نه‌ی پێغه‌مبه‌ری خودا. ناگاداره‌ کله‌یه‌تکت پێده‌لێم که‌ گه‌نج‌یکه‌ له‌گه‌نجه‌کانی به‌هه‌شت گوتم فهرموو پێم بلێ نه‌ی پێغه‌مبه‌ری خودا دایک و باوکم به‌قوربانت بێ فهرمووی (لاحول ولا قوه‌ الا بالله) یه‌عنی هیچ ڕوز و ده‌رگێ‌ران و ڕوو سوو‌راندن نه‌ی به‌ له‌گونا‌ه. وه‌ هێ‌زو تاقه‌تیش له‌سه‌ر خودا په‌رستی نه‌ی به‌خودا نه‌بێ.

(عه‌ینی) نهم هه‌دیشه‌ ڕه‌ت بوو له‌باسی کاره‌کانی نا‌په‌سند (مکروهات) ده‌نگ به‌رزکردن به‌گوتنی ووشه‌ی -الله اکبر-.

١٠١٧: عَنْ سَهْلٍ (ض) أَمَّا إِنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ. قَالَ فِي رَجُلٍ قَتَلَ نَفْسَهُ. فَقَالَ رَجُلٌ أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ فَقَالَ وَمَا ذَاكَ. فَأُخْبِرُهُ. فَقَالَ إِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلَ أَهْلِ الْجَنَّةِ فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ وَهُوَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَعْمَلُ عَمَلَ أَهْلِ النَّارِ فِيمَا يَبْدُو لِلنَّاسِ وَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ. وَفِي رِوَايَةٍ: قُمْ يَا فُلَانُ فَادْنُ إِنَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا مُؤْمِنٌ إِنَّ اللَّهَ يُؤَيِّدُ الدِّينَ بِالرَّجُلِ الْفَاجِرِ.

تهرجه مه

١٠١٧: ده گيتړنه وه له سه هلی کورې سه عدی ساعدی په زای خودای لڼ بی. گوتی به راستی له غه زای خه بیهر پیغه مبه (د) له گهل کافران توشی یه کتری هاتن بووه کوشتار. پاشان وه کوو له دوا یی کوشتاری نه و پوږه پیغه مبه (د) گه راوه. نه هلی خه بیه ریش کشانه وه نیتو عه سکه ری خوبان. ته ماشاشیان کرد له نیتو عه سکه ری نیسلام پیا ویک هه یه به قه طعی یه کیک له جووله که چی له گهل جه ماعت بی چی به ته نیا بوبی قورتار ناک مه گهر به شیري خوی نه که و ته شوینی نهیدا به رشران (پیاوه کهیش قوزمانی به نی ظوفری نه نصاری بوو- که نازناوی (ابو الغیراق بوو). نجا نازی و قاره مانیه تی قوزمانیان به پیغه مبه گوت. فهرمووی ناگادارن نه مه له بهر منافقی نیتو دهروونی نه هلی ناگره. نه کته می کورې ابو الجونی خوزاعی گوتی من یه قهی قوزمان بهرنا ده م. بزائم ناخری کاری چی به سر دی. نجا که و ته شوینی. نه گهر قوزمان بریشتایه نه کته میش نه پویش. نه گهر رابوه ستایه نه ویش راده وه ستا. نه گهر چوستی بکر دایه له پوشتن نه ویش چوستی ده کرد. هه تا کاتیک قوزمان به زامیکی سهخت زامدار کرا. له مردنی خوی پله ی کرد نوکی شیري له بهینی دوو مه کی خوی دانا به راوه ستاوی خوی کوش. نه کته م وه کوو نه مه ی لڼ دیت چووه خدمت پیغه مبه (د) گوتی (اشهد انک رسول الله) پیغه مبه (د) فهرمووی چی قه و ماوه له م کاته نه م شاهدیه ده دی نه کته م حیکایه تی قزمانی بو گیتړایه وه له سر فهرمووده ی تو خوی کوشت بوو به نه هلی ناگر. چونکی عالم نه م قسه یان لا گه وره بوو له گهل نه م هه موو هه ول و تن کوشانه ی له جهیاد نه هلی ناگر بی. منیش یه قه م بهر نه دا هه تا نه م حاله م لڼ دیت قسه ی پیغه مبه (د) هاته جڼ.

پیغه مبه فهرمووی پیاو هه یه کاری نه هلی به هه شت ده کا له پیش چاوی خه لک که چی نه هلی ناگر شه. پیاویش هه یه کاری نه هلی ناگر ده کا که چی نه هلی به هه شتیشه. له گیرانه وه یه کی تریش پیغه مبه (د) فهرمووی نه ی فلان (واتا نه ی بلال لای بخاری یان نه ی عومه ر لای موسلم یان نه ی عبدالرحمن کورې عه وف) هه لسته بانگ بده لیت

سۆڭهرى ناچىتە بەھەشت نەگەر ئىماندار نەبى. بەبى گومان خودا نەم دىنى نىسلامە بەھىز دەخا بەپىاوى بى دىن و كافر بەشىۋەك لەشىۋەكان. نەم حىكايەتەى خۆ كوشتنى قوزمان نەگەرچى لای ھەندەكانىش لەغەزای نوحود بوو بەلام راستىيەكەى لای (نەجارىە) كە لەغەزای خەيبەر بوو. (ش): لەم گىترانەۋەى پاشوو ھەلبەست ھەيە كە قوزمان بى ئيمان چوو.

۱۰۱۸: عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ (ض) قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَا قُلْتُ لَهُ قَالَتْ قُلْتُ كَذَا وَكَذَا. قَالَ لَيْسَ بِأَحَقُّ بِي مِنْكُمْ وَلَهُ وَلِأَصْحَابِهِ هِجْرَةٌ وَاحِدَةٌ وَلَكُمْ أَنْتُمْ أَهْلُ السَّفِينَةِ هِجْرَتَانِ قَالَه حِينَ قَالَتْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنَّ عَمَرَ قَالَ نَحْنُ أَحَقُّ بِرَسُولِ اللَّهِ مِنْكُمْ.

تەرجه

۱۰۱۸: دەگىترانەۋە لە ئەبو موسى عبدالە كورى قەيسى نەشعەرى ڕەزای خودای لى گوتى وەكوو زانيمان پىتغەمبەر (د) كۆچى كردوو بۆ مەدينە. ئىمەش لەيەمەن بووين. بۆلای پىتغەمبەر (د) دەرچووين بەموھاجىر مەن و دووبراى لەخۆم گەورەتر (ئەبو بورددو ئەبو رەم) لەگەڵ پەنجاووسى كەسى لەئەشعەرى قەومى خۆمان سواری كەشتى بووين ئىمەى گەيانەندە لای نەجاشى لەحەبەشە لەوئى لەگەڵ جەغفەرى كورى ئەبو طالب رىك كەوتىن. دانىشتىن ھەتا ھەمرومان بەيەكەو ھاتىنەو. ئەوانىش بەژن و پىاو شازدە كەس بوون يەك لەوان ژنى خۆى نەسمانە كچى عومەيس بوو وا رىك كەوت لەكاتى داگىرکردنى خەيبەر بەخدمەت پىتغەمبەر گەيشتىن. پىتغەمبەرىش (د) لەتالانى بەشى ھىچ كەسىكى نەدا كە نامادەى جىھادى خەيبەر نەبوون بەلام بۆ ئىمە كە موھاجىرەكانى حەبەشە بووين. پەرسى كرد بە شەركەرەكانى خەيبەر كە مان كەن بەشريك لەتالانى خەيبەر موسلمانىش ئەوانيان بەشدار كرد. ھەندىك لە خەلكان ئىمامى عومەرىش لەوان بوو. گوتيان ئىمە لەوانە لەپىش ترين لەھىجرەت كە لەناو سەفینە (كەشتى) بوون. نەسمانە كچى عومەيس كە لەگەڵ مێردى خۆى لەگەڵ ئىمە لەكەشتى دا بوون بەزىارەت بۆلای دايكى ئىمانداران حەفصەى كچى حەزەرتى عومەر چوو. حەزەرتى عومەرىش ھاتە لای حەفصەى كچى نەسمانەش لای بوو. حەزەرتى عومەر چاوى بە نەسمانە كەوت گوتى ئەمە كىيە؟. حەفصە گوتى نەسمانەى كچى عومەيسە. حەزەرتى عومەر فەرمووى نەسمانەى حەبەشىە ئەمەيە. نەسمانەى بەحرىە ئەمەيە. نەسمانە فەرمووى (بەلى). حەزەرتى عومەر گوتى ئىمە بەھىجرەت لەئىۋە لەپىش ترين. ئىمە لى وەشاوەر ترين بۆ پىتغەمبەر لەئىۋە. نەسمانە

رقی بۆه گوتی نا وانیه والله من له خدمت پیغه مبهر بووم که برسیه کانی نیوهی نه ده دا. نه زانه کانی نیوهی نامۆزگاری ده کرد. نیمهش له وولاتی غه رباتی له عهردیکی ناخۆشبووین. مهبهستیشمان ههر خوداو پازی بوونی خوداو پیغه مبهری خودا بوو (د). سوپند به خوا هیچ ناخۆم هیچ ناخۆمهوه ههتا ئهم قسهی تۆ به پیغه مبهر نه لیم. نیمه ترساندراوین نه زیهت دراوین له پتگای ئهم نایینه نجا ئه چم ئهم قسه به پیغه مبهر ده لیم وه پرسیار لهو ده کهم. والله درۆنا کهم. لانا ده م زیادیش به سهر وه ناییم نجا وه کوو هاته خدمت پیغه مبهر (د) گوتی نهی پیغه مبهری خودا عومهر وای گوت وای گوت. پیغه مبهریش (د) فهرمووی تۆ چیت به نه و گوت. گوتم واو وا (یه عنی هه دوو قسه کانی له به نیان کرابوو بۆی گتیا به وه). پیغه مبهر (د) فهرمووی وانیه عومهر دهرحق به من لی وه شاهه تر بی له نیوه. بۆ عومهر وه واله کانی یهک هیجهرهت ثابت بوو بۆ نیوه نه هلی که شتی دوو هیجهرهت (کوچ کردن) ههیه. هیجهرهتیکتان بۆ حه به شه هیجهرهتیکیشان بۆ لای من.

(ش): نه سمانه گوتی چاوم به نه بو موسی نه شعهری و نه هلی که شتی کهوت پۆل پۆل ده هاته نه لام بۆ بیستی نه م قسه خۆشی پیغه مبهر (د) هیچ شتیک له دنیا له م قسهیه بۆ نه وان خۆشتر نه بوو که مایه ی کهیف خۆش بوون بوو.

١٠١٩: عَنْ أَبِي مُوسَى (ض) إِنِّي لَأَعْرِفُ أَصْوَاتَ رَفَقَةِ الْأَشْعَرِينَ بِالْقُرْآنِ حِينَ يَدْخُلُونَ بِاللَّيْلِ وَأَعْرِفُ مَنَازِلَهُمْ مِنْ أَصْوَاتِهِمْ بِالْقُرْآنِ. بِاللَّيْلِ وَإِنْ كُنْتُ لَمْ أَرَ مَنَازِلَهُمْ حِينَ نَزَلُوا بِالنَّهَارِ وَمِنْهُمْ حَكِيمٌ إِذَا لَقِيَ الْخَيْلَ - أَوْ قَالَ الْعَدُوَّ. قَالَ لَهُمْ إِنَّ أَصْحَابِي يَأْمُرُونَكُمْ أَنْ تَنْظُرُوهُمْ.

ته رجه مه

١٠١٩: ده گتیه نه وه له نه بو موسی نه شعهری په زای خودای لی بی گوتی پیغه مبهر (د) فهرمووی بی گومان من ده ناسم دهنگی هه واله کانی نه شعهری به خویندنی قورنان له شه ودا. وه به ناوازی خوتنه وهی قورنانشیان به شه و قوناخ و جیگیان ده ناسم نه گهرچی به پۆزیش نه مدیون وه کوو دابه زیون له چی جیگیاییکن. وه له وانیشدا ههیه هوشمه ندو مهردازی وا وه کوو تووشی له شکری دوژمن بی پتیان ده لی به راستی ره فیه کانی من فره مانستان پت ده کهن که چاودرێ یان بکهن. (واتا نهی له شکری دوژمن نه گهر نیوه فکرتان وایه له پیش تاقه سواریکی وه کوو من رابکهن نه رێ چی نه کهن له بهرامبهر هه واله کانه که

هېشتا نه هاتوونه به لّام به زمانى نه ودى كه هه وهسيان به كوشتارى نيوه دى پيتان ده ليتن چاوه پيمان بكن نهى كافرينه هه تا پيتان ده گهين) له برگه ي دوايى زور مه عنا لى دراوه ته وه له لايه ن نه وان هى شهر حى ده ديشيان كردووه. به لّام نه وه مه عناى نووسه رى نه م ديرانه نه وه بوو كه نووسرا له مه عناى نه م ده ديشه. ناره زووش ته هيه ته ماشاى شه رقاوى بكه.

غه زاي موته

١٠٢٠: عَنْ ابْنِ عَمْرِو (ض) اِنْ قُتِلَ زَيْدٌ فَجَعَفَرُ وَاِنْ قُتِلَ جَعْفَرُ فَعَبْدُ اللَّهِ ابْنُ رَوَاحَةَ.

ته رجه مه

١٠٢٠: له بهر نه ودى ته رجه مه ي نه م ده ديشه له باس ي (جه نازه) رته بوو به درتيره پيدانتيكى زورباش ليره دووباره ي ناكه ي نه وه.

١٠٢١: عَنْ أُسَامَةَ (ض) يَا أُسَامَةُ أَقَتَلْتَهُ بَعْدَمَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قُلْتُ كَانَ مُتَعَوِّذًا. فَمَا زَالَ يَكْرُرُهَا حَتَّى تَمْنَيْتُ إِنِّي لَمْ أَكُنْ اسْلَمْتُ قَبْلَ ذَلِكَ الْيَوْمِ.

ته رجه مه

١٠٢١: ده گيرنه وه له نوسامه ي كورى زى دى كورى حارته ره زاي خواي لى بى گوتى پيغه مبه ر (د) نيمه ي نارد يو سه ر تيره ي (حرقه) له گه ل به يانى گه يشينه سه ريان قه ومه كه رايان كرد. من و پياوتيكي نه نصارى گه يشينه پياوتيكي يان وه كوو به سه ر سوپمايى و بى هوشى فره ماندا گوتى لا اله الا الله. پياوه كه ي نه نصارى وازى لى هينا منيش دامه بهر بهر دان هه تا كوشتم. وه كوو هاتينه وه نه م ده بهر ده گه يشته پيغه مبه ر (د) ننجاه فرمووى نه ي نوسامه كوشت له پاش نه ودى گوتى لا اله الا الله. منيش گوتم: يو خاترى نه ودى واي گوت هه تا خو ي له كوشتن رزگار بكا. پاشان پيغه مبه ر (د) نه مه نده ي دووباره كرده وه نه م فره مووده يه هه تا له نه نجام گوتى كاشكى من هه تا نيمرو موسولمان نه بوومايه.

(ش): نه م قسه يه له لايه ن نوسامه له سه ر حه قيقه ته نه بووه به لكى له بهر (زيده روى - مبالغه). واي گوت.

(غزوة الفتح)

شهری کردندهوی مهککه

۱۰۲۲: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (ض) أَحْبَبْتُ أَبَاسْفِيَانَ عِنْدَ حَطْمِ الْخَيْلِ حَتَّى يَنْظُرَ إِلَى الْمُسْلِمِينَ. فَلَمَّا مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. بِأَبِي سَفِيَانَ قَالَ أَلَمْ تَعْلَمْ مَا قَالَ سَعْدُ بْنُ عُبَادَةَ. قَالَ قَالَ كَذَا وَكَذَا. فَقَالَ كَذَبَ سَعْدُ وَلَكِنْ هَذَا يَوْمٌ يُعْظِمُ اللَّهُ فِيهِ الْكُفْبَةَ وَيَوْمٌ تُكْسَى فِيهِ الْكُفْبَةُ.

«لهبهز نهوهی پهیمانی حودهیبه لهلایهن کافرهکانی مهککه جتی بهجی نهکرا مهککه لهلایهن موسولمانهکان (فتهح) کرا لهسالی ههشتهمی کوچی».

تههجهمه

۱۰۲۲: دهگتیرهوه لهعبدالله کوری چهزهرتی عبباس رهزای خودایان لی بی. گوتی پیغهمبهز (د) لهدووی مانگی رهمهزان. بهدههزارهوه لهمهدينه چووه دهري بو فتهحی مهککه. پیغهمبهز (د) بهروژووبو موسولمانیش ههمو بهروژووبوون. ههتا گهيشته (ناویک) پییدهلین (کهديه) که دهکهوتیه بهینی (عوسفان و قودهید) پاش عهسربو پیغهمبهز (د) پروژوی شکاند موسولمانیش پروژویان شکاند (ش) نهمه ناسخه بو ههمو (فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ) نهم نایهته وادهگری که نهگهر مانگی رهمهزان هات دهبی موسولمانان بهروژووبن بهلام تهخصیص دهکا بهعیری سهفهر/ واتا نهگهر لهسهفهردا نهبن. بهلام کاتی سهفهر دروسته بیشکیتن.

دهگتیرهوه لهعروهی کوری زویهز رهزای خودایان لی بی گوتی سالی فتهح وهکوو پیغهمبهز (د) تهشریفی بو سهز مهککه چو قورهیش خهبهریان زانی. نهبو سوفیان و حکیمی کوری چهززام وه بودهیلی کوری وهرقاء بو زانینی ههوالی لهشکری نیسلام هاتنه دهري. رویشتن ههتا گهيشته (مر الظهران). جیگاییکی نزیکه لهمهککه نیستا وادی فاطمهی پی دهلین لهناکاو چاویان بهئاگریکی زور کهوت. نهبو سوفیان گوتی. نهم ههمو ناگره زوره چییه؟ گویا ناگری شهوی عهدهفیه. بودهیل گوتی ناگری بهنی عهمره یهعنی خوزاعدهیه. نهبو سفیان گوتی ناگری بهنی عهمر لهمه کهمتره. ههندي له چههرهسی پیغهمبهز (د) چاویان پییان کهوت. قورتار نهبوون. گیران ههر سییان هینان بو خدمهت پیغهمبهز (د) نهبو سوفیان موسولمان بو رهزای خودای لی بی نجا وهکوو رویشتن

فەرمانی به عەباسی مامی کرد که ئەبو سوفیان لە (حطم الخیل) رابگره. هەتا چاوی
 بەلەشکری نیسلام بکەوی (چونکی حطم الخیل لووتە کێوتیکە وەکوو دەرەند رەت بوون
 بەوێندەرێدا ناچارێه) عەباسیش برەوی لەوێ رای گرت تیرەکانی نیسلامیش بێتیکە
 هاتن بەپیشیدا رەت بوون تیپە سوارێکی بەپیشدا رەت بوو. گوتی ئەو عەباس نەم
 سوارانە کێن. گوتی عەشیرەتی غفارن. ئەبو سوفیان گوتی من لەکوێ غفار لەکوێ
 (یەعنی نێمە ی قورەیش لەگەڵ غفار نەبە دوژمنایەتی نەبە دوستانەتی مونسەبەمان
 نی) پاشان تیرە ی جوهەینە رەت بوو لەوانیش پرسی لەعەباس وەکوو قسە ی پیشو
 گوتی من لەکوێ و جوهەینە لەکوێ پاشان لەشکری سعدی کۆری هۆذیم رەت بوو لەویشی
 پرسی و هەر قسە ی پیشووشی کرد. لەپاشان تیرە ی سولەیم رەت بوو لەویشی پرسی و
 هەرواشی گوت هەتا تیپە عەسکەرێکی زۆر گەورە هات ئەبو سوفیان گوتی ئەمانە چە
 تیرەیکە عەباس گوتی ئەمانە ئەنصارن لەژێر بەیداغی سەعدی کۆری عوبادە ئەو
 سەرۆکی یانە سەعد گوتی ئەو ئەبو سوفیان نێمرو پۆژی (مەلحەمە) یەعنی پۆژی
 کوشتن و کوشتارە. نێمرو استحلالی کەعبە دەکری پەردە ی هەرمەسەتی دەدری. ئەبو
 سوفیان گوتی ئەو عەباس (حَبْذَا يَوْمَ الزَّمَارِ). یەعنی نێمرو کە نێو بەفکری کوشتن و
 کوشتار بچنە سەر مەکە پۆژیکی خۆشەوێستە بۆ خەلکی مەکە چونکی هەرکەسیک
 بەبیری کوشتار چوێستە سەر مەکە تۆلە کردنەو هەر بۆ خەلکی مەکە بوو. دوژمنی
 خەلکی مەکە هەر ژێرکەوتو بوو. پاشان تیسپێکی تر هاتن لەوانی پیشو کەمتر بوو
 پیغەمبەریان لەگەڵ دابوو. بەیداغی پیغەمبەر (د) بەدەست زوبەیری کۆری عەوام بوو
 وەکوو پیغەمبەر (د) بەلای ئەبو سوفیان رەت بوو پێی گوت ئەو پیغەمبەری خودا
 نەتزانێ سەعدی کۆری عوبادە چی گوت. فەرموێ چی گوت. گوتی سەعد گوتی نێمرو
 پۆژی مەلحەمە و کوشتاری گەورە. پیغەمبەر (د) فەرمووی سەعد درۆی کردوو. بەلکی
 نێمرو پۆژیکە کە خودا تەعظیمی کەعبە ی لی دەکا وە رۆژیکە کەعبە ی لی بەرگ دەکری.
 بەهۆی بەدیارکەوتنی نیسلام وە بانگ دانی بلال لەسەر کەعبە و لا بردنی بت و سەنەم و
 وێنە و صورەت لەنێو بەیت و شتی تریش پیغەمبەر (د) فەرمانی دا کە بەیداغی خۆی لە
 (حەجون) بچە قتی حەجون جێگا بێتیکە لەنزیك قەبرستانی مەکە. عەباس بەزوبەیری گوت
 ئەو باوکی عبدالله لێرە پیغەمبەر (د) ئەمری بەتۆ فرموو بەیداغت بچە قیتی. پیغەمبەر
 (د) ئەو رۆژە فەرمانی بەخالد کۆری وەلید کرد کە لە سەرەوێ مەکە کە لەکەدا وە بۆ
 مەکە بێ. پیغەمبەریش (د) لە (گُداي) کە لە خوارووی مەکە. پاشان هەندێ
 لەقورەیش وەکوو سوهیلی کۆری عەمر وە صفوانی کۆری نومیە لە (خندەمە) کە

جیگاییتکه له خواره وهی مه ککه . بۆ کوشتار کۆبوونه وه خالد تووشیان هات کوشتاری کورت پرووی دا بهم تهرزه له هه والانی خالد دوو کهس کوژرا یه کیان خالدي کورپی سه عدی خوزاعی بوو که نازناوی (حویهش) بوو . دووهم کورزی کورپی جابری فهری بوو . له کافرانیش دوازه یان سیزده کهس کوژرا .

(ش): ئەم قسهی کوشتاری خالد که له (خندمه) بوو . نه وه به راست ده سه لمینتی که له چهند هه دیشیکی راست هاتوه که خالد له خواره وهی مه ککه بووه . پیغه مبه ریش (د) . له سه ره وهی مه ککه بوه وه کور چوینه ناو مه ککه .

١٠٢٣: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ (ض) جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يَعِيدُ.

ته ره جه مه

١٠٢٣: ده گێڕنه وه له عبداللهی کورپی مه سعود ره زای خودای لی بی گوتی پیغه مبه ر (د) رۆژی گرتنی مه ککه چوه ناو مه ککه له ده وهی به ییت سی سه دو شه ست بوت هه بوو . داریکی باریکی به ده سه ته وه بوو یه که یه که داریکی ده گه یاندی و دهی فه رموو (جاء الحق...) واته راستی و حق هات... هتد . بوته کان سه رنگون ده بوون . مه عنای فه رمو ده که شی حق که نیسه لامو قورنان هات . وه کفریش نه ما حق هات (باطلیش) که شتی پووچه له نه بووه مه عدوومه نه هیچ نیجاد ده کا له عه ده مه وه نه هیچ شتیکیش که نه بی له پاش وجود ده گێڕته وه بۆ وجود .

١٠٢٤: عَنْ عَمْرِو ابْنِ سَلَمَةَ (ض) صَلُّوا صَلَاةَ كَذَا فِي حِينَ كَذَا وَصَلُّوا كَذَا فِي حِينَ كَذَا. فَإِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَلْيُؤْذَنُ أَحَدُكُمْ. وَلْيُؤْمِكُمْ أَكْثَرُكُمْ قِرْآنًا.

ته ره جه مه

١٠٢٤: ده گێڕنه وه له عه مری کورپی سلیمه کورپی قه یس . گوتی مالی نیمه له سه ر ناوێک دابه زببوین . شوینی هاتوچۆی خه لک بوو . رێبوار زۆر له لامان داده به زین . نیمه ییش پرسیارمان لی ده گردن ئەم پیاوه چی یه په یدا بووه ده یانگوت ئەم پیاوه ده لی خوا نه وی ناردوه وه وهی بۆ ده نیڕی . بۆ نیمه ییشیان ده خوینده وه منیش منال بووم له م رێبوارنه قورنانم زۆر له بهر کردبوو . عه ره بیش بۆ موسولمان بوونیان چاوه ریی فه تخی

سه ککه یان ده کرد. ده یان گوت وازی لی بینن له گه له قه و مه که ی خوی. چونکی نه گهر سه رکه وت به سه ر خه لکی مه ککه دیاره پیغه مبه ریکی راسته. نینجا وه کوو مه ککه فته تح کرا. هه موو تیره وهۆزیک تالوکه یان کرد بو موسولمان بوون. (سلیمه ی) باو کیشم له پیش وهۆز که مان په له ی کرد بو موسولمان بوون له پاش گه وره بوون به نایینی نیسلام هاته وه (واته موسولمان بوو) گوتی والله له خدمت پیغه مبه ر (د) هاتوومه وه لاتان. به راستی پیغه مبه ری خودایه. نه وایگا به خه لک نیشان ددها. ده فهرموئ فلان نوئژ بکه ن له فلان کات. وه نوئژیککی وابکه ن له وه قتیکی وا. وه کو کاتی نوئژیش داهات با یه کیکتان بانگ بدا. کامه یشتان قورتان زور ده زانی به پیش بکه وی له نوئژ (واتا بیته نیمام) بیریشیان کرده وه له من زیاتریان نه بوو به زانی قورتان چونکی له ریتواران فیره قورتان بیوم منیان کرده نیمامی خویان. که ته مه نیشم شهش یا حه وت سالتیک بوو. دوو گردیکم له به ریوو کورت بوو وه کوو سه جده م ده برد هه لده کشا ستم به دیار ده که وت که عه وره ته. ژنیکیش له تیره که مان (قه بیله) گوتی بوچی لاسمتی نیمامه که تان دانا پۆشن له نیمه. نینجا پارچه یه کی عومانیان بو کریم له به حرین بویان کردم به کراس. له حه یاتی خوم به هیچ شتی که نه مه نده که یف خوش نه بوومه نه مه نده ی به م کراسه که یف خوش بووم.

(ش): شافعیه کان نه مه یان کرده ته به لگه (دهلیل) له سه ر دروست بوونی نیمامه تی (مندال میز - واته چاکه و خراپه لیک ده کاته وه که ته مه نی له حه وت سال یا حه وت سال زیاتره). له نوئژی فه رز به لام نه یان کرده ته به لگه له سه ر دانه پۆشینی عه وره ت. چونکه له وانه یه نه وکاته نه یان زانیوه داپۆشینی عه وره ت واجبه.

(غزوة اوطاس)

غه زای نه وطاس

١٠٢٥: عَنْ أَبِي مُوسَى (رض) اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِعُبَيْدِ أَبِي عَامِرٍ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَوْقَ كَثِيرٍ مِنْ خَلْقِكَ مِنَ النَّاسِ. فَقُلْتُ وَلِي فَاَسْتَغْفِرُ. فَقَالَ اللَّهُمَّ لِعُبَيْدِ اللَّهِ ابْنِ قَيْسٍ ذَنْبُهُ وَادْخِلْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُدْخَلًا كَرِيمًا.

ته رجه مه

١٠٢٥: ده گهر نه وه له نه بو موسای نه شعهری ره زای خودای لی بی گوتی پیغه مبه ر (د) وه کوو به سه رکه وتوویی وه به تالانی زور له غه زای حونه یان بۆوه له ژیر سه رکر دایه تی نه بو

عامر عوبهیدی کوپی سلیم حصاری (مامی ابو موسی) له شکریتکی ناردنه و طاس له دیاری ههوازن. بۆ به دواکهوتنی له شکر ههوازن که شکابوون له غهزای حونهین. ننج گه یشته سهریان دهوودی دان به دهستی ره بیعهی کوپی ره فیع یا به دهستی زوبهیری کوپی عهوام کوژرا. نهوانی تریش رایان کرد. نهبو موسی گوتی منیشی له گهل نهبو عامری مامه نارد. نجا پیاویتیکی بهنی جوشمی تیریتیکی له نهژنوی نهبو عامردا له نیو چۆکی چهقی. گه یشته سهر نهبو عامر گوتم مامه کامه بوو له تزیدا. به نیشاره کردن گوتی نهوی هئ بوو. منیش که وقه شوینی رای کرد. تانم تیدا گوتم شهرم ناکهی راده کهی. راده ستا گه یشته کافره که. هه ریه که یهک شیرمان وه شاند. من نهوم کوشت. پاشان به عامرم گوت مامه خود. دوزمنه کهی تۆی کوشت. گوتی نهوم تیره له نهژنۆ بینه ده ری. وه کوو درم هیتا نهختی ناو له جۆی تیره که هات. گوتی نهی برازام له منه وه سه لام له پیغه مبه ر بکه. پنی بلی دوعا بۆ بکا خودا لیم خوش بی منیشی دانا له جیاتی خۆی به سه رکرا دیه تی له شکره کهی پاشان زۆری پنی نه چوو و ده فاتی کرد. نجا چوومه خدمهت پیغه مبه ر (د) له مالی خۆی له سه ر تهختیکی (مورمول) یه عنی چنراو به په تکه گوریس. بئ رایه خ. له شوبنه واری گوریسه کان پشت و ته نیشتی پیروزی شوی به ستبوو. حیکایه تی خۆمانم بۆ گپرایه وه. خه به ری نه بو نامریشم پیتا پنی گوتم استغفارم بۆ بکا - داوای ناوی کرد ده ست نوژی شوشت. پاشان هه ردوو دهستی بلند کرد گوتی نهی خودایا. گوناھی عوبهیدی نه بو عامر داپۆشی. چاوم به سپیاتی بن ههنگلی کهوت. پاشان گوتی. نهی خودایا رۆژی قیامهت بیگیری له سه ره و دی زۆر له مه خلوقی خۆت له نهوعی نینسان. منیش پیم گوت بۆ منیش استغفار بکه (واتا داوای لی بوردنم بۆ بکه له خودا). گوتی نهی خودایا گوناھی عبداللهی کوپی قهیس داپۆشی و ببیه شه شویتیکی به که رامهت و به شه ردف و بی به خشی رۆژی قیامهت.

(غزوة الطائف)

شه ری طائف له مانگی شه و ال سالی هه شته می کۆچی پووی دا

١٠٢٦: عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ (ض) لَا يَدْخُلُنَّ هَؤُلَاءِ عَلَيْنَا: قَالَ فِي مَخْشَرٍ.

ته رجه مه

١٠٢٦: ده گیر نه وه له دایکی ئیمانداران - ئومی سه له مه ی هندی کچی ئومهیدی مه خزومی رهزای خودای لی بی گوتی پیغه مبه ر (د) ته شریفی هاته لام له کاتیک براه

عبداللہی کوری نومیم لایو له گهل موخنه ټيکيش. نم موخنه ته که ناوی (هیت بو) به عبداللہی کوری سله مہی گوت: تو پیم بلن نه گهر سبه یننې خودا طائفی بو فه تح کردن ته ماشای کچی غیلان بکه له قه له ویان له لای پیښه وه چوار لوجی له زگی دیاره. به لام له لای پشته وه هشت لوج له هردو ته نیشتی دیاره. پیغه مبه (د) به قسه یه کی توند به نومی سله مہی گوت نم موخنه ټانه - واته نه ژن و نه میړد- انه. با نینه لات. (ش): پاشان پیغه مبه نم نه ژن و نه میړدی نه فی کرد بو حیما پاشان له خلافتی عومر پیرو پریشان بو بوو دهر وژی ده کرد. نیزن درا له هفتی یه ک جار دهاته وه مه دینه. نه ویش کولہی عبداللہی کوری نومیم بو.

۱۰۲۷: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ عُمَرَ (ض) إِنَّا قَافِلُونَ إِنِشَاءَ اللَّهِ فَتَقُلَّ عَلَيْهِمُ الذَّهَابُ بَلَا فَتَحَ طَائِفٍ. وَقَالَ مَرَّةً ثَانِيَةً نَقُلْ فَقَالَ اْعْدُوا عَلَى الْقِتَالِ فَعَدُوا فَاصَابَهُمْ جَرَحٌ. فَقَالَ إِنَّا قَافِلُونَ غَدًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَأَعْجَبَهُمْ فَضَحِكُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

ته رجه مه

۱۰۲۷: ده گتيرنه وه له عبداللہی کوری حه زره تی عومر په زای خودای لی بی گوتی وه کوو پیغه مبه (د) طائفی نابلقه دا پاشان به سه ریاند زال بوو چونکی ته قیف کوشتاری (اوطاس) و (کورا) یان کرد هاتنه طائف به پیوستی یه کانی شهر بو ماوهی سالیک خوځان له قه لات قایم کرد. دهر گایان کلیل دا (ابن سعد گوتی ماوهی نابلقه ی نه وان هژده وژو بو) ننجا پیغه مبه (د) فرموی به راستی نیمه بارکه رین نه گهر خودا حه زیکا. نه صاحب نم فرموده یان پی گران بوو. گوتیان نیمه به بی گرتنی قه لات چوڼ پروڼ جاری دووهم فرموی بارده کین. پاشان فرموی سبه یننې زوو بو کوشتار پروڼ. نه صاحب دهره یان له قه لات دا بوو به شره تیر. چونکی نه وان له سه ر شوروی قه لات تیریان ددها ویشته. باش کاری له نه صاحب ده کرد نه صاحب برینداریان زوړ بوو. تیری نه صاحبیش نه ده گه یشته نه وان. نه وان بی باک بوون له زام و کوژران. ننجا پیغه مبه (د) فرموی نیمه بارده کین سبه یننې. نه صاحب پی یان خوشبوو پیغه مبه به گرځینه وه پی که نی به سه ر سورمانیکه وه له حالی نه صاحب که جاری پیښو پی یان ناخوشبوو بی گرتنی قه لات پروڼ ده دفعی پاشووش پی یان خوش بوو.

۱۲۰۸: عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ (ض) قَالَ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبْشِرْ فَقَالَ قَدْ اكْتَرَتْ عَلَيَّ مِنْ أَبْشِيرٍ. فاقْبَلْ عَلَى أَبِي مُوسَى وَبِلَالِ كَهَيْئَةِ الْغَضَبَانِ فَقَالَ رَدَّ الْبَشْرَى فاقْبَلَا انْتَمَا. قَالَا قَبْلُنَا ثُمَّ دَعَا بِقَدَحٍ فِيهِ مَاءٌ فَغَسَلَ يَدَيْهِ وَوَجْهَهُ فِيهِ وَمَجَّ فِيهِ ثُمَّ قَالَ اشْرَبَا مِنْهُ وَافْرَا عَلَى وَجْهِكُمَا وَنَحْرُكُمَا وَأَبْشِرَا فَأَخَذَا الْقَدَحَ ففَعَلَا. فَنَادَتْ أُمُّ سَلَمَةَ مِنْ وَرَاءِ السَّيْرِ. أَنْ أَفْضِلَا لَامَكُمَا. فَأَفْضَلَا لَهَا مِنْهُ طَائِفَةً.

تهرجه مه

۱۰۲۸: دهگیرنده له نه بو موسی نه شعهری ره زای خودای لی بی گوتی پیغه مهبر (د) له بهینی مه ککه و طائف له (جعرا نه) دابه زی بوو. منیش له خدمه تی بووم پیلالی بانگده ریشی له خدمه ت بوو. عه ره بیکی به ده وی هاته خدمه ت پیغه مهبر (د) پیی گوت له و به لیتن و وه عده ی به منت داوه نه ری به جی ناگهینی پیغه مهبر (د) فه رموی موژده ت لی بی (واتا به جی ده گه ینم). عه ره ب گوتی زورجار به منت گوتوه موژده ت لی بی. (واتا: هیچیشمان له تنو نه دیت). پیغه مهبر (د) پرووی پیروزی له نه بو موسی و بیلال کرد به شیوه ی رق بوونه وه فه رموی نهم عه ره به موژده کی منی رد کرده وه ننجاً نیوهش قبولی بکه ن (واتا: یقتان نه بیته وه). گوتیان قبرولمان کرد نه ی پیغه مهبری خودا پاشان داوای جامه ناویکی کرد. ده ست و دم و چاوی تیا شووش ناوه کی پرو کرده وه نیو جامه که. پاشان فه رموی له م ناوه بخونه وه. نه ختیکیش به دهم و چاوو سینگتان داکه ن. جامه که یان وه رگرت چلونی فه رموو وایان کرد نومی سه له مه دایکی نیمانداران له پشت پرده وه بانگی کرد فه رموی له پاش خو تان له م ناوه نه ختیکیش یارمه تی دایکتان بده ن - یه عنی یارمه تی من بده ن. ننجاً هه ندیکیان له ناوه که یو هیشته وه پیشکه شیان کرد.

ننجا لی ره دا وه رگی (مترجم) ده لی (جَلَّ اللَّهُ وَجَلُّ مَا خَصُّ أَكْرَمُ رَسَلُهُ بِهِ مِنَ الْحِلْمِ بِسُورَةِ الْمَنْشُورِ لَكَ صَدْرُكَ).

۱۰۲۹: عَنْ أَنَسٍ (ض) إِنَّ قُرَيْشاً حَدِيثُ عَهْدٍ بِجَاهِلِيَّةٍ وَمَصِيبَةٍ. وَإِنِّي أَرَدْتُ أَنْ أَخْبِرَهُمْ وَأَتَأَلَّفَهُمْ أَمَّا تَرْضَوْنَ أَنْ يَرْجِعَ النَّاسُ بِالدُّنْيَا وَتَرْجِعُونَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى بِيوتِكُمْ قَالُوا بَلَى. قَالَ لَوْ سَلَكَ النَّاسُ وَادِياً وَسَلَكَتِ الْأَنْصَارُ شِعْباً. لَسَلَكَتِ الْوَادِي الْأَنْصَارُ وَشِعْبُ الْأَنْصَارِ.

تەرجەمە

۱۰۲۹: دەگىرنەۋە لەنەنەسى كۆرى مالک پەزاي خوداي لى بى. گوتى تالانى
 حونەنى ھەموو دا بەموھاجىران ھىچى بەنەنصار نەدا. نەنصار گوتيان خودا لەپىغەمبەرى
 خۆى خوشى. مال بەموھاجىران دەبەخشى ئىمەش بەجى دىلى. كەچى شىرى ئىمەش تەكە
 دىكا لەخوتنى كافرانى حونەين. ئنجا پىغەمبەر (د) چەند كەسانىكى كۆکردوۋە لەنەنصار.
 فەرموۋى قورەشى مەككە تازە موسولمان بوۋىنە لەمىژنى يە لەكافرى جودا بوۋىنەۋە. زۆر
 مەلاۋ موصىبەتلىيان توش بوۋە بەم تەرزە خزم و كەسيان كۆزراۋە. نىشتامانيان گىراۋە
 مەنىش دەمەۋى تۆلەيان بۆ بەكەمەۋە. ئولفەتلىيان بەخەمە ناۋ دل لەگەل دىنى ئىسلام
 پىيىن. ئەرى ئىۋە پازى نابىن خەلكى بەمالى دونياۋە بگەرتتەۋە مالى خۆى ئىۋەش بە
 پىغەمبەرى خوداۋە (د) بگەرتتەۋە نىشتامان و خانوۋەكانتان. نەنصار ھەموو بەيەكەۋە
 گوتيان پازىن پىغەمبەر (د) ئەۋ كاتە فەرموۋى كاغەزتان بۆ دەنوسم مالى بەحرىن كە
 نەھەموو مالىكى فتوحات زياترە. بەتايىبەتى بۆ ئىۋەبى. گوتيان ھىچ پىۋىستى يەكمان بە
 دونيا نىيە. پاشان فەرموۋى ئەگەر عالەم ھەموۋى بەشىۋىتكدا بچى نەنصارىش
 بەشىۋىتكدا بچى مەن ئەۋ شىۋە ھەلدەبىژىم كە نەنصار پىيدا چوۋە.

۱۰۳۰: عَنْ ابْنِ عُمَرَ (رض) اللَّهُمَّ إِنِّي أَبْرَأُ إِلَيْكَ مِمَّا صَنَعَ خَالِدٌ.

تەرجەمە

۱۰۳۰: دەگىرنەۋە لەعبداللەھى كۆرى خەزەرتى عومەر پەزاي خودايان لى بى. گوتى
 نەپاش گرتنى مەككە لەمانگى شەۋال. لەپىش غەزاي حونەين. پىغەمبەر (د) بەسەدو
 پەنجا كەس لەموھاجىرو نەنصار خالدى ناردە سەر بەنى جۇذەيمەي كۆرى عامرى كۆرى
 عبدى مەنافى كۆرى كىنانە بۆ بانگەشتى دىن. نەك بۆ كوشتار ئنجا ۋەكۆۋ بانگى
 كردن. راست و راست نەيان گوت ئىمە موسولمان بوۋىن. بەلكى دەيانگوت (صبأنا
 صبأنا) اتا: ئىمە دىنى خۆمان جى ھىشت چوۋىنە ناۋ ئاينىكى تر خالدىش بەۋە پازى
 نەبوۋ دلى دانەكەۋت بەۋ قسە ناراستەۋخۆيەي كە غەيرى ئاينى ئىسلامىش دەگرتتەۋە
 دەستى كرد بەكوشتن و ئەسىر كردنيان. بەھەر يەككىكمان ئەسىرىكى پىن دايىن. ھەتا
 رۆژتىك خالد فەرمانى دا ھەر كەسە ئەسىرى خۆى بكوۋى. مەنىش گوتم واللە مەن ئەسىرى
 خۆم ناكۆرم. نابى ھاۋەلەكانىشم بيان كۆژن. ھەتا دەيانبەينە خەمەت پىغەمبەر (د) ئنجا
 ۋەكۆۋ بەخەمەت پىغەمبەر گەيشتىن قسەكەمان پىن گوت. ھەردو دەستى پىروۋى بلندكرد
 فەرموۋى ئەي خودايا مەن پەنا دەبەمە بەرتۆ لەۋ كارى خالد كردى دووجار ۋاي فەرموۋ.

تووړه یی پټغه مېهر (د) له بهر په له کړدنی خالذبوو بؤ کوشتنیان له پېش نه وهی بزای مه به ستیان چی یه .

۱۰۳۱: عَنْ عَلِيٍّ (ض) لَوْ دَخَلُوهَا مَا خَرَجُوا مِنْهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ.

ته وچه مه

۱۰۳۱: ده گټړ نه وه له حه زره تهی علی په زای خودای لڼ بی گوتی پټغه مېهر (د) له شکر ټکی بچو وکی نارد له ژیر فەرماندهی عبداللهی کوږی حوزافه ی سه همی نه نصاری فەرمانی پښ کردن له ژیر فەرمانه کانی نه و دهر نه چن. له کاریک عبدالله رقی له له شکره که ی بؤوه گوتی نه دی پټغه مېهر (د) فەرمانی به نیوه نه کړد. گوږی رایه لی من بکه ن. گوتین (به لڼ) گوتی ده که وایه هه ندی دارو سووته مه نی کوږکه نه وه بؤ من. بؤیان کوکړد وه. پاشان گوتی ناگری تی به رده ن ناگریان تی به ردا. پاشان گوتی هه مووتان بچونه نیو نه ناگره. نه گهر چی له شکره که به چونه ناو ناگر غه مناک بوون. به لام ویستی شیان خوځان فربه نه نیو ناگر پاشان هه ندی کیان هه ندی کیان ده گرت ده یان گوت نیمه له ترسی ناگر بؤ خدمت پټغه مېهر (د) هه لاتی. نیستاش له سهر دنیا تووشی سووتان بین چلون دهی. نیتر له قسانه به رده وام بووین هه تا ناگره که کوږاوه عبدالله که سه روکیان بوو رقه که ی نه ما. ننجا نه هه واله گه شسته پټغه مېهر (د) فهرمووی نه گهر بچو بانایه نیو ناگره که به و فکری که ناسووتین چونکه به قسه ی نه میرو سه رکردهی خوځان کردیه دهر نه ده چون له نیو ناگر هه مو دهمردن هه تا روژی قیامت. گوږی رایه لی نه میرو سه رکرده له فەرمان به چاکه و فەرمان کردن به نه کړدنی خراپه وه له کاری مه شروع هه یه. نه ک له وهی که خودا پښی ناخوځه و بی شرعی یه. حه دیشه (ان الامر المطلق لا یعم جميع الاحوال) و اتا فەرمان هه موو حاله ټیک ناگرته وه. به لام نه صحابه کانی پټغه مېهر واتی گه شستن. گوږی رایه لی سه رکرده له هه موو نه حوال ټیک لازم و پټیو سته هه تا له کاتی تووړه پېش وه له کاتی کردنی کاری خراپیش. ننجا پټغه مېهر (د) بؤی پؤن کړدنه وه که گوږی رایه لی فەرمانی نه میرو سه رکرده ته نیا له سهر کاری باشه به لام کاریک که خراپ بی خودا پښی خوځ نه بی نابی بیکه ی و فەرمانه که ی نابی جی به جی بکه ی.

۱۰۳۲: عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ (ض) يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ. وَبَشِّرْ وَلَا تَنْفَرْ.

تهرجه مه

۱۰۳۲: ده‌گترنه‌وه له‌عبدالله‌ی کورێ قه‌یس ابو موسی نه‌شعهری ژه‌زای خودای لێ بی گوتی پیتغه‌مبه‌ر (د) نه‌بو موسی و مه‌عازی کورێ جه‌به‌لی نارد بۆ حوکم و فیت‌کردنی مه‌حکامی دین و قورئان. یه‌مه‌نیش دووبه‌شه. مه‌عازی له‌لای سه‌ره‌وه دانا هه‌تا عه‌ده‌ن. نه‌بو موساشی له‌لای خواره‌وه داناو ته‌عینی کرد. پاشان فه‌رمانی به‌هه‌ردوویان کرد به‌ نه‌سان کردن بین له‌کاروبار زه‌حمه‌ت دان و ته‌نگه‌تاوکردن مه‌نوین وانا کاران بۆ خه‌لک سووک بکه‌ن به‌موژده‌و به‌شاره‌ت بین له‌گه‌ڵ خه‌لک به‌ره‌واندنده‌وه مه‌بن. بیزاریتان لێ بکه‌ن.

۱۰۳۳: عَنْ أَبِي مُوسَى (ض) أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَهُ إِلَى الْيَمَنِ فَسَأَلَهُ عَنْ أَشْرَبِةٍ تُصْنَعُ بِهَا فَقَالَ وَمَاهِي قَالَ الْبَيْعُ. وَالْمِزْنُ. فَقَالَ كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ.

تهرجه مه

۱۰۳۳: ده‌گترنه‌وه له‌نه‌بو موسای نه‌شعهری ژه‌زای خودای لێ بی گوتی وه‌کو پیتغه‌مبه‌ر (د) ناردی بۆ یه‌مه‌ن له‌نه‌حکامی نه‌وانه که ده‌خورپته‌وه. پرسپاری کرد له‌ پیتغه‌مبه‌ر (د) فه‌رمووی نه‌ودی که ده‌خورپته‌وه چین؟. گوتی (بتعه) وانا نه‌بی‌زی هه‌نگوبه. وه (مزه) یه‌عنی نه‌بی‌زی (جۆیه) - ئاوجۆ (که ئیستا پتی ده‌لێن (بیره). پیتغه‌مبه‌ر (د) فه‌رمووی هه‌رچی مه‌ستی و سه‌رخۆشی بدا هه‌رامه. له‌هه‌رچی دروست کرابێ.

۱۰۳۴: عَنْ الْبَرَاءِ (ض) مَرُّ أَصْحَابِ خَالِدٍ مِنْ شَاءَ مِنْهُمْ أَنْ يُعَقَّبَ مَعَكَ فَلْيُعَقَّبْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُعَقَّبْ.

تهرجه مه

۱۰۳۴: ده‌گترنه‌وه له‌به‌رائی کورێ عازب ژه‌زای خودای لێ بی گوتی پیتغه‌مبه‌ر (د) له‌گه‌ڵ خاڵد ئیمه‌ی نارد بۆ یه‌مه‌ن (له‌پاش گه‌رانه‌وه‌یان له‌ طائف و به‌شیک له‌ ده‌سکه‌وت (غه‌نانم) له‌جوعرانه (که له‌به‌ینی مه‌که‌کو طائفه) پاشان هه‌زره‌تی عه‌لی نارد جیگای خاڵد. فه‌رمانی‌شی پتی کرد به‌هه‌واله‌کانی خاڵد بلێ نه‌وی هه‌وه‌سی لێ یه‌ با به‌جسته‌وه نه‌وی هه‌وه‌سی‌شی لێ یه‌ با به‌ینی له‌بۆ شه‌رو غه‌زا له‌گه‌ڵ کافران. نه‌جا یه‌گتیک له‌وانه که

به چو نه‌وه من بووم که بۆ ته‌عقیبی غه‌زا لای هه‌زه‌تی عه‌لی نه‌جوولام. پاشان چه‌نه
(اوقیه) پارهی زۆرم به‌تالان گرت.

۱۰۳۵: عَنْ أَبِي بُرَيْدَةَ (ض) يَا بُرَيْدَةُ اتَّبِعْهُ عَلِيًّا. قُلْتُ نَعَمْ. قَالَ لَا تَبْغِضْهُ فَإِنَّهُ
فِي الْخُمْسِ أَكْثَرُ مِنْ ذَلِكَ.

ته‌رجه‌مه

۱۰۳۵: ده‌گێڕنه‌وه له (بوره‌یده) ڕه‌زای خودای لێ بی کۆری خۆسه‌یی ئه‌سه‌می گوتی
پێغه‌مبه‌ر (د) هه‌زه‌تی عه‌لی نارد بۆ لای خاڵد بۆ وه‌گرته‌تی ۵/۱ پێنج یه‌کی تالان.
منیش له ده‌روونی خۆم ڕقم له‌عه‌لی بۆوه چونکی دیتم کچیکی که ئه‌سیر کرابوو له‌لایه‌ن
موسولمانان بۆخۆی هه‌لبژارد. بۆ سه‌به‌ینه‌ش خۆی شووشت. منیش به‌خاڵدم گوت تو قه‌ت
ته‌ماشای هه‌زه‌تی عه‌لی ناکه‌ی چی ده‌کا. وه‌کوو چوینه‌وه خدمه‌ت پێغه‌مبه‌ر (د) نه‌وی
له‌ عه‌لیم دیت به‌ پێغه‌مبه‌رم گوت فهرمووی نه‌ی (بۆرده) نه‌ری ڕقت له‌عه‌لی بووبته‌وه
گوتم (به‌لێ) فهرمووی ڕقت لێ نه‌بیته‌وه چونکی له‌پێنج یه‌ک له‌مه‌ زیاتر به‌به‌ر عه‌لی
ده‌که‌وی. نینجا وه‌کوو پێغه‌مبه‌ر نه‌و هه‌واله‌ی به‌ (بوره‌یده) گوت. که عه‌لی خیانه‌تی
نه‌کردوه به‌لکی که‌مه‌تری له‌حه‌قی خۆی بردوه خۆشه‌وستی یه‌کی زۆری ده‌بارهی هه‌زه‌تی
عه‌لی په‌یدا کرد.

۱۰۳۶: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ (ض) الْإِيمَانُ نَوَافِلُ الْإِيمَانِ وَأَنَا أَمِينُ مَنْ فِي السَّمَاءِ يَأْتِينِي خَبَرُ
السَّمَاءِ صَبَاحًا وَمَسَاءً. فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ تَقَى اللَّهَ. قَالَ وَيْلَكَ أَوَلَسْتَ أَحَقَّ
أَهْلِ الْأَرْضِ أَنْ يَتَّقِيَ اللَّهَ. قَالَ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ. يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ أَضْرَبْتُ عُنُقَهُ. قَالَ لَا
لَعْلَهُ أَنْ يَكُونَ يُصَلِّي. فَقَالَ خَالِدٌ وَكَمْ مِنْ مُصَلٍّ يَقُولُ بِلِسَانِهِ مَا لَيْسَ فِي قَلْبِهِ. قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَمْ أَوْمَرْ أَنْ أَنْقَبَ قُلُوبَ النَّاسِ وَلَا أَشُقَّ
بَطُونَهُمْ. قَالَ ثُمَّ نَظَرَ إِلَيْهِ وَهُوَ مُقَفَّ. فَقَالَ إِنَّهُ يَخْرُجُ مِنْ ضَنْضِي هَذَا. قَوْمٌ يَتْلُونَ
كِتَابَ اللَّهِ رَطْبًا لَا يَجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السُّهْمُ مِنَ الرُّمِيَةِ.
وَأَظُنُّهُ قَالَ لَنْ أَدْرِكُهُمْ لَا أَفْتَكُهُمْ قَتْلَ ثَمُودَ.

ته‌رجه‌مه

۱۰۳۶: ده‌گێڕنه‌وه له‌ئهبه‌سه‌ عه‌یدی خودی ڕه‌زای خودای لێ بی. گوتی هه‌زه‌تی
عه‌لی له‌یه‌مه‌نه‌وه بارچه‌ زێڕتیکی له‌چه‌رمیکی ده‌باغ کراو به‌جه‌فتی نارد بۆ پێغه‌مبه‌ر (د)

هیشتا زبړه که له خاکی مده نه خوی صاف و پوخته نه کرابو گوتی له نیتوان چوار که س دابهشی کرد بو وه رگرتنی دلیان یه کی یان (عوبهینه ی کوری به در) دووم (نه قره عی کوری حابسی حه نظه لی) سنیهم (زید الخیل کوری موهله له لی طائی) چوارهم (یا عه لقه مه ی کوری عولاته ی عامری بوو یاخو (عامری کوری طوفه یلی) بوو یه کییک له نه صاحب گوتی نیمه موسته حه ق ترین لهم چوار که سه نهم خه به ره به پیغه مبه ر گه یشت (د) فهرمووی نیوه من به نه مین نازانن من نه مینداری نه وانهم که له ناسمانن سبهینه و نیواره خه به ری ناسمانن بو دی. گوتی پاشان پیایو کی پروموت دهر په ریو و له پرو و چاو له قوردا وه ناوچه وان به رز پش بوړ. وه سهر تراشاو له سهر عاده تی نه وان ی له دهر وه ی شار نیشته جین وه به پیچه وان ی خلاقی عاده تی عهر ب که پرچیان دهیشته وه وه گورج و دامنه هه لکراو. گوتی له خوا بترسه نه ی پیغه مبه ری خودا. پیغه مبه ر فهرمووی واوه یلا بو تو. نه دی لایق ترین نه هلی عارد که له خوا بترس من نیم؟ پاشان پیاده که پشی له پیغه مبه ر کرد: خالد گوتی نه ی پیغه مبه ری خودا نه ری له ملی نه دهم؟. فهرمووی نا به لکی نوژ د کا. خالد گوتی زور نوژ که نه و شتی به زمان ده لی له نیتو دلی نی یه. پیغه مبه ر (د) فهرمووی من فهرمانم پی نه کراوه دلی خه لکی کون بکه م وه زکی خه لکیش بد پینم پاشان ته ماشای پیاده که ی کرد پشی له پیغه مبه ر کرد بوو فهرمووی له نه وه ی نه م پیاده قه ومیک په یدا ددین به زمانیکه ته ر قورنانه دهوین له گه رووشیان ته جاوز ناکا بو نیتو دلیان له دین نیسلام دهر ددچن وه کو دهر چونی تیر له هه ردوولای جهسته ی نیچیر. وای بو ددچم فهرمووی نه گه ر تووشیان بیم له کاتی خوین د بیان کوژم وه دهیان برینمه وه به کوتایی وه کو قهومی صالح پیغه مبه ر سه لامی خودای لی بی. وه رگپرو دانه ری نه م په رتو که له وه ی که پیغه مبه ر حوکی به کوژرانی نه و که سه نه کرد به نوژ کردن دهر دکه وی که نوژ له پاش نیمان و باور هینان گه وره ترین نه رکانه چونکی ته علیلی به به جی گه یاندنی هیچ روکی تر نه کرد غهیری نوژ. لای کوری سه عد نه م پیاده نیوی (حه ر قوسی کوری هیر) بوو له نه وه ی نه م پیاده ش که قورنانه دهوین به ناوازی به رزو بین عبیره ت گرتن به واتا و نه حکامه کانی قورنانه نه م جوړه که سانه زورن له سالی ۱۳۷۱ کوچی. که کاتی نووسینه وه ی نه م په رتو که یه.

(غُرُوَّةُ ذِي الْخَلَصَةِ)

غەزای (ذی الخَلَصَة) له شاری غیلان و له عاردی (ختغم)

۱۰۳۷: أَلَا تُرِيحُنِي مَنْ ذِي الْخَلَصَةِ. وَقَالَ اللَّهُمَّ ثَبِّتْهُ وَاجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًا. فَقَالَ

رَسُولُ جَرِيرٍ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا جِئْتُكَ حَتَّى تَرْكُهَا كَأَنَّهُا جَمَلٌ أَجْرَبُ. قَالَ فَبَارَكْ فِي خَيْلٍ أَحْمَسَ وَرِجَالَهَا خَمْسَ مَرَّاتٍ.

تهرجه مه

۱۰۳۷: ده گیتی نه وه له جهریر په زای خودای لی بی همدیشی جریر له جهاد پهت بوو وه لهه گیتیړانه وهش بهم ته رزه پونی کردو ته وه گوتی پیغه مبه (د) پیی گوتم نه ری تز حه سانه وده یک به دلی من ناگهینی دهریاره (ذی الحله صه). چونکی ذی الحله صه خانویک بوو له شاری غیلان له عاردی خه ثعم و بوجه یله له وولاتی یه مهن پییان ده گوت (کعبه الیمانیة) چونکی له یه مهن بوو. به که عبه یشیان ده گوت (کعبه الشامیة) پیغه مبه ریش (د) حالی و ابو هیچ شتیکی له خوا به یک نه زانین (شرک) پی ناخوشر نه بوو له سهر دلی پیروزی له وه لای رساله ت په نا (پیغه مبه) گوتم: به لی. سه دو په نج سوارم له تیره (نه حمه س) هه لبرارد چونکی خاوه و ولاغ و سوار چاک بوون. منیش سوارتیکی باش نه بووم خوم په ده گوت له سهر و ولاغ. تم قسم به پیغه مبه ر گوت. ده ستیکی پیروزی له سهر سنگم دا چاوم به شوینه واری ده سستی که وت له سهر سینگم. فهرمووی: نهی خودایا رای بگری. بیگری به شاره زاو پی نیشان دراو. نیتر بیرای بیرای (به قطعی) جارتیکی تر من له و ولاغ نه که وتم. نجا و ده کوو جهریر گه یشته یه مهن پیایو یک له وی هه بوو. فالی به باسکه تیری ده گرتوه پییان گوت ناردرای پیغه مبه لیره یه. نه گهر پیی بکری له ملت ددها. هه تا روژیک فالی ده گرتوه دیتی جهریر له سهری راوه ستاوه گوتی باسکه تیره کانت بشکینه وه شه هادهش بیته و بلق هیچ په رستراوی راست نی یه خودا نه بی نه گهرنا له ملت ددهم. تیره دکانی شکاندو شه هادهی هینا.

جهریر گوتی له یه مهن بووم، تووشی دوو پیاو هاتم: یه کییان دوکلاعبو نه ویترو عهر له پاشایانی یه مهن بوو. چند سوارتیکی یان له گدل دابوو. هه موومان روو به مه دینه بووینه ره فیک و هاو پی. منیش له نه وولاتی پیغه مبه ر قسم بو ده گیتیړانه وه. ذو عهریان گوتی نه گهر تو خه بهری پیغه مبه رمان پی ددهی. منیش خه به ریکی نه وت پی ددهم. نه مه سی روژ پهت بوو له کات (أجل) ی نه و نجا روو به مه دینه رویشتن. تووشی کاروانیک بووین له مه دینه وه ده هات پرسیارمان لی کرد له م خه به ره ناخوشره گوتیان پیغه مبه (د) کوچی دواپی کردووه بولای خودای خوی نه بویه کر له جیگای نه و دانیشووه.

(ش): زانینی ذی عهر به وه فاتی پیغه مبه (د) یا به بو هاتن (که هانه ت) بووه یا خو زانایه کی باشی حدیث بووه له هیماو رموزاتی همدیشانی وه رگرتوه. یا به ههر شیتو ده کی دیکه بی. نجا جهریر وه کوو بوتخانه که ی شاری غیلانی وه کو تیکدا. نه بو نه رطانی کوپی

پنجیعی کوری عامری کوری نه زوهری بجلي بو موژده بردنی تیکدانی بوتخانه ی بیت
 نیمانی ناردی خدمت پیغمه مبر (د) گوتی سوتندم بهوزاته ی که توی ناردووه به
 پیغمه مبرایه تی به حق من له یه مه نه وه نه هاتوومه بو خدمت تو هتا بوتخانه کم وه کوو
 وشتریکی گروو جی هیتووه. پیغمه مبریش (د) دوعای خیرو بهر که تی بو سوارو
 یه ده کانی (نه حمه س) کرد پتج جار.

(غزوة سيف البحر)

شهری - سيف البحر -

(سيف البحر) به که سری سین یه عنی پوخی ده ریا. له م غه زایه چو بوونه سهر ریگای
 قافله ی قوره یشی یان نجای هه رچی قافله ییکی قوره یشی یان هات هه موو گیرا -
 سه رکرده شیان- نه بو عوبه یده ی عامری کوری جه راحی فهری قوره یشی بوو.

۱۰۲۸: عَنْ جَابِرٍ (ض) كُلُوا رِزْقًا أَخْرَجَهُ اللَّهُ. اطْعِمُونَا إِنْ كَانَ مَعَكُمْ أَيُّ الْحَوْتُ.

قهه جه مه

۱۰۳۸: ده گیت نه وه له جابر ره زای خودای لی بی گوتی پیغمه مبر فهرمووی بخون
 یز قیتیک که خودا ده ری خست ده رخواودی نیمه ییش. بده نه گهر لاتان هه یه. نه مه به لگه و
 ده لیله که ماسی کوشتنه وه ی له سهر نی یه.

(سهر برده ی نه م هه دیشه)

ده گیت نه وه له جابری کوری عبدالله نه نصاری ره زای خودای لی بی. گوتی پیغمه مبر (د)
 له سالی هه شته می هه جری له شکر ییکی سی سه د که سی له ژیر سه کردایه تی نه بو عوبه یده ی
 ناردی لای پوخی ده ریا. له پاش ماوه یه که هه یچ زادو زه خیره نه ما نه بو عوبه یده فهرمانی کرد
 هه ر که سی مزووه دی (هه نبانه ی) خوی پیتی. به هه موو هه نبانه کان دوو هه مبانه خورما
 کوژووه. له پاشان هه ر روژه. نه بو عوبه یده به قه ناعه ت بو خاتری ژیان که م که مه
 له خورما یه که ی پت ده داین هه تا ته واو بوو. پاشان دوو باره هه مبانه کانی زه خیره ی
 کوژکرده وه. له م کوژکرده وه ی دووهم هه ریه کمان پوژی یه که دانه قه سپمان پت ده برا. له کاتی
 قه سه گیت نه وه ی جابر یه کیتیک له مه جلیس گوتی یه که دنکه قه سپ. ژیان به پتووه نابات.
 جابر گوتی ناخر نه و دنکه قه سپه ییش نه ما. نه گهرچی به نه مانی زادو زه خیره و خورمان

موتنه ئېس بووين به لام هدر رۆيشتين. ههتا گه يشتينه (به حرين) له ناکاو دیتـ. نه ههنگیک لهو جیگایه کهوتبوو. به قهه کتویکی بچووک. ئەم لهشکره سێ سهد کهسیـ ههژده شو لهو نههنگه مان خوارد هدر تهواو نهبوو.

(گه ورهیی ئەم نههنگه وابوو چه زردهتی ئەبو عوبهیده فهرمانی کرد. دوو هیکر په راسوویان لیک به ستن له عارد چه قاندیان گوتی سوار ووشتریک به بن دا پەت بو. نه سواره که نه ووشره که به نزیک په راسو نه کهوتن. له گێرانه ویه کی تریش له جابر رۆژـ خودای لێ بی. گوتی دهريا له نهوعی عه نه بهر- نه ههنگیکي بۆ فره داین. نیومانگ له گۆشته که مان خوارد. به رۆژنه کهش خۆمان چه ورکرد. ههتا جهسته کاغان له لاوازی برسیهتی هه موو هاته وه سەر حالهتی خۆی له خوشی و صحت. پاشان وه کوو گه یشتينه. مه دینه حیکایه تی ئەم حووته مان به پیتغه مبه ر گوت ئەویش فره مووی بخۆن رزقیک که خودا ده ری خست. ده ر خواردی ئیتمه ش بدن نه گه ر لاتان هه یه. ئنجا هه ندیکیان بۆ هه خواردی وه کوو له مه عنای هه دیت باس مان کرد.

(ش): لەم لهشکری چه زردهتی عومهری کورپ خه طاب له گه لدا بوو. ئەم لهشکره ناویر به لهشکری (خَبَط) چونکی له برسان په لکه کانی داری سه له میان ده وه راند که داری مازو به پرووه یه عنی چلوویان ده وه راند دهیان خوارد - خه به ط - به واتای چلوه.

وه کوو رۆژ برسی بوونیان تروش بوو. قه یسی کوری سه عدی کورپ عه باده. بانگی کرد گوتی کێ خورما م لێ ده کری به ووشر. به مه رجیک خورما ی له مه دینه پێت بدهم. به ووشری حازر. چه زردهتی عومهر فره مووی ئەی ته عجبوب لەم مناله هیچ مائی نی یه به قه رزشر دینێ بۆ غهیری خۆی. ئنجا پینج ووشتری کری به پینج وسق خورما. له سێ جینگ ووشره کانی کوشته وه به سێ رۆژ. رۆژی چواره م ئەبو عوبهیده ئەی هیشته چی تر ووشر بکری. گوتی تۆ مالت نی یه فکرت وایه خۆت وه عده ی به خلاف بدهی - به رامبه ر خه لکی. ئنجا قه یس وه کوو گه یشته وه مه دینه چۆه لای سه عدی باوکی. به قه یسی گوت تۆ له کاتی برسیه تی قه وم چیت کرد. گوتی ووشرم بۆ کوشته وه باوکی گوتی چاکت کرد. گوتی پاشان چی گوتی ووشرم بۆ کوشته وه. سه عد گوتی چاکت کرد. گوتی پاشان چی گوتی ووشرم کوشته وه. سه عد گوتی له رۆژی چواره م چیت کرد. قه یس گوتی له کوشته وه قه ده غه کرام. باوکی گوتی کێ نه هی لێ کردی واته قه ده غه ی کردی گوتی ئەبو عوبه یده ی سه رۆکم. سه عد گوتی بۆچی. قه یس گوتی ئەبو عوبه یده ی پێی گوتم تۆ پێ مائی هه رچی هه یه مائی باوکه سه عد گوتی. نه وا چوار باغم له خورما پێت دای. له هه مویان که متر باغی - فه خذه - حاصلاتی هه ر ساله ی په نجا وسقه.

ئەم نههنگه ی خواردیشیان بۆین له نهوعی عه نه به ره چونکی عه نه به ر گیایه کی پێن خوشه له بن ده ریا شین ده بی ئەم ته رزه ماسیه یش عاشقی پێنه که یه تی نه چی ئەی خوا

که چی زه هیرشه بو نو. وه کوو خواردی نهی کوژی ده ریاش فریدی ددها. گوشته کهیشی
بیتی خوشه.

(حدیث ثمامه ووفد ابی حنیفه) حه دیتی ثومامه و وفد ناردراوانی بهنی حه نیفه

۱۰۳۹: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) مَا عِنْدَكَ يَا ثُمَامَةُ فَقَالَ عِنْدِي خَيْرٌ يَا مُحَمَّدُ إِنْ تَقْتُلَنِي تَقْتُلْ ذَا دِمٍّ وَإِنْ تُنْعِمَ تُنْعِمَ عَلَيَّ شَاكِرٌ وَإِنْ كُنْتُ تَرِيدُ الْمَالَ فَسَلْ مِنْهُ مَا شِئْتَ. فَتَرَكَ حَتَّى كَانَ الْغَدُ. ثُمَّ قَالَ لَهُ مَا عِنْدَكَ يَا ثُمَامَةُ. فَقَالَ مَا قُلْتُ لَكَ إِنْ تُنْعِمَ تُنْعِمَ عَلَيَّ شَاكِرٌ. فَتَرَكَ حَتَّى كَانَ بَعْدَ الْغَدِ فَقَالَ مَا عِنْدَكَ يَا ثُمَامَةُ. قَالَ عِنْدِي مَا قُلْتُ لَكَ. فَقَالَ اطْلُقُوا ثُمَامَةَ. فَقَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ.

تهرجه مه

۱۰۳۹: ده گیتی نه وه له نه بو هو په ربه ره زای خودای لئ بی گوتی پیغه مبهه (د) تپیه
سواریکی بو لای نه جد نارد پاشان پیاوړیکیان له بهنی حه نیفه هینا (له نه ولادی نه جیم
کوړی جعبی کوړی علی کوړی بکری کوړی وائلن). تیره په کی ناسراوون له یه مامه داده به زن
له نیوان مه که و مه دینه. نیوی (ثومامه کوړی نه ثالب بو) له نه ستوونه کانی مزگه وت
له نه ستوونه یتکیان به ستوه پاشان پیغه مبهه (د) له حوږدی پیروزی فهرموه درئی بو لای
نه و. فهرمووی چیت لایه نهی ثومامه (واتا موسولمان ده بی نابی یا خو واته که ی نه وه یه
بیرت چلونه دهرحق به من که چیت لئ ده که م). گوتی بیرى چاکه م هیه دهرحق به تو.
چونکی تو هه چاکه ت لایه نهی محمد. نه گهر بمکوژی خوتندارتیک ده کوژی به استحقاقی
خومه بو تو ستم نی یه. وه نه گهر چاکه شم له گهل بکه ی. چاکه له گهل یه کیتک ده که ی
سویاست ده کا. وه نه گهر مالیشت ددوی بخوازه نه وی مه یلت دهینی له مال. پیغه مبهه
وازی لئ هینا نه و روژه بو سبهینه هاته وه لای. فهرمووی چیت لایه نهی ثومامه گوتی
به تو م نه گوت. نه گهر چاکه ده که ی چاکه له گهل که سییک ده که ی سویاست ده کا نه م جاره ش
وازی لئ هینا. هه تا بو سبهینه هاته وه لای فهرمووی چیت لایه نهی ثومامه. گوتی لای
من هه نه مه نده هیه که پیتم گوتی. فهرمووی ثومامه به رده ن ناوړیک له مزگه وت نزیک
بوو ثومامه خو ی شوشت هاته ناو مزگه وت گوتی اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان
محمد رسول الله. نهی محمد والله نه بوو له سهه رووی عارد یه کیتک هه نده ی تو رقم
لئ ی بپته وه نیستاش نی یه یه کیتک هه نده ی تو خوشم بو. والله دینی تو م له هه موو دینان

زیاتر رق لئی دهبووه نیستاش دینی تۆم لههه موو دینان خوشتەر دهوئ. سوارهکانی تۆیش
 میان گرت منیش دهم ویست بچمه عومره. ئنجا فرمانت له سهر چی یه پیغه مبهه (د)
 موژدهی پیدا که بههوی نهوهی هاتی به ناو نایینی ئیسلام خیرتکی گه ورهت پئی گه یی
 له دین و له دنیا وه نهه هم موو گونا هانهی که کردووته هیچی نهه. فرمانیشی پئی کرد
 عومره بکا ئنجا وه کوو چووه مه کهکه یه کتیک پئی گوت (صَبَوْتُ) یه عنی ده رچووی له
 دینی خۆت بۆ دینتکی تر ثومامه گوتی نا والله بهلکی موسولمان بووم له گه له محمد که
 نیردراوی خودایه (د). والله دانه گه نیکیشان له یه مامه بۆ نایه هتا پیغه مبهه نیزن
 نهه. ئنجا (ثومامه) که سه روکی (یه مامه) بوو وه کوو چووه خه لکی یه مامه ی قه دهغه کرد
 له وهی که هیچ شتیک ره وانهی مه کهکه بکهن. هتا خه لکی مه کهکه کاغه زیان بۆ پیغه مبهه
 (د) نووسی تۆ خۆت فرمان ده که ی به خزمایه تی پاراستن. نیمه ش پهریشانین ئنجا
 پیغه مبهه (د) کاغه زی بۆ ثومامه نووسی که شت قه دهغه نهه بۆ مه کهکه:
 دانه ری نهه پهرتو که ش ده لئی (سبحان الله له بهر گه وره یی خداو گه وره یی و بهزه یی
 هاته وهی پیغه مبهه در حقه به دورژمانیشی).

١٠٤٠: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (ض) لَوْ سَأَلْتَنِي هَذِهِ الْقِطْعَةَ مَا عَطَيْتُكَهَا وَلَكِنْ نَقَدُوا أَمْرَ
 اللَّهِ فِيكَ وَلَنْ أُدْبِرْتَ لِيَعْقِرَنَّكَ اللَّهُ وَإِنِّي لَأَرَاكَ الَّذِي أُؤَيِّتُ فِيهِ مَا رَأَيْتُ. وَهَذَا ثَابِتٌ
 يُجِيبُكَ عَنِّي. بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُ فِي يَدَيَّ سِوَارَيْنِ مِنْ ذَهَبٍ فَأَهَمَّتَنِي شَانَهُمَا، فَأَوْحَى
 إِلَيَّ فِي الْمَنَامِ أَنْ أَنْفَخَهُمَا فَنَفَخْتَهُمَا فَطَارَا. فَأَوَلَّيْتُهُمَا كَذَابَيْنِ يَخْرُجَانِ بَعْدِي. أَحَدُهُمَا
 الْعِيسَى وَالْآخَرُ مُسَيْلَمَةُ.

تهرجه مه

١٠٤٠: ده گێڕنه وه له عبد اللهی کوری عه باس ره زای خودای لئی بی گوتی له سالی
 دهیه می کۆچی موسه یله مه ی کوری ثومامه ی کوری که بیرى کوری جه بیی کوری حارث
 له به نی حنیفه له زهمانی پیغه مبهه هاته مه دینه به زۆر که سی گوت له هۆزی خۆی پیغه مبهه
 (د) ته شریفی بۆلای چوو ثابتی کوری قه یسی کوری شماسی له گه له دا بوو دوانده رو
 خه طیبی نه نصار بوو. پیاویکی قسه ره وان بوو ده یگوت موسه یله مه نه گهر محمد
 له کاروباری پیغه مبهه رایه تی له پاش وه فاتی من بکا به جی نشین و خه لیفه ی خۆی باوه ری
 پئی ده ینم. نهه له مه جلیسه که وای گوت. پیغه مبهه ریش (د) پارچه شوو پتکی دارخورمای
 به دههستی پیروزی یه وه بوو چوو له سهر سه ری موسه یله مه وه رفیقه کانی راهه ستا فرمووی

نه گهر هم پارچه دارم لى بخوازی ناتده منى له حوکمی خودایش دهرحق به خوت تهجاوزت
 بى ناکړئ. وه نه گهر روو له گوی رايه لى و طاعه تی من وه ریگری بى شک خودا
 بهیلاکت دده. وه من تو ده بینم به وکسه ی که پتم نیشان درا. له و خوی که دیتم
 'یه عنی چیت به سهرهات) نه گهر در ژه ییش بده یه قسه کردن (من هیچی تر جوابت
 ناده موه). نه مه ثابت وه لامت دده اته وه. پاشان پیغه مبر وازی لى هیتا رویش. ننجا
 کوری عه باس گوتی له خه ونه که ی پیغه مبر (د) نه گه یستم. که فهرمووی تو ده بینم
 به وکسه ی که پتم نیشان درا له خه و نه ی که دیتم. نه بو هوره یه خه بهری پم دام. گوتی
 پیغه مبر (د) فهرمووی کاتیک من خه و تبووم دیتم دوو بازنی زیر له ده سته کانه منیش زور
 پم غه مناک بووم. چونکی خسلتی ژنان زه عیفی و زه بوونی ده گه یه نی. له و خه و دا وه حیم
 بو هات. فووه یکیان لى بکه منیش فو تکم لى کردن. هه ردو و باز نه کان فرین به یه ک فوو
 له بهر حه قاره ت و پم نرخى خو یان ننجا ته عبیرم والی داوه له پاش من دوو درو زنی گه و ره
 به ده رده که ون. به به دیار که و تنی نیدعای پیغه مبر رایه تی. یه کی یان نه سو دی عه نس یه له
 به نی عه نس له (صه نعا) دووه م (موسه یله مه یه) له به نی حه نیغه له یه مامه. ننجا
 موعجیزه ی پیغه مبر به م ته رزه پیغه مبر (د) کار به ده سستیکی له صه نعا دانا ناوی (باذان)
 بو و دفاتی کرد. عه نس ی و کوو خه بهری و دفاتی پم گه یشت به خوی و هوزه که ی هات
 (صه نعا ی) دا گیر کرد ژنی فهرمانده ر که ش له خوی ماره کرد. پاشان پیوا ییک ناوی
 (فه یروز) بوو. به شه و چوه سهر نه سو دی عه نس ی کوشتی ژنه که و هه ر مالیکی گرتبووی
 هه موی دهر هیتا. خه بهری بو مه دینه ره وانه کرد به یه ک شه و روژ له پیش و دفاتی پیغه مبر
 (د) خه بهر گه یشته مه دینه. به لام پیشتر پیغه مبر (د) به ریگای وه چی. خه بهری به یاران
 و نه صاحب دابوو. موسه یلمه ش له خه لیفایه تی نه بو به کری صدیق به هیرشی عه سکه ری
 نیسلام. قه ووم و قوه ته که ی تیکچوو موسه یلمه ش به ده ستی (وه حشی) که صه حابه بوو
 پروو چی پیسی بو ناگر ره وانه کرا.

(قصه اهل نجران)

چیروکی خه لکی نه جران

١٠٤١: عَنْ حُذَيْفَةَ (ض) لَابَعَثَنُ مَعَكُمْ رَجُلًا أَمِينًا حَقَّ أَمِينٍ. قُمْ يَا أبا عُبَيْدَةَ ابْنَ
 الْجَرَّاحِ فَلَمَّا قَامَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. هَذَا أَمِينٌ هَذِهِ الْأُمَةُ
 وَفِي رِوَايَةٍ عَنْ أَنَسٍ (ض) لِكُلِّ أُمَّةٍ زَمِينٌ وَأَمِينٌ هَذِهِ الْأُمَةُ أَبُو عُبَيْدَةَ ابْنُ الْجَرَّاحِ.

باسی نهجران

۱۰۴۱: نهجران شارتيكى گه ورهيه بهينى له گهډل مه كهكه جهوت قوناغه نى دوو كه-
 بوو. ۱- به هم: پتي ده گوترا سديد. ۲- نتيوى (عبدالمسيح) بوو پتي ده گوترا (عاقب).
 ده گيتړنه وه. له حوده يفه كورې يه مان ره زاي خوداي لي بي گوتي عاقب و سديد. هاته
 خدمت پيغه مبه ر (د) حارثي كورې عه لقه مه شيان له گه ډد ابو كه سه روكي زاناياني
 نهجران بوو پيغه مبه ر داواي لي كردن بو ناياني نيسلام و قورناني بو خوتندن. نه بوونه
 نيسلام و نينكاربان كرد. پيغه مبه ريش (د) فهرمووي نه گه ر نينكارى قسه ي من ده كه ن
 وهرن من و نيوه (مولاعنه) ده كه ين به م ترزه هه ردو ولا مان له خردا ده پارې پنه وه له عنه ت
 له و كه سه بي ناحقه. نه وانيش ويستى يان مولاعنه بكه ن. پاشان سه پيديان به عاقبي
 گوت نيمه مولاعنه ناكه ين. چونكي نه گه ر پيغه مبه ر بي و مولاعنه نش بكه ين نه جاتان
 نابي نيمه و جاغي شمان و نه وه كانيشمان به هيلاك ده چين و ده فو تين. به هه ر چند مال
 حوكم ده كه ي پيت دده ين نجا پيغه مبه ر (د) له گه ليان پيك هات. له سه ر نه مه كه هه زار
 خيلعت له مانگي ره جه ب وه هه زار خيلعت يش له مانگي سه فهر بدن. له گه ډل هه ر
 خيلعت تيكيش يه ك وه قيه زير هه بې. گوتيان دده ين نه مه نده ي به وئ به لام پياوړيكي
 نه مين مان له گه ډل بنيره. نه مين نه بې له گه لمان نه نيري. پيغه مبه ر (د) فهرمووي پياوړيكي
 نه مينتان له گه ډل ده نيرم به راستي نه مين بې پاشان فهرمووي هه لسته نه ي نه بو عوبه يده ي
 كورې جه راج. وه كوو هه لستا پيغه مبه ر (د) فهرمووي. نه مه نه مينى نه م نومه ته يه.
 له نه نه س ده گيتړنه وه پيغه مبه ر فهرمووي بو هه ر نومه تيك نه مينتيك هه يه نه مينى نه
 نومه ته يش نه بو عوبه يده ي كورې جه راجه.

(قدوم الأشعريين)

هاتنى نه شعريه كان

۱۰۴۲: عَنْ أَبِي مُوسَى (ض) أَجَلٌ وَلَكِنْ لَا أَحْلِفُ عَلَى يَمِينٍ فَأَرَى غَيْرَهَا خَيْرًا
 مِنْهَا إِلَّا أَتَيْتُ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ مِنْهَا وَفِي رِوَايَةٍ وَتَحَلَّلْتُهَا.

تهرجه مه

۱۰۴۲: ده گيتړنه وه له نه بو موسى نه شعري ره زاي خوداي لي بي له سالي نويه مي

کزچی له گهل چەند كه سيك له نه شعەريان هاتينه خدمەت پيغه مبهەر (د) ووشرمان لى داواکرد گرانبارى و نه شيای خوځمانى لى باركهين بۆ غەزای تەبووک داواکه مانى قبول نه کرد. دووباره داوامان لى کرد نه مجاره سوتى خوار نه شياتان بارناکه م. پاشان زۆرى بى نه چوو پينج ووشرى بۆ ناردىن هەندىکيش دەلین شهش. له و ووشرانهى که به تالان هاتن له نيۆ کافران وه کوو ووشره کافان وه رگرت نيتمه له نيۆ خوځمان گوتمان بوينه هوى - غه فله تى - پيغه مبهەر له سوتنده کهى نيتمه به هيلاک دهچين. من خوځم چووم بۆ خدمەت پيغه مبهەر (د). پيم گووت تۆ سوتى خوار. نيتمه و نه شيای نيتمه هه لنه گرى. که چى نه و نه ستا هه لته گرت. فهرمووى (به لى) وايه. به لام من سوتى له سه شتيكى وا ناخوځم که باشتريک له و شته هه بى نيلا مه گهر نه و شته باشتريک ده که م. له ريوايه تيکيش فهرمووى که فارهى سوتى دا.

(قدوم اهل اليمن)

هاتنى خه لکى يه مهن

١٠٤٣: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) أَتَاكُمْ أَهْلُ الْيَمَنِ هُمْ أَرْقُ أَفْنِدَةً وَاللَّيْنُ قُلُوبًا الْإِيمَانُ يَمَانٌ وَالْحِكْمَةُ يَمَانِيَّةٌ وَالْفَخْرُ وَالْخِيَلَاءُ فِي أَصْحَابِ الْأَيْلِ وَالسَّكِينَةُ وَالْوَقَارُ فِي أَهْلِ الْغَنَمِ.

ته رجه مه

١٠٤٣: ده گيرنه وه له نه بو هوره يره ره زای خودای لى بى گوتى له سالى وفود که سالى نۆيه مى هيچرى بو وه فدى حيميه ره يه مهن وه هاتن بۆ خدمەت پيغه مبهەر (د) پرووى قسه کردنى له نه تىحاب کرد چەند که سانيکيش له نه نصار له وى بوون. فهرمووى خه لکى يه مهن هاتنه لاتان. نه وان کيسه ي دلان تهنک تره. زووتر قسه ي راست ده چيته ناودلان. وه دلشيان نه مرتره زووتر قسه ي راست له ناو دلان ده چقه قى. نيمان ده دريته پال خه لکى يه مهن. زانينى نه حکامى شه رعى و قسه يه که له گهل راستى و حق ريک بکهوى يه مهن يه دلان کانگاوه مه عده نى حیکمه ت و نيمانه له هه موو زه مانتيک چونکى هه ديشى راست و سه حىحى تريشيان ده رحق هاتوه له خوځايى بوون و خه لکى تر به که م زانينيش له نيۆ خاوه ن ووشره. هيمنى و به پيزى و خو به که م زانين له نيۆ خاوه ن مه ره.

(حجة الوداع)

حجی مال ناویسی

۱۰۴۴: عَنْ أَبِي بَكْرَةَ الزَّمَانُ قَدْ اسْتَدَارَ كَهَيْئَةَ يَوْمٍ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ السَّنَةَ اثْنَاعَشَرَ شَهْرًا. مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ثَلَاثَةٌ مَتَوَالِيَاتٌ. ذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ وَالْمَحَرَّةُ وَرَجَبُ مُضَرَ الَّذِي بَيْنَ جِمَادِي وَشَعْبَانَ. أَيُّ شَهْرٍ هَذَا. أَلَيْسَ ذَا الْحِجَّةِ. قُلْنَا بَلَى قَالَ وَآيُ بَلَدٍ هَذَا أَلَيْسَ الْبَلَدَةُ. قُلْنَا بَلَى قَالَ فَآيُ يَوْمٍ هَذَا. أَلَيْسَ يَوْمَ النُّحْرِ. قُلْنَا بَلَى قَالَ فَإِنَّ دِمَانَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ كَحَرَمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا. وَتَسْتَلْقُونَ رَبَّكُمْ. فَيَسْأَلُكُمْ عَنْ أَعْمَالِكُمْ إِنْ أَفْلَا تَرْجِعُونَ بَعْدِي ضَلَالًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ. إِنْ لِيُبْلَغَ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ فَلَعَلَّ بَعْضٌ مَن يُبْلَغُهُ أَنْ يَكُونَ أَوْعَى لَهُ مِنْ بَعْضٍ مَن سَمِعَهُ ثُمَّ قَالَ أَلَا هَلْ بَلَغْتُ مَرَّتَيْنِ.

تەرجەمە

۱۰۴۴: دەگێڕێنەوێه لەنەبو بەکرە نەفیعی کوری حارث ڕەزای خودای لێ بی گوتی پێتغەمبەر (د) ڕۆژی جەژنی قوربان کەپێی دەلێن ڕۆژی (نەحر) لە حجة الوداع (مێنا، کە حەجی یەکەمی پاش کۆچ کردنی بوو بۆ شاری مەدینە. وە ناخەری هەموو حەجەکانی مەککەشی بوو. چونکی لەپێش کۆچ کردنی بۆ مەدینە هیچ سالتیک حەجی تەرک نەدەکرد - واتە هەموو سالتی حەجی دەکرد. فەرمووی زەمانە گەراوە سەر شێوەی خۆی لەو ڕۆژە کە خودا ناسمانەکان و عاردی دروست کرد. بەم تەرژە سال دوازدە مانگە چوار مانگیان بەقەدر بەرێژن لەم چوارانە سێیان لەدوو یەکتەترین.

ذو القعدة و ذو الحجة و موحه‌رم. وە مانگی ڕەجەبیشە کە (مضر) لەهەموو عەرەبێک زباتر ڕیزی گرتووە. کە کەوتووەتە بەینی دوو جەمادو مانگی شەعبان. پاشان فەرمووی ئەم مانگە چی مانگێکە. ئێمەش گوتمان خودا پێتغەمبەری خودا دەزانێ. پاشان قسەیی نەکرد. هەتا واتێ گەشتێن بەغەیری ناوی خۆی نیوی دەبا. فەرمووی ئەدی ذالحجە نییە؟. گوتمان بەلێ ذی الحجةیە.

پاشان فەرمووی ئەم شارە چی شارێکە گوتمان خودا پێتغەمبەری خودا دەزانێ. پاشان قسەیی نەکرد. هەتا واتێ گەشتێن نیویکی تری لێ دەنت. پاشان فەرمووی ئەدی ئەم شارە نەو شارە نییە کە پێتووستە ڕیزی بگیری کە شاری مەککەیه. گوتمان (بەلێ هەو). پاشان فەرمووی نێمرو چی ڕۆژێکە. گوتمان خودا پێتغەمبەری خودا دەزانێ پاشان قسەیی نەکرد.

ههتا واتن گه‌یشتین ناویکی تریلی ده‌نق پاشان فەرموی ئەدی ئیسرو (یوم النحر) واتا پوژی کوشتنه‌وه نی‌یه که‌روژی یه‌که‌می جه‌ژنی قوریانه: گوتمان به‌لن. پاشان فەرموی به‌راستی خوینتان و مالتان و عەرزو ناموس و ئەخلاقتان لەسەر ئێوه پێزگیراوه وەکوو پێزگرتنی ئیسروتان که‌ یوم النحره. لەم مانگەتان که (ذی الحجه‌یه) لەم شارەتان که مه‌که‌یه. به‌خزمت خودای خۆشتان ده‌گەن پوژی قیامەت. له‌هموو کردە‌وه‌تان ده‌پرسی ناگادارین له‌پاش من خۆتان نه‌گیتن به‌زالم و سته‌مکار هه‌ندیکتان له‌ملی هه‌ندیکتان بده‌ن له‌به‌ر به‌رده‌رەکانی و هه‌سوودی به‌یه‌کتر بردن لەسەر دونیا (واتا: خۆینی یه‌کتیرتان مه‌پێژن. په‌رده‌ی عەرزو ناموس و ئەخلاقی یه‌کتیرتان مه‌دپێژن. مالی یه‌کتیرتان به‌حەلال مه‌زانن بێ ئین). ناگادارین با نه‌وانه‌ی لی‌ره‌ حازرن ئەم قسانه‌ی من به‌وانه‌ بلێن که لی‌ره‌ نین. چونکه‌ دروسته‌ هه‌ندێ له‌وانه‌ی پێ‌یان ده‌گوترێ وه‌ گوێ‌یان له‌ پێغه‌مبه‌ر بووه (د) ئەم قسانه‌ی من له‌بیر ناکه‌ن باشتریان له‌بیره‌ له‌وانه‌ی که به‌خه‌لکی را‌ده‌گه‌ین. پاشان فەرموی، ناگادارین من ئەرێ قسه‌ی خۆم را‌گه‌یان‌دو ته‌بلیغی خۆم کرد (دووچار وای فەرموو) یه‌عنی من فەرمانی خۆم به‌جێ گه‌یان‌د که‌ را‌گه‌یان‌دنه‌و هه‌یچیش لەسەر نیردراو نی‌یه‌ را‌گه‌یان‌دن نه‌بێ. خودایش که‌یفی خۆیتی نه‌گەر به‌قسه‌م بکه‌ن پا‌داشته‌تان هه‌یه به‌قسه‌شم نه‌که‌ن جه‌زاتان ده‌بین.

(غزوة تبوك) وهي غزوة الغسرة

شەڕی تەبووک که شەڕی تەنگانه‌یه

١٠٤٥: عَنْ أَبِي مُوسَى (رض) وَاللَّهِ لَا أَحْمِلُكُمْ عَلَى شَيْءٍ. خُذْ هَذَيْنِ الْقَرِينَيْنِ. وَهَذَيْنِ الْقَرِينَيْنِ. فَاَنْطَلِقْ بِهِنَّ إِلَى أَصْحَابِكَ. فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ. أَوْ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. يَحْمِلُكُمْ عَلَى هَؤُلَاءِ فَارْكَبُوهُنَّ خَرَجَ إِلَى تَبُوكَ.

تەرجەمه

١٠٤٥: ده‌گێڕنه‌وه له‌ ئەبو موسی ئەشعه‌ری په‌زای خودای ئێ بی گوێ په‌فیه‌که‌مان منیان نارد بۆ خدەمت پێغه‌مبه‌ر (د) بۆ چه‌ند ووشتریک بۆ ئەشیا هه‌لگرتن و سواریمان بۆ غه‌زای تەبووک که‌ به‌ینی له‌گه‌ل شام به‌ کاروان یازده‌ قوئاغه‌. منیش پێم گوت ئەی پێغه‌مبه‌ری خودا. هه‌واله‌که‌مان منیان بۆ خدەمت تۆ ناردووه‌. که‌ هه‌لیان بگری فەرموی والله هه‌لتان ناگرم لەسەر هه‌یج شتیک وه‌ من بێ ناگا له‌کاتی توو‌په‌بوون چوومه‌لای. نه‌شم

زانی ڀڦه ڪهي له سهر چي به منيش به غه مناڪي گه ڀامه وڌ لاي برادره ڪانم له بهر نه ودي
پيڻه مبهه ر هيجي نه دامت. وه له بهر نه ميهيش ترسم له خوڻشم هه بوو شتيڪي له من هه ست
ڪردبي و رقي ليم بوويته وه. خه بهري نه م پڻ نه دانم به برادره ڪانم گوت. زوري پڻ نه چوو
له ڪاو گوتم له بلال بوو بانگي من ده ڪرد ده يگوت به دهنگي به رز نه ي عبداللهي ڪوري
قهيس. منيش وه لاهم دايمه گوتي وه ده پيڻه مبهه (د) داوات ددڪا منيش چووم پيڻه مبهه
(د) فهرمووي بگره نه م دوو ووشره. وه نه م دوو ووشره يش هه تا شهش ووشره. فهرمووي
بيانبه بو ڀه فيقه ڪانت. پيشيان بلي خودا يا پيڻه مبهه ري خودا له سهر نه م ووشرانه تان
بارده ڪا. نجا سواريان بن. منيش ووشره ڪانم بو هاوه له ڪانم بردو پيشم گوتن پيڻه مبهه
(د) له سهر نه م ووشرانه تان بارده ڪا. نجا سواريان بن. منيش ووشره ڪانم بو هاوه له ڪان
بردو پيشم گوتن پيڻه مبهه (د) له سهر نه م ووشرانه تان بارده ڪا «به لام والله من يه قه تان
به رنادهم هه تا هه نديڪتان له گه لم نين بولي نه وان ڪه ساني گويان له پيڻه مبهه ر بوو ڪه
چلون ڀدي ڪردمه وه به غه مناڪي گه ڀامه وه لاتان نه وه ڪ بيربكه نه وه من هه ديشيڪم به نيوه
گوتووي و پيڻه مبهه ريش واي نه گوتبي. ڀه فيقه ڪان گوتيان. والله تو له هدمو قسه يه ڪ لاي
نيمه باوه ر پڻ ڪراوي هر چي بلي به تو باوه ر ده ڪه ين. به لام هه ر شتيڪي نه تو پيت خوش
بي وا ده ڪه ين نه گهر هه زده ڪي با يه ڪيڪمان با له گه لت بي نجا چهند ڪه سانيڪ له گه لي
چوونه لاي نه و ڪه سانه ي گويان له وه بوو بو ڪه پيڻه مبهه ر ووشره ڪاني نه دايت. وه گوتيان
نه بو موسي راست ده ڪا.

(ش): ليڙه واتن ده گه ين ڪه سوڻند شڪاننن له ڪاروباري مه شروع و به جي وه فديه دان
باشتره له ده وام ڪردن له سهر سوڻند. نه م هه ديشه له گه ل هه ديشي هاتني نه شعريان ڪه ڀه ت
بوو له پيش نيره به دوو هه ديث باشتره. نه گهر چي هه ردوويان يه ڪ هه ديش به لام له وي ڪه
پيڻج ووشره بوو. وه ليڙه ش شهش بوو له وان يه له پاش پيڻج ووشره يه ڪيڪي تريشي پڻ
دابي بزي ليڙه بوو به شهش. گيڙه نه وه ي جوڙيه جوڙيش دروسته. (نه مه له عهيني باس
ده ڪا).

١٠٤٦: عَنْ سَعْدِ ابْنِ أَبِي وَقَّاصٍ (ض) قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِّي حِينَ
اسْتَحْلَفَهُ عَلَى الْمَدِينَةِ فِي تَبُوكَ. أَلَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى.
إِلَّا أَنَّهُ لَيْسَ نَبِيٌّ بَعْدِي.

تهرجه مه

١٠٤٦: دهگێڕنهوه لهسه عدى كۆپى نه بى وه قاص وهزای خودای لى بى گوتى پێغه مبه‌ر
(ا) بو ته‌بووك ته‌شرى ده‌رچوو- ئىمامى عەلى له‌جىگای خۆى دانا له‌شارى مه‌دینه
حه‌زه‌تى عەلىش فه‌رموى تو من ده‌كه‌يه جى نشىنى خۆت له‌نىو ئافه‌رت و مندالان.
پێغه مبه‌ر (د) فه‌رموى ئه‌رى تو رازى نابى ده‌رحق به‌ من له‌مه‌قامى هارون بى ده‌رحق
به‌موسى. ئه‌مه‌نده فه‌رقه هه‌يه هه‌چ پێغه مبه‌ر له‌پاش من نابى.

(ش): رافه‌يه‌كان (روافض) هه‌موو چىنه‌كانى شىعه ئه‌م هه‌دشه‌يان كرده‌وه به‌لگه‌و
ده‌للىل كه‌ خه‌لافه‌ت له‌پێشدا هه‌قى عەلى بووه. ئه‌وان نه‌صه‌ابه‌كانى پێغه مبه‌ر به‌كافر
داوه‌ن ئه‌م چوونكى له‌خه‌لافه‌ت خه‌لكى ترىان پێش خستوه له‌سه‌ر عەلى. به‌لكى هه‌ندىكيان
(عەلى) خوێشى به‌كافر داوه‌ن ئه‌م چوونكى داواى هه‌قى خۆى نه‌كردوه. كه‌ به‌لگه‌و
حوچه‌تىكيشيان به‌ده‌سته‌وه نى به‌ له‌م هه‌دشه. چوونكى پێغه مبه‌ر (د) موه‌قه‌ته‌ن هه‌تا
نه‌ته‌بووك دێته‌وه فه‌رموى له‌مه‌دینه دانىشه. وه‌كوو دانىشتى هارون له‌جىگه‌ى موسى
هه‌تا له‌كىوى طور دێته‌وه. نه‌ك بلتى له‌پاش وه‌فاته‌ى منىش جى نشىنى من به‌. به‌ده‌للىلى
موشه‌به‌هوى به‌ى كه‌ هارونه نه‌بووه خه‌ليفه له‌پاش موسى چوونكى هارون چل سال له‌پێش
موسى مردوه به‌م قسه‌يه‌ش (أَلَا أَنَا نَبِيٌّ بَعْدِي) په‌يوه‌ندى عەلى به‌ پێغه مبه‌ر
پێغه مبه‌رايه‌تى نه‌بووه. ده‌مىنێته‌وه په‌يوه‌ندى له‌جه‌هت خه‌ليفايه‌تى. خه‌ليفايه‌تىش يا
له‌پێش مردنه يا له‌پاش مردنه. به‌مردنى هارونىش له‌پێش موسى خه‌ليفايه‌تى پاش مردن
له‌به‌رچووه ده‌رى چوونكى مادام موشه‌به‌هوى به‌ى كه‌ خه‌لافه‌تى هارونه خه‌لافه‌تى بيش
وه‌فاته‌ى بى موشه‌به‌هيش كه‌ خه‌لافه‌تى عەلى به‌ خه‌لافه‌تى پيش وه‌فاته‌ى هه‌تا له‌ته‌بووك
ده‌گه‌رێته‌وه به‌س.

قسه‌ى كه‌عبى كۆپى مالك

وه‌زای خواى لى بى و فه‌رمووده‌ى خودا
(وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا)

١٠٤٧: عَنْ كَعْبِ ابْنِ مَالِكٍ (ض) مَا فَعَلَ كَعْبٌ. ثُمَّ قَالَ لِي تَعَالَ مَا خَلَفَكَ أَلَمْ تَكُنْ
قَدْ اتَّبَعْتَ ظَهْرَكَ. فَقُلْتُ بَلَى إِنِّي لَأَرْجُو فِيهِ عَفْوَ اللَّهِ. لَا وَاللَّهِ مَا كَانَ لِي مِنْ عُدْرٍ. فَقَالَ
النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. مَا هَذَا فَقَدْ صَدَقَ فَقُمْ حَتَّى تَقْضِيَ اللَّهُ فِيكَ.
أَبَشِيرُ بِخَبَرٍ يَوْمَ صَرَّ عَلَيْكَ مِنْهُ وَلَدُنْكَ أَمْكٌ. قُلْتُ أَمِنْ عِنْدِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَمْ مِنْ عِنْدِ

اللَّهُ. قَالَ لَا بَلْ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ. قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ مِنْ تَوْبَتِي أَنْ أَخْلَعَ مِنْ مَالِي صَدَقَةً إِلَى اللَّهِ وَالْي رَسُولِ اللَّهِ قَالَ أَمْسِكْ عَلَيْكَ بَعْضَ مَالِكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ. وَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى. لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ إِلَى قَوْلِهِ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

تهرجه مه

۱۰۴۷: ده گيرنه وه له كه عبي كورى مالكي نه نصارى په زاي خوداي لي بي. گوتي له هيچ غه زاييک من له پيغه مېدر (د) پاش نه که وتېووم. له غه زاي ته بووک نه بي له غه زاي به دريش. نه گهرچي پاش که وتم. به لام هيچ که سيک گله يي لي نه کردم چونکي پيغه مېدر (د) به نيراده ي کارواني قورديش چوبوه دهري به نيه تي کوشتار نه چوبوه دهري. له پاشار خوداي گه وره به بي ميعاد له گهل دوژمن تووشي يه کتري هينان وه من له پيش هيجه رت و کچ کردن له مه دينه وه له کاتي هج کردن بو مه که چووم له (منا) شوي عهقه به حازربوه وه کوو وده ده مان به پيغه مېدر له سر ناييني نيسلام و حه واندنه ويو يارمه تي داني بز سر که وتن به سر دوژمنان وه نه و پهماني نه وي شوي به ستمان به غه زاي به در ناگوړمه وه. و نه گهرچي غه زاي به دريش لاي خه لکي به ناوو دنگ تره چونکي شوي - عهقه به - بووه بناغي ناييني نيسلام نجا بابي ينه سر ياسي هزيه کاني و نه سباب پاش که وتن له غه زاي ته بووک چي بوو. به راستي پاش که وتم له غه زاي ته بووک بي - عوزربو - چونکي نه و تواناو نيقتداري نه و کاته هه مېو له سر غه زاو پاشيش که وت له هيچ کاتيک نه م بوو. والل له هيچ غه زاييک دوو ووشتري سواريم نه بووه له غه زاي ته بووک دوو ووشتري سواريم هه بوو. دريغي و قصورتيکي ترشم نه مېو. له هيچ غه زايه که راست و راست پيغه مېدر (د) نه ي فهرمو بو فلان غه زه ده چم به لکي هيتار ته وري ده کرد بهم ته رزه غه زايه کي تري له زه يني خه لکي ده خست. غه زاي ته بووک نه بي زوو راست و راست خه بهري دا بو غه زاي ته بووک ده چين چونکي سه فهرتيکي دووربوو زوريش گهرمايو بريني چول و بيابان خو حازر کردنيک و نه سبابي ده وي هتا عالم خزي ناماده بکا بو غه زه له شكري نيسلاميش له خدمه ت پيغه مېدر نه مېنده زوربو به هيچ ده فته رنک نه ده زمرا. لاي حاکم گوتي تي زياتر بوو له (۳۰) سي هه زار. خه يالم کرد له نيزديحام و قه له بالغی زور. نه گهر پياويک ديارنه بي بزاتري که خوي شار دوو ته وه به وه ي

نه بئی وه نهم غه زایه ی پیتغه مبه ریش (د) له کاتی میوه و خورما پی گه یشتن بوو. نه هاوینتیکی نزدیک به پایزوو بهر سیه ر خوش بوو منیش وه کوو نه صحابه کانی تر به نیه تی خو پرتک خستن غه زای سبه پنان زوو له مالی خو مان ده ها تمه درئی هیوارانیش ده ها تمه وه هیچیشم رتیک نه ده خست. له نیو دلی خو م ده مگوت خو پرتک خستن هه نده گرنه نی یه هرکاتیک مه یل بگم و بهوئی ده توانم خو م ناماده بگم. نیتر نهم سستی و ره خوا هت کردنم درژی پی دام هه تا کاتیک هه موو خه لکی به له شکری نیسلامده وه له مه دینه چوه درئی که منیش هیچ خو م ناماده نه کردبوو. پاشان له دلی خو م گوتم. قه ی ناکا سبه ی بی دوو سه به ی منیش خو م ناماده ده کم. پاشان ده یانگه می. له پاش جودابو نه وه ی له شکری نیسلام گه رامده وه خو م ناماده بگم دیسان هیچم نه کرد. نیتر نهم حالته له سهر من دهوامی کرد هه تا له شکر چند قو ناغیان بری. ویستم باریکم وه پی یان بگم. نه ی کاشکی نه مه م بکردایه به کورتی بوم ته قدیر نه کرابوو نهم غه زایه م به نصیب بی. نه چوم له مه دینه مامده ونجا له پاش روشتنی له شکری پیتغه مبه ر وه کوو له خانووی خو م ده ها تمه درئی به من بویه - غهیری منافق و بی ده ستلالت و بی هیزه کان نه بی که سم نه دیتبویه. پیتغه مبه ریش (د) هه تا ته بووک منی یاد نه فرموو. پاشان له نیو نه صحاب دانیشتبوو. (فرمووی که عب چی کرد). پیاو تیکش له به نی سه له مه گوتی نه ی پیتغه مبه ری خودا - له خو بیایی بوون و خو به گه وره زانینی نه و نه وی قه ده غه کرد له هانن. مه عاذی کوپی جه به ل گوتی قسه یه کی خراپت کرد. واللله نه ی پیتغه مبه ری خودا چاکه نه بی هیچی ترمان له که عب نه دیوه. پیتغه مبه ر (د) هیچ قسه ی نه کرد که عب گوتی وه کوو خه بهرمان پی گه یشت که گه رانه وه بو مه دینه. خه یالم کرد هه ندی درو پرتک بیتخم. بیرم کرده وه به چی قسه یه ک له توره یی پیتغه مبه ر (د) خو م نه جات ده م. له م باره وه پرس و رام به نه هلی خانووی خو م ده کرد پاشان وه کوو گوترا نزدیک ته شریفی بگاته جی پرتک خستنی دروم له دلدا نه ما. گوتم من به هیچ شتیک که درو ی تیایی قورتار نابم له ده ست پیتغه مبه ر (د) به ته واری عه زم کرد هیچ درو نه کم چلزن راسته وا بلیم.

ننجا وه کوو ته شریفی گه یشته وه مه دینه. عاده تیشی و ابو له ههر سه فهرتیک ته شریفی بهاتایه وه. پیتشان ده چوه مزگهوت دوو رکعت نوژی ده کرد ننجا بو خه لکی داده نیشت وه کوو سه لامی نوژی دایه وه دانیشست. دواکه و توه کانی نه نصاری له غه زا. که دوو پرووی

و سستی نیمان له غه زای ته بو کی پاشی خستبوون. ههشتاو نه مه نده که سبوون له گه پاش که وتوه کانی عه ره بی بدهوی له غیفارو غه یری نه وان که ههشتاو دوو کهس بوون و له گه نه وانیه له گه عبداللهی کوری نوبه ی که زۆربوون. بۆ پۆزش خواسته وهی (اعتذار) هاتنه خدمهت پیغه مبه ر (د) پۆزشیان ده خواسته وه. پیغه مبه ریش له سه ر نه وهی که عوزریان ده خواسته وه له بهر به زه بی و پی هاتنه وه و میهره بانی له گه لیان بو. وه دوعای لی بوردنی بۆ کردن. وه له سه ر نه و نیه ته ی ههشیان بو له دهروونی خویان له م پاش که وتنه حه و الهی خودای کردن. که عب گوتی له پاش چوونی دوو روو منافقه کانی که له غه زای پاش که وتبوون. منیش بۆ خدمهتی چووم. وه کوو سه لامم لی کرد به توو ره بی هنده که گرزی یه وه (پاشان فهرمووی) وه ره منیش وورده وورده پۆشتم هه تا چووم له پیش دهستی دانیشتم. پیغه مبه ر (د) پرووی لی وه رگتیرام. که عب گوتی نه ی پیغه مبه ری خودا بۆچی پروم لی وهرده گیر ی. والله له بهر دوو پرووی پاش نه که وتووم. وه هیچ گومانم نه بووه له دین و وهر نه که پام. فهرمووی بۆچی له غه زای پاش که وتی نه دی ووشتری سواریت نه کری بو. پیه گوت به لی نه ی پیغه مبه ری خودا کریسووم، به لام والله نه ی پیغه مبه ری خودا نه گه ر دابنیشتبوومایه لای غه یری تۆ له نه هلی دوتیا. به راستی منت ده دیت به قسه ره وانی خۆه و هیزی گفتوگو ی خۆم نه جاتی خۆم بدهم له هه ر خرابه ییکی که پیتمه وه لکاندرابی. به لام والله ده زانم. با نیمرۆ من درۆیتکیشت لا بکه م و تۆش به گویره ی نه وهی که دیاره لیم خوش بی. به لام نزیکه خودا رقی تۆم لی بکاته وه درۆیه که ی منت پی بلی. وه نه گه ر جلونیکیش راسته قسه کانت. وای پی بلیتم. با رقیشت بیته وه به لام به راستی رچای عه فووی لی بوردنی خودام هیه. نا به حه قی خودا هیچ پاکانه و عوزرم نه بو له پاش که وتتم. نا والله له هیچ کاتیک به هیزترو ناماده تر نه بوومه له و کاته ی که له تۆ پاش که وتم پیغه مبه ر (د) فهرمووی. نه ما نه مه ت به راستی گوت فهرمووی نینجا هه لستا. چهند که سانیک له به نی سه له مه. لیم بلندبوون که وتنه شو بنم گو تیان والله تانیستا نیمه نه مان زانیوه تۆ تووشی گونا هیک هاتی. به راستیش هیچ دهسته لاتت نه بوو تۆش پاکانه یه که ت بکر دایه له خدمهت پیغه مبه ر (د) وه کوو پاش که وتوه کانی تر. بۆ گونا ه ی تۆش پارانه وه ی پیغه مبه ر بهس بو. والله نه مه نده یان سه رکو نه و لۆمه کردم. ویستم بۆ به درۆخسته وه ی خۆم بچمه وه لای پیغه مبه ر (د) پاشان پیم گوتن نه دی هیچ که سیک ی تر وه کوو من تووشی نه م

گوناوه هاتووه. گوتیان به لئی دوو پیاوی تریش پاش که وتوون وهکو تویش هیچ پاکانه یان
 نه کرد وهکوو تویش به وانی گوت هه لستێ لیره چاوه پێی فهرمانی خودا بکهن دهرحهق
 به خوتان. لیم پرسین. نه مانه کتین. گوتیان یه کی یان مورادهی کورێ په بیعی عه مریه.
 نه ویتریان هیلالی کورێ نومیه ی واقفیه. نه م دوو پیاوه باشه یان پێ گوتم که ناماده ی
 غه زای به در بوون. وه خه لکی به گوئی نه وانه یان ده کرد له شتی چاکه. منیش رویشتم
 وهکوو قسه ی نه م دوانه یان بو کردم پیغه مبه ریش (د) فهرمانی دابوو هیچ که س قسه
 له گه ل نه م سق که سه نه کا زیاد له هه موو نه وانه ی پاش که وتیوون. عاله م خوتیان له مه دوور
 ده خسته وه رقی یان لیمان بووه. هه تا دهرحهق به عارد به غه له ت چوو بووم ده مگوت نه م
 عارده نه و عارده نی یه که پیشان له سه ربووم ده وایمان کرد له م غه م و ته نگاوه یه به نجا شه و.
 نه ما هه واته کانم موراده و هیلال. له خانووی خوتیان دانیشتن نه جوولان بو هیچ لاییک.
 کارو پیشه یان هه ر گریان بوو وه نه ما من خوم ده ها ته دهری وه بو نویش ناماده ده بووم
 له گه ل موسولمانان. وه له کووچه و کولان و بازار ده گه رام هیچ که سیش قسه ی له گه ل
 نه ده کردم وه ده شهاته خدمه ت پیغه مبه ر (د) سه لام لئ ده کرد وهکوو له پاش نوێژ
 له نه نجومه نی خوی داده نیشت. له نیو دلی خوم خه یال م ده کرد. عه جه به ده بی لئوی پیروزی
 جوولابسته وه به وه لام دانه وای سه لامی من یان نه جوولابسته وه. له پاشان له نزیک پیغه مبه ر
 (د) نوێژم ده کرد. به دزی ته ماشام ده کرد ده م دیت وهکو من خه ریکی نوێژ ده بووم ته ماشای
 ده کردم وهکو من ناویم له نه و ده داوه رووی له من وه رده گیترا. هه تا له به ر ریژه ی بیتزاری
 خه لک له خوم. رویشتم هه تا به سه ر شوهری باغی نه بی قه تاده ی حه رشی کورێ په بیعی
 نه نصاری نامو زای خوم که وتم چونکی نه و خوشه ویست ترین خه لکان بولای من.. سه لام
 لئ کرد وه لامی سه لامی نه دامه وه منیش پیتم گوت نه ی نه بو قه تاده توو خودا نایا تو ده زانی
 که من خودا و پیغه مبه ری خودام خوش ده وئ هیچ قسه ی نه کرد. دووباره نه م قسه م لئ
 دووباره کرده وه گوتی خودا و پیغه مبه ری خودا زاناترن. هه ر دوو چاوم له فرمیسک هه لێژان.
 به ری خوم لئ وه گرترا و به ر پتگای خومدا ها ته وه. هه تا له شوهری باغ ناوایووم. کاتیک من
 له بازار ی مه دینه ده رویشتم فه لاحتیک له فه لاحتیکانی شام له وانه ی خواردنیان بو فروشتن
 ده هینا مه دینه گوتی کئ که عبی کورێ مالکم نیشان ده دا. خه لکیش به نیشاره منیا
 نیشاندا. هاته لام کاغه زتکی پاشای غه سانی نیشاندام له پارچه خامه کتیک نووسرا بوو

بیستوومه صاحبی تو توی جه فار نه زیهت داوه. خودایش توی را نیجاد نه کردوه له جیگای به زیللهت و مل که چی دانیشی. یاخو ماف و حقوقت بفه ویتینی. (واتا له تر ناره شیتوه لهم تهرزه جیگایه دانیشی) نجا وهره لای نیتمه تو دهلاویتینه وه. پاریزگاری مافی تو ده که یین. وه کوو کاغزه کهم خوینده وه. گوتم نه ودهش به لاییکی تره به سهره م هات. «دانه ری نه م پهرتو که ده لی: چونکی له بهر ده وای چاوه ری کردنی حوکی خودا ده رحه ق به خوی به بی نه نجام بوو نریک بوو به کاغزه که ده لی بگوری. بوی لای ابن نه بی شیه به گویتی (قد طمع في اهل الکفر). پاشان بولای ته ندووریک چووم کاغزه کهم فرده ا نیو ناگر. چل شه و له م په نجا شه وه رویی. دیتم ناردراو یک که ناوی (خوزه میه ی کوری ثابت) بوو. له لایه ن پیغه مبه ره وه هاته لام گوئی پیغه مبه ر (د) فهرمانی دا. خوی له زنی خوی دوورخا. که عب گوئی طه لاقی بده م نیردراوه که گوئی (نا) نریکی مبه به. عه یینی نه سپاره ده ی بز دوو هاوه له که ی تریشی ناردبوو.

منیش به نافره ته که ی خوم گوت. بچوه مالی باوکت هه تا خودا له م خصوصه حوکیک ده فهرموی. که عب گوئی پاشان خیزانی هیلالی کوری نومه یه که خه وله ی کچی عاص بوو هاته خدمه ت پیغه مبه ر (د). دیاره نه ی پیغه مبه ری خودا. به راستی هیلالی کوری نومه یه نیختیاریکی بی تاقه ت و فه و تا وه. هیچ خزمه تکاریشی نی یه تو بیت ناخوشه من خدمه تی بکه م. فهرمووی (نا) به لام. نریکت نه بی. خه وله گوئی ناو الله هیزی جوولانه وه ی شتی وای نه ماوه به تاییه تی له وکاته وه تووشی نه م کاره سعاتی پاش که و تن بووه له جهاد. شه وو رور کارو پیشه ی هه ر گریانه. پاشان که عب گوئی مالی خوشمان به منیان گوت نه گه ر توش نیزن بخواستبایه وه له پیغه مبه ر (د) خیزانی توشی نیزن بدایه خزمه ت بکا هه روه کوو خیزانی هیلالی کوری نومه یه ی نیزندا گوتم والله نه م نیزن خواسته وه یه ناکه م. چونکی نازانم نه گه ر نیزنی لی بخوازمه وه. پیغه مبه ر (د) چه وه لامی که م ده داته وه. چونکی من وه کوو هیلال پیرنیم. نه هیزو تاقه ت م. نجا له پاش نه مه ش. ده شه وی تریش خوم راگرت هه تا بوو به په نجا شه و له وکاته وه که پیغه مبه ر (د) فهرمانی دابو که که س قسه مان له گه ل نه کا. پاشان نویری سبه ی نه ی که شه وی په نجا ی لی ته و او بو له سه ربانی خانو یک له خانه کا نامندا دانیشتبووم به دلکی زور ته نگ هه روه کوو خودا ده فهرموی (حتى إذا ضاقت عليهم الارض بما رحبت) گویم له ده نگی حه زره تی

حیو به کر بوو له سهر کیتوی (سەلح) به ده‌نگیتکی به‌رز بانگی ده‌کرد نه‌ی که عیبی کورې
 س‌نک موژده‌ت لی بی خودا تۆبه‌ی قبول کردی. منیش بۆ سویاس و شوکر سهرم له‌سهر
 ن‌ر دانا سه‌جده‌ی شوکر برد. زانیم که خودا غه‌می نه‌ه‌یشت. پیغه‌مبه‌ریش (د) خه‌به‌ری
 مه‌اله‌مدا که خودا تۆبه‌ی که‌عب و هیلال و موراده‌ی قبول کرد وه‌کوو نوژی سبه‌ینه‌ی کرد
 یتر خه‌لکی موژده‌ی قبولی تۆبه‌یان به‌نیسه‌م ده‌دا وه‌ چند موژده‌ دهرت‌کیش بۆلای
 ده‌وله‌کانم چون زوبه‌یری کورې عه‌وامیش به‌سواری به‌غار بۆ موژده‌ ده‌هاته‌لام. حه‌مزه‌ی
 کورې عه‌مری نه‌سه‌مه‌شیان نارده‌ سهر کیتو بۆ بانگ راهیشتن. موژده‌ی ده‌نگه‌که‌م له
 موژده‌ی سواره‌که‌ زووتر پی گه‌یشت. پاشان حه‌مزه‌ی کورې عه‌مری نه‌سه‌له‌می هاته‌ لام که
 به‌ده‌نگی خو‌ی موژده‌ی پی دابووم جلکی خۆم له‌به‌ر خۆم د‌ارنی پیم دا. والله له‌م دوو
 جلکه‌ش زیاتر هیچ جلکه‌کی دیکه‌م نه‌بوو نه‌و رۆژه. دوو جلکم به‌ نه‌مانه‌ت خواسته‌وه.
 رۆیشتم بۆلای پیغه‌مبه‌ر (د) خه‌لکی پۆل پۆل بۆ پیروزایی تۆبه‌ ده‌هاتنه‌ لام پی‌یان
 ده‌گوتم پیروزایی و ته‌ریکت ده‌که‌ین که خودا تۆبه‌ی لی قبول کردی. که‌عب گوتی نیتر
 هه‌ر به‌م ته‌رزه‌ رۆیشتم هه‌تا چوومه‌ ناو مزگه‌وت. دیم پیغه‌مبه‌ر (د) ته‌شریفی دانیشتبوو
 خه‌لکیش له‌ده‌وره‌ی بوون طه‌لحه‌ی کوری عبیدالله که یه‌کتیک بوو له‌ عه‌شری موه‌شه‌ره
 به‌پیرمه‌وه هات ده‌ستی له‌ملی کردم و پیروزایی لی کردم. والله پیاویتی تر له‌موه‌اجیر
 هه‌له‌ستا ئینجا نه‌م چاکه‌ی طه‌لحه‌ قه‌ت له‌بیرناکه‌م. ئنجا که‌عب گوتی وه‌کوو سه‌لامم کرد
 له‌ پیغه‌مبه‌ر (د) فه‌رموی به‌رویک که له‌به‌ر که‌یف خو‌شی بریقه‌ی ده‌دا موژده‌ت لی بی
 به‌باشترینی هه‌ر رۆژیکت که له‌سهرت ر‌ه‌ت بووه‌ له‌و رۆژه‌وه‌ که دایکت تۆی بووه. که‌عب
 گوتی به‌به‌ر پزیم گوت نه‌م مژده‌یه‌ نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودا له‌لایه‌ن خو‌ته‌وه‌یه یا له‌لایه‌ن خودا.
 فه‌رموی له‌لای خوداوه‌یه. ئنجا نه‌حوالی پیغه‌مبه‌ر (د) وابوو وه‌کوو که‌یف خو‌ش ببوایه
 رووی پیروزی گوايا پارچه‌یه‌که‌ له‌مانگ به‌وه‌ ده‌مانزانی که‌یف خو‌شه. وه‌کوو له‌پیش
 هه‌ردوو ده‌ستی دانیشتم پیم گوت نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودا تۆبه‌ی من نه‌وه‌یه دهرچوونم
 له‌هه‌موو مالی خۆم به‌خیر و سه‌ده‌قه‌ بۆ خودا و پیغه‌مبه‌زی خودا. (واتا له‌به‌رامبه‌ر نه‌م
 نیعه‌مه‌ته‌ گه‌وره‌یه‌ که خودا تۆبه‌ی له‌من قبول کرد حه‌زده‌که‌م مالی من هه‌مووی سه‌ده‌قه
 بی). فه‌رموی ناگات له‌هه‌ندئ مالی خو‌ت هه‌بی باشتره‌ بۆ تۆ. پیم گوت نه‌وی تری که
 له‌تالانی خه‌یبه‌رم پی براوه‌ بۆخۆم ناگام لی ده‌بی. پیم گوت نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودا به‌راستی

خودای گه‌وره به‌هوی درو نه‌کردنم و قسه‌ی راست نه‌بی هیچ قسه‌یه‌ک نه‌که‌م هه‌تا حیات ماوه. ننجا سویتند به‌خودا له‌و پرژدوه که قسه‌ی راستم بۆ پیغه‌مبه‌ر کردووه. پئی نازن یه‌کیک له‌موسولمانان که له‌قسه‌ی راست خودا نیعمه‌تی پئی دابئی باشت‌رین له‌و نیعمه‌تی که به‌منی داوه. وه به‌نه‌نقست من درۆم نه‌کردووه له‌و پرژدوه نهم قسه‌ی راستم بۆ پیغه‌مبه‌ر کردووه (د). هه‌تا نیمرو و له‌مه‌ پاشیش رجاو تکام وایه که خودا له‌درو بۆ پاریزی هه‌تا له‌دونیا مایم. وه خودای گه‌وره‌ش. نهم نایه‌ته‌ی ناره‌ خوارئ بۆ پیغه‌مبه‌ر (د). دهرحقی به‌قبولی تویدی نیحه‌و هاورئ‌یه‌تی خیر خوازان و نه‌وانه‌ی سه‌ده‌قان ده‌کن. (لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ مِنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ. وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّى إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنْ لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا. إِنْ اللَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ). یه‌عنی له‌هاودلیه‌تی و صوجه‌تی نه‌وان که‌سانه‌بن که راستن له‌نیمان و باوه‌ری خو‌بان له‌هاودلیه‌تی دوو روو منافقان مه‌به‌ن سویتندم به‌خودا له‌پاش نیعمه‌تی هیدایه‌ت که موسولمان بووم هیچ نیعمه‌تیکم پئی گه‌وره‌تر نی‌یه له‌نیعمه‌ت و خوشی راست گوئنم له‌خدمه‌ت پیغه‌مبه‌ر (د) بهم تهرزه هیچ درۆیتکم له‌خدمه‌ت نه‌کرد بیسته‌هوی به‌هیلاک چوونم وه‌کوو نه‌وانه‌ی به‌سه‌به‌ب سویتندی به‌درو له‌وکاته‌ی که پاکانه‌یان ده‌کرد له‌پاش که‌وتنیان له‌جیهاد به‌هیلاک چوون بهم تدرزه نایه‌تی‌یان دهرحقی هاته‌ خوارئ به‌فه‌رموودی خوئی (سَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لَنُعَرِّضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رَجَسٌ وَمَا هُمْ بِجَزَاءٍ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ. يَحْلِفُونَ لَكُمْ لَنُيْرِضُوا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُرْضَى عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ). که هاته‌نه‌ خواره‌ودی نهم نایه‌ته‌ش بۆ نه‌و منافق و دوو روانه‌ی که دهرحقی نه‌وانه له‌گه‌وره‌ترینی کاره‌سات و موصبیه‌تانه. ننجا که‌عبی کو‌ری مالک به‌قسه‌کردن له‌گه‌ل خو‌بو هاوه‌له‌کانی به‌راووردی له‌نیوان دواکه‌وتنی خو‌بو دواکه‌وتنی منافقان ده‌کا له‌جیهاد که دهرحقی به‌وانیش نایه‌ت دهرباره‌ی پاش که‌وتن له‌جیهاد هاته‌ته‌ خوارئ. که نایه‌ته‌که ده‌فه‌رموئی (فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ). حاصلی فه‌رقه‌که‌ی له‌ته‌فسیری پاش که‌وتنی هه‌ردوو چین و

فیرقه. گوتیتی مه بهست له پاش که وتنی منافقان که ددهرموی (فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ) .. هتد. پاش که وتنه له غه زای ته بووک بۆ چه سانه وه و خوشی خویان له مه دینه. مه بهستیش له پاش که وتنی نئمه هر سیمان که ددهرموی (وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا... الخ) پاش که وتنمان بوو له پاکانه ی به دروی منافقان. پیغه مبه ریش (د) نئمه ی هیشتسه وه فدهرموی چاودرئی حوکی خودا بکه ن دهرحق به خوتان له ته فسیری نهم نایه تانه بییری وا رویشتسه وه.

١٠٤٨: عَنْ أَبِي بَكْرَةَ (ض) لَنْ يُفْلَحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمْرُهُمْ امْرَأَةً.

ته رجه مه

١٠٤٨: ده گئیرنه وه له نه بی به کره په زای خودای لی بی گوتی به راستی خودا که له کی به من گه یاند به کلمه بیتک که بیستم له پیغه مبه ر (د) له کوشاری (جمل) که له به نی چه زرده تی عه لی و چه زرده تی عائشه رووی دا که نزیکیش بوو بیه لای چه زرده تی عائشه. گوتی وه کوو خه به ر گه یشته پیغه مبه ر (د) که خه لکی وولاتی فارس کچی کسرایان کردووته پاشا له جی ی باوکی چونکی کوری نه بوو فدهرموی نه جاتی نابۆ قه ومیک که بو کاروباری به یتیه بردنی حکومه ت و مه مله که تیان ژنیتک دابننن به شازن یا (مه لیکه).

مَرَضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَوَفَاتَهُ

له ساغی پیغه مبه رو وه فاتی دروودی خوی له سه ربی

١٠٤٩: عَنْ عَائِشَةَ (ض) قَالَتْ كُنْتُ أَسْمَعُ أَنَّهُ لَا يَمُوتُ نَبِيٌّ حَتَّى يُخَيَّرَ بَيْنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَسَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ وَأَخَذَتْهُ بُحَّةٌ يَقُولُ: مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْآيَةُ قُلْتُ أَنَّهُ خَيْرٌ.

ته رجه مه

١٠٤٩: ده گئیرنه وه له چه زرده تی عائشه (خ. ل) گوتی هه رجاره گویم لی ده بوو له پیغه مبه ر (د) ده ی فدهرمو هه یج پیغه مبه ریتک نامری هه تا سه ریشک ده کرئ له به نی مانه وه ی له دونیا و بارکردن بۆ ناخیره ت - که مردنه - پاشان گویم لی بوو له پیغه مبه ر (د) ده ی فدهرمو له و ناساغی بی وه فاتی کرد ده نگیشی که رخ بوو بوو (مع الذين انعم الله

عليهم... و انا له گهل نهو که سانهی که خودا چاکهی له گهل کردوونه..هتد) زانیه که پیغه مبه ریش (د) سه ریشک کرا له بهینی مانه وه له دونیاو کۆچ کردن بو ناخیرهت.

۱۰۵۰: عَنْ عَائِشَةَ (ض) أَنَّهُ لَمْ يَقْبِضْ نَبِيٌّ قَطُّ حَتَّى يَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ. نَدُّ يُحْيَا أَوْ يُخَيِّرُ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ فِي الرَّفِيقِ الْأَعْلَى.

تهرجه مه

۱۰۵۰: ده گێڕنه وه له چه زه تهی عائشه (خ.ل) گوتهی پیغه مبه ر (د) هه رجاره له حالی صه تهی خۆی دهی فه رموو وه رنا گیرێ روو حی هیه چ پیغه مبه رێک به هیچ جو رێک هه ت جیه گای خۆی له به هه شت ده بینێ. پاشان کاسی خۆی ته سلیم به خۆی ده کړی. یاخو فه رمو وستی له سه ر گێڕانه وه یه کی تر. پاشان سه ریشک ده کړی و اختیار ده کړی نجا وه کو پیغه مبه ریش ناسا غیه که ی زو ر گران بوو ها ته سه ر وه فات. سه ری پیروزی له سه ر رانی نه بوو که وه ته بیخودی. پاشان وه کوو به هوش ها ته وه ته ماشای سا پیته ی (سقف) ی خانوو کرد فه رموو ی (اللَّهُمَّ فِي الرَّفِيقِ الْأَعْلَى) یه عنی یار ده بی ها وه لیه تی و ره فیه قیه تی پیغه مبه ران و جبریل و میکائیل و اسرافیل پێ بیه خشی له ره فیه قی اعلی و انا نه بالاترینی جیه گایان. به م فه رموو ده یه تی گه ی شتم ئیمه هه ل نابزێری. وه ئیسه جیرانه تی مان نا کا. وه نه م هه دیته ییش که هه رجاره به سا غی دهی فه رموو ناسیمه وه که هه دیشی خۆیه تی.

۱۰۵۱: عَنْ عَائِشَةَ (ض) اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَالْحَقْنِي بِالرَّفِيقِ.

تهرجه مه

۱۰۵۱: ده گێڕنه وه له چه زه تهی عائشه (خ.ل) گوتهی له پێش وفات پیغه مبه ر (د) پالی به پستی پیروزی خۆی دا بوو گوتم دا یێ دهی فه رموو (اللهم اغفر لي) و انا خوا یه لیه خوشبه ره حمم پێ بکه. به گه نه بالاترینی جیه گایان له گهل پیغه مبه ران و نهو مه لان کانه ی که له تو نزیکن.

۱۰۵۲: عَنْ عَائِشَةَ (ض) لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. إِنْ لِلْمَوْتِ سَكْرَاتٍ ثُمَّ نَصَبَ يَدَهُ فَجَفَلَ يَقُولُ فِي الرَّفِيقِ الْأَعْلَى حَتَّى قُبِضَ وَمَا لَتْ يَدُهُ.

تهرجه مه

١٠٥٢: دهگێرنهوه لهحه زردهتی عائشه (خ.ل) گوتی بهراستی له نیعمه تانی خودایه درحهق بهمن که پێغه مبه‌ر (د) وهفاتی فهرموو له خانووی من. وه له‌پۆژی نۆبه‌تی من. وه له‌به‌ینی (سه‌حری من و نه‌حری من) واتا سه‌ری پیرۆزی وه‌کوو وهفاتی کردله‌به‌ینی سیپه‌لکو گه‌رده‌نی من بوو وه له‌گێرانه‌وه‌یه‌کی تر گوتیتی (بَيْنَ حَاقِنَتِي وَحَاقِنَتِي) یه‌عنی له‌به‌ینی قۆرتی هه‌وکم و چه‌نه‌گه‌م بوو وه به‌راستی خودای گه‌وره‌ ناوی ده‌می من و ناوی ده‌می نه‌و له‌یه‌ک سیواک کۆکرده‌وه. به‌م شێوه‌یه‌ عبدالرحمن ی برام کۆپی نه‌بوو به‌کر ها‌ته‌لام سیواکی به‌ده‌سته‌وه بوو پێغه‌مبه‌ریش پالی به‌من دابوو دیتم ته‌ماشای سیواکه‌که ده‌کا زانیم مه‌یلی له‌گه‌ڵ سیواک هه‌یه. پێم گوت سیواکه‌که‌ت بۆ وه‌رگرم به‌نیشاره‌ فهرمووی (نا). منیش سیواکم له‌عبدالرحمن وه‌رگرت و دامی. به‌مونا‌سه‌به‌ی سه‌ختی ناسا‌غیه‌که‌ی سیواکه‌که‌ی پێ توند بوو منیش پێم گوت بۆت نه‌رم بکه‌مه‌وه. به‌نیشاره‌ی سه‌ر فهرمووی (نا) منیش سیواکه‌که‌م له‌نیو ده‌می خۆما و جویم هه‌تا نه‌رم بوو. تنجا به‌سه‌ر ددانی پیرۆزی پێغه‌مبه‌رم دا‌هینا. دێمکه‌ ناوی‌کیش له‌پیش ده‌ستی بوو هه‌ر جاره ده‌ستی له‌نیو ناوه‌که‌ دنا و پووی پیرۆزی خۆی پێ ده‌ستری‌یه‌وه. ددی فهرموو لا اله الا الله به‌راستی بۆ مردن چه‌ند شیده‌تو سه‌ختی هه‌یه. پاشان ده‌ستی پیرۆزی به‌ره‌و ئاسمان چه‌قاند. ئیتر له‌سه‌ر یه‌کتری هه‌ر فهرمووی (اللهم في الرفيق الاعلى) هه‌تا روو‌حی پیرۆزی ته‌سلیم فهرموو ده‌سته‌کانیشی مه‌یلی عه‌ردیان کرد. به‌نیشانه‌ی له‌سه‌ر بارکردنی بۆ لای خودای خۆی له‌به‌رزترینی پله‌کانی به‌رزی (اعلى عليین).

١٠٥٣: عَنْ عَائِشَةَ (ض) أَلَمْ أَنهَكُم أَنْ تُلْدُونِي. لَا يَبْقَى أَحَدٌ فِي الْبَيْتِ إِلَّا لَدَا أُنَا انْظُرُ إِلَّا الْعَبَّاسَ فَإِنَّهُ لَمْ يَشْهَدْكُم.

تهرجه مه

١٠٥٣: ده‌گێرنه‌وه له‌حه‌ زرده‌تی عائشه (خ.ل) گوتی نه‌ختی زه‌یت و عودی هندی به‌ده‌رمان له‌لایه‌کی ده‌می پیرۆزی پێغه‌مبه‌ری دانا (د) چونکی واتێ گه‌یشته‌ین نه‌خۆشیه‌که‌ی (ذات الجنب)ه. نه‌وه‌ش له‌کاتی بێ ناگایی خۆی بوو. پێشتریش نه‌هی فهرموو بوو له‌ده‌رمان گوتبووی له‌ناسا‌غی ده‌رمان به‌من مه‌ده‌ن.

نیمه‌ش گوتان نهم نه‌هیه‌ی بۆیی فەرمووه چونکی دائما نه‌ساغ دەرمانی ریک لی دهبته. پاشان وه‌کوو به‌هۆش هاته‌وه فەرمووی نه‌دی من به‌ئێوه‌م نه‌گوت بوو دەرمان به‌من مه‌ده‌. نیمه‌یش پیمان گوت مه‌به‌ست و مه‌قصدت نه‌وه‌یه دەرمانت پێ ناخۆشه. هه‌روه‌کوو هه‌ نه‌ساغیک. فەرمووی مادام ئێوه له‌ئاماده‌بوونی من و ته‌ماشاده‌که‌م دەرمانتان به‌من د جه‌زاتان نه‌مه‌یه جگه له‌عه‌باس هه‌مووتان بجۆنه دهری له‌خانوو چونکی نه‌وه‌ی که راسته‌وخۆ دەرمانی پێداوم له‌به‌ر نهم کاره ده‌بی بڕوا. نه‌وی دەرمانیشی پێ نه‌دام له‌به‌ر ته‌رکی نه‌هی له‌و شتی که‌من نه‌هیم لی کردووه. به‌لام عه‌باس لیته نه‌بووه که دەرمان به‌من دراوه.

١٠٥٤: عَنْ أَنَسٍ (ض) قَالَ لَمَّا ثَقُلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَعَلَ يَتَغَشَّاهُ. فَقَالَتْ فَاطِمَةُ وَكَرْبَاهُ أَوْ يَاكَرْبُ أَبَاهُ. فَقَالَ لَهَا لَيْسَ عَلَيَّ أَبُيكَ كَرْبٌ بَعْدَ الْيَوْمِ.

ته‌رجه‌مه

١٠٥٤: ده‌گێڕنه‌وه له‌نه‌نه‌س (خ.ل) گوتی پێغه‌مبه‌ر (د) نه‌ساغیه‌که‌ی گران بوو نازار دای پۆشی. چه‌زهره‌تی فاطمه گوتی ئای بۆ ئیش و نازاری خۆم. یاخۆگوتی بۆ ئیش و نازاری باوکی خۆم پێغه‌مبه‌ر (د) پێی گوت له‌پاش ئیمرو هیچ ئیش و نازار نه‌ما له‌سه‌ر باوکت. چه‌زهره‌تی فاطمه‌یش شه‌ش مانگ له‌پاش وه‌فاتی باوکی ژیا له‌و ماوه‌یه‌شدا پێ نه‌که‌نی. چه‌زهره‌تی عائشه فەرمووی پێغه‌مبه‌ر (د) له‌ته‌مه‌نی شه‌ستو سێ سالی وه‌فاتی کرد. وه‌کوو پێغه‌مبه‌ر (د) شرایه‌وه. چه‌زهره‌تی فاطمه فەرمووی نه‌ی نه‌نه‌س دلتان چه‌سایه‌وه پێغه‌مبه‌ری خوداتان خسته ژێر خاک و خۆل خاکی به‌سه‌ردا ده‌که‌ن به‌شیعری فەرمووی:

إِغْبَرُوا أَفَاقُ السَّمَاءِ وَكُوْرَتِ * شَمْسُ النَّهَارِ وَاطْلَمَ الْعَصْرَانِ^(١)
وَالْأَرْضُ بَعْدَ النَّبِيِّ كَنِيْبَةً * اسْفَا عَلَيْهِ كَثِيرَةُ الرُّجَفَانِ
فَلَنْيَكِبَهُ شَرْقُ الْبِلَادِ وَغَرْبُهَا * وَلَتَبْكِيه مَضْرُوكُلُ يَمَانِ.

(١) العصران/ زه‌مانی شه‌و و رۆژ.

تہ رجحانہ

نەپۋزە ھەر كەسى بەھاتايە مەدینە لە دووری شار لە ھەموو خانووتك و كۆچەو كۆلانتيك نەمەدینە گۆی لە ھاوارو گریان و دادو رۆ رۆ دەبوو و ھەكوو ھاوار ھاواری ھەجەج لە دەووردی بەیت ھەقیشیان بوو ئەوانیش و عالەمی یاش ئەوانیش ھەتا قیامەت.

كتاب تفسير القرآن
سورة الفاتحة

باسی تہ فسیری قورٹان سورہ تی فاتحہ

بسم الله الرحمن الرحيم
به ناوی خودای به خشندهی میهر دیان

١٠٥٥: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْمَعْلَى (رض) أَلَمْ يَقُلِ اللَّهُ اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ. ثُمَّ قَالَ لِأَعْلَمَنَّكَ سُورَةٌ هِيَ أَعْظَمُ السُّورِ فِي الْقُرْآنِ قَبْلَ أَنْ تَخْرُجَ مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ هِيَ السَّبْعُ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الَّذِي أُوتِيَتْهُ.

تہ رحمة

۱۰۵۵: ده گیتیره وه له رافع نه بو سه عید کوری موعه لا (خ.ل) گوتی نوێژم ده کرد له مزگهوت پیغه مبه ر (د) بانگی کردم وه لام نه داوه. پاشان پیم گوت کاتی بانگت کردم نوێژم ده کرد بۆی وه لام نه داوه وه. فهرمووی نه دی خودا نه ی فهرموه. استجیبا لله ولله رسول اذا دعاکم واتا: وه لامی خودا و پیغه مبه ری خودا بده نه وه نه گهر بانگی یان کردن. پاشان پی ی گوتم به ته نکید سووره تیکت فێرده که م گه و ره ترینی سووره ته کانی قورئان بی. له پیش ده رچوونت له مزگهوت. پاشان دهستی گرتم نزیک بوو ته شریفی له مزگهوت ده رچی. به به ریزیم گوت نه دی نه ت فهرموو سووره تیکت پی ده لیم له گه و ره ترینی سووره ته کانی قورئان؟. فهرمووی الحمد لله رب العالمین نه وه سبع المثانی یه. (یه عنی حهوت نایه ته وه مه ثانی یه چونکی دانما ته ثنیه وه دووباره ده کړیته وه شه وو رۆژ له هه موو نوێژان له هه موو رکعه تان). نه و قورئانه گه و ره یه ش که به من که ره م کراوه به خشراوه.

(ش): نه م حه دیشه کراوه ته به لنگه وه ده لیل که ولا مدانه و دی پیغه مبه ر (د) واجبه با

له نوێژیش بێ. کۆمه‌بێکیش له نه‌صحابی شافعی و نه‌وانی تریش و وتوویانه نوێژیش به‌تالّ نابی به‌ وه‌لامدان وه‌ی پێغه‌مبه‌ر (د) چونکی وه‌کوو نه‌م قسه‌یه‌ که‌ له‌ نوێژ له‌ گه‌لی ده‌کری ده‌گوتری (السلام علیک ایها النبی ورحمة‌ الله) هه‌ندیکیش له‌ شافعیه‌کان گوتویانه‌ جوایدانه‌ وه‌ی پێغه‌مبه‌ر (د) واجبه‌ با نوێژه‌ که‌ یشت به‌تالّ بێ به‌لام قسه‌ی پێشو به‌هێزتره‌.

سورة البقرة

سورة‌تی به‌قه‌ره‌

١٠٥٦: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ ابْنِ مَسْعُودٍ (ض) أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدَاءً وَهُوَ خَلَقَكَ. وَأَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ تَخَافُ أَنْ يَطْعَمَ مَعَكَ وَأَنْ تُزَانِيَ حَلِيلَةَ جَارِكَ.

ته‌رجه‌مه‌

١٠٥٦: فه‌رمووده‌ی خودا (فلا تجعلوا لله أنداداً وأنتم تعلمون) ده‌گێڕنه‌وه‌ له‌ عبدالله کوری مه‌سعود (خ.ل) گوتی پرسیم له‌ پێغه‌مبه‌ر (د) لای خودا کامه‌ گوناھێک له‌ هه‌موو گوناھان گه‌وره‌تره‌ فه‌رمووی گه‌وره‌ترینی گوناھان نه‌مه‌یه‌. که‌ وێنه‌ و نه‌ظیریکی بۆ خودا په‌یدا بکە‌ی نه‌و خودایه‌ی که‌ تۆی په‌یدا کردووه‌. به‌به‌رێزیم گوت له‌ پاش نه‌مه‌ چی گه‌وره‌یه‌ فه‌رمووی منالی خۆت بکوژی له‌وه‌ بترسی که‌ خواردنت له‌ گه‌ل بخوا. به‌به‌رێزیم گوت پاشان چی گه‌وره‌یه‌. فه‌رمووی (زنا) له‌ گه‌ل ژنی جیرانت بکه‌ی. له‌م هه‌دیشه‌ وا ده‌زاندری بۆ گوناھێ گه‌وره‌ مه‌راتب هه‌یه‌ که‌ وایه‌ بۆ گوناھێ بچووکیش هه‌یه‌.

١٠٥٧: عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ (ض) الْكَمَاءُ مِنَ الْمَنِّ وَمَاوَاهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ. فَه‌رمووده‌ی خودا: (وَوَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوى).

ته‌رجه‌مه‌

١٠٥٧: ده‌گێڕنه‌وه‌ له‌ سه‌عیدی کوری زه‌ید که‌ له‌و ده‌ که‌سانه‌یه‌ موژده‌ی به‌هه‌شتیان بێ دراوه‌ (العشرة‌ المبشّرة‌) (خ.ل) گوتی پێغه‌مبه‌ر (د) فه‌رمووی دو‌مه‌لان له‌م باره‌وه‌ که‌ به‌بێ چاندن و سه‌ره‌خۆر بێ ماندوو بون له‌ ژێر عا‌رد ده‌رووی و په‌یدا ده‌بی. له‌ گه‌زویه‌ به‌م

تەرزه ئەۋىش بىن مائىدووبون ئەكەۋىتتە سەر پەلكى دارى مازوو شتى تىرىش. ۋە ئاۋەكەيشى دەرمانە بۆ چاۋ. بەلام بەم تەرزه كلو توتىيىلى پىن پەرۋەردە بىكەي ئەك بەتەنيا. چونكە بەتەنيا چاۋ ئەزىزەت دەدا.

فەرەمۇدەي خۇدا (وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ)

۱۰۵۸: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) قِيلَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا. وَقُولُوا حِطَّةٌ فَدَخَلُوا يَزْحَفُونَ عَلَى إِسْتِثْمِهِمْ فَبَدَلُوا وَقَالُوا حِطَّةٌ حَبَّةٌ فِي شَعْرَةٍ.

تەرجەمە

۱۰۵۸: ددگىرنەۋە لە ئەبو ھورەيرە (خ.ل) گوتى پىتغەمبەر (د) فەرەمۇي ۋەكوو بەنى ئىسرائىل لە پى بىزىر كەردنى بىبابان (تىيە) دەرچوون لە پاش چىل سالى لەگەل يوشەى كورى نون سەلامى خۋاي لى بى ۋە بيت المقدسىيشى بۆ فەتەح كەردن ھىۋارەي ھەينى ۋە كەمىكىش رۆژى بۆ راگرتن ھەتتا بتوانن قودس بگرن فەرمانىيان پىن كرا بچنە ناۋ دەرگەي شار بەمل كەچى ۋە سەجدەي سوپاس ۋە شوكر بۆ خۇدا لەسەر چاكەي گرتنى قودس كەبۇد مەملەكەتى خۇيان ۋە نەجاتيان لە پى بىزىر كەردنى بىبابان. ۋە داۋاي لى بوردن بىكەن لەخۇدا بۆ گوناھەكانتان. ئەوانىش چۈنە ناۋ شار لەسەر لاقونىيان دەخشىن سەجدەيان گۆريەۋە بەخشىن لەسەر عارەد ۋە لەفطى (حِطَّةٌ) يشيان ۋە رگىترا سەر زمانى نەبىط كە بەمەعنا (حِطَّةٌ) يە واتاي (گەنم). گوتيان مەبەست لە (حِطَّةٌ) گەنى (ھومەيرايە) بەگالتە پىن كەردن.

(ش): لەبەر تۆلەي ئەم گالتەيان خۇدا دەرھەق بەۋان ئەم ئايەتەي ناردە خۋارى (فَأَنزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رَجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ). مەبەست لە (رجز) طاعونە. گوتراۋە لەماۋەي يەك سەعات بىست ۋە چوار ھەزار كەسىيان مردن.

(فهرمووده‌ی خودا)

(ما ننسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا)

۱۰۵۹: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (ض) قَالَ قَالَ عُمَرُ (ض) أَقْرَأْنَا أَبِي وَأَقْضَانَا عَلِيٌّ وَإِنَّا لَنَدْعُ مِنْ قَوْلِ أَبِي. وَذَلِكَ أَنَّ أُبَيًّا يَقُولُ لَأَدْعُ شَيْئًا سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَقَدْ قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ مَا نَنْسَخُ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا.

تهرجه مه

۱۰۵۹: فه قهره‌ی دووهم جه دیشی مه رفوعه له نه نه س بهم عبارده ته (أَقْضَى أَمْتِي عَلِيٌّ ابْنِ أَبِي طَالِبٍ) (خ.ل) ده گیترنه وه له عبدالله‌ی کوری عه باس (خ.ل) گوتی جه زرده تی عومهر گوتی خوینده وارترمان بۆ قورئان نویه‌ی کوری که عبه. زاناترینیشمان به حوکم کردن له بهینی خه لکی علی کوری نه بی طالیه. به لام ئیمه واز دینین له قسه‌ی نویه‌ی که ده لئی تهرک ناکه م هیچ شتیکی بیستیم له پیغه مبه ر (د) که چی خودا خوی فهرموویتی (ما ننسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا). که ده لالت ده کا له سر هه بوونی نه سخ له قورئان به پیچه وانه‌ی فکری نویه‌ی که ده لئی نه سخ له قورئان نی یه.

فهرمووده‌ی خودای گه ووره

(وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ)

۱۰۶۰: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (ض) قَالَ اللَّهُ كَذَّبَنِي ابْنُ آدَمَ. وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ. وَشَتَمَنِي وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ. فَأَمَّا تَكْذِيبُهُ إِيَّايَ فَرَعَمَ أَنِّي لَا أَقْدِرُ أَنْ أَعِيدَهُ كَمَا كَانَ. وَأَمَّا شَتْمُهُ إِيَّايَ فَقَوْلُهُ لِي وَلَدٌ فَسُبْحَانِي أَنْ اتَّخَذَ صَاحِبَةً أَوْ وَلَدًا.

تهرجه مه

۱۰۶۰: ده گیترنه وه له عبدالله کوری عه باس (خ.ل) گوتی پیغه مبه ر (د). به نه قل له خودای گه ووره که فهرموویتی هه ندی کوره کانی ناده م نسبه تی درو یان وه بال من دا که

لایق به ویش نه بووه نه من به درو بخاته وه. وه جنیویشی به من دا که بو نه ویش نه هاتروه جنیو به من بدا. نه ما به درو خسته وه که ی نه مه یه واتا (ته کذیبه که ی) واتن ده گا من ناتوانم جارتیکی تر دروستی بکه مه وه له پاش مردن. که نیجادو په یداکردنی پیشوو پاشووش لای من وه کوو یه که. نه گهرچی به گوته ی عهبد په یداکردنی پاشوو ناسانتره چونکی شوینه وارتیکی هیه وه کوو په یداکردنی پیشوو نی یه له هیچه وه بی. نه ما جنیودانه که شی به من نه مه یه نسیه تی مندالم وه بالّ ده دا که منیش پاکم له هه لیژاردنی ژن یان منالّ بوخوم. (چونکی خودای گه وره هه بوونه که ی له بهر زاتی خو ی واجبه و قه دیمه له پیش هه موو شتی که غه یری خو ی له نه بوونه وه په یداکردووه نجا ژن و مندالّ له نه زه لدا له کو ی هه بوو هه تا نسیه تی نه م که می یه و جنیوه ی وه بالّ بدری.

(فه رمووده ی خودای گه وره) (قولوا آمنا بالله وما أنزل إلینا)

۱۰۶۱: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) لَا تُصَدِّقُوا أَهْلَ الْكِتَابِ وَلَا تَكْذِبُوهُمْ وَقُولُوا (أَمْنَا بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلَ إِلَيْنَا).

ته رجهمه

۱۰۶۱: ده گپی نه وه له نه بو هوریره (خ. ل) گوتی جوله که ته وراتیان به زمانی (عبرانی) ده خو تنده وه و به زمانی عه ره بیش مه عنایان لی ده دا وه بو موسولمانان پاشان پیغه مبه ر (د) فه رمووی نه هلی ته ورات نه به راستیان بزائن نه به درو یان بخه نه وه چونکی نه و خه بهری که به نیوه دده ن نه گهر احتمالی راستی هه بی به درو شیان بخه نه وه (ته کذیبیان) بکه ن یا خو درو بی به راستی بزائن و ته صدیقیشیان بکه ن: نیوه به هیلاک ده چن. وه بلین باوه ریمان هیه به خوداو به قورنانش که نار درا وه ته خواری بو نیتمه.

(ته‌فسیر)

فه‌رمووده‌ی خودا (و‌ک‌ذ‌ل‌ک ج‌ع‌ل‌ن‌ا‌ک‌م اُ‌م‌ةً و‌س‌طاً لِت‌ک‌و‌ن‌و‌ا ش‌ه‌د‌اءَ ع‌ل‌ی الن‌اس).

۱۰۶۲: عَنْ أَبِي سَعِيدٍ (ض) يُدْعَى نُوحٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فيقولُ لِبُيِّكَ وَسَعْدَيْكَ يَا رَبِّ فيقولُ هَلْ بَلَغْتَ فيقولُ نَعَمْ. فيُقالُ لَأُمِّهِ هَلْ بَلَغَكُمْ فيقولونَ ما آتانا مِنْ نَذِيرٍ. فيقولُ مَنْ يَشْهَدُ ذَلِكَ. فيقولُ مُحَمَّدٌ وَأُمُّهُ فيشْهَدونَ أَنَّهُ قَدْ بَلَغَ. ويَكُونُ الرُّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيداً. فَذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى عَزَّوَجَلَّ. وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطاً لِتَكُونُوا شَهِدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرُّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيداً.

والوسطُ: العَدْلُ

ته‌رجه‌مه

۱۰۶۲: ده‌گ‌ی‌رنه‌وه له نه‌بو سه‌عی‌دی خودری. سه‌عدی کوری مالکی سه‌نان (خ.ل). پی‌غه‌مبه‌ر (د) فه‌رموی رۆژی قیامه‌ت. بانگی نوح ده‌کری سه‌لامی خ‌و‌ای لی بی له‌لایه‌ن خودای گه‌وره‌وه. نوح سه‌لامی خ‌و‌ای لی بی ده‌لی: ل‌بی‌ک و سه‌دی‌ک (یه‌عنی له‌چاوه‌ری‌ی به‌جی گه‌یاندنی فه‌رمانت راوه‌ستاوم) نه‌ی په‌یدا‌که‌رو به‌خ‌ی‌و‌که‌ری خ‌و‌م. خودا ده‌فه‌رموی نه‌حکامه‌کانی منت به‌قه‌ومی خ‌و‌ت را‌گه‌یاند: ده‌لی به‌لی: پاشان به‌ ئومه‌ته‌که‌یشی ده‌گوتری‌ی نه‌ری نه‌حکامی شه‌رعی‌ی خودای به‌ئیه‌وه‌گه‌یاند. ئومه‌ته‌که‌ی ده‌لین: ه‌یچ پی‌غه‌مبه‌رمان بۆ نه‌هاتوه‌وه. پاشان خودای گه‌وره‌ه راسته‌وخ‌و به‌نوح ده‌لی: ک‌ی شاهیدیت بۆ ده‌دا که ته‌بلیغ‌ت کردوه‌وه. نوح ده‌لی محم‌دو ئومه‌ت یه‌عنی ئیه‌ شاهیدی له‌سه‌ر ئومه‌تان ده‌ده‌ن. پی‌غه‌مبه‌ریش شاهیدی له‌سه‌ر ئیه‌وه‌ده‌دا. هه‌روه‌که‌و خودا ده‌فه‌رموی (و‌ک‌ذ‌ل‌ک ج‌ع‌ل‌ن‌ا‌ک‌م... الخ). یه‌عنی به‌م ته‌رزه‌ ئیه‌وه‌م گ‌ی‌راوه‌ به‌ ئومه‌تی‌کی ع‌ادله له‌بو شه‌ها‌ده‌ت له‌سه‌ر به‌یانی نه‌حوالی ئومه‌تانی پ‌ی‌ش‌وو. وه پی‌غه‌مبه‌ریش له‌سه‌ر ئیه‌وه‌ شاهید بی.

فهرمووده‌ی خودای گه‌وره

(وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً) (الایة).

۱۰۶۳: عَنْ أَنَسٍ: اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ

النَّار.

ته‌رجه‌مه

۱۰۶۳: ده‌گیترنه‌وه له نه‌نه‌س (خ.د). گوتی پی‌غه‌مبهر (د) هه‌رجاره به‌م نایه‌ته ده‌پارایه‌وه ده‌یگوت (اللَّهُمَّ رَبَّنَا... الخ) یه‌عنێ نه‌ی خودایا له‌دو‌نیا چاکه‌ییکی وام پی بدی که رازی بوونی خۆتو چوونه ناو به‌هه‌شت بگریته‌وه به‌پی ترسی گه‌وره له‌مه‌وقیف و عه‌ره‌صات. (واته شرتنی راوه‌ستانی خه‌لک له‌بو حساب کردن له‌گه‌لیان). وه بشم پاریزی له‌عه‌زابی ناگر. به‌ناسان کردنی نه‌سبایی سه‌رکه‌وتنم له‌سه‌ر طاعه‌تی خۆت. له‌دو‌نیا و لادان له‌گونا‌هان.

(ته‌فسیر)

فهرمووده‌ی خودای گه‌وره

(لَا يَسْتَلُونَ النَّاسَ الْحَافًا).

۱۰۶۴: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ض) لَيْسَ الْمُسْكِينُ الَّذِي تَرُدُّهُ التَّمْرَةُ وَالتَّمْرَتَانِ وَلَا اللَّقْمَةُ

وَلَا اللَّقْمَتَانِ إِنَّمَا الْمُسْكِينُ الَّذِي يَتَعَفَّفُ وَاقْرَؤَا إِنَّ شَيْئَكُمْ (يعني: قوله تعالى لَا يَسْتَلُونَ النَّاسَ الْحَافًا).

ته‌رجه‌مه

۱۰۶۴: ده‌گیترنه‌وه له‌ئه‌بو هوره‌یره (خ.ل) گوتی پی‌غه‌مبهر (د) فهرمووی هه‌ژار

(مسکین) نه‌وه که‌سه‌نی‌یه که دانه خورماییک یا دوو دانه خورما یا پارێک له‌خواردن یا دوو پاروو نه‌وی بگریته‌وه له‌ده‌روژه لای خه‌لکی چونکی ته‌وانایه له‌سه‌ر په‌یدا کردنی

خواردنی خوئی به سه بهب دەرۆزه سوال کردن. به پاستی مسکین و ههژار نه و که سه یه پیی شهرم بی دەرۆزه بکا پاک بی له وه خوئی به کهم بزانی که دەرۆزه بکا بیشخویننه وه نه گهر هه زده کهن نایه تی (لَا يَسْتَلُونَ النَّاسَ... الخ). به عنی موسته حق به سه دهقه و خیر نه و که سه یه له بهر شهرم کردن الحاح ناکا له دەرۆزه. (به عنی دەرۆزه نا کهن له شهرمی خودا).

سوره تی ال عمران فه رمووده ی خودا (مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ).

۱۰۶۵: عَنْ عَائِشَةَ (ض) فَاذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ سَمَى اللَّهُ فَاحْذَرُوهُمْ.

ته رجهمه

۱۰۶۵: ددگتیره وه له هه زه تی عائشه (خ.ل) گوئی پیغه مبهه (د) نه م نایه ته ی (هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ... هه تا... وَمَا يَذْكَرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ) خوینده وه. پاشان فه رموی نه ی عائشه وه کوو دیتت نه وانیه که نه که ونه شوین ته نویل و مه عنا لی دانه وه ی نایه ته کانی (متشابه) بۆ جی به جی کردن و نه دای مه به سه خراپه کانی خو یان وه کوو احتجای دیانه کان به نایه تی (رُوحُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ). نایه تی (إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ). ته رک دده کن. نه مانه خودا ناوی هیناون له قورنن له مه قام و شوینی (دهم). تنجا له مانه خوتان بیاریزن. (ش): نایاتی موحه که مه نه مانن مه عنا و مه به سه له وان ناشکرای. له نه گهرو احتمالاتی اشتباه مه محفوظ و پاریزراوی. و مه حکه م کرای. (نص و ظاهریش) داخلی موحه که من.

موتشه شابه هیش نه مه یه ته ره دودو احتمالاتی تیا هه بی موجهل و مؤهلیش داخلی موتا شابه هن. پاشان موتشه شابه دوو به شه (متشابه الالفاظ) هه یه وه کوو پیت و حروفه کانی پچراوی سه ری سوره تان (متشابه المعانی) هه یه وه کوو (ید) له (ید الله فوق ایدیهم). یان وه کوو (الرحمن على العرش استوی) له هه دیشیش متشابه هه یه وه کوو له فظی (ینزل) له (ینزل ربنا الى سماء الدنيا).

۱۰۶۶: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (ض) لَوْ يُعْطَى النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ لَذَهَبَ دِمَاءُ قَوْمٍ وَأَمْوَالُهُمْ. الْيَمِينُ عَلَى الْمُدَّعِي عَلَيْهِ.

تەرجەمە

۱۰۶۶: دەگێڕنەوه له عبداللهی کوری عەباس (خ.ل) گوتی بیستم له پیتغه مبه‌ر (د) فەرمووی نەگەر تەنیا داواکردن و بێ شاهی‌د (مدعی به) و اتا نه‌وه‌ی داوا ده‌کری بدریته هەر که‌سی‌ک له‌داواکه‌ران (موده‌عیان) چەند خۆین و مالی خە‌ل‌ک و نه‌ت‌وه به‌خۆ‌پ‌ای‌ی ده‌پ‌وا نەگەر شاهی‌د نه‌بوو. سوێند له‌سه‌ر نه‌وکه‌سه‌یه داوا‌ی لی ده‌کری. تنجا کوری عەباس فەرمانی کردوه به‌ فکر هیناوه‌ و ترساندن‌ی (مدعی علیه) و اتا نه‌وه‌ی داوا‌ی لی ده‌کری به‌ نایه‌تی ((إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَآخِلَاقٌ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ)).

یه‌عنی نه‌وانه‌ی سوێند به‌درۆ ده‌خۆن بۆ مالی دونیا نه‌وان بێ نه‌صیب و بێ به‌شن له‌ خۆشی‌یه‌کان رۆژی دوا‌یی (ناخه‌رت). نەگەر تۆیه نه‌که‌ن. خ‌ودا‌یش قسه‌یه‌کی وایان له‌گه‌ڵ ناکا. د‌لیان پێ خ‌وش بی وه‌ ته‌ماشاشیان ناکا. یه‌عنی له‌رقان مو‌بالاتیان پێ ناکا وه‌ بۆ نه‌وانیش هه‌یه عه‌زاییکی به‌نازار.

فەرمووده‌ی خودا (حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ)

۱۰۶۷: عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ: قَالَ اِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ هَذِهِ الْآيَةُ حِينَ الْقِيَامِ فِي النَّارِ. وَقَالَهَا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ قَالُوا إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ.

تەرجەمە

۱۰۶۷: دەگێڕنەوه له عبداللهی کوری عەباس (خ.ل) گوتی پیتغه مبه‌ر (د) فەرمووی نهم نایه‌ته‌ی (حسبنا الله ونعم الوكيل). ابراهیم پیتغه مبه‌ر (سه‌لامی خ‌وا‌ی لی بی) خ‌وێند‌ی وه‌کوو ف‌ره‌درا ناو ناگر. خ‌ودا‌ی گه‌وره‌ ناگره‌که‌ی بۆ گێ‌پ‌را به‌ گولزار وه‌ مح‌م‌د‌یش

خویندی وهکو عوروهی کوری مه سعودی ته قهفی له غهزای به در بۆ ترساندن به پیغه مبه ری گوت. به راستی نه بو سوفیان به له شکر تکی زۆر بۆتان کوئوینه وه. نجا لی یان بترستین. نه قسهی عوروهش باوه ری و ئیمانی له نه صاحب زیاد کرد. موبالاتیان به قسهی نه کرد. گوتیان به سه به یاریده ده رو مو عین بۆ نیمه خودای گه وره وه کیلی باشه بۆ نیمه نجا له حوسنی نیه تی اسلام به خورتند نه وهی نه م نایه ته پیروژه. به ده ره جه ییک موفه ق و سه رکه و توو بوون هه تا حه یاتی دنیا کافره کان چاویان شکاو سه رنگون بوون (ش): له مه تی ده گه ین که نیمان و باوه ری زیادو کم ده بی.

١٠٦٨: عَنْ أُسَامَةَ (ض) يَا سَعْدُ أَلَمْ تَسْمَعْ مَا قَالَ أَبُو حُبَابٍ. يُرِيدُ عَبْدَ اللَّهِ ابْنَ أَبِي قَالٍ كَذَا وَكَذَا. قَالَ سَعْدُ ابْنُ عِبَادَةَ يَا رَسُولَ اللَّهِ اعْفُ عَنْهُ فَعَفَا عَنْهُ.

فه رمووده ی خودای گه وره

(وَلْتَسْمَعَنَّ مِنَ الدِّينِ أَوْتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا).

ته ره جه مه

١٠٦٨: ده گپ نه وه له نوسامه ی کوری زهیدی کوری حارته (خ.ل) گوتی پیغه مبه ر (د) منی له پشته خۆی سواری گوئ درێژ تکی جل کراو به قه دیفه ی قه ده کیسه کرد و اتا به کردار تیکی به ریشه که له فه ده ک دروستی ده کن. فه ده ک جیگا یه که به ینی له گه ل مه دینه دوو قو ناغه بۆ سه ر لێدانی سه عدی کوری عوباده له گه ره کی به ینی حارشی کوری خه زره ج ته شریفی ده فه رموو له پیش غه زای به در به مه جلیسه یێکدا ږه ت بوو جوو له که و موسولمان و بوت په رستی تیا بوو عبدالله کوری نو به ی سه لولی تیا بوو له پیش به دیار خستنی ئیسلامه تی خۆی به نیفاق وه کوو توژی و و لا خه که ی پیغه مبه ر به سه ر مه جلیسه که دا چوو. عبدالله کوری نو به ی لووتی خۆی له به ر توژ دا پۆشی ته شریفی ده فه رموو بۆ گه ره کی به ینی حارشی کوری خه زره ج چونکی سه عدیش خه زره جی بوو مالیشی له وئ بوو (نه م ږوودا وه له پیش غه زای به در بوو) نجا که یه مه جلیسه که دا ږه ت بوو وه کوو

گوتان. هر لم مه جلیسه دا عبدالله کوری په واده کوری. ثم علیه ی کوری امری القیسی خه زره چی تیابو له نیسلام. پاشان عبداللهی کوری نویه گوتی توزمان به سر بلاو مه که. پیغه مبه ریش (د) سه لامی کرد بهم تهرزه فهرمووی (السلام علی من اتبع الهدی). پاشان نه خستی به سواری راوه ستا پاشان دابه زی داوای لی کردن بینه سر ناینی نیسلام وه قورنانی بو خویندنه وه. پاشان عبدالله کوری نویه کوری سه لول گوتی نهی پیوا هیچ شتی که باشر نی یه له مهی که تو ده لی نه گهر حق بی. ننجا نیمه پی نه زیه ت مه ده له مه جلیسه که ی خومان. بو خوت بچووه قوتاغی خوت. هر که سی هاته لات قسه ی بو بکه. عبدالله کوری په واده گوتی نا نهی پیغه مبه ری خودا گوئ مه ده قسه ی عبداللهی کوری نویه. هر که تیک ته شریف بفهرموو مه جلیسمان وه عظم و ناموزگاریمان بکه نیسه ناموزگاری تومان پی خوشه. پاشان بوت په رست و جوله که له گه ل اسلامه کان جنیوبان به یه کتری دا هتا نزدیک بوو له یه کتری بلند بن به لام پیغه مبه ر (د) هر هیمنی ده کردنه وه هتا سکوتیان کرد وازیان له قسه کردن هینا. پاشان سواری گوئ دریژه که ی خوی بووه ریوی. هتا گه یشته لای سه عدی کوری عوباده. فهرمووی نهی سه عد تو گوتیت له قسه ی نه بو حیباب نه بووه (مه بهستی عبداللهی کوری نویه بوو) ووها وها ده لی. سه عد گوتی نهی پیغه مبه ری خودا عه فووی بفهرموو چاوی لی بیو شه. سویندم بهو زاته ی که کتابی بو تو ناره خواری. خودا هات به حه قتیکی که هه ناردی به خواری بو سه رتو سه به بی انکاری عبداللهی کوری نویه ش نه مه یه. خه لکی مه دینه رتیک که وتبون تاجیتیکی له سر بنیتن و عه مامه یه کی شاهانه شی له سر به بستن وه بیکن به سه روکی خویان پاشان وه کوو خودای گه وره نه مه ی لی منع کرد به سه به ب حه قتیکی که به تو ی که رهم کردو به خشی. دلی رهق و ته نگ بوو. ننجا پیغه مبه ر (د) عه فووی فهرموو چاوپووشی لی کرد. چونکی حالی وابو له گه ل نه صاحبی خوی چاوپووشین و عه فوویان زور بوو له بهرام به ر نه زیه ت و عه زابی بوت په رست و جوله که و دیان له پیش هاتنه خواره وه ی نین به جیهاد. ننجا پیغه مبه ر (د) وه کوو عه زای به دری کرد. زور له گه وره کانی کافری قوره ش کوزران عبدالله کوری نویه به بوت په رسته کانی گوت. ثم نیشه ی محمد له سه ره نهوا به دیار که وت ننجا به یعه تی پی بکه ن له سه ر ناینی نیسلام. موسلمان بوون.

به رگی هه شته م تهواو بوو،

چاوه ری به رگی نویه م بن لم په رتو که به هیوا ی یه زدانی پاک بهم زووانه چاپی ده که ینو ددی خهینه به ردهستی خویندنه رانی خوشه ویست.